

Finansijski iskaz za 2022. godinu sa Izvještajem menadžmenta o poslovanju i Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2022. godinu za „Aerodrome Crne Gore“ AD Podgorica

AD „Aerodromi Crne Gore“ osnovano je 1999. godine, a od 2003. godine, rukovodi međunarodnim aerodromima u Podgorici i Tivtu, koji su do tada bili u vlasništvu JAT-a. Od samog osnivanja, društvo je konstantno napredovalo i raslo, što se ogleda u stalnom infrastrukturnom razvoju, porastu saobraćaja u smislu povećanja broja putnika, operacija vazduhoplova i destinacija sa kojim su crnogorski aerodromi povezani.

U 2022. godini na crnogorskim aerodromima je opsluženo 1.919.604 putnika i 11.077,50 vazduhoplova. Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je 1.266.893 putnika i 6.336,5 vazduhoplova. Na Aerodromu Tivat je opsluženo 652.711 putnika i 4.741 vazduhoplova. Na aerodromima Crne Gore u 2022. godini je saobraćalo više od 34 aviokompanija koje su imale više od 10 rotacija vazduhoplova. U prometu saobraćaja najviše su učestvovali Air Srbija, ToMontenegro, Ryanair, Wizz Air, Turkish Airlines i Austrian Airlines, sa 64% od ukupnog prometa Društva. Što se tiče prometa najviše je ostvarila Air Srbija sa učešćem od 19,3% u ukupnom prometu putnika.

Ukupan broj destinacija sa kojima su „Aerodromi Crne Gore“ AD Podgorica bili povezani tokom 2022. godine je 53 destinacije. Najveći promet vazduhoplova ostvaren je na sledećim destinacijama, Beograd 28.4%, Beč sa 4.4%, London 3.2% učešća u ukupnom prometu na Aerodromima Crne Gore.

Poslovni prihodi u 2022. godini ostvareni u iznosu od 26.190.240 €, i pokazuje neznatan pad od 0.99%. U strukturi ostvarenih prihoda najveće učešće imaju avijacijski prihodi koji iznose 21,79 mil. € sa rastom od 15% u odnosu na 2021. godinu, a ostvaruje se po osnovu aerodromskih usluga za slijetanje, korišćenje centralizovane infrastrukture, putničke i bezbjednosne takse, kao i opsluživanje aviona.

Ostali poslovni prihodi imaju rast od 81,16% u odnosu na 2021.godinu i iznose 4,16 mil.€. Najveći rast ostalih poslovnih prihoda zabilježen je kod prihoda od free shop-a i ugostiteljstva koji su u odnosu na 2021. godinu veći za 1.07 mil.€, zatim prihoda od zakupa poslovnog prostora za 0.24 mil.€, prihoda od parkinga za 0.18 mil.€.

Poslovni rashodi u 2022. godini iznose 23,75 mil. €, što je za 7,9 % i bilježe pad od 1,39 mil. € u odnosu na 2022.godinu. U strukturi rashoda najznačajniju stavku čine troškovi zarada u iznosu od 16,45 mil. €, ostali poslovni rashodi 2,22 mil. €, te troškovi amortizacije u iznosu od 1,93 mil.€.

Društvo je u 2022.godini završilo sa pozitivnim rezultatom a poslovna dobit iznosi 2.442.285 eura i veći je u odnosu na 2021.godinu za 86,18%.

Pokazatelj likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti usmjereni su na mjerenje sigurnosti poslovanja, dok pokazatelj aktivnosti, neekonomičnosti i profitabilnosti usmjereni na mjerenje uspješnosti poslovanja. Na osnovu pokazatelja likvidnosti može se videti da je likvidnost preduzeća na zadovoljavajućem nivou.

Nezavisni revizor je dao mišljenje sa rezervom, osim za efekte potraživanja opisanih u odeljku Osnovu za mišljenje sa rezervom da finansijski izvještaji daju istinit i objektivni prikaz finansijskih izvještaja, po svim materijalno značajnim aspektima finansijske pozicije „Aerodroma Crne Gore“ AD Podgorica na dan 31.12.2022.godine, nalazi u tome da nijesu bili u mogućnosti da na osnovu

raspoložive dokumentacije potvrde potraživanje od Vlade Crne Gore - Ministarstvo finansija u iznosu od 9,87 mil.€, koje je nastalo po osnovu zaključka Vlade Crne Gore broj:06-1136/3 u 2020.godini, kojim je precizirano da višak prihoda nad rashodima u iznosu od 70% prenese u budžet Crne Gore. Na osnovu dostavljenog Izvještaja nezavisnog revizora, Društvo je preuzelo određene korake u cilju usaglašavanja potraživanja sa Vladom Crne Gore-Ministarstvom finansija.

Takođe, na osnovu prikupljene dokumentacije revizor nadalje navodi da nije bio u mogućnosti da potvrdi poziciju nekretnine, postojenja i oprema, zbog okolnosti koje proizilaze usljed neadekvatnih evidencija u posjednovnim listovima nekretnina. Naime, značajan dio imovine koja se u poslovnim knjigama preduzeća vodi kao imovina Društva u posjednovnim listovima se vodi kao pravo svojine 1/1 Crna Gora, pravo raspolaganja 1/1 Vlada Crne Gore, dok je za pravo upravljanja 1/1 naznačeno Društvo. U listu nepokretnosti 4 KO "Privredna zona" Kotor, za zemljište površine 19.733 m² koje se vodi u poslovnim knjigama preduzeća kao imovina preduzeća, kao nosilac prava korišćenja vodi se preduzeće "JAT" Beograd.

Ministarstvo finansija je sugerisalo je da je neophodno da "Aerodromi Crne Gore" AD Podgorica, u saradnji sa resornim ministarstvom i nadležnim institucijama, kao i sa Vladom Crne Gore u što kraćem roku preduzmu aktivnosti u cilju rješavanja pomenutih problema oko katastarskih evidencija, u skladu sa važećim zakonskim okvirom.

Imajući u vidu da je Ministarstvo finansija dao preporuke da "Aerodromi Crne Gore" AD Podgorica koriguju svoje finansijske iskaze za 2021.godinu, u skladu sa preporukama eksternog revizora "VM KOD" d.o.o. Podgorica i "R&P Auditing" d.o.o Podgorica, Društvo je nakon korekcija angažovalo iste eksterne revizore za davanje mišljenja na izmijenjenje Finansijske iskaze za 2021. godinu, što je prouzrokovalo sa kašnjenjem Izvještaja za 2022.godinu.

Uzimajući u obzir napomene u okviru dostavljenih izvještaja eksternih revizora, Ministarstvo finansija nema primjedbi na Finansijski iskaz za 2022.godinu.

Popunjava pravno lice " AERODROMI CRNE GORE" AD

Matični broj 02305623

Šifra djelatnosti 52.23

Popunjava "AERODROMI CRNE GORE" AD

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti

"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Broj 02/1-3495/9

Podgorica, 26.04.2023. god.

Naziv: " AERODROMI CRNE GORE " AD Podgorica

Sjedište: Podgorica

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan 31.12.2022 godine

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Red ni broj	Napomena broj	Iznosi		
				Tekuća godina 31.12.2022g.	Prethodna godina	
					31.12.2021god	31.12.2020god
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		122.256.480	123.757.533	
01	I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	16	192.620	150.608	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patent, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	16	180.725	150.608	
012	3. Goodwill	006		0	0	
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007	16	11.895	0	
	II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	17	121.979.156	123.505.034	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009	17	114.525.208	115.714.022	
023	2. Postrojenja i oprema	010	17	6.819.560	7.087.026	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	17	13.700	13.700	
024	3.1. Investicije nekretnine	012		0		
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013		0		
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014	17	13.700	13.700	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	17	620.689	690.286	
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		84.704	101.891	
030, 039(dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017		0		
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018		0		
031(dio), 032(dio), 039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio), 039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020		0		
031(dio), 032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021		0		
032(dio), 034, 035, 036, 039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022		0		
038, 039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	18	84.704	101.891	
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024		0		
	D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		35.513.548	29.895.431	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026	19	431.856	453.915	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027	19	417.194	421.477	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028		0	0	

12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029	19	501	501	
15	4. Dati avansi	030	19	14.162	31.936	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		15.892.146	14.976.605	
202, 203, 209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032	20.1	2.955.308	1.600.106	
200, 209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033		0		
201, 209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034		0		
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		12.936.838	13.376.499	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036	20.3	252.908	252.908	
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	20.3	15.321	248.657	
21, 22, osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	20.2	12.668.609	12.874.934	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	21	14.807	15.157	
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040		0		
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041		0	0	
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		14.807	15.157	
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	22	19.174.738	14.449.754	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044		0		
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	23	97.751	94.209	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		157.867.779	153.747.173	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	24	131.707.392	134.315.323	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	24	101.500.000	101.500.000	
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	24	32.803.498	35.223.680	
321	1. Zakonske rezerve	106		0		
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108		0		
330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109		32.803.498	35.223.680	
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335 i 336	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110		0		
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114- 115)	111		-2.596.106	-2.408.357	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	24	28.020.516	26.805.841	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		1.427.250	1.198.815	
350	3. Gubitak ranijih godina	114		32.043.873	30.413.013	
351	4. Gubitak tekuće godine	115	24		0	
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116		0	0	
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		6.879.767	7.346.007	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	25	3.791.000	3.753.474	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	25.1	2.086.965	2.575.279	

400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120		0	0
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121	25.2	1.704.035	1.178.195
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		3.088.767	3.592.533
414, 415	1. Dugoročni krediti	123	26	1.866.667	2.666.667
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124	27	1.222.100	925.866
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	28	9.662.427	6.242.670
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	29	313.439	288.527
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		9.278.230	5.097.733
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	30	1.066.674	1.162.858
	II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	129		8.211.557	3.934.875
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429(dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130	31.1	93.703	6.922
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	31.1	800.000	800.000
430	3. Priljeni avansi, depoziti i kaucije	132	31.2	134.299	128.289
433 i 434 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133	31.3	527.272	512.567
439(dio)	5. Obaveze po menicama	134		0	
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135			0
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136			
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137	32	6.656.283	2.487.097
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138	32	4.497.817	1.290.836
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139	32.2	153.436	135.099
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140	32.3	374.169	1.061.162
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	32.4	1.630.860	0
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142			
490, 491, 494, 495(dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	33	26.523	456.913
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		157.867.779	153.747.173

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU
EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

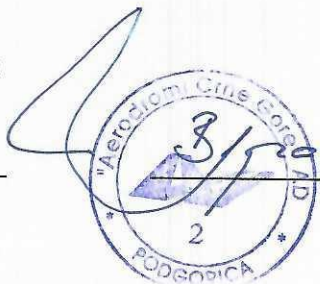
Lice odgovorno za sastavljanje finansijskog iskaza

U
Podgorici

Dana

25.04.2023.god.

Odgovorno lice

Popunjiva pravno lice " AERODROMI CRNE GORE" AD	
Matični broj 02305623	Šifra djelatnosti 52.23
Popunjiva "AERODROMI CRNE GORE" AD	

Naziv: " AERODROMI CRNE GORE " AD Podgorica
Sjedište: Podgorica

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti
u vazdušnom saobraćaju
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/
na dan 31.12.2022

Broj 02/1-3495/2
Podgorica, 26.04 2023 god.

-u EUR-

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina 31.12.2022	Prethodna godina 31.12.2021
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4	21.790.676	18.946.570
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	5.4	4.391.879	7.502.526
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	5.1	4.163.578	2.298.275
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	5.2	228.301	4.926.404
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207	5.3		277.847
	5. Troškovi poslovanja (209+210)	208		6.405.240	4.752.034
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	6	1.051.754	1.006.504
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	7	3.404.257	1.822.175
540	c) Amortizacija	210 a	8	1.949.228	1.923.355
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	9.4	16.453.886	14.149.220
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	9.1	12.084.117	8.775.220
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		4.369.769	5.374.000
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214	9.2	1.113.320	1.302.802
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215	9.3	3.002.121	2.531.391
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216	9.4	254.328	1.539.807
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217	10	0	95.915
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	10	0	47.460

584, 589 (dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219	10	0	48.455
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	11	184.628	113.526
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		3.138.800	7.338.401
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222		0	0
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223		0	0
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224		0	0
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225		0	0
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226		0	0
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227		0	0
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228		0	0
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229		0	0
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	12	3.046	2.661
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231		0	0
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232		0	0
662 (dio), 663 (dio), 664 (dio), 669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	12	3.046	2.661
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		-252.073	-5.765.883
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235	12	4.640	1.659

583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine	236	12	256.713	5.767.542
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		447.087	263.200
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238		0	0
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239		0	0
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	12	447.087	263.200
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	12	-696.115	-6.026.422
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	13	2.442.685	1.311.979
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243		0	0
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		2.442.685	1.311.979
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		1.015.435	113.163
721	1. Tekući porez na dobit	246		0	0
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247	14	1.015.435	113.163
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	15	1.427.250	1.198.816
	VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)	249		0	0
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250		0	0
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251		0	0
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252		0	0

333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253		0	0
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254		0	0
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255		0	0
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256		0	0
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257		0	0
	VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258		0	0
	VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259		0	0
	IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260		1.427.250	1.198.816
	X. ZARADA PO AKCIJI	261		0	0
	1. Osnovna zarada po akciji	262		0,14	0,12
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263		0	0
	XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264		0	0
	XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265		0	0

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Podgorica

Tranović Milica

Odgovorno lice

[Signature]

Dana 25.04.2023.god

Popunjava pravno lice "AERODROMI CRNE GORE" AD	
Matični broj 02305623	Šifra djelatnosti 52.23
Popunjava "AERODROMI CRNE GORE" AD	Akcionarska društvo za poslovanje djelatnosti

Naziv: "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica
Sjedište: Podgorica

"Aerodromi Crne Gore" Podgorica

Broj 02/1-3495/3

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

Podgorica, 26.09.2023. god.

u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. Godine

u EUR

POZICIJA	Redni broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	28.811.678	31.213.943
1. Prodaja i primljeni avansi	302	23.782.271	28.669.324
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	72	
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5.029.335	2.544.619
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	22.751.787	19.267.132
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	3.950.968	2.465.443
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	17.953.129	16.197.082
3. Plaćene kamate	308	376.303	226.539
4. Porez na dobitak	309	0	67.924
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	471.387	310.144
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	6.059.891	11.946.811
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	19.494	29.956
1. Prodaja akcija i udjela	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani	315	17.537	27.536
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	1.957	2.420
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	554.401	143.197
1. Kupovina akcija i udjela	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	554.401	143.197
3. Ostali finansijski plasmani	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-534.907	-113.241
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323	0	0
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	800.000	800.000
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze	329	800.000	800.000
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	-800.000	-800.000
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	4.724.984	11.033.570
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	14.449.754	3.416.184
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	19.174.738	14.449.754

U Podgorica

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Dana 25.04.2023.

[Signature]

Odgovorno lice

[Signature]

Popunjava pravno lice 2AERODROMI CRNE GORE "AD		Šifra djelatnosti 52.23
Matični broj 02305623		
Popunjava		

Akcionarsko društvo
 "Aerodromi Crne Gore Podgorica"
 Broj: 0211-3495/4
 Podgorica, 26.04.2023. god.

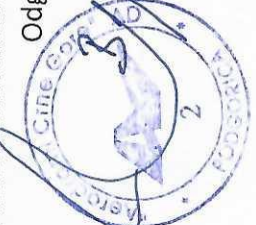
Naziv: "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica
 Sjedište: Podgorica
 ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Poslojica	OPIS	Red. br.	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red. br.	Ostali kapitali (r. 309)	Neuplaćeni kapitali (grupa 31)	Red. br.	Emisiona premija (r. 320)	Red. br.	Rezerve (r. 321, 322)	Red. br.	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Red. br.	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Gubitak (grupa 35)	Red. br.	Otkupljene sopstvene akcije i udjeli (r. 237)	Red. br.	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6++7+8-9-10)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	Stanje na dan 01.01.2021. godine	401	101.500.000	410	419		428	437	446	33.076.597	455	26.795.867	464	30.413.013	473	482			130.959.451
2.	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411	420		429	438	447		456		465			474			0
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2021. godine (r.br. 1+2)	403	101.500.000	412	0 421		0 430	0 439	0 448	33.076.597	457	26.795.867	466	30.413.013	475	0 484			130.959.451
4.	Neto promjene u 2021. godini	404		413	422		431	440	449	2.147.083	458	1.208.790	467		476	485			3.355.873
5.	Stanje na dan 31.12.2021. godine (r.br. 3+4)	405	101.500.000	414	0 423		0 432	0 441	0 450	35.223.680	459	28.004.657	468	30.413.013	477	0 486			134.315.324
6.	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415	424		433	442	451		460		469			478			0
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2022. godine (r.br. 5+6)	407	101.500.000	416	0 425		0 434	0 443	0 452	35.223.680	461	28.004.657	470	30.413.013	479	0 488			134.315.324
8.	Neto promjene u 2022. godini	408		417	426		435	444	453	-2.420.182	462	1.443.110	471	1.630.860	480	489			-2.607.932
9.	Stanje na dan 31.12.2022. godine (r.br. 7+8)	409	101.500.000	418	0 427		0 436	0 445	0 454	32.803.498	463	29.447.767	472	32.043.873	481	0 490			131.707.392

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG“ broj 052/16) I DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U Podgorica
 Dana 25.04.2023.
 Lice odgovorno za
 finansijskog iskaza
Novaković Milić

Odgovorno lice

Akcionarsko društvo za poslovanje
"Aerodromi Crne Gore" Podgorica
Broj. 02/1-3495/6
Podgorica, 26.04.2023. god.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA 2022.GODINU

**"AERODROMI CRNE GORE" AD
PODGORICA**

1. Djelatnost i organizacija

Javno Preduzeće "Aerodromi Crne Gore", Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999 godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP "Aerodromi Crne Gore", Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012 godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500.000 Eur. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" br. 08-1834/4 od 25.07.2013 godine, Društvo se transformiše u akcionarsko društvo i u tom obliku postoji i danas. Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlaštenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je prihvati i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju. "Aerodromi Crne Gore" ad, Podgorica se bave održavanjem poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, kao kolektivno tijelo, koji broji 5 članova,
- Izvršni direktor koga imenuje Odbor direktora i
- Sekretar Društva koga imenuje Odbor direktora

U periodu od 01.01.2022.godine do 18.07.2022.godine

Predsjednik Odbora direktora

Član Odbora Direktora	Doković Nebojša
Član Odbora Direktora	Dobardžić Eldin
Član Odbora Direktora	Todorović Boro
Član Odbora Direktora	Vuković Branko
Član Odbora Direktora	Ognjen Jovović

U periodu od 18.07.2022. godine do 31.12.2022.godine

Predsjednik Odbora direktora	Dobardžić Eldin
Član Odbora Direktora	Doković Nebojša
Član Odbora Direktora	Kemal Purišić
Član Odbora Direktora	Slavko Vukčević
Član Odbora Direktora	Momčilo Martinović

Izvršni direktor:

Goran Jandreoski	od 19.07.2021.godine do 05.09.2022.godine
Vladan Drašković	od 05.09.2022.godine

Sekretar Društva

Gilić Mihailo
Ivan Mikić

od 19.05.2021 do 24.11.2022 godine
od 01.10.2022.godine

Broj stalno zaposlenih radnika na kraju 2022. godine je 792 (u 2021. godini 738 radnika) dok je broj zaposlenih na određeno vrijeme na kraju 2022. godine bio 121 (2021. godini 60).

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, promjena finansijskih izvještaja

Društvo vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 152/2022 od 30.12.2022. godine) koji propisuje primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski iskazi za 2022. godinu urađeni su u skladu sa Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica („Službeni list Crne Gore“, br. 145/21).

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, sem ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je EUR.

2.1. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji izmijenjeni finansijski iskazi Društva za 2021. godinu koji su bili predmet revizije.

2.3. Koncept nastavka poslovanja

Društvo finansijske iskaze sastavlja pod pretpostavkom da će poslovati neograničeni vremenski period, što znači da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3. Osnovne računovodstvene politike

3.1. Prihodi

Na računima prihoda evidentiraju se prihodi od prodaje robe, materijala, proizvoda i usluga na domaćem i inostranom tržištu, u toku redovnog poslovanja, umanjene za popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihod se evidentira po načelu fakturisane realizacije i priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali i ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

3.2. Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti poslovanja Društva i uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode koji su nastali nezavisno od vremena plaćanja.

Gubici predstavljaju stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, a i ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti poslovanja. Gubici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće prihode.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode od kamata.

Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja u skladu sa MRS 23 - *Troškovi pozajmljivanja*, priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj su kapitalizovani. Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja direktno pripisani sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za upotrebu), kapitalizuje se kao dio nabavne vrijednosti ili cijene koštanja tog sredstva.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja vrši se u skladu sa MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja. Samo troškovi pozajmljivanja koji su nastali u periodu od početka ulaganja u sredstvo, koje se kvalifikuje do završetka svih aktivnosti potrebnih za njegovu upotrebu ili prodaju, mogu da se uključe u nabavnu vrijednost tog sredstva. Troškovi pozajmljivanja nastali prije i poslije perioda kapitalizacije priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

3.4. Obaveze za poreze

Na ovoj bilansnoj poziciji evidentiraju se obaveze za porez na dobit, porez na dodatu vrijednost, poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada, porez na promet nepokretnosti, razne takse, carine i sve ostale obaveze koje imaju fiskalni karakter. Obračun poreza vrši se primjenom važećih zakona u Crnoj Gori, koji definišu stope i datume dospjeća, kao i načine evidentiranja kroz godišnje izvještaje.

3.5. Odloženi porez (sredstvo)

Ova bilansna pozicija obuhvata račune za odložene poreze kao razlike oporezivanja privremenih oporezivih razlika u računovodstvenom i poreskom obračunu. U aktivni ova pozicija ima karakter sredstva što znači više plaćenih poreza u odnosu na računovodstveni regulatorni okvir. Ova razlika više plaćenih poreza se može kompenzirati u narednim periodima kada će iznos plaćenih poreza biti manji. Konačan rezultat je neutralan, odnosno odloženi porezi sredstvo i odloženi porezi obaveza se podudaraju na kraju vijeka korišćenja sredstva.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objave sve relevantne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ova bilansna pozicija se procjenjuje i prezentira u bilansu stanja u nominalnom iznosu utvrđenom na naprijed opisani postupak.

3.6. Odloženi porez (obaveza)

Odloženi porezi nastaju kao rezultat oporezivanja privremenih i oporezivih razlika poreskog bilansa u odnosu na računovodstveni bilans Društva.

U pasivi prezentirana ova obaveza ima karakter obaveze. Ova obaveza se može kompenzirati u narednim periodima kada će iznos plaćenih poreza biti veći od tada utvrđenih na osnovu računovodstvenog regulatornog okvira. Konačan rezultat je neutralan, odnosno odloženi porezi sredstvo i odloženi porezi obaveza se podudaraju na kraju vijeka korišćenja sredstava Društva.

U napomenama uz finansijske izvještaje Društva treba objelodaniti sve bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji, na početku, u toku i na kraju obavještajnog perioda

3.7. Nematerijalna ulaganja

Ova bilansna pozicija obuhvata prezentaciju računa o evidenciji imovine koja se fizički ne može kvantificirati.

Pozicija nematerijalne imovine može biti priznata, u slučaju kada ispunjava uslove propisane MRS 38- *Nematerijalna imovina*.

Korisni vijek ove imovine duži je od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke veća je od 300€, s tim što će se korekcija iznosa vršiti u skladu sa promjenama u računovodstvenoj regulativi.

Ukoliko nematerijalna imovina ne ispunjava uslove iz stava 3 ovog člana priznaje se kao teret rashoda perioda u kome je nastao.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, prema troškovnom modelu prema MRS 38 - *Nematerijalna ulaganja*, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Amortizacija nematerijalne imovine vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu, i to proporcionalnom metodom za sredstva sa ograničenim vijekom trajanja. Za nematerijalnu imovinu sa neograničenim vijekom trajanja amortizacija se ne obračunava.

Alternativni postupak nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po modelu revalorizacije iz MRS 38- *Nematerijalna imovina*, odnosno po "fer" vrijednosti na dan ponovne procjene nematerijalnog ulaganja, umanjenoj za ukupnu naknadu amortizacije i ukupne naknadne gubitke zbog obezvređenja.

Prilikom ponovne procjene, utvrđuje se "fer" vrijednost u skladu sa tržišnom vrijednošću.

Procjenu "fer" vrijednosti nematerijalne imovine vrši komisija za procjenu, koju imenuje Izvršni direktor. Ukoliko Društvo nema zaposleno stručno lice za procjenu, angažuje se ovlašćeni procjenjivač.

Revalorizacija se vrši onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazana vrijednost ne razlikuje značajno od vrijednosti koja bi se utvrdila procjenom na dan bilansa stanja.

Prilikom revalorizacije nematerijalne imovine, revalorizuje se sva nematerijalna imovina koja pripada istoj grupi.

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva.

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalne imovine čini nabavna vrijednost, odnosno "fer" vrijednost umanjena za rezidualnu vrijednost. Procjena rezidualne vrijednosti vrši se na dan svake revalorizacije sredstava.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalnu imovinu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslove da se prizna sredstvo, tj ako je vijek trajanja duži od jedne godine i ako je vrijednost naknadnog izdatka veća od 10% od vrijednosti nematerijalne imovine. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kome je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalne imovine koriguje se nabavna vrijednost.

Nematerijalna ulaganja koja su prema MSFI 5-Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanku poslovanja koja prestaju biti klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i "fer" vrijednost, umanjene za troškove prodaje.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Ovu bilansnu poziciju čine računi na kojima se evidentiraju nekretnine, postrojenja i oprema, koji se priznaju i podliježu amortizaciji, i ispunjavaju uslove propisane MRS 16 - *Nekretnine postrojenja i oprema*. Korisni vijek trajanja duži je od jedne godine, a pojedinačna vrijednost iznosi više od 300,00€.

Ukoliko sredstvo ne ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, priznaje se na teret rashoda perioda u kome je nastao.

Pojedinačna stvar, nekretnina, postrojenje i oprema priznaju se kao sredstvo kada je vjerovatno da će od njegovog korišćenja Društvo ostvariti ekonomsku korist i ako se nabavna vrijednost ili cijena koštanja može pouzdano izmjeriti.

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznanje kao osnovno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti.

Kod inicijalnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme obuhvataju se troškovi demontiranja, uklanjanja i restauracije.

U nabavnu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke sredstava ako su ispunjeni uslovi za primjenu MRS 23-*Troškovi pozajmljivanja*.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Svake godine će se preispitivati korisni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme i stopa amortizacije. Preispitivanje će vršiti posebna komisija koju imenuje izvršni direktor.

Stopa amortizacije se može usklađivati ukoliko se procijeni da vijek korišćenja sredstva može biti kraći ili duži.

Grupa osnovnih sredstava Stopa amortizacije Stopa koja se priznaje u poreske svrhe

	%	%
Građevinski objekti	1,00- 3,33	5
Aerodromska sredstva	5,00-10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	4,00 -10,00	15-30
Vozila	6,25 - 7,14	15
Računarska oprema	10,00-16,67	30
Ostala oprema	4,00-10,00	20

Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

Obračun računovodstvene amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme vrši se od početka narednog mjeseca, u odnosu na mjesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu.

Osnovicu za obračun nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost, odnosno "fer" vrijednost umanjena za rezidualnu vrijednost. Rezidualna vrijednost se procjenjuje prema vrijednostima na dan nabavke.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene dijelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje nabavne vrijednosti postrojenja i opreme, ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kome je nastao. Sredstva izgrađena u sopstvenoj režiji vrednuju se po cijeni koštanja koja ne može biti veća od tržišne cijene takvog sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su prema MSFI 5 - *Stalna sredstva namijenjena prodaji* i koja prestaju biti klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i "fer" vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Alternativni postupak nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po modelu revalorizacije, odnosno "fer" vrijednosti na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupnu naknadu amortizacije i ukupne naknadne gubitke obezvređenja.

Revalorizacija sredstava vrši se onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazana vrijednost ne razlikuje znatno od vrijednosti koja bi se utvrdila procjenom na dan bilansa stanja.

Znatnim odstupanjem iskazane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme od vrijednosti koja bi se utvrdila ponovnom procjenom smatra se odstupanje koje je veće od 5%.

Procjenu "fer" vrijednosti sredstava nekretnina vrši ovlašćeni procjenjivač, dok procjenu "fer" vrijednosti postrojenja i opreme vrši stručna komisija za procjenu koju imenuje Izvršni direktor. Ukoliko društvo nema zaposlenih stručnih lica za procjenu, angažuje se ovlašćeni procjenjivač.

Prilikom revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme revalorizuju se sva sredstva koja pripadaju istoj grupi.

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva.

3.9. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine (zemljište ili zgrade-dio zgrade) koje se evidentiraju i vode radi ostvarivanja zarade od izdavanja ili radi uvećanja kapitala, ili radi jednog i drugog.

Početno mjerenje investicione nekretnine prilikom sticanja-nabavke vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nabavna vrijednost kupljene investicione nekretnine čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove stavljanja sredstva u upotrebu.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao osnovno sredstvo.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava uslove iz stava 3. ovog člana iskazuje se kao trošak poslovanja za period u kome je nastao.

Nakon početnog priznavanja investiciona nekretnina se iskazuje po "fer" vrijednosti, što predstavlja njenu tržišnu vrijednost. Procjenu "fer vrijednosti" vrši ovlašćeni procjenjivač.

Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promjene "fer" vrijednosti investicione nekretnine, priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kome je nastao.

3.10. Dugoročni finansijski plasmani

U okviru ove bilansne pozicije evidentiraju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica, kao i dugoročni krediti, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani.

Navedeni plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja "fer" vrijednost nadoknade koja je data za njih. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednovani su po amortizacionom trošku, koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene Odbora direktora o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.11.Zalihe

Zalihe su sredstva koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata, inventara i robe. Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stvari oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Popis zaliha materijala po nabavnoj vrijednosti vrši posebna komisija imenovana od strane Izvršnog direktora.

Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovoraju standardima, otpisuju se.

U napomenama uz finansijske iskaze treba da se objavi struktura i ostale relevantne informacije o zalihama na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

3.12.Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja dužnika za prodane proizvode i izvršene usluge, potraživanja za date avanse dobavljačima, potraživanja za prodatu robu i materijal, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija po specifičnim odnosima, potraživanja za kamate i dividende, dozvoljena i sumnjiva potraživanja kao i ostala potraživanja koja nijesu naprijed pobrojana.

Potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture.

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja kupaca na teret rashoda perioda preko računa Ispravke vrijednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je rok za naplatu prošao najmanje 365 dana. Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja, na predlog Komisije za popis potraživanja i obaveza donosi Odbor direktora. Otpis se vrši na 31.decembar, odnosno na kraju izvještajnog perioda.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši se ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana, odnosno kada su potraživanja zastarjela ili da "Aerodromi Crne Gore" AD nisu uspjeli da sudskim putem izvrše njihovu naplatu, pod uslovom da je potraživanje prethodno bilo uključeno u prihode "Aerodroma Crne Gore" AD. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na predlog Komisije za popis potraživanja i obaveza donosi Odbor direktora. Otpis se vrši na 31. decembar., odnosno na kraju izvještajnog perioda.

Direktan otpis preko 36 mjeseci je obavezan, zbog zastarjelosti potraživanja. Ukoliko nema dokaza o postupku naplate potraživanja, rashodi se ne mogu priznati u poreske svrhe, prema Zakonu o porezu na dobiti pravnih lica CG.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica CG propisuje određena ograničenja u priznavanju rashoda po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja i otpisa sumnjivih potraživanja.

Ako su do dana odobrenja finansijskih izvještaja naplaćena potraživanja koja su na datum bilansa ispravljena, takva potraživanja predstavljaju korektivne događaje i zahtijevaju da se isprave odnosno koriguju u finansijskoj godini kada su naplaćena.

Evidencija ispravke vrijednosti potraživanja se vodi analitički, što se detaljno definiše u napomenama uz finansijske iskaze "Aerodroma Crne Gore" AD.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospelja, odnosno prodaje do godinu dana.

Kratkoročni finansijski plasmani i hartije od vrijednosti kojima se trguje iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru "Aerodroma Crne Gore" AD da ih drže do roka dospelja.

3.13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Ova bilansna pozicija prezentira račune Društva, sredstva na računu kod banke i drugih finansijskih institucija, sredstva u blagajni, stambeni fond.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objavi sadržaj i ostale bitne informacije o gotovini na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.14. Obaveze

Obavezama se smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospeljavaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospeljavaju za plaćanje u periodu dužem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dio dugoročnih obaveza koje dospeljavaju za plaćanje u kraćem periodu od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja, iskazuju se kao kratkoročne obaveze.

3.15. Aktivna i pasivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja

Ovu bilansnu poziciju čine unaprijed plaćeni, odnosno fakturisani troškovi narednog perioda, zarađeni prihodi za koje nisu izdate fakture i ostala vremenska razgraničenja.

Pasivna vremenska razgraničenja

Ovu bilansnu poziciju čine unaprijed naplaćeni prihodi i troškovi tekućeg perioda za koje nije primljena isprava ili kad obaveza plaćanja nastaje u budućem periodu.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objavi sadržaj i ostale bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.16.Dugoročna rezervisanja

Dugoročno rezervisanje se priznaje kada:

- Društvo ima obavezu koja je nastala kao rezultat prošlog događaja
- Je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomsku korist biti potreban za izmirenje obaveza, i
- Iznos obaveza može pouzdano da se procijeni

Ukoliko nisu ispunjeni ovi uslovi rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za jubilarne nagrade, otpremnine, sudske sporove, zadržane depozite i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza, nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrži ekonomsku korist, radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se vrše po osnovu zakonskih propisa, na osnovu iskustva, za očekivane rizike, odnosno za buduće troškove, plate i osiguranje radnika, očekivani gubitak nekog spora i slično.

Vrijednost rezervisanja se preispituje na dan svakog bilansa stanja i koriguje tako da odražava najbolju trenutnu procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavlja ekonomsku korist biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

3.17.Kapital

Ova bilansna pozicija obuhvata račune na kojima se evidentiraju podaci o kapitalu Društva. Kapital čine osnovni kapital, revalorizacione rezerve, neraspoređena dobit. "Aerodromi Crne Gore" AD su 100% vlasništvo Vlade CG sa kapitalom od 10.150.000 akcija.

3.18.Revalorizacione rezerve / model priznavanja

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentuju se računi Društva o efektima revalorizacije pojedinih oblika imovine.

Revalorizacione rezerve imaju karakter nedistributivnog kapitala, a formiraju se kao povećanje fer vrijednosti na dan bilansiranja u proceduri koju predviđaju MSFI i zakonske odredbe.

Ako se knjigovodstvena vrijednost sredstva poveća kao rezultat revalorizacije, to se povećanje priznaje u ukupnom ostalom rezultatu i akumulira u kapitalu, u okviru pozicije *revalorizazione rezerve*.

Povećanje se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha, u iznosu u kom poništava revalorizaciono umanjenje iste imovine, prethodno priznate kao rashod u bilansu uspjeha.

Ako se knjigovodstvena vrijednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije, to smanjenje se priznaje kao rashod u bilansu uspjeha, do iznosa postojećih revalorizacionih rezervi koje se odnose na tu imovinu. Ukoliko sredstvo nije imalo revalorizacije rezerve onda se smanjenje direktno priznaje u rashode.

Smanjenje priznato u ukupnom ostalom rezultatu smanjuje iznos akumuliran u kapitalu, u okviru pozicije *revalorizazione rezerve*.

Revalorizacije rezerve uključene u kapital se mogu prenositi direktno u neraspoređenu dobit, kada se te rezerve realizuju. Rezerva se može realizovati prilikom rashodovanja ili otuđenja imovine.

Neke rezerve se mogu realizovati dok entitet koristi imovinu. U tom slučaju ostvareni iznos rezerve je razlika između amortizacije, obračunate na osnovu revalorizovane knjigovodstvene vrijednosti imovine, i amortizacije koja bi se priznala na osnovu istorijskog troška imovine. Prenos iz revalorizovanih rezervi u neraspoređenu dobit ne vrši se kroz bilans uspjeha.

Potrebno je obezbijediti analitiku revalorizacionih rezervi po konkretnim sredstvima.

U napomenama uz finansijske izvještaje Društva treba objaviti sadržaj i ostale bitne informacije o revalorizacionim rezervama na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.19. Neraspoređeni dobitak (gubitak)

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvataju se računi na kojima se evidentiraju neraspoređeni dobitak ranijih godina i tekuće godine, umanjen za pokriće eventualnih gubitaka iz ranijih godina ili tekuće godine, obaveza za dividende i ostalih oblika nedistributivnog kapitala (rezervi) i obaveze za poreze iz dobitka.

Akumulirani dobitak je segment kapitala kompanije i koristi -raspolaze se shodno odlukama Odbora direktora i Osnivača, imajući u vidu ograničenja kod raspolaganja imovinom prema Statutu Društva

3.20. Događaji nakon bilansa stanja

Društvo treba da vrši prilagođavanje i objelodanjivanje godišnjeg finansijskog iskaza događajima koji nastaju u periodu od datuma Bilansa stanja do datuma odobravanja objelodanjenog finansijskog iskaza (najkasnije 31.03. prema Zakonu o računovodstvu), u skladu sa MRS 10-*Događaji posle datuma bilansa stanja*.

Događaji nakon bilansa stanja se odnose na:

- Korektivne događaje posle datuma bilansa stanja kao što su: pravosnažne sudske odluke kojima se potvrđuje obaveza ili potraživanje, obavještenje o promjeni vrijednosti imovine odnosno stečaja kupca, otkrivanje grešaka koje ukazuju na to da su finansijski izvještaji netačni,
- Nekorektivne događaje posle datuma bilansa stanja, koji se samo obrazlažu u napomenama uz finansijske izvještaje, a efekti se evidentiraju u poslovnim knjigama godine u kojoj su i nastali.

3.21.Državna davanja

Državna davanja su mjere preduzete od strane Države-Vlade CG, sa namjerom pružanja ekonomske koristi. U našim uslovima državna davanja predstavljaju: subvencije, premije, regresi i dotacije.

Prema vrsti državnih davanja u skladu sa MRS 20- *Državna davanja*, državna davanja mogu biti:

- Povezana sa sredstvima kao što su davanja pomoći u određenoj opremi ili drugim sredstvima
- Povezana sa prihodima kao što su učešće u u izmirenju nastalih obaveza u toku vršenja djelatnosti.

Davanja povezana sa sredstvima koja se amortizuju, priznaju se kao prihod u periodima i srazmjeri u kojoj se obračunava amortizacija tih sredstava ili u visini troška u periodima u kojima su nastali troškovi.

3.22.Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno nepokrivenog gubitka ranijih godina, prema MRS 8- *Računovodstvene politike, primjene računovodstvenih procjena i greške*.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 0,2% ukupnih prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

U slučaju ispravke finansijskih izvještaja Društva, na osnovu nalaza eksternog revizora, potrebno je uraditi reviziju usaglašenosti, sa korigovanim greškama u pozicijama bilansa. Revizija usaglašenosti predstavlja poseban izvještaj eksternog revizora.

3.23.Isplata dividende osnivaču

Način raspodjele neraspoređene dobiti Društva definiše Osnivač, kroz Zaključke Vlade i Zakon o privrednim društvima CG.

4.Prihodi od prodaje – neto prihod

	2022.	2021.
	EUR	EUR
landing (sletanje i poletanje aviona)	3.823.724	3.845.972
lighting-osvjetljenje	267.654	146.970
praking aviona	178.248	214.959
CIP i CIR (centralizovana infrastruktura-putnički i operativni kao i tehnički prihvati)	1.414.060	1.285.865
čekanje leta na zahtjev	121.500	139.950
prihodi od putničkog servisa 15,00€ po odlazećem putniku	11.483.619	9.749.480
prihod od taksi – transferni putnici - 4,00€ po putniku	44	24
naknada za bezbjednost-1,75€ po odlazećem putniku (pregled putnika, ručnog i predatog prtljaga)	1.675.800	1.137.440
naknada za putnike sa posebnim potrebama (osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću) 0,25€ po putniku	236.633	162.504
THC-putnički i operativni prihvat	910.283	718.529
RHC-tehnički prihvat	1.679.111	1.544.317
supervizija	0	560
	21.790.676	18.946.570

Avijacijski prihodi bilježe rast od 15 % u odnosu na isti period prethodne godine, ali su još uvijek niži u odnosu na 2019. godinu kao referentnu godinu i to za 32% (imajući u vidu da je u 2020. godini došlo do pandemije što je imalo negativan uticaj na avio industriju). Na rast saobraćaja uticala su globalna dešavanja - rat u Ukrajini i međunarodne sankcije.

Prihodi od putničkog servisa, koji se obračunavaju u fiksnom iznosu po odlazećem putniku (15€, 1,75€ i 0,25€), odnose se na naknade koje se naplaćuju putnicima i to na bazi avio karata koje prodaju avio kompanije. Avio kompanije na ovaj način kolektuju izvorne prihode Društva i u obavezi su da tako kolektovane naknade prenesu na račun Društva u ugovorenim rokovima.

Prihodi od naknada za opsluživanja i polijetanje i slijetanje aviona obračunavaju se avio prevoznicima po masi aviona, a u skladu sa postojećim cjenovnicima.

Popusti avio kompanijama za 2022. godinu iznose 7.404.604,34 Eur zbog čega su avijacijski prihodi umanjeni za taj iznos.

Popuste u 2022. godini su ostvarile kompanije: Tomontenegro (2.943.676 Eur), Wizz air (903.854 Eur), Air Serbia (875.696 Eur), Ryanair Limited (762.152 Eur), Ryanair UK Limited (421.858 Eur), Easyjet (386.136 Eur), Turkish Airlines (301.007 Eur), Austrian Airlines (203.984 Eur), Wizz air UK Limited (176.241 Eur), dok se preostali iznos od 430.090 Eur odnosi na popuste za još 17 avio kompanija.

Ova vrsta popusta odobrava se avio kompanijama u skladu sa Podsticajnom šemom br. 001-9011 od 23.12.2021. godine. Popusti se obračunavaju po sledećima osnovama:

- podsticaj za otvaranje novih ruta
- podsticaj za povećavanje broja frekvencija na postojećim rutama
- podsticaj po osnovu broja ostvarenih rotacija
- podsticaj za avio kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama
- popust za avio kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromu

Podgorica i aerodromu Tivat.

Obračun popusta u skladu sa Podsticajnom šemom vrši se pojedinačno, po svakoj avio kompaniji, na način da se obračun popusta na pojedine usluge može vršiti samo po jednom osnovu. Avio kompanije koriste odobrene popuste za zatvaranje tekućih i budućih obaveza po izdatim računima.

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 18, popusti se knjiže kao umanjenje prihoda.

Popusti avio kompanijama za 2021. godinu iznose 2.050.424,04 Eur zbog čega su prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za taj iznos.

Popuste u 2021. godini su ostvarile kompanije: Air Serbia (716.404 Eur), Tomontenegro (399.044 Eur), Turkish Airlines (258.314 Eur), Fly Montenegro (209.703 Eur), Austrian Airlines (116.244 Eur), Wizz air (111.788 Eur), Air Astana (86.098 Eur), Lot Polish (41.864 Eur), Easy jet (37.695 Eur), Israi airlines (28.773 Eur), Chair Airlines (11.935 Eur), UAB Avion expres (9.672 Eur), Deutsche Lufthansa (8.712 Eur), Fly Dubai (7.315 Eur) i Transavia France (6.864 Eur).

5. Ostali prihodi iz poslovanja

5.1. Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
prihodi od donacija IPA	42.405	14.958
prihod od izdavanja aer.opreme.	12.353	25.534
zakup poslovnog prostora	857.923	603.596
prihodi od reklamnih panoa	228.630	143.229
free shop i ugostiteljstvo - koncesija	1.910.371	843.662
provizija na prihod od kateringa	23.149	43.767
korišćenje VIP i predsjedničkog salona 150€	28.793	23.565
taksa 8€ po biznis putniku	45.937	24.465
VIP prolaz i VIP tretman- ubrzana pasoška kontrola	31.350	21.180
prihod od parkinga	395.495	217.176
prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine robe	94.485	81.400
taksa na gorivo-jugopetrol	126.700	87.923
prihod od refundacije el.energije,vode,odvoz smeća	214.760	95.207
obuka, sertifikati-školski centar	40.437	18.097
angažovanje radne snage na zahtjev	24.989	28.335
ostali poslovni prihodi	48.811	18.684
provizija Ryanair	36.990	7.497
	4.163.578	2.298.275

Ovi prihodi imaju visok rast od 81% u odnosu na 2021. godinu, ali u odnosu na referentnu 2019. godinu, kao godinu prije COVID pandemije, imaju pad od 11%.

Povećanje saobraćaja, rast broja putnika i broja opsluženih aviona dovodi i do rasta komercijalnih prihoda. Društvo je u septembru 2022. godine sprovelo postupak davanja u zakup poslovnih prostora i reklamnih površina na aerodromima Podgorica i Tivat putem prikupljanja ponuda. U tom postupku postignuta je značajno veća cijena zakupa u odnosu na dotadašnje što je dovelo do porasta prihoda od zakupa. Rast komercijalnih prihoda u odnosu na prošlu godinu rezultat je i činjenice da su u 2022. godini prestali da važe podsticaji neavijacijskim djelatnostima koji su bili u primjeni tokom 2020. i 2021.godine (uvedeni radi prevazilaženja negativnih efekata ekonomske krize izazvane pandemijom COVID-19).

5.2.Ostali prihodi iz poslovanja

	2022. EUR	2021. EUR
prihod-ukidanje rezervacije	189.952	795.223
ukidanje obaveza iz vansudskog poravnjanja	29.158	4.129.530
naplata od radnika-troškovi postupka	2.965	0
prihodi od naknade štete	6.226	1.651
	228.301	4.926.404

Najveći iznos u okviru ostalih prihoda iz poslovanja odnosi se na ukidanje rezervisanja po osnovu tužbe jednog zaposlenog u iznosu od 179.234 Eur - obzirom da je spor riješen u korist Društva.

U 2021. godini ukidanje rezervisanja odnosi se na

- rezervisanje od **709.200** Eur, za dugogodišnji sudski spor koji je protiv Društva (tuženi drugog reda) pokrenulo fizičko lice, vezano za zemljište na aerodromu u Tivtu.
- Rezervisanje od 4.215.553 Eur po osnovu tužbi zaposlenih–najveći dio odnosi se na startni dio zarade za period 2008. godine do 2018.godine koji je po odluci Višeg suda riješen u korist društva.

5.3.Prihodi po osnovu vrednosnog usklađivanja imovine

	2022. EUR	2021. EUR
Prihodi usklađivanje vrijed.nemat.ulaganja	-	5.312
Prihodi usklađivanje vrijed.nepokretnosti,opreme	-	272.535
	-	277.847

Na 31.12.2021. godine izvršena je procjena vrijednosti nepokretnosti, opreme i postojenja od strane društva CROWE MNE doo. Prihodi po osnovu vrednosnog usklađivanja imovine predstavljaju efekat knjiženja pomenute procijene.

5.4.Pregled ostalih prihoda iz poslovanja (sumarni iznosi prethodne tri tabele)

	2022. EUR	2021. EUR
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	4.163.578	2.298.275
Ostali prihodi iz poslovanja	228.301	4.926.404
Prihodi po osn.vredn.usklađ.imovine	-	277.847
	4.391.879	7.502.526

6. Troškovi materijala

Troškove materijala čine:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi robe	-	-
Troškovi materijala, rez.dj.,inventara	470.292	524.393
Troškovi el.energije	383.739	294.779
TR.UNIPROM-angažovanje mrežnih kapaciteta	-	79.485
Troškovi goriva	197.723	107.847
	1.051.754	1.006.504

7. Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
troškovi transportnih usluga	123.102	89.884
troškovi usluga održavanja	422.641	256.674
troškovi zakupa	8.721	
troškovi reklama	35.405	25.545
troškovi sponzorstva	2.367	
tr.rezervisanja-otpremnine		42.572
tr.rezervisanja-jubilarne	337.693	111.770
rezervisanja za troškove sudskog postupka	841.367	264.004
troškovi neproizvodnih usluga	979.790	571.297
troškovi reprezentacije	73.420	60.203
troškovi osiguranja	165.560	152.442
troškovi platnog prometa i provizije	58.535	47.048
troškovi članarina (ACI, priv.komora, sindikat)	72.810	61.328
troškovi poreza	192.272	104.188
ost.nematerijalni troškovi	90.574	35.220
	3.404.257	1.822.175

Ostali troškovi poslovanja bilježe značajan rast u odnosu na 2021.godinu prije svega zbog povećanih troškova rezervisanja po osnovu sporova koji su pokrenuti protiv Društva.

Troškovi transportnih usluga odnose se na troškove telefona, interneta, zakup linka, troškove SITE – telekomunikacione usluge između svih učesnika u vazdušnom saobraćaju.

Troškovi održavanja se odnose na održavanje putničkih automobila, autobusa i kombija u iznosu od 38.291,75 Eur; održavanje aerodromskih sredstava u iznosu od 44.976 Eur (elevatori, traktori, stepenice, vozilo za servis toaleta, vozilo za servis

vode, utovarivači, vazdušni starteri, vatrogasna oprema, ambulantna vozila ...); na tekuće servisiranje rendgena i bezbjednosne opreme (35.812 Eur), održavanje karusel traka-BHS sistema (46.000 Eur), na sanaciju oštećenja na platformi (38.945 Eur), na popravku i nadogradnju ambulifta (10.750 Eur), održavanje microsoft licence (22.786 Eur), održavanje i unapređenja softvera (6.000 Eur) i ostalo.

Troškovi reklame i marketinga odnose se na čestitke povodom državnih praznika, promociju u inostranim časopisima, promociju preko portala, izradu promotivnog materijala i promociju na važnim turističkim događajima.

Rezervisanja za jubilarne nagrade utvrđene su aktuarskim odmjerenjem. Ukupan iznos rezervisanja je 337.693 Eur (više u napomeni 25.1).

Društvo je izvršilo rezervisanje po osnovu radnih i privrednih sporova i to u ukupnom iznosu od 841.367 Eur (više u napomeni 25.2).

Najveća stavka u okviru troškova neproizvodnih usluga odnosi se na usluge korišćenja DCS softvera koji iznose 242.840 Eur, troškovi vode i komunalnih usluga iznose 136.615 Eur, troškovi advokatskih usluga 229.946 Eur, troškovi zdravstvenog pregleda zaposlenih 6.360 Eur, troškovi korišćenja programa za praćenje izgubljenog prtljaga 25.733 Eur, troškovi registracije auta 10.106 Eur, stručno usavršavanje zaposlenih 73.936 Eur, troškovi intelektualnih usluga 112.523 Eur i ostalo.

Troškovi premija osiguranje iznose 165.560 Eur - troškovi osiguranja zaposlenih, kasko osiguranje vozila i aerodromskih sredstava, osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti.

Troškovi poreza odnose se na porez na nepokretnosti za opštinu Tivat u iznosi 144.148 Eur, a porez za opštinu Podgorica je 46.382 Eur.

Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 90.574 Eur odnose se na razne takse (14.941 Eur); troškove vip i biznis salona (12.239 Eur); izrada vertikalne signalizacije (5.225 Eur); radovi na protivpožarnom sistemu (3.450 Eur); održavanje i redizajn web sajta (6.043 Eur) i dr.

8. Amortizacija

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi amortizacije	1.931.003	1.904.418
Troškovi amortizacije-operativni lizing	18.225	18.937
	1.949.228	1.923.355

Ukupni troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme za 2022. godinu iznose 1.931.003 Eur.

U okviru ovog troška je prikazan i trošak amortizacije zemljišta koje je Društvo uzelo u zakup od opštine Tivat. Ovde je riječ o operativnom lizingu na koji se primjenjuje MSFI 16-Lizing.

Pregled troškova poslovanja (sumarni iznosi prethodne tri tabele)

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi materijala	1.051.754	1.006.504
Ostali troškovi poslovanja	3.404.257	1.822.175
Troškovi amortizacije	1.949.228	1.923.355
U K U P N O	6.405.240	4.752.034

9. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi**9.1. Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi**

	2022.	2021.
	EUR	EUR
troškovi neto zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	11.127.418	8.038.529
troškovi naknade-ugovor o djelu	260.005	128.924
troškovi naknade odbora direktora i revizorskog odbora	102.928	92.658
troškovi otpremnina	70.628	153.013
jubilarnе nagrade (iz rezervisanja zatvoreno)		
troškovi zimnice	296.100	174.240
ostali lični rashodi (tr.sl.putovanja,pomoć zaposlenom)	219.938	187.256
pomoć licima van firme	7.100	600
	12.084.117	8.775.220

U 2022. godini obračunate i isplaćene otpremnine (neto) iznose 113.033 Eur ali je na trošak knjiženo 70.628 jer je iznos od 42.404 Eur zatvoren iz rezervisanja za ove svrhe koja su knjižena na kraju 2021.godine.

U 2022. godini obračunate i isplaćene jubilarne nagrade za 39 zaposlenih iznose 143.601 Eur (neto), ali nisu knjižena na trošak već su zatvorena iz rezervisanja koja su ustanovljena na kraju 2021.godine prilikom knjiženja aktuarskog izvještaja.

9.2. Troškovi poreza

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Porez i prirez zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	982.572	1.232.556
troškovi.naknade-ugovor o djelu-porez i prirez	35.079	9.969
Tr.naknade odbora direktora i reviz.odbora-porez i prirez	15.327	13.951
troškovi otpremnina porez i prirez	13.794	17.833
jubilarnе nagrade (iz rezzerisanja zatvoreno)	3.278	1.668
troškovi zimnice porez i prirez	61.991	26.757
pomoć licima van firme porez i prirez	1.279	68
	1.113.320	1.302.802

9.3.Troškovi doprinosa za penzije

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Doprinos PIO zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz,zimnica)	2.978.698	2.505.276
PIO naknade odbora direktora i revizorski odbor	23.423	26.116
	3.002.121	2.531.392

9.4.Troškovi doprinosa

	2022.	2021.
	EUR	EUR
doprinosi zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz,zimnica)	254.328	1.534.737
troškovi naknade odbora direktora doprinosi		5.069
	254.328	1.539.807

UKUPNI TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	12.084.117	8.775.220
Troškovi poreza	1.113.320	1.302.802
Troškovi doprinosa za penzije	3.002.121	2.531.392
Troškovi doprinosa	254.328	1.539.807
U K U P N O	16.453.886	14.149.220

10. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine	-	47.460
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine	-	48.455
	-	95.915

U 2021. godini evidentirani su rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine –to je efekat procijene nepokretnosti i opreme na dan 31.12.2021.god.

Na 31.12.2021.godine je angažovana procjeniteljska kuća MVC d.o.o. Podgorica kako bi odredili neto ostvarivu vrijednost zaliha (u skladu sa MRS 2). Prilikom procijene utvrđeno je smanjenje vrijednosti na određenim stavkama zaliha i to u iznosu 48.455 Eur.

11 Ostali rashodi iz poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
gubitak od rashoda postrojenja i opreme	20.737	4.356
manjak osnovnih sredstava	1.655	5.977
otpis zaliha materijala	1.412	4.090
ostali rashodi	64.460	44.391
otpisi stambenog kredita sa porezom i prirezom	3.315	5.247
tr.opravke koje pokriva osiguranje	5.865	1.430
troškovi sudskih postupaka	86.945	31.933
troškovi iz ranijeg perioda	239	16.102
	184.628	113.526

U okviru ostalih rashoda, između ostalih, knjiženi su otpisi stambenog kredita zaposlenima koji su pošli u penziju u toku 2022. godine; nabavka novogodišnjih paketića za djecu zaposlenih, troškovi sudskih postupaka.

12. Finansijski prihodi i rashodi i vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja

Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	2022	2021.
	EUR	EUR
Prihodi od kamata	2.030	2.420
Pozitivne kursne razlike	1.016	241
	3.046	2.661

Prihodi od kamata odnose se na kamate za stambene kredite koji radnici vraćaju putem obustava od zarada.

Prihodi po osn.vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Prihod po osn.usklad.vrijed.potraživanja	4.640	1.659
	4.640	1.659

Radi se o potraživanjima koja su u proteklim periodima bila ispravljena, a naplaćena su u toku 2022.godine. Ovaj iznos se odnosi na naplatu potraživanja od Blue Air aviation.

Rashodi po osn.vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
rashodi ispr.vrijed.potraž.-sumnjiva potraživanja		(5.760.668)
otpis ostalih potraživanja	(256.713)	(6.874)
	(256.713)	(5.767.542)

Otpis ostalih potraživanja uglavnom se odnosi na ispravku potraživanja za pretplaćeni porez na dobit i to u iznosu od 252.908 Eur (više u napomeni 20.3).

(U prethodnoj godini gro troškova ispravke vrijednosti potraživanja se odnose na otpis potraživanja od Montenegro Airlinesa u iznosu od 5.759.400 Eur. Ispravka izvršena zbog odlaska u stečaj ove kompanije početkom 2021. godine).

Ostali rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Rashodi kamata EIB kredit	(115.028)	(145.000)
Rashod po osnovu zateznih kamata	(294.346)	(82.008)
Negativne kursne razlike	(1.894)	(1.077)
Fin.rashod-operativni lizing	(35.819)	(35.115)
	<u>(447.087)</u>	<u>(263.200)</u>

EIB kredit iznosio 12.000.000,00 Eur. Otplata osnovnog duga počela je 29.07.2010. godine, a posljednja rata dospijeva za otplatu u 2028. godini. Dosada je otplaćeno 9.333.333 Eur, ostatak osnovnog duga je 2.666.667 Eur. Kamatu smo počeli otplaćivati od 02.08.2005.god., a iznos plaćene kamate je 5.582.518 Eur. Za prve tri tranše EIB kredita (11.000.000 Eur) preostala kamata iznosi 169.076 Eur, a za četvrtu tranšu (1.000.000 Eur) nemamo podatak o ukupnom iznosu kamata. U toku 2023.godine za kamatu za prve tri tranše EIB kredita treba platiti iznos od 85.114 Eur, dok za četvrtu tranšu nemamo taj podatak (radi se o manjem iznosu, u 2022.godini kamata je iznosila 0,00 Eur).

Rashodi po osnovu zateznih kamata odnose se na isplaćene kamate po osnovu izgubljenih sporova (261.378 Eur) kao i na kamatu obračunatu od strane Uprave prihoda i carina (32.968 Eur).

Finansijski rashod na bazi operativnog lizinga javlja se kao trošak od januara 2021. godine kada počinje primjena MSFI 16-Lizing.

FINANSIJSKI REZULTAT

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	<u>EUR</u>	<u>EUR</u>
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika	3.046	2.661
Prihod od vrijed.usklađivanja kratk.fin.sredstava i fin.ulaganja koji su dio obrtne imovine	4.640	1.659
Vrednosno usklađivanje kratkoročnih finan. sredstava i fin.ulaganja koja su dio obrtne imovine	(256.713)	(5.767.542)
Ostali rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika	(447.087)	(263.200)
U K U P N O	<u>(696.115)</u>	<u>(6.026.422)</u>

**13. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA
PRIJE OPOREZIVANJA**

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rezultat prije oporezivanja	2.442.685	1.311.979

14. Poreski rashod perioda:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Tekući porez na dobit	-	-
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	1.015.435	113.163
	1.015.435	113.163

Odloženi poreski rashod u 2022. godini iznosi 1.015.435 Eur (u 2021. godini odloženi poreski rashod bio 113.163 Eur).

Krajem 2021. godine donijet je novi Zakon o porezu na dobit pravnih lica kojim je uvedeno progresivno oporezivanje (tri stope: 9%, 12% i 15%) umjesto dotadašnjeg proporcionalnog oporezivanja (stopa 9%) što je dovelo do povećanja poreskog rashoda perioda.

Prilikom obračuna odloženih poreskih obaveza za 2022. godinu primjenjena je prosječna efektivna poreska stopa od 11,12 %.

Odloženi poreski rashod za 2022. bio bi 267.164 Eur da nije bilo izmjene Zakona o porezu na dobit.

**15. DOBITAK ILI GUBITAK NAKON
OPOREZIVANJA**

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rezultat nakon oporezivanja	1.427.250	1.198.816

16. Nematerijalna ulaganja

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022	18.240	132.368	0	150.608
Povećanje nabavke	0	54.064	17.550	71.614
Prenos sa pripreme		5.655	-5.655	0
Rashod/manjak		-1.811		
Stanje na 31.12.2022	18.240	190.276	11.895	222.222

Ispravka vrijednosti	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022		0		0
Amortizacija-2022		28.567		28.567
Rashod/manjak		-776		
Stanje na 31.12.2022		27.791	0	28.567

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
01.01.2021.godine	18.240	132.368	0	150.608
31.12.2022.godine	18.240	162.485	11.895	192.620

Pravo službenosti odnosi se na pravo za zasnivanje stvarne službenosti na neodređeno vrijeme vezano za postavljanja kablova na relaciji od trafostanice TS 110/10 kV Podgorica 5 do trafostanice TS 10/0,4 kV Aerodrom i to u iznosu od 18.240 Eur (trajno obezbjeđenje nesmetanog pristupa i izvođenja radova na predmetnim nepokretnostima radi polaganja, održavanja, ispitivanja, sanacije i svih drugih neophodnih radova na kablovskim vodovima).

Nematerijalna imovina u iznosu od 162.485 Eur odnosi se na softver za video nadzor, softver za kontrolu pristupa, softver za FIDS, softver za izvještaje o operativnim površinama, softver za evidenciju radnog vremena, office paketi i dr.

17. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022	62.599.388	920.519	52.194.115	7.087.025	13.700	690.286	0	123.505.033
Povećanje nabavke			24.460	344.040		34.601	68.493	403.101
Prenos sa pripreme								0
Prenos sa inv.u toku				127.999		-127.999		0
Uskađivanje-sa planom otplate		-14.359						-14.359
Zatvaranje iz avansa							-44.693	
Smanjenje-rashod,manjak				-22.488				-22.488
Stanje na 31.12.2022	62.599.388	906.160	52.218.575	7.536.576	13.700	596.888	23.800	123.871.287

Ispravka vrijednosti	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022			0	0				0
Amortizacija-2022		18.225	1.180.690	721.746				1.920.661
Smanjenje-rashod,manjak				-4.730				-4.730
Stanje na 31.12.2022	0	18.225	1.180.690	717.016	0	0		1.915.931

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
01.01.2022.godine	62.599.388	920.519	52.194.115	7.087.025	13.700	690.286	0	123.505.033
31.12.2022.godine	62.599.388	887.935	51.037.885	6.819.560	13.700	596.888	23.800	121.979.156

Osnovna sredstva čine: zemljište, građevinski objekti (upravne zgrade, putnički terminali, sortirnice, vatrogasnice, trafostanice, poletno sletne staze, platforme, pristupni putevi, parkinzi...), aerodromska sredstva (stepenice, elevatori, vozilo za vuču aviona, ambulift, ambulantna vozila, vatrogasna vozila, utovarivači, vozila za servis toaleta, vozila za snabdijevanje aviona vodom, viljuškari, traktori, agregati, starteri, kolica za prtljag, ručna kolica, rendgeni...), kancelarijska oprema, računari i ostala materijalna imovina koja se koristi za trajno obavljanje djelatnosti.

Građevinski objekti i zemljište se u listovima nepokretnosti vode kao svojina Države Crne Gore, upravljanje je dato Aerodromima Crne Gore, dok imovinom raspolaže Vlada Crne Gore.

Samo objekat „POD LJUBOVIĆ“ je u svojini Aerodroma Crne Gore A.D (osnov sticanja -kupovina).

U Statutu Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ koji je donijet prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, objavljanom u Službenom listu CG br 39 od 07.08.2013.godine, ističe se da se radi o jednočlanom akcionarskom društvu i da

Vlada Crne Gore kao jedini osnivač i vlasnik odgovara do visine uloga unijetog u Društvo.

U članu 12 ovog Statuta piše da osnivač u Društvo unosi akcijski kapital u iznosu od 101.500.000 Eur i da taj kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva.

Ovaj Statut je donijet u svrhu transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, a jedna od pretpostavki za transformaciju je bila utvrđivanje (procjena) vrijednosti kapitala Javnog preduzeća „Aerodromi Crne Gore“.

Građevinski objekti i zemljište su se nalazili u poslovnim knjigama Društva i kada je rađena procijena kapitala za potrebe transformacije iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo (procijena rađena na 31.10.2012.godine od strane KPMG). Iz osnovnog kapitala je bila pokrivena cjelokupna dugoročna imovina i dio kratkoročne imovine tako da su građevinski objekti i zemljište bili dio uloga Vlade Crne Gore u AD.

Ugovorom o regulisanju međusobnih prava i obaveza zaključenim između „JAT“ i JP Aerodromi Crne Gore broj 0169/1 od 14.03.2003. godine, JP Aerodromi Crne Gore preuzeli su nepokretnosti, sa pravom korišćenja, koje obuhvataju Aerodrome Podgoricu i Tivat sa svim poslovnim objektima i prostorijama. Vrijednost imovine utvrđene ugovorom iznosila je 10 miliona dolara od kojih je 5 miliona dolara isplatilo JP Aerodromi Crne Gore putem kompenzacije sa JP „JAT“.

Društvo je iz kredita, koje uredno otplaćuje, izgradilo terminalnu zgradu sa sortirnicom, vatrogasnicu, parking i pristupni put, zatim izgradilo i rekonstruisalo manevarske površine, trafostanicu, vodovod i kanalizaciju u Podgorici, dok je u Tivtu uradilo rekonstrukciju stare terminalne zgrade.

U 2019. godini na Aerodromu Tivat izgrađen je i novi terminal iz sopstvenih sredstava.

U poslovnim knjigama Društva nalazi se zemljište koje pripada privrednoj zoni Opštine Kotor površine 19.773 m² koje se u listovima nepokretnosti i dalje vodi na JAT-u (pravni naslednik JAT-a je Air Serbia). Na predmetnoj imovini nalazi se instaliran sistem svjetala za vizuelan pristup aerodromu Tivat koji nesporno predstavlja pripadajuću površinu samog aerodroma. Ugovorom o regulisanju međusobnih prava i obaveza zaključenim između „JAT“ i JP Aerodromi Crne Gore broj 0169/1 od 14.03.2003. godine, kojim je imovina koja je do tada bila u vlasništvu „JAT“-a prešla u vlasništvo JP Aerodromi Crne Gore, omaškom je ispuštena predmetna imovina, tj. ostala je da se vodi u listu nepokretnosti na nosioca prava, „JAT“ Beograd kao korišćenje 1/1. Društvo je preduzelo potrebne aktivnosti prema Ministarstvu saobraćaja koje treba da napravi kontakte i organizuje sastanak sa predstavnicima Air Serbia, kao pravnog naslednika JAT-a, kako bi ovo pitanje bilo riješeno u korist Aerodroma Crne Gore.

U 2022. godini iznos novonabavljenih osnovnih sredstava je 554 hiljade Eur.
 Veće nabavke su: kancelarijska oprema – 23 hiljade Eur, računarska oprema – 124 hiljade Eur, oprema (nabavka kontejnera, mašine za pakovanje prtljaga, klima uređaji, pumpe..) 82 hiljade Eur.

Aktiviranje i prenos OS u pripremi se odnosi na stavljanje u upotrebu računarske opreme i opreme za DCS, rendgen uređaja kao i četiri televizora sve u ukupnom iznosu od 126 hiljada Eur.

Od 1. januara 2021. godine Društvo primjenjuje MSFI 16 - Lizing pa je u poslovnim knjigama Društvo kao primaoc lizinga evidentiralo pravo korišćenja u aktivi u iznosu od 887.935 Eur (kao i obaveze po osnovu lizinga u pasivi).

Amortizacija osnovnih sredstava se vrši primjenom proporcionalne metode otpisa.

Građevinski objekti	stopa AM od 1,00 – 3,33
Aerodromska sredstva	5,00 – 10,00
Kancelarijska oprema	4,00 – 10,00
Računari, oprema za telekomunikaciju	10,00 – 16,67
Vozila	6,25 – 7,14
Ostala oprema	4,00 – 10,00

18. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročne finansijske plasmane čine:

	2022. EUR	2021. EUR
Stambeni krediti dati radnicima 2006.god	57.607	70.125
Stambeni krediti dati radnicima 2008.god	27.097	31.766
	84.704	101.891

Dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 84.704 Eur čine potraživanja od radnika za stambene krediti date 2006. god. i 2008.god. na period od 15 do 20 godina uz kamatnu stopu od 2% godišnje. Stambeni krediti se vraćaju mjesečno obustavama od zarada radnika i uplaćuju u fond za stambene potrebe (poseban račun otvoren kod CKB).

19.Zalihe

Zalihe sačinjavaju:

	2022. EUR	2021. EUR
Zalihe materijala	176.599	169.808
Rezervni djelovi	240.259	248.637
Ispravka vrijed.rez.djelova	(41.745)	(43.745)
Alat i inventar	46.483	51.488
Ispravka vrijed.alata i inv.A	(4.403)	(4.710)
Roba u magacinu	501	501
Dati avansi	14.162	31.936
	431.856	453.915

Struktura zaliha sa prometom u toku godine (bez ispravke vrijednosti):

	Materijal	Rezervni djelovi	Alat i inventar	Roba u magacinu	Dati avansi
Zalihe na dan 31.12.2021.god.	169.808	248.637	51.488	501	31.936
Nabavke u toku godine	287.686	40.779	130.808	-	128.762
Potrošnja u toku godine	280.895	49.157	135.813	-	146.537
Zalihe na dan 31.12.2022 godine	176.599	240.260	46.483	501	14.162

20.Potraživanja

20.1.Potraživanja od kupaca čine:

	2022. EUR	2021. EUR
Kupci u zemlji	7.649.345	7.638.983
Kupci u inostranstvu	3.750.355	2.406.818
Ispravka vrijednosti potraživanja	(8.444.392)	(8.445.694)
	2.955.308	1.600.106

Promjene na ispravci potraživanja:

	2022. EUR	2021. EUR
Stanje na 01.01.	8.445.694	2.679.811
Ispravka vrijednosti u toku godine	3.805	5.767.542
Ukidanje ispravke u toku godine	(5.107)	(1.659)
Stanje na 31.12.	8.444.392	8.445.694

Potraživanja po osnovu prodaje se odnose na:

MONTENEGRO AIRLINES AD	6.592.541,37
AIR SERBIA A.D.	687.571,76
JSC TRANSAERO AIRLINES	605.451,98
RYANAIR LIMITED	512.367,27
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	495.641,79
MOSCOVIA AVIATION	475.962,03
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83
"MENZIES AVIATION"DOO	223.430,50
TURKISH AIRLINES INC.	201.066,15
RYANAIR UK LIMITED	195.538,50
VEKTRA AVIATION D.O.O.	182.311,44
ADRIA AIRWAYS/SLOVENSKI LETALS	175.468,85
MONTENEGRO DUTY FREE D.O.O.	129.482,01
EASYJET AIRLINE COMPANY	114.735,96
ALITALIA SOCIETA AEREA ITALIANA	93.927,00
AUSTRIAN AIRLINES	83.349,69
COFFEE CAKE	42.202,63
OSTALI	327.113

Ispravka vrijednosti potraživanja se odnosi na: "JSC Transaero Airlines", Moskva u iznosu od 605.452 Eur -a, "Moscoviu aviation", Moskva - 475.962 Eur -a, "Adriu Airways", Ljubljana – 175.468 Eur -a, "Vektru aviation", Podgorica – 182.311 Eur -a, "Alitalia Societa Aerea Italiana", Rim – 93.927 Eur -a, Fly Montenegro Ground handling -222.434 Eur -a, Montenegro Airlines u iznosu od 6.592.541 Eur.

20.2.Ostala potraživanja:

	2022. EUR	2021. EUR
Potraživanje od "Atlas banke" u stečaju	3.121.327	3.121.327
Ostala potraživanja od pravnih lica	171	-
Ispravka vrijednosti potraživanja od Atlas banke	(121.327)	(121.327)
Ispravka potraživanja za više plaćeni porez na dobit	(252.908)	-
Potraživanje od Ministarstva finansija	9.873.633	9.873.633
Potraživanje od zaposlenih	1.337	1.202
Potraživanje od uprave carina	263	100
Potraživanja od opštine PG	46.113	-
	12.668.609	12.874.934

U okviru ostalih potraživanja nalazi se potraživanje od Atlas banke u iznosu od 3.121.326,94 Eur. U momentu objave stečaja Atlas banke, u aprilu 2019. godine,

ACG je imalo na računu kod ove banke finansijska sredstva po viđenju u iznosu od 3.171.327 Eur.

Još u toku 2018. godine, ovlaštena lica u "Atlas banci" odbila su da prenesu oročene depozite (3.000.000 Eur) na račun Društva nakon isteka njihovog oročenja, već su to učinili nakon uvođenja privremene uprave u Banci 07.12.2018. godine zbog čega je pokrenuta krivična prijava protiv Atlas banke od strane ACG (zbog nerealizovanja naloga i nemogućnosti raspolaganja sredstvima zbog toga). Viši sud u Podgorici donio je Rešenje Kris 27/19 od 25.06.2019.godine na osnovu koga su novčana sredstva ACG u iznosu od 3.000.000 Eur izdvojena i predata Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja

Stav rukovodstva je da će ishod krivične prijave biti pozitivan za Društvo i da će CBCG izdvojena sredstva vratiti ACG. Polazeći od te pretpostavke, ova novčana sredstva, čiji je iznos usaglašen prenešena su sa konta tekućih računa na ostala potraživanja.

Dio dobiti za 2019.godinu od 70% tj. u iznosu od 9.873.633 Eur Društvo je prenijelo u budžet bez Odluke Odbora direktora i zbog toga je ova transakcija knjižena na potraživanje od Ministarstva finansija.

Potraživanje od opštine Podgorica odnosi se na više plaćeni prirez. Prirez na porez na zarade u toku 2020. godine je uplaćivan u cjelosti opštini Podgorica, a trebalo je jedan dio uplatiti opštini Tivat. Pretplata prireza je konstatovana prilikom inspeksijske kontrole od strane Uprave lokalnih javnih prihoda iz opštine Podgorica.

20.3. Potraživanja za više plaćen porez na dobit i pdv-a

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	252.908	252.908
Potraživanja po osnovu pdv-a	15.321	248.657
	268.229	501.565

Prilikom promjene finansijskih iskaza za 2019. godinu, u skladu sa primjedbama eksternog revizora, dodatno je proknjiženo potraživanje za pretplaćeni porez na dobit u iznosu od **252.908** Eur za godine 2015., 2016., 2017. i 2018. i to po Zaključku Odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine. Pretplaćeni porez nije bilo moguće evidentirati kod Uprave prihoda i carina Crne Gore jer je odluka o knjiženju ovog potraživanja donešena nakon pokretanja postupka poreske kontrole. U mišljenju broj 06/2-12338/2-23 od 22.03.2023.godine Uprava prihoda i carina osporila je potraživanje za pretplaćeni porez.

Krajem 2022.godine izvršen je indirektan otpis potraživanja od države u iznosu od 252.908 Eur i to na teret rezultata perioda po osnovu Dopisa od strana Uprave prihoda i carine br. 06/02-12338/2-23. Ispravka prikazana u okviru pozicije Ostala potraživanja (vidjeti napomenu 20.2).

Potraživanja za više plaćeni porez na dodatu vrijednost u iznosu od **15.321** Eur obuhvata potraživanje za porez u obračunskom periodu decembar 2022.godine u kojem je iznos poreza po računima dobavljača veći u odnosu na obaveze za pdv po računima izdatim za izvršene usluge. Navedeni iznos pdv kredita iskorišćen je u 2023. godini

21. Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročne finansijske plasmane čine oročeni depoziti kod:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Tekuće dospijeće stamb.kredita dati radnicima	14.807	15.157
Pozajmica Montenegro Airlines (1.000.000 Eur)	25.000	25.000
Pozajmica Montenegro Airlines (497.436 Eur)	497.436	497.436
Ispravka pozajmice MGX – 1.000.000 Eur	(25.000)	(25.000)
Ispravka pozajmice MGX – 497.436 Eur	(497.436)	(497.436)
	14.807	15.157

U toku 2020. godine data su dva zajma preduzeću Monenegro Airlines u iznosu od 1.000.000 Eur (na tri mjeseca, godišnja kamatna stopa 2%) i u iznosu od 497.436 Eur (na šest mjeseci, godišnja kamatna stopa 2%). Prvi kredit je vraćen u iznosu od 975.000€, dok drugi kredit nije vraćen.

Obračunata kamata za prvi zajam je 5.000 Eur , a za drugi kamata iznosi 4.987. Eur Kamate su knjižene u okviru potraživanja.

Pokrenut je postupak prinudne naplate za iznose nevraćenog zajma, a kako nije realizovana naplata donijeta su nova rješenja kojima se određuje izvršenje na nepokretnosti (poslovni prostor Montenegro Airlines u Budvi). Potraživanja za zajmove prijavljena su u stečajnu masu 10.06.2021.godine.

22. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Žiro račun	4.117.057	5.024.102
Stambeni fond	1.775.882	1.116.252
Blagajna	2.358	552
Ostala novčana sredstva	3.250	1.745
Devizni račun	13.269.478	8.307.103
Biznis kartice	6.714	-
	19.174.738	14.449.754

Raspoloživa novčana sredstva (žiro račun) na 31.12.2022. godine nalazila su se kod više poslovnih banaka i to Crnogorske komercijalne banke, Hipotekarne banke, Prve banke, NLB banke, Erste banke i Lovćen banke.

Račun za stambeni fond otvoren je kod CKB i na ovaj račun se uplaćuju obustave od zaposlenih po osnovu stambenih kredita i uplate poslodavca u iznosu od 3 % bruto zarada. U ostalim novčanim sredstvima nalaze se sredstva koja duže zaposleni koji vrše naplatu u gotovini .

23. Aktivna vremenska razgraničenja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Unaprijed plaćeni troškovi	96.457	77.954
Razgraničeni pdv	1.294	16.255
	97.751	94.209

Unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od **96.457** Eur čine unaprijed plaćene troškove dobavljačima koji su ispostavili fakture u 2022. godini za 12 mjeseci, od kojih se jedan dio odnosi na 2022. godinu, a drugi dio na 2023. godinu.

Dio unaprijed plaćenih troškova u iznosu od **66.127** Eura odnosi se na :

- Generali osiguranje 45.385 Eur - faktura za osiguranje od odgovornosti i osiguranje imovine;
- Digit Montenegro iznos od 1.387 Eur za licence dobijene od firme;
- Sava montenegro osiguranje u iznosu od 18.634 Eur za osiguranje vozila;
- Interactive u iznosu od 599 Eur za godišnju pretplatu za softver auto cad;
- Nespa enterprise 122 Eur za pretplatu za korišćenje kataloga propisa;

Iznos od **30.000,00** Eur odnosi se na proviziju plaćenu EBRD-u u 2015. godini za procjenu Projekta – Izgradnja nove putničke zgrade i rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat za koji je ova banka bila zainteresovana da odobri kredit. S obzirom da je postupak dobijanja kredita u zastoju, provizija se vodi na kontu aktivnog vremenskog razgraničenja.

Ostala AVR iznose **1.294** Eur - odnosi se na PDV iz ulaznih faktura koje datiraju iz 2022.godine, a koje su pristigle nakon 15.01.2023. godine (kada je završen obračun PDV za mjesec decembar).

24. Kapital

Kapital na 31.12.2022. godine iznosi 131.707.392 Eur. Sastoji se od osnovnog kapitala u iznosu od 101.500.000 Eura, revalorizacionih rezervi 32.803.498 Eur, neraspoređene dobiti iz ranijih godina 28.020.516 Eur, dobitak tekuće godine u iznosu od 1.427.250 Eur kao i gubitka ranijih godina od 32.043.873 Eur .

Dana 11.02.2014. godine izvršena je promjena pravne forme Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo tj. izvršena je registracija akcionarskog društva "Aerodromi Crne Gore"u Centralni registar privrednih subjekata čime je upisan osnovni kapital u iznosu od 101,5 miliona Eur.

Vrijednost kapitala utvrđena je na bazi procjene ukupnog kapitala na dan 31.10.2012 godine koju je uradio "KPMG" d.o.o.Društvo je 100% u vlasništvu Vlade Crne Gore.

Broj akcija :10.150.000

Nominalna vrijednost:10

Ukupan kapital: 101.500.000

25.Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja čine:

	2022. EUR	2021. EUR
Rezervisanja za otpremnine	805.136	889.265
Rezervisanja za jubilarne nagrade	1.281.829	1.686.014
Rezervisanja-ostalo	1.704.035	1.178.195
	3.791.000	3.753.474

25.1.Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih

Ukupan iznos ovih rezervisanja na 31.12.2022 godine je **2.086.965** Eur.

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade su:

	2022.	2021.
Diskontna stopa	2,5%	2,5%
Rast zarada	3%	3%
Fluktuacija zaposlenih	4,00%	2,18%

Smrtnost zaposlenih: Tablice mortaliteta stanovništva CG u periodu 2010-2012

Na osnovu rezultata obračuna od strane angažovanog aktuara, prema zahtjevima MRS 19, sadašnja vrijednost budućih obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade na 31.12.2022.godine:

	Sadašnja vrijed. na 31.12.2022	Kratkoročni dio	Dugoročni dio
Rezerv.otpremnine	951.403	146.267	805.136
Rezerv.jubilarne nagrade	1.884.660	602.831	1.281.829
	2.863.063	749.098	2.086.965

25.2.Ostala dugoročna rezervisanja

Ukupan iznos na 31.12.2022. godine iznosi **1.704.035** Eur.

Rezervisanje u iznosu od 1.704.036 Eur odnosi se na:

- ostatak rezervisanja koje je rađeno na bazi obračuna vještaka angažovanog od strane Društva još 2019. godine u iznosu od **1.124.793** Eur po osnovu razlike zarada za period 2008. – 2018. godine. Radi se o nekoliko osnova: neiskorišćeni godišnji odmor 570.742 Eur; topli obrok 68.972 Eur; zimnica 88.377 Eur; bolovanje 13.859 Eur; regres 501 Eur; minuli rad 87.610 Eur; pekovremeni 204.446 Eur; jubilarne nagrade 90.286 Eur.
- rezervisanja za sudske sporove u iznosu od **579.242** Eur. Rezervacija rađena za osnove koji nisu bili obuhvaćeni u obračunu angažovanog vještaka (za prekovremni rad, prevoz, noćni rad, rad na praznik ...).

26.Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su prikazani sledećom tabelom:

	Rok otplate	Kamatna stopa	2022.	2021.
		% godišnje	EUR 000	EUR 000
EIB-prva tranša- 3.000.000	01.02.2025.	4,110 fiksno	500.000	700.000
EIB-druga tranša-3.000.000	01.08.2025.	3,889 fiksno	600.000	800.000
EIB-treća tranša -5.000.000	01.02.2026.	4,175 fiksno	1.166.667	1.499.999
EIB-četvrta tranša-1.000.000	01.08.2028.	5,083 varijabilno	400.000	466.666
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita			(800.000)	(800.000)
			1.866.667	2.666.666

Evropska investiciona banka je za svrhe modernizacije aerodroma i podizanja standarda bezbjednosti i usluga odobrila kredit "Aerodromima Crne Gore" u iznosu od 12.000.000 Eur-a. Kredit je odobren u četiri tranše i otplaćuje se u polugodišnjim ratama sa rokovima otplate do 01.02.2026. godine i za četvrtu tranšu do 01.08.2028. godine. Kamatne stope se obračunavaju po fiksnim kamatnim stopama osim za poslednju tranšu.

27.Ostale dugoročne obaveze

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Dugoročne obaveze reprogram EPCG	328.110	-
NPO-sa pravom korišćenja/operativni lizing	893.990	925.867
	1.222.100	925.867

Iznos od 328.100 odnosi se na dugoročni dio obaveza Društva prema Elektroprivredi Crne Gore. S obzirom da Društvo nije dobijalo fakture za utrošak električne energije od decembra 2019. godine, EPCG je naknadno zaključila ugovor

(br.01-9025 od 24.12.2021.godine) sa Aerodromima Crne Gore AD, Podgorica, kojim je u članu 24 precizirala da će se prethodno utrošena električna energija (od 01.12.2019. do zaključenja ugovora) obračunati u kumulativnom iznosu sa prvim obračunskim periodom nakon zaključenja ugovora. Ukupan iznos utrošene električne energije za prethodno navedeni period iznosio je 503.102,80 EUR (sa pdv-om).

Društvo je zbog navedenog duga zaključilo Sporazum o izvršavanju obaveza po osnovu duga za električnu energiju (03/2-1151 od 09.02.2022. godine) kojim se obavezalo da će cjelokupan dug otplatiti u 69 jednakih rata.

Iznos od 893.990 Eur odnosi se na obaveze po osnovu operativnog lizinga. Društvo ima dva aktivna ugovora o zakupu zemljišta u Tivtu koja potpadaju pod MSFI 16 i kao primalac lizinga evidentiralo je pravo korišćenja u aktivni i obaveze po osnovu lizinga u pasivi.

28.Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze na 31.12.2022. godine iznose **9.662.427** Eur (na 31.12.2021 godine iznose 6.242.670 Eur).

Odložene poreske obaveze:

	2022. EUR	2021. EUR
Odlož.poreske obav.(po osnovu razlike neotpisane računovodstvene i poreske vrijednosti OS)	3.930.045	2.914.610
Odložene poreske obaveze (revalorizacija NPO)	5.732.382	3.328.060
	9.662.427	6.242.670

Promjene odloženih poreskih obaveza po osnovu razlike neotpisane računovodstvene i poreske vrijednosti OS

	2022 EUR	2021 EUR
Stanje na 01.01.	2.914.610	2.801.447
Doknjižavanje na osnovu obračuna odl.por.obaveza	1.015.435	113.163
Stanje na 31.12.	3.930.045	2.914.610

Promjene odloženih poreskih obaveza po osnovu revalorizacije NPO

	2022	2021
	EUR	EUR
Stanje na 01.01.	3.328.060	3.112.831
Rekalkulacija odl.poreskih obaveza nastalih po osnovu procjena OS	2.405.776	
Efekat procijene NPO na 31.12.2021.god	-	216.755
Ukidanje odlož.por.obaveza po osnovu rashoda OS	(1.454)	(1.526)
Stanje na 31.12.	5.732.382	3.328.060

Dio koji je uticao na bilans uspjeha iznosi 1.015.434 Eur. Ovaj efekat prevashodno je prouzrokovan usled povećanja poreske stope na dobit definisane Zakonom o porezu na dobit pravnih lica koji je u primjeni od 31.12.2021.godine. Izmjene poreskih stopa i uvođenje progresivnog oporezivanja uticalo je da se u obračnu odloženih poreskih obaveza koristi prosječna efektivna stopa od 11,12%.

Da nije došlo do promjene poreskih stopa iznos odloženih poreskih obaveza za doknjižavanje bi umjesto 1.015.434 Eur iznosio 267.164 Eur.

Dio koji se odnosi na preraspodjelu efekata procjene u korist odloženog poreza, a na teret revalorizacionih rezervi ukupno iznosi 2.405.777 Eur.

29.Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije

Dugoročni odloženi prihodi i primljene donacije na 31.12.2022.god. iznose 313.439 Eur (na 31.12.2021. iznosile 288.527 Eur).

- Odloženi prihod u iznosu **281.000 Eur** (2021.godina: 281.000 Eur) predstavlja grant od strane Vlade Italije koji se realizovao preko EBRD banke kao tijela za upravljanje grantskim sredstvima. Sredstva su iskorišćena za izradu idejnih rješenja za Projekat modernizacije i rekonstrukcije Aerodroma Tivat (izgradnja novog putničkog terminala, rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme). Sama realizacija Projekta trebala se finansirati iz kredita EBRD u iznosu od 20 miliona Eur (bez državnih garancija), a pregovori sa ovom bankom su u zastoju od 2015. godine jer, pored brojnih dopisa resornom ministarstvu i Ministarstvu Finansija, nismo dobili stav nadležnih da li nastaviti pregovore sa EBRD (na samom početku, Vlada Crne Gore je dala saglasnost na Mandatno pismo).

Društvo se obavezalo da će u slučaju da se ugovor o kreditiranju ne zaključi, izvršiti povraćaj novca koji je Vlada Republike Italije donirala uvećanog za naknade koje mogu proisteći iz navedenog ugovora zbog otkazivanja saradnje.

Sa ovog konta je trebalo vršiti ravnomjerno prenos određenog iznosa tokom perioda korišćenja projekta koji je izgrađen, a taj iznos odgovara iznosu obračunate amortizacije.

- Iznos od **7.427** Eur (u 2021 godini 7.427 Eur) odnosi se na donaciju organizacije KAF iz Turske –oprema za dezinfekciju. Oprema do danas nije stavljena u upotrebu.
- Iznos od **25.012** Eur odnosi se na sredstva obezbijedena kroz IPA projekte od čega se iznos od 24.754 Eur odnosi na video zid za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

30.Kratkoročna rezervisanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rezervisanja za otpremnine	146.267	121.374
Rezervisanja za jubilarne nagrade	602.831	29.070
Rezervisanja za sudske sporove	317.576	1.012.414
	1.066.674	1.162.858

Rezervisanja za sudske sporove u 2021 godini iznosila su 1.012.414 Eur i odnose se na naknadu štete za manje isplaćene zarade za šest bivših članova menadžmenta u iznosu od 695.098 Eur kao i na naknadu štete za 61. zaposlenog u iznosu od 317.316 Eur. Iznosi uključuju i poreze i doprinose.

U toku 2022. godine dodatno je rezervisano 111.959 Eur za 23 zaposlena po različitim osnovima (prekovremeni rad, noćni rad, prevoz, stimulans...), i stovremeno je izvršeno ukidanje rezervisanja u iznosu 806.797 Eura. Ukidanje je izvršeno na osnovu pravosnažnih presuda i sporazuma sa dva zaposlena.

Tabelarni prikaz promjena na rezervisanju za sudske sporove:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Stanje na 01.01.	1.012.414	933.586
Rezervisanja u toku godine	111.959	264.004
Odlivi po osnovu isplata	(627.563)	(143.210)
Ukidanje rezervisanja	(179.234)	(41.966)
Stanje na 31.12.	317.576	1.012.414

31. Krtakoročne obaveze

31.1.Obaveze po osnovu kredita i zajmova od kreditnih institucija i lica koja to nisu

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Kartkoročni dio za kredit EIB	800.000	800.000
Kratkoročni dio obaveze reprogram EPCG	87.496	-
NPO-sa pravom korišćenja/operativni lizing	6.207	6.922
	893.703	806.922

Kratkoročne obaveze odnose se na dio obaveza koji dospijeva do jedne godine.(više u napomenama 25,26,27)

31.2.Primljeni avansi i depoziti

Primljeni avansi i depoziti na 31.12.2022.godine iznose **134.300 Eur** -a odnose se dijelom na uplate od avio kompanija koje služe kao garancija da će se nakon obavljenog leta izmiriti obaveze a dijelom na uplate koje su predviđene ugovorima o zakupu reklamnih površina,a dijelom na uplate koje se vrše tokom javnog poziva u kojem su ponudači obavezni da izvrše uplatu depozita koji se vraća nakon dostavljanja bankarske garancije za uredno izvršenje ugovorenih obaveza. Iznos primljenih avansa i depozita na 31.12.2021.godine je 128.289 Eur.

31.3.Obaveze prema dobavljačima

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Dobavljači u zemlji	498.828	477.088
Dobavljači u inostranstvu	28.444	35.476
Obaveze iz specifičnih poslova	-	3
	527.272	512.567

Obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na:

NAC.TURISTIČKA ORGANIZ.CRNE GO	101.250,00
CRNOGORSKI TELEKOM AD	53.277,75
ASFALT-BETON GRADNJA	47.123,45
GENERALI OSIGURANJE MONTENEGRO	39.191,69
ELEKTROPRIVREDA CG- SNABDIJEVAN	32.114,62
SAVA MONTENEGRO AD ZA OSIGURAN	21.482,18
TENEGRO GROUP DOO	14.680,20

JUGOPETROL-SREDSTVA NA PLATFOR	10.266,42
ADVOKAT MILORAD JANJEVIĆ	10.244,41
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	9.709,00
OSTALI	101.699

32. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Ostale obaveze iz poslovanja	4.497.817	1.290.836
Ostale kratkoročne obavaze	153.436	135.099
Obaveze po osnovu pdv a i ostalih javnih prihoda	374.169	1.061.162
Obaveza po osnovu poreza na dobit	1.630.860	-
	6.656.283	2.487.097

32.1.Ostale obaveze iz poslovanja na 31.12.2022 godine iznose **4.497.817 Eur** i odnose se na odobrene popuste avio kompanijama koje avio kompanije najčešće koriste za zatvaranje budućih obaveza prema Društvu a za manji dio popusta se na zahtjev kompanije vrši povraćaj novčanih sredstava. (Više u napomeni br. 4)
Iznos obaveza iz poslovanja na 31.12.2021. godine iznosio je 1.290.836 Eur.

32.2.Ostale kratkoročne obaveze

Ukupan iznos na ovoj poziciji je **153.436 Eur**:

- Iznos od **18.680,00** Eur odnosi se na obaveze za isplatu otpremnine po osnovu odlaska u penziju za jednog zaposlenog i na obavezu za isplate po osnovu ugovora o djelu.
- Iznos od **127.179** Eur koji predstavlja obavezu za učešće u dobitku; u 2019.god. ovaj iznos je bio 6.343.640 Eur. (Vlada CG je donijela zaključke da se dio dobiti iz 2017. god. i ranijih godina, u iznosu od 6.270.650 Eur -a, iskoristi kao kolateral za kredit privrednog društva Montenegro Airlines. S obzirom da Montenegro Airlines nije vratio kredit banka je povukla kolateral, ali nije u cjelosti, naime iznos od **68.767** Eur vraćen je na tekući račun Društva i taj iznos je, između ostalog, preostao na obavezama za učešće u dobitku jer je odliv sredstava povučenog kolaterala knjižen u poslovnim knjigama kao umanjenje obaveze prema budžetu. Pored ovog iznosa, u okviru ove obaveze, preostao je iznos od **58.412** Eur koji predstavlja manji iznos dobiti iz 2017.god. koji je trebao biti prenijet u budžet, naime Odlukom Odbora direktora 01-7377 od 07.12.2018.godine da se dio dobiti iz 2017. u iznosu od 2.749.501 Eur iskoristi kao kolateral, a

ostatak dobiti od 58.412 Eur zadrži na poslovnom računu Društva do konačne instrukcije Osnivača.

- Po Odluci Vlade CG br.07-1933 od 16.maja 2019.godine, pored prenosa u budžet iznosa od 6.707.085 Eur, određeno je da se 5% dobiti u iznosu od 479.078 Eur utroši na podršku sportskim, obrazovnim, kulturnim, humanitarnim i sl. potrebama – od ovog iznosa je preostalo **7.578** Eur.

Iznos ostalih kratkoročnih obaveza na 31.12.2021.god. bio 135.099 Eur.

32.3.Obaveze po osnovu pdv a i ostalih javnih prihoda

Saldo na ovoj poziciji na 31.12.2022. godine iznosi **374.169** Eura od čega se 306.625 Eura odnosi na dug po osnovu poreza i doprinosa obuhvaćen reprogramom a iznos od 67.544 Eur na obaveze po osnovu prireza.Gro obaveza po osnovu prireza odnose se na obaveze Društva za prirez opštini Tivat.Ove obaveze konstatovane su tokom inspeksijske kontrole iz Lokalne uprave opštine Podgorica.Gro ovog prireza odnosi se na obračun prireza na porez iz 2020.godine kada je cjelokupan iznos prireza uplaćivan opštini Podgovrica a trebalo je jedan dio uplaćivati opštini Tivat pa je inspektorka konstatovala pretplatu prireza na porez za opštinu Podgorica.

Iznos obaveza na 31.12.2021. godine je iznosio 1.061.162 Eur -a se odnosi na neizmirene poreze i doprinose za zaključena vansudska poravnanja (po osnovu razlike u zaradi za period od 2008. godine do 2018 godine ;obračun razlika izvršio angažovani vještak krajem 2019.godine) i 900 Eura obaveza za poreze,carine i druge dažbine. Društvo je u 2022 godini u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja podnijelo zahtjev za reprogram poreskog duga.Rješenjem broj 06/01-26/2-2022 od 09.11.2022. godine izvršen je reprogram duga po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa na lična primanja.

32.4.Obaveze po osnovu poreza na dobit

Iznos ove obaveze na 31.12.2022 godine je **1.630.860** Eura. Društvo je izvršilo knjiženje Rešenja o reprogramu poreskog duga (06/1-26/1-2022) u dijelu koji se tiče poreza na dobit u iznosu od 1.630.860,00 eura i to na teret rezultata prethodnog perioda. Iznos obaveza poreza na dobit utvrđen je tokom poreske kontrole. Društvo je predalo prijavu poreza na dobit za 2019. godinu u kojoj je iskazalo obavezu u iznosu 1.090.359,18 Eur dok je poreska inspektorka utvrdila obavezu za 2019.godinu u iznosu 2.721.219,12 Eur. Razlika između iznosa koji je utvrdilo Društvo i iznosa koji je utvrdila poreska inspektorka iznosi 1.630.860,00 Eur i nastala je zbog načina tretmana dijela prihoda koji se odnose na ukidanje ranije formirane ispravke potraživanja. Nesporna je obaveza po ovom osnovu samo je sporan period kada ovu obavezu treba izmiriti jer je Društvo pošlo od toga da u skladu sa Zakonom o porezu na dobit prvanih lica član 17 stav 2 ove prihode treba prikazati u poreskom bilansu u momentu njihove naplate. (Jedan dio ovih prihoda naplaćen je u 2020. i 2021.godini).

Iako je Društvo u 2022. godini poslovalo sa pozitivnim rezultatom, nema obavezu za porez na dobit s obzirom da je za 2020.godinu ostvarilo poreski gubitak u iznosu od 13.576.374 Eur i koji ima pravo koristiti u narednih pet godina. Koristeći ovo pravo, Društvo nije imalo obavezu za porez na dobit ni za 2021.godinu.

33. Pasivna vremenska ograničenja

Odnose se na:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Obračunati, nefakturisani troškovi	20.351	443.290
Obračunate provizije banaka	2.323	1.032
Razgraničene obaveze za PDV	3.849	12.591
	26.523	456.913

Najveći iznos u obračunatim nefakturisanim troškovima u iznosu od 12.584,26 Eur odnosi se na ukalkulisane troškove za usluge automatizacije u opsluživanju putnika, prtljaga i aviona (čekiranje putnika i prtljaga). U 2021 godini najveći iznos u obračunatim nefakturisanim troškovima iznosi 414.158 Eura i odnosi se na utrošenu električnu energiju za period od decembra 2019.godine do 31.12.2021. godine. U 2019. godini je raskinut ugovor, a novi ugovor sa Elektroprivredom sklopljen je tek 24. 12. 2021. godine i u članu 24. je precizirano da će se prethodno utrošena električna energija od 01.12.2019. do zaključenja ovog ugovora obračunati u kumulativnom iznosu sa prvim obračunskim periodom nakon zaključenja ugovora. Vremensko razgraničenje iz 2021.godine zatvoreno je po prijemu fakture početkom 2022.godine.

34. Transakcije sa povezanim licima

Društvo je 100% u vlasništvu osnivača Vlade Crne Gore što čini Društvo zavisnim od Vlade Crne Gore (države Crne Gore). Zbog toga se država Crna Gora i kompanije koje su u vlasništvu države Crne Gore klasifikuju kao povezana lica Društva.

Sve transakcije sa povezanim pravnim licima proističu iz tekućeg poslovanja i njihova vrijednost se ne razlikuje od vrijednosti koje su ostvarene u standardnim transakcijama.

34.1)Pomet u toku 2022god (povezana lica - kupci)

TOMONTENEGRO D.O.O	2.892.002,31
KONTROLA LET.SRBIJE I CG SMATS	101.467,36
POŠTA CRNE GORE	9.713,54
KABINET PREDSEDNIKA CRNE GORE	8.441,00
KONTROLA LETA-STARI TERMINAL	5.060,87
UPRAVA CARINA CRNE GORE	3.863,90
SKUPŠTINA CRNE GORE	3.351,80
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	2.434,20
CENTRALNA BANKA CRNE GORE	1.706,60
MINISTARSTVO ODBRANE RCG	1.531,70
GEN.SEKRETERIJAT VLADE-PROTOKO	610,50
MINISTRATVO JAVNE UPRAVE	535,90
VLADA REPUBLIKE CRNE GORE	300,00
MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJ	255,00
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE C	224,20
MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJ	120,00
MINISTARSTVO KAPITALNIH INVEST	105,00
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA	100,00
D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠ	71,20
AGENCIJA ZA NACIONALNU BEZBJED	17,90
MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČA	15,00
	3.031.927,98

34.2) Promet -nabavka roba i usluga u toku 2022god. (povezana lica - dobavljači)

ELEKTROPRIVREDA CG- SNABDIJEVANJE	349.347,82
OPŠ.TV-POREZ -NEPOKRETNOST	144.148,75
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	114.040,23
JP VODOVOD I KANALIZACIJA TV	52.539,01
OPŠ.TV ZAKUP ZEMLJIŠTA	50.556,22
OPŠTINA PG.NEPOKRETNOST	46.383,38
KOMUNALNO-TIVAT	40.841,92
OPŠ.TV-SLETANJE AVIONA-OBALA	34.700,00
VODOVOD I KANALIZACIJA-PG	33.284,03
DOM ZDRAVLJA PODGORICA	18.700,00
ČISTOĆA	15.889,23
DEPONIJIA	13.324,72
JZU DOM ZDRAVLJA DIMITRIJE MA	5.945,00
POŠTA CRNE GORE	2.923,38
INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE CG	1.968,20
JU INST.ZA RAZVOJ I ISTRAŽ.ZAŠTITU NA RADU	1.671,62
OPŠ.TV.NAKNADA ZA PRISTUP SA O	1.000,00
	927.263,51

34.3) Potraživanja od kupaca na 31.12.2022god (povezana lica)

MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČAJU	6.592.556,37
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83
KONTROLA LET.SRBIJE I CG SMATS	6.651,07
UPRAVA CARINA CRNE GORE	4.102,60
MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJ	3.547,64
MINISTARSTVO ODBRANE RCG	3.114,21
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	2.920,00
VLADA REPUBLIKE CRNE GORE	1.837,90
POŠTA CRNE GORE	1.359,80
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE C	464,50
UPRAVA POLICIJE	386,60
CENTRALNA BANKA CRNE GORE	367,80
MINISTRATSTVO JAVNE UPRAVE	306,50
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠU	285,00
KABINET PREDSEDNIKA CRNE GORE	250,00
GEN.SEKRETERIJAT VLADE-PROTOKO	211,70
MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTIJA	135,00
KONTROLA LETA-STARI TERMINAL	60,00
MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJ	30,00
	<u>6.879.818,52</u>

34.4)Ispravka potraživanja na 31.12.2022god

MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČAJU	6,592,541.37
UPRAVA CARINA CRNE GORE	3,483.40
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	2,920.00
MINISTARSTVO ODBRANE RCG	2,867.01
UPRAVA POLICIJE	386.60
GEN.SEKRETERIJAT VLADE-PROTOKOL	196.70
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE CRNE GORE	189.50
	<u>6,602,584.58</u>

34.5) Potraživanje od Ministarstva finansija u iznosu od 9.873.633 Eur (napomena 20. 2)**34.6) Obaveze prema dobavljačima na 31.12.2022.godine (povezana lica)**

NAC.TURISTIČKA ORGANIZ.CRNE GO	101.250,00
ELEKTROPRIVREDA CG- SNABDIJEVAN	32.114,62
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	9.709,00
JP VODOVOD I KANALIZACIJA TV	4.250,19
VODOVOD I KANALIZACIJA-PG	2.469,26
KOMUNALNO-TIVAT	1.924,64
JZU DOM ZDRAVLJA DIMITRIJE MA	1.439,80

D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠ	1.415,70
DEPONIJ	1.110,38
OPŠ.TV-SLETANJE AVIONA-OBALA	1.090,00
ČISTOĆA	1.074,78
OPŠ.TV.NAKNADA ZA PRISTUP SA O	1.000,00
CDA-CENTR.KLIRINŠKO DEPOZITARN	302,50
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLO	149,94
	159.300,81

34.7) Obaveze prema Vladi Crne Gore na 31.12.2021.god. za učešće u dobitku u iznosu od 134.756,62 Eur (više u napomeni 32.2)

34.8) Obaveza prema Elektroprivredi Crne Gore A.D. po ugovoru o snadbijevanju električnom energijom br.ug.01-9025 od 24.12.2021 godine na 31.12.2022 godine iznosi 415.606 Eur.

34.9) Primanja ključnog rukovodećeg/upravljačkog osoblja

Ukupna primanja (uključujući poreze, doprinose i prirez) Odbora direktora za 2022.godinu iznose 129.388 Eur dok za 2021 godinu iznose 129.210 Eur.

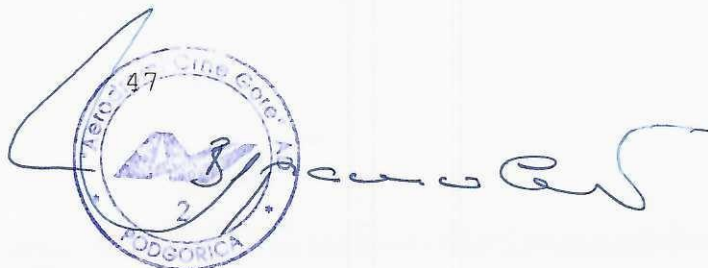
Ukupna primanja (uključujući poreze, doprinose i prirez) za izvršnog direktora, zamjenika izvršnog direktora, pomoćnike direktora, direktore aerodroma, pomoćnike direktora aerodroma za 2022 godinu iznose 375.033 Eur. Ukupan broj rukovodilaca je 13 od kojih nisu svi bili angažovani po 12 mjeseci.

Ukupna primanja rukovodećeg osoblja za 2021 godinu iznosila su 397.612 Eur.

35.Sudski sporovi

Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 je propisano da je Društvo dužno da izvrši rezervisanja za potencijalne obaveze ako su ispunjeni sledeći uslovi: kad pravno lice ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske korisiti biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Prema izvještajima advokata koji zastupaju firmu preduzeće je izvršilo odgovarajuća rezervisanja.

Tranović Milica

Aerodromi Crne Gore
Airports of Montenegro

montenegroairports.com

**Aerodromi
Crne Gore**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA O POSLOVANJU

**ZA 2022.
GODINU**

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom
saobraćaju "AERODROMI CRNE GORE" Podgorica
Registarski broj: 40009414
PIB: 02305623

Podgorica, April 2022.

SADRŽAJ

5

UVOD

6

OSNOVNI PODACI
DRUŠTV

7

MISIJA I VIZIJA
DRUŠTV

7

POLITIKA
PREDUZEĆA
AERODROMA
CRNE GORE AD

8

REALIZACIJA
POSLOVNE
POLITIKE
DRUŠTV

11

KOMERCIJALNA
POLITIKA

28

FINANSIJSKA
POLITIKA

36

SERTIFIKACIJA I
REALIZOVANE AK-
TIVNOSTI NA AERO-
DROMU CRNE GORE

40

POLITIKA ZAŠTITA
ŽIVOTNE SREDINE

42

POLITIKA ZAŠTITE
I ZDRAVLJA NA
RADU

46

REALIZOVANE
NABAVKE U
2022. GODINI

46

CENTAR ZA
OBUKU

48

ADMINISTRATIVNI KA-
PACITETI, UPRAVLJANJE
LJUDSKIM RESURSIMA I
PRAVNI POSLOVI

50

UNAPREĐENJE I
RAZVOJ INTER-
GRISANOG SIS-
TEMA KVALITETA

51

UPRAVLJANJE
VAZDUHOPLO-
VNOM SIGURNOSTU
U 2022. GODINI

1.

UVOD

JP Aerodromi Crne Gore osnovano je 1999. godine. Od 2003. godine, rukovodi međunarodnim aerodromima u Podgorici i Tivtu, koji su do tada bili u vlasništvu JAT-a.

Od samog osnivanja, društvo je konstantno napredovalo i raslo, što se ogleda u stalnom infrastrukturnom razvoju, porastu saobraćaja u smislu povećanja broja putnika, operacija vazduhoplova i destinacija sa kojima su crnogorski aerodromi povezani, te u stabilnom finansijskom poslovanju oličenom u pozitivnom poslovnim rezultatu na kraju svake finansijske godine.

U cilju dugoročnog definisanja razvoja i infrastrukturnih aktivnosti, 2006. godine usvojen je Master plan razvoja aerodromskog preduzeća za period do 2023. godine.

Iste godine otvorena je nova terminalna zgrada na Aerodromu Podgorica i rekonstruisana terminalna zgrada na Aerodromu Tivat.

2007. godine Aerodrom Podgorica, je, od strane ACI (Airports Council International) – svjetske organizacije koja predstavlja aerodrome, proglašen za najbolji aerodrom do 1 milion putnika.

Imajući u vidu promjenu trendova na globalnom nivou, koja se odnosi na avio saobraćaj, te potrebe vazduhoplovne industrije i putnika kao krajnjih korisnika vazduhoplovnih usluga, 2011. godine, od strane Vlade Crne Gore usvojen je novi Master plan razvoja Aerodroma Crne Gore do 2030. godine, kao revizija već postojećeg. Pored navedenog strateškog dokumenta, 2013. godine usvojena je i Držav-

na studija lokacije za Aerodrom Tivat, kojom su stvorene pretpostavke za dalji infrastrukturni razvoj ove vazdušne luke, kao i Lokalna studija lokacije za Aerodrom Podgoricu koja je usvojena 2018.godine.

2013. godine, odlukom Vlade Crne Gore, osnovano je jednočlano akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore", koje u tom obliku posluje i danas.

Prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, od strane renomirane konsultantske kuće KPMG urađena je i procjena vrijednosti imovine, i ista je na dan 31.10.2012. godine iznosila 101,5 miliona eura. Nova procjena vrijednosti imovine rađena je na dan 31.12.2019. godine od strane renomirane konsultantske kuće Crowe RS Advisory i iznosila je 123 miliona eura.

Procjena vrijednosti imovine
na dan 31.12.2021. godine
iznosila je **122 miliona**
eura.

2.

OSNOVNI PODACI DRUŠTVA

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" osnovano je kao jednočlano akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme u cilju obavljanja privredne djelatnosti. Vlada Crne Gore je jedini osnivač i vlasnik Društva. Društvo posluje pod nazivom: Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“.

Skraćeni nazivi Društva glasi: „Aerodromi Crne Gore“AD.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

Pretežna djelatnost Društva je uslužna djelatnost u vazdušnom saobraćaju koja obuhvata:

- aktivnosti u vezi sa prevozom putnika, životinja ili robe vazdušnim putem
- kontrolu aerodroma i vazdušnog saobraćaja; rad zemaljske službe na aerodromu i drugo
- protivpožarnu zaštitu i odbranu na aerodromu.
- Društvo obavlja djelatnost na cijeloj teritoriji Crne Gore u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta bliže su utvrđeni nazivi organizacionih djelova, radna mjesta i potreban broj izvršilaca, vrsta i stepen stručne sprema, radno iskustvo, posebni uslovi koje izvršioci moraju ispunjavati u skladu sa zakonom, poslovi sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju i uspješnije obavljanje poslova iz djelatnosti Društva.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta donosi Odbor direktora.

Vlada Crne Gore kao osnivač ima ovlašćenje skupštine akcionara u skladu sa zakonom. Ostali organi Društva su:

- Odbor direktora;
- Izvršni direktor

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Društva čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar. Sredstva za rad Društva obezbjeđuju se iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. Društvo vodi računovodstvo i priprema godišnje i periodične finansijske izvještaje i iskaze u skladu sa zakonom. Društvo obrazuje fondove i rezerve u skladu sa zakonom i potrebama poslovanja i razvoja Društva. Osnivač odlučuje o obrazovanju fondova i rezervi koje nijesu obavezne po zakonu.

3.

MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA

Misija Društva ogleda se u obezbjeđivanju sigurnih, bezbjednih, visoko kvalitetnih i troškovno-efikasnih usluga i infrastrukture u avio saobraćaju, koji doprinose osnaživanju društvenog i ekonomskog prosperiteta države Crne Gore.

Obezbijediti održive, sigurne, bezbjedne i ekološki prihvatljive operacije aerodromskog

poslovanja na crnogorskim aerodromima. Obezbijediti modernu i efikasnu aerodromsku infrastrukturu i visoko-kvalitetnu uslugu. Obezbijediti ekspanziju i unapređivanje uz integrisani razvoj sa drugim vidovima saobraćaja. Obezbijediti angažman talentovanog i motivisanog tima zaposlenih.

4.

POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMA CRNE GORE AD

VODEĆI PRINCIPI

BEZBIJEDNOST I SIGURNOST

Bezbjednost i sigurnost naših klijenata i osoblja je okosnica našeg biznisa.

ŽIVOTNA SREDINA

Planiranje i sprovođenje mjera očuvanja životne sredine u skladu sa standardima ekološke države i najboljem iskustvu branše.

POSLODAVAC ZA PRIMJER

Odnos prema zaposlenima na jednak način, čuvanjem njihovog dostojanstva uz stalan rast životnog standarda.

PARTNERSKI ODNOSI I LOJALNOST

Otvorena, konstruktivna i nediskriminatorna saradnja sa svim partnerima i državnim subjektima.

ODGOVORNO UPRAVLJANJE CJelokUPNOM IMOVINOM

Svijest o visokoj ličnoj odgovornosti za osmišljen, produktivan razvoj i uspješan finansijski menadžment.

EKONOMSKI RAZVOJ

Podsticaj ekonomskom razvoju šire regije oko oba aerodroma i države Crne Gore.

5.

REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA

Aerodromi Crne Gore su tokom 2020. godine, kao i cijela avio industrija, bili teško pogođeni pandemijom koronavirusa. Obustava letova na duži vremenski period, na Aerodrome Crne Gore čije poslovanje direktno zavisi od obavljenih letova, njihove frekvencije i popunjenosti aviona, ostavio je značajne posledice u vidu smanjenja broja putnika (80%) i broja rotacija vazduhoplova (63%), broja destinacija, odnosno prihoda u odnosu na rekordnu 2019. godinu.

U 2021. godini dolazi do oporavka saobraćaja ali i dalje pracenog određenim Covid restrikcijama.

U 2021. godini ukupno je opsluženo 1.324.016 putnika (što predstavlja 50% broja putnika u odnosu na 2019. godinu) i 9.492 vazduhoplova (što predstavlja 64% broja letova u odnosu na 2019. godinu).

Za 2021. godini je značajno pomenuti i početak rada nove nacionalne avio-kompanije Tomontenegro, pod brendom Air Montenegro.

U 2021. godini sa oba aerodroma se saobraćalo na cca 40 destinacija (u 2019 godini 70 destinacija) dok je saobraćalo 24 avio-kompanije za razliku od 50 avio-kompanija koje su saobraćale u 2019. godini.

Međutim, oporavak bi bio značajniji da je, u skladu sa najavama, obnovljen saobraćaj sa Ruskom federacijom i Bjelorusijom, a do čega nije došlo iz opšte poznatih razloga.

Usled prethodno navedenih problema uzrokovanih pandemijom, kao i političkom situacijom u Rusiji i Ukrajini, Aerodromi Crne Gore su za 2022 godinu pristupili izradi nove Podsticajne šeme u cilju stvaranja pretpostavki za dalji i brži oporavak saobraćaja na oba naša aerodroma, kako sa aspekta broja putnika tako i sa aspekta broja destinacija.

U tom smislu, pored ostalih podsticaja, uvedeni su podsticaji za aviokompanije koje će obavljati letove na Strateškim rutama kao i za aviokompanije koje će imati bazirane avione na oba naša aerodroma. Takodje je usvojena i lista stateških ruta sa 14 destinacija, 11 koje povezuju aerodrom Podgorica i 3 koje povezuju aerodrom Tivat.

Imajući u vidu ostvarene rezultate za 2022. godinu, možemo zaključiti da su navedene novine imale pozitivan efekat.

Saobraćaj je obavljan na 11 strateških ruta, pri čemu je ostvaren značajno veći obim saobraćaja nego 2021. godine:

PODGORICA – LONDON

262 rotacije, 88.717 putnika;
2021 - 31 rotacija, 7.307, putnika

PODGORICA – BERLIN

80 rotacija, 26.403, putnika;
2021 - 26 rotacija, 7.381, putnika

PODGORICA – MINHEN

80 rotacija, 25.748 putnika;
2021 - 66 rotacija, 15.607 putnika

TIVAT – LONDON

80 rotacija, 26.403, putnika;
2021 - 26 rotacija, 7.381, putnika

UKUPNO TIVAT

212 rotacija, 65.120, putnika;
2021 - 52 rotacije, 14.007 putnika

PODGORICA – RIM

94 rotacija, 30.660, putnika;
2021 - nije bilo letova na ovoj ruti

PODGORICA – MILANO

60 rotacija, 21.648 putnika;
2021 - nije bilo letova na ovoj ruti

PODGORICA – DORTMUND

99 rotacija, 33.268 putnika;
2021 - 100 rotacija, 28.062 putnika

TIVAT – MANČESTER

61 rotacija, 19.082, putnika;
2021 - 4 rotacije, 801 putnika

PODGORICA – BRISEL

100 rotacija, 32.576, putnika;
2021 - 49 rotacija, 12.914, putnika

PODGORICA – BARSELONA

103 rotacije, 33.250 putnika;
2021 - 45 rotacija, 12.626, putnika

UKUPNO PODGORICA

878 rotacije, 292.270 putnika;
2021 - 317 rotacija, 83.897 putnika

TIVAT – BERLIN

61 rotacija, 17.996, putnika;
2021 - 36 rotacija, 9.821 putnika

UKUPNO 2022

1.090 rotacija, 357.390 putnika;
2021 - 369 rotacija, 97.904 putnika
**Gotovo 3x više rotacija i
3,6 x više putnika**

Osim toga, činjenica da je navedeno doprinijelo poboljšanju avio-dostupnosti Crne Gore (Aerodrom Podgorica cjelogodišnje bio povezan sa 17 destinacija, a od novembra i sa 18 destinacija (nakon početka letova iz Mančester, koji su najavljeni kao cjelogodišnji), od čega je 8 ruta Liste strateških ruta, dok je Aerodrom Tivat na 3 strateške rute imao letove tokom IATA ljetnje sezone 2022.), što je posebno značajno za crnogorski turizam, u potpunosti potvrđuje ispravnost usvajanja nove podsticajne šeme.

U 2022. godini sa oba aerodroma se saobraćalo na 53 destinacija (u 2019. godini 70 destinacija, dok u 2021.40) dok je saobraćalo 34

avio-kompanije za razliku od 50 avio-kompanija koje su saobraćale u 2019. godini i 24 u 2021. godini.

Takođe, saobraćaj koji je ostvarila avio-kompanija Tomontenegro u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, uz ispunjavanje uslova definisanih za avio-kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromima u Podgorici i Tivtu, potvrda je opravdanosti dopune podsticajne šeme u tom dijelu (uz napomenu da je kompanija pocela sa operacijama u junu 2021 godine).

2022. god.: 2091,5 letova i 359.383 putnika, a 2021. god.: 887,5 letova i 112.742 putnika.

REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA (NASTAVAK)

Imajući u vidu rezultate ostvarene u 2022. godini, posebno kada je riječ o Aerodromu Podgorica, u cilju stvaranja pretpostavki za dalji rast saobraćaja i poboljšanje avio-dostupnosti Crne Gore instrumentima komercijalne politike, pripremljen je i usvojen predlog nove Podsticajne šeme, koji sadrži određene izmjene u dijelu podsticaja koji se odnose na avio-kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama, i avio-kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat kao i proširenje aktuelne Liste strateških ruta, dodavanjem tri nove rute i to:

- Podgorica – Marsej, Podgorica
- Dablin i Podgorica – Vece. Takodje, pripremljen je i novi cjenovnik aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja.

Najznačajnija izmjena u cjenovniku je povećanje cijene naknade za bezbjednost, sa 1,75 EUR na 3,25 EUR. Naime, cijena od 1,75 eur., pri broju odlazećih putnika opsluženih u 2022. godini, samo je djelimično pokrivala troškove koji se odnose na segment bezbjednosti aerodroma. Osim toga, cijene za tu vrstu usluge na aerodromima u okruženju kreću se u rasponu od 4 do 6,50 eur, tako da navedena izmjena ima puno ekonomsko opravdanje, i doprinijeće povećanju ukupnih prihoda u narednom periodu.

Ostale izmjene se odnose na povećanje cijene usluga zemaljskog opsluživanja za segment opšte i poslovne avijacije, čime će se stvoriti pretpostavke za rast prihoda od ovog segmenta avijacije. Povećane su cijene i vip usluga (VIP prolaz, VIP i predsjednički saloni, ubrzana pasoška kontrola).

Pored aktivnosti koje utiči na avijacijske prihode, u 2022. godini su sprovedeni Javni pozivi za djelatnost ugostiteljstva kao i davanja u zakup poslovnih prostora na AP i AT za djelatnosti rent a car i prodavnice djelatnosti maloprodaje robe široke potrošnje, cigareta i štampe. Kao rezultat sprovedenih poziva imamo povećanje fiksnih prihoda za ugostiteljstvo za preko 20%. Posebno uspješnim se može okarakterisati javni poziv za zakup poslovnih prostora na oba aerodroma gdje je prosječna cijena zakupa sa cca 200 eur/m2 (neto) povećana na cca 790 eur/m2 (neto).

Pored ostalih aktivnosti Služba za Marketing je bila zadužena za pripremu promotivnog materijala i učestvovala na značajnim sajmovima – WTM u Londonu, Luxembourg festival, sajam turizma u Beogradu, World aviation festival u Amsterdamu, Aviation event Kluž, IFATSEA konferencija Budva.

Pripremljen je novi cjenovnik aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja.

6.

KOMERCIJALNA POLITIKA

STRUKTURA REALIZOVANOG SAOBRAĆAJA

U 2022. godini na crnogorskim aerodromima je opsluženo **1.919.604 putnika** (što predstavlja 72,04% broja putnika u odnosu na rekordnu 2019. godinu) i **vazduhoplova 11.077,50** (što predstavlja 76,22% vazduhoplova u odnosu na rekordnu 2019. godinu).

Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je **1.266.893 putnika** (97,70% putnika u odnosu na rekordnu 2019. godine), i **6.336,5 vazduhoplova** (84,70% ostvarenog broja letova u odnosu na rekor-

dnu 2019. godinu).

Na Aerodromu Tivat je opsluženo **652.711 putnika** (47,70% putnika u odnosu na rekordnu 2019. godinu) i **4.741 vazduhoplova** (67% vazduhoplova u odnosu na rekordnu 2019. godinu)

U broju aviona nijesu uključeni školski letovi na AP Podgorica kojih je u 2021. godini bilo 10 a u 2019. godini 401,5.

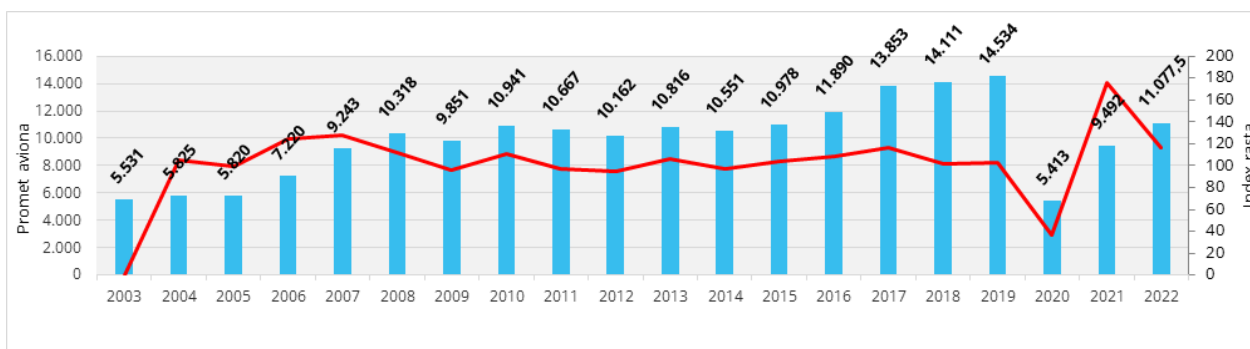
PROMET AVIONA

AERODROM	2022	2021	2019	INDEX 2022/ 2019	% učešća 2022	% učešća 2021	% učešća 2019
PODGORICA	6,336.5	4,588	7,484	84.7	57	48	51
TIVAT	4,741	4,904	7,050	67	43	52	49
UKUPNO	11,077.5	9,492	14,534	76.22	100	100	100

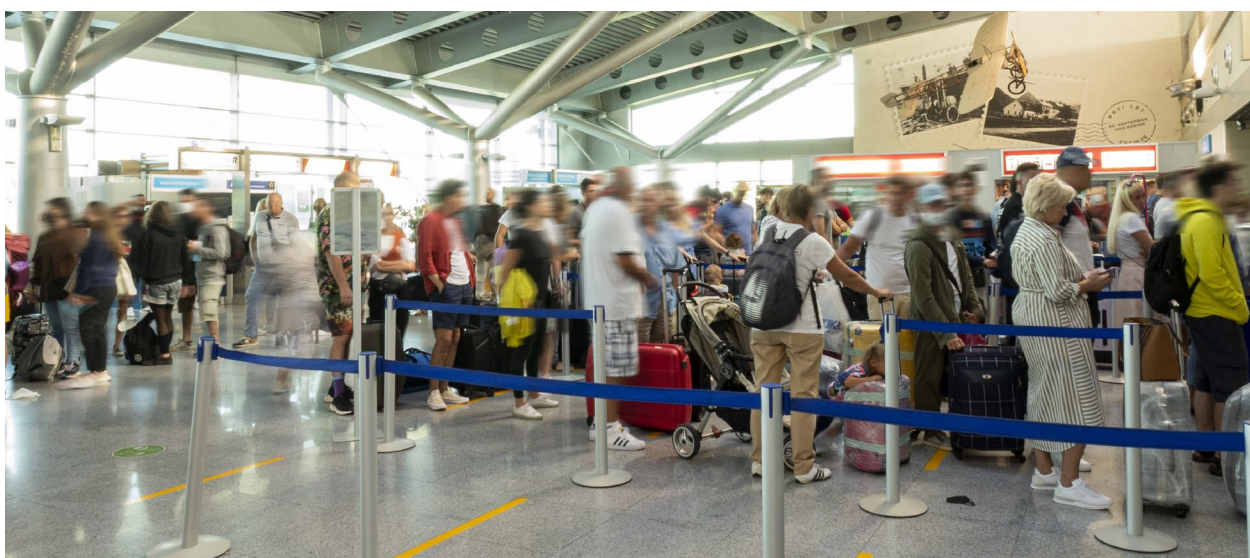
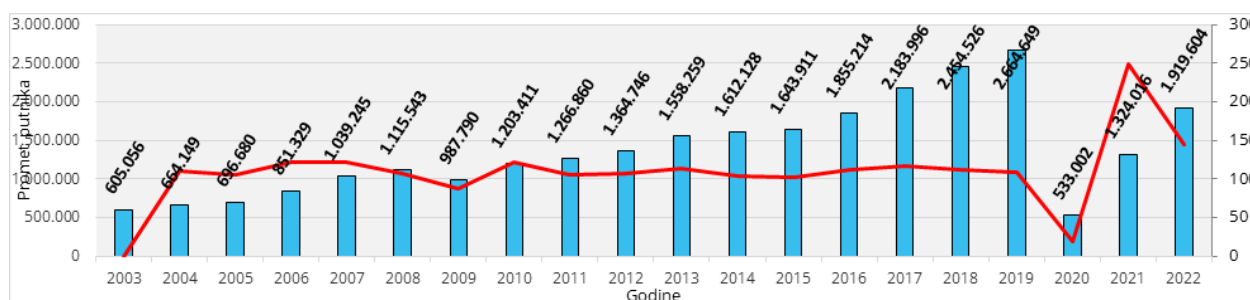
PROMET PUTNIKA

AERODROM	2022	2021	2019	INDEX 2022/ 2019	% učešća 2022	% učešća 2021	% učešća 2019
PODGORICA	1,266,893	652,683	1,297,367	97.7	66	49	49
TIVAT	652,711	671,333	1,367,282	47.7	34	51	51
UKUPNO	1,919,604	1,324,016	2,664,649	72.04	100	100	100

PROMET VAZDUHOPLOVA 2003-2022. GODINA

PROMET PUTNIKA 2003-2022. GODINA

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA PO AVIOKOMPANIJAMA

PROMET VAZDUHOPLOVA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	Load faktor2022	%Učešća u ukupnom prometu aviona 2022	INDEX 2022/2019
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV			
AIR SERBIA	2,137.5	1,977	1,773	76	19.3	121
AUSTRIAN AIRLINES	570	373	322	75.1	5.1	177
AIR ASTANA	89	106		79.8	0.8	
AZUR			36			
ASL AIRLINES			24			
AZERBAIJAN	12		13	66.1	0.1	92
AIR ARMENIA			6			
AIR MOLDOVA			7			
ALLITALIA			209			
AEGEAN AIRLINES	70		38	74.0	0.6	184
AEROFLOT			487			
ADRIA AIRWAYS			257			
BELAVIA		5	147			
BEES		45				
BRUSSELS			23			
BUKOVYNA AIR			33			
BULGARIA AIR	4			44.3		
BRAATHENS			20			
CHAIR AIRLINES		55				
EASY JET EUROPE	61	72	141	81.9	0.6	43
EASY JET AIRLINE	171			84.1	1.5	
EL AL		24				
EDELWEISS	31	8		58.3	0.3	
EUROWINGS	62	17	39	81.4	0.6	159
ENTER AIR	27	6	102	74.7	0.2	26
EUROPEAN AIR	8	5		66.6	0.1	
ČARTER						
FLYONE	16	27		89.4	0.1	
FLYNAS	11			35.8	0.1	
FLYDUBAI	42	27	21	51.8	0.4	200
FLYMONTENEGRO			92			
HISKY	12			92.4	0.1	
GLOBUS			344			
GET JET			22			
ISRAIR	177	95	131	82.8	1.6	135
IONIKA			114			
JET TIME			67			
LOT POLISH AIRLINES	194	161	292	79.2	1.8	66

KOMERCIJALNA POLITIKA (NASTAVAK)

PROMET VAZDUHOPLOVA

KOMPANIJE	2022 PG+TIV	2021 PG+TIV	2019 PG+TIV	Load faktor2022	%Učešća u ukupnom prometu aviona 2022	INDEX 2022/2019
LAUDAMOTION			79			
LUXAIR	75	75	6	67.9	0.7	1250
LUFTHANZA	42	33	57	76.2	0.4	74
MGX			4,044			
MC EC ALLIANCE			70			
NORD STAR			23			
NORWEGIAN SWED.	22		28	87.0	0.2	79
NORWEGIAN AOC	16		16	77.2	0.1	100
POBEDA			401			
RYANAIR LIMITED	594	249	573	84.5	5.4	104
RYANAIR UK LIMITED	194			80.0	1.8	
ROSSYA AIRLINE			177			
RED WINGS			133			
SIBERIA			37			
SKY UP		574	57			
SMARTLYNX EST	37	16		82.9	0.3	
SMARTLYNX LT	18	8	34	84.1	0.2	53
SMARTWINGS	42	13	58	83.6	0.4	72
SAS	39	14	10	60.5	0.4	390
URAL			237			
TO MONTENEGRO	2,091.5	887.5		66.5	18.9	
TURKISH AIRLINES	673	565	509	80.1	6.1	132
TRANSAVIA FRANCE	104	26	56	75.4	0.9	186
TRAVEL SERVICE PRAGUE			30			
TUI BELGIUM	41		114	66.6	0.4	36
TUI NEDERLAND			40			
TUI UK & IRELAND			103			
TRADE AIR	5					
UAB AVION EXPRESS	40	37		85.1	0.4	
UKRAINE INT		159	29			
WIZZ AIR	606	319	440	79.4	5.5	138
WIZZ UK AIR	85			80.4	0.8	
WIND ROSE	16	173	33	72.4	0.1	48
WIDEROSE			8			
Kargo	10	7	4		0.1	250
OSTALI	61.5	102	88		0.6	70
GA	2,571	3,231.5	2,280		23.2	113
UKUPNO	11,077.5	9,492	14,534		100	76.22
Ukupno šk.letovi	2	10	401.5			

Na aerodromima Crne Gore u 2022. godini su saobraćale 34 aviokompanije koje su imale više od 10 rotacija vazduhoplova

Na Aerodromu Podgorica 16 kompanija je učestvovalo u saobraćaju i činile 99% saobraćaja, od čega:

Na Aerodromu Tivat su saobraćale 24 aviokompanije ali su samo 2 imale cjelogodišnje letove

Nakon obustavljanja letova nacionalne aviokompanije Montenegro Airlines u decembru 2019. godine, Air Serbia postaje aviokompanija sa ubjedljivo najvećim učešćem u saobraćaju u 2020. i 2021. Međutim, pokretanjem nacionalne avio kompanije dolazi do gotovo izjednačavanja broja rotacija ove dvije avio kompanije.

Dakle, u 2022. godini promet vazduhoplova avio-kompanije Air Serbia bio je 2.137 (povećanje od 21% u odnosu na 2019. godinu.), sa učešćem od cca 19,3% u ukupnom broju vazduhoplova, dok je Tomontenegro imao 2.091 rotacija i učešće od 18,9%.

Poređenja radi, nacionalna aviokompanija MGX u 2019. godini imala je učešće od 27.82%.

Treće i četvrto mjesto zauzimaju avio kompanije Ryanair (788 rotacija) i Wizz Air (691 rotacija) sa učešćem od 7,1% odnosno 6,2% u ukupnom saobraćaju, a lete samo na aerodrome Podgorica

Za ove dvije aviokompanije (sa ćerkama kompanijama) je neophodno istaći značajno povećanje broja rotacija i broj putnika u odnosu na 2021. godinu a čak i u odnosu na 2019. godinu, a što se može vidjeti iz tabela.

Dugogodišnji partneri, Austrian airlines i Turkish Airlines su takodje ostvarili rast u broju rotacija i broju prevezenih putnika.

Turkish Airlines je u toku ljetnje IATA sezone 2022. obavljao letove i na relaciji Istanbul-Tivat i pritom realizovao 55 leta, a prevezao

15.225 putnika. Ostvarila je učešće od 6.1% u prometu aviona i 9.15% u prometu putnika, što predstavlja rast od 30% u prometu aviona iz 2019. godine i rast od 34% u prometu putnika u odnosu na 2019. godinu.

Austrian Airlines ima učešće od 5.1% u prometu aviona 2022. godinu i 7% u prometu putnika na ACG 2022. godinu, porast putnika u odnosu na 2019. godinu je 130%.

Nove aviokompanije u 2022. godini su: Flynas na Aerodromu Podgorica i Turkish airlines na Aerodromu Tivat.

Zbog situacije sa Covid 19 kompanija koja nije saobraćala u 2020. godini a koja je obnovila saobraćaj u 2022. godini je Aegean Airlines.

KOMERCIJALNA POLITIKA (NASTAVAK)

PROMET PUTNIKA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	INDEX 2022/2019	% UČEŠĆA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU	
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV		2022	2019
AIR SERBIA	388,329	363,557	266,950	145.47	20.23	10.02
AUSTRIAN AIRLINES	135,274	71,534	58,431	231.51	7.05	2.19
AIR ASTANA	24,807	26,165			1.29	
AIR ARMENIA			1,146			0.04
ALLITALIA			24,665			0.93
AEROFLOT			115,319			4.33
ADRIA AIRWAYS			30,733			1.15
AEGEAN AIRLINES	7,832		4,898		0.41	0.18
AIR MOLDOVA			1,659			0.06
ASL AIRLINES			5,190			0.19
AZERBAIJAN	2,401		3,267		0.13	0.12
AZUR			13,663			0.51
BELAVIA		1,239	40,796			1.53
BEES		14,960				
BRAATHES			3,480			0.13
BRUSSELS			6,113			0.23
BUKOVYNA AIR			10,081			0.38
BULGARIA AIR	476				0.02	
CHAIR AIRLINES		10,219				
EDELWEISS	5,894	1,639			0.31	
EUROWINGS	15,861	3,869	11,252		0.83	0.42
EASY JET EUROPE	17,996	19,517	47,141	38.17	0.94	1.77
EASY JET AIRLINE	53,070				2.76	
EUROPEAN AIR ČARTER	1,921	800			0.10	
EL AL		5,462				0.00
ENTER AIR	7,501	1,345	30,276		0.39	1.14
FLYONE	5,185	7,808			0.27	0.00
FLYDUBAI	7,447	5,938	3,929	189.54	0.39	0.15
FLY MONTENEGRO			29,558			1.11
FLYNAS	1,372				0.07	
HISKY	4,017				0.21	
GLOBUS			111,530			4.19
GET JET			7,318			0.27
ISRAIR	52,521	20,010	36,371	144.40	2.74	1.36
JONIKA			35,052			1.32
JET TIME			17,888			0.67
LOT POLISH AIRLINES	34,842	33,543	42,708	81.58	1.82	1.60
LUXAIR	7,887	6,727	1,117		0.41	0.04

PROMET PUTNIKA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	INDEX 2022/2019	% UČEŠĆA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU	
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV		2022	2019
LAUDAMOTION			25,658			0.96
LUFTHANZA	9,385	6,621	10,408	90.17	0.49	0.39
MGX			634,672			23.82
MC EC URAL			24,587			0.92
NORD STAR			7,701			0.29
NORWEGIAN AOC	4,673		9,770		0.24	0.37
NORWEGIAN SWEDEN	7,225		4,841		0.38	0.18
POBEDA			144,937			5.44
RYANAIR LIMITED	189,876	63,377	191,073	99.37	9.89	7.17
RYANAIR UK LIMITED	60,083				3.13	
ROSSYA AIRLINE			50,530			1.90
RED WINGS			51,723			1.94
SIBERIA			8,718			0.33
SMARTWINGS	13,628	3,726	15,745	86.55	0.71	0.59
SMARTLYNX EST	11,833	5,070			0.62	
SMARTLYNX LT	5,855	2,356	10,310		0.31	0.39
SKY UP		193,443	19,376			0.73
SAS	8,479	3,146	2,425		0.44	0.09
TURKISH AIRLINES	175,662	137,861	130,837	134.26	9.15	4.91
TRAVEL SERV. PRAGUE			7,889			0.30
TO MONTENEGRO	359,383	112,742			18.72	0.00
TRANSAVIA FRANCE	28,965	8,055	17,763	163.06	1.51	0.67
TUI BELGIUM	7,435		31,171		0.39	1.17
TUI NEDERLAND			3,851			0.14
TUI IRELAND			31,940			1.20
TRADE AIR	734				0.04	
URAL			88,118			3.31
UKRAINE INT		53,239	10,811	0.00		0.41
WIZZ AIR	199,381	81,783	138,534	143.92	10.39	5.20
WIZZ UK AIR	32,615				1.70	
WIDEROES			1,557			0.06
WIND ROSE	1,561	24,012	13,235	11.79	0.08	0.50
UAB AVION EXPRESS	12,789	11,320			0.67	
OSTALI	5,765	9,001	7,535	76.51	0.30	0.28
GA	9,644	13,932	8,403	114.77	0.50	0.32
UKUPNO	1,919,604	1,324,016	2,664,649	72.04	100	100

PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO DESTINACIJAMA 2022. GODINI

Ukupan broj destinacija sa kojima su Aerodromi Crne Gore bili povezani je cca 53 za razliku od 2019. godine kada je broj destinacija bio cca 70.

Destinacije prema kojima nije bilo saobraćaja u 2022. godini, a prema kojima je u 2019. godini ostvaren značajan promet aviona i putnika su države bivšeg Sovjetskog saveza, i gradovi kao što su Moskva, Sankt Petersburg, Minsk, a saobraćaj sa Kijevom je prekinut krajem februara 2022. zbog poznate situacije. U

2019. godini ukupan broj aviona i putnika bio je cca 3000 a/c i cca 860.000 putnika što je u 2019. godini predstavljalo učešće od 20% u prometu a/c i 32% u prometu putnika.

Destinacije na kojima je ostvaren najveći promet vazduhoplova u 2022. godini su Beograd 28.40% učešća u ukupnom saobraćaju, Istanbul-8.8%,

Beč-4,4%, London 3.2%, i ovo su ujedno i destinacije sa najvećim brojem putnika istim redosledom.

TOP DESET DESTINACIJA U PROMETU AVIONA PG +TIV

R. BR	2022			2021			2019		
	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2022	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2021	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2019
1	BEOGRAD	3,148	28.4	BEOGRAD	2,597.5	27.4	BEOGRAD	3,273	22.5
2	ISTANBUL	976	8.8	ISTANBUL	616	6.5	MOSKVA	2,209	15.2
3	BEČ	647	5.8	KIEV	568.5	6.0	BEČ	521.5	3.6
4	LONDON	352	3.2	BEC	419	4.4	ISTANBUL	507.5	3.5
5	VARŠAVA	279	2.5	WARSAVA	158.5	1.7	LJUBLJANA	450	3.1
6	TEL AVIV	257	2.3	TEL AVIV	119.5	1.3	RIM	375	2.6
7	PARIZ	195	1.8	KHARKIV	110	1.2	WARSAVA	340.5	2.3
8	LJUBLJANA	157	1.4	DORTMUND	100.5	1.1	PARIZ	319.5	2.2
9	BRISSEL	141	1.3	ODESA	91	1.0	S.PETERBURG	289	2.0
10	BERLIN	141	1.3	LVOV	81	0.9	CIRIH	207	1.4

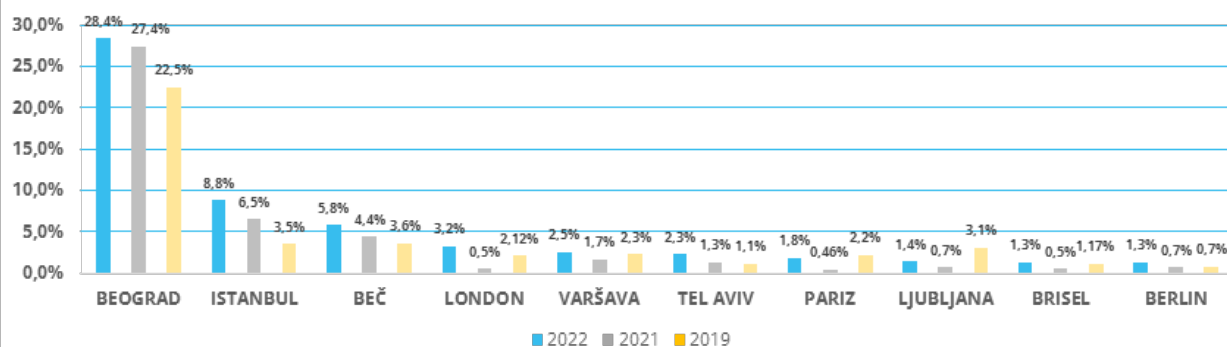
Nove destinacije u 2022. godini iz/ka kojima se saobraća sa Aerodroma Podgorica su: Rijad, Kairo i Jerevan.

Nove destinacije na Aerodromu Tivat: Prag, Kraljevo.

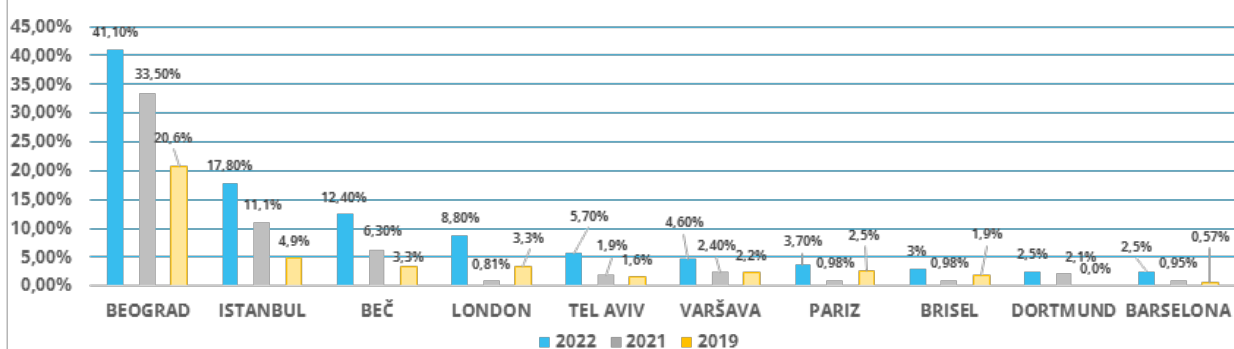
TOP 10 DESTINACIJA U PROMETU PUTNIKA PG+TIV

R. BR	2022			2021			2019		
	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2022	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2021	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2019
1	BEOGRAD	543,526	41.1	BEOGRAD	443,195	33.5	MOSKVA	651,105	24.4
2	ISTANBUL	235,948	17.8	KIEV	167,392	12.6	BEOGRAD	549,607	20.6
3	BEČ	163,976	12.4	ISTANBUL	146,770	11.1	ISTANBUL	130,837	4.9
4	LONDON	116,759	8.8	BEČ	83,598	6.3	LONDON	88,638	3.3
5	TEL AVIV	75,058	5.7	KHARKIV	35,555	2.7	BEČ	87,784	3.3
6	VARŠAVA	60,631	4.6	VARŠAVA	31,944	2.4	S.PETERSBURG	74,453	2.8
7	PARIZ	48,978	3.7	ODESA	28,390	2.1	PARIZ	66,770	2.5
8	BRISSEL	40,143	3.0	DORTMUND	28,062	2.1	KIEV	59,260	2.2
9	DORTMUND	33,268	2.5	LVOV	26,897	2.0	VARŠAVA	57,713	2.2
10	BARCELONA	33,250	2.5	TEL AVIV	25,666	1.9	LJUBLJANA	55,758	2.1

PROMET AVIONA - DESTINACIJE %UČEŠĆA 2022/2021/2019

PROMET PUTNIKA - DESTINACIJE %UČEŠĆA 2022/2021/2019

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA PO TRŽIŠTIMA U 2022. GODINI

Tržište koje je najdominantnije je svakako tržište Srbije, sa kojim smo povezani sa preko

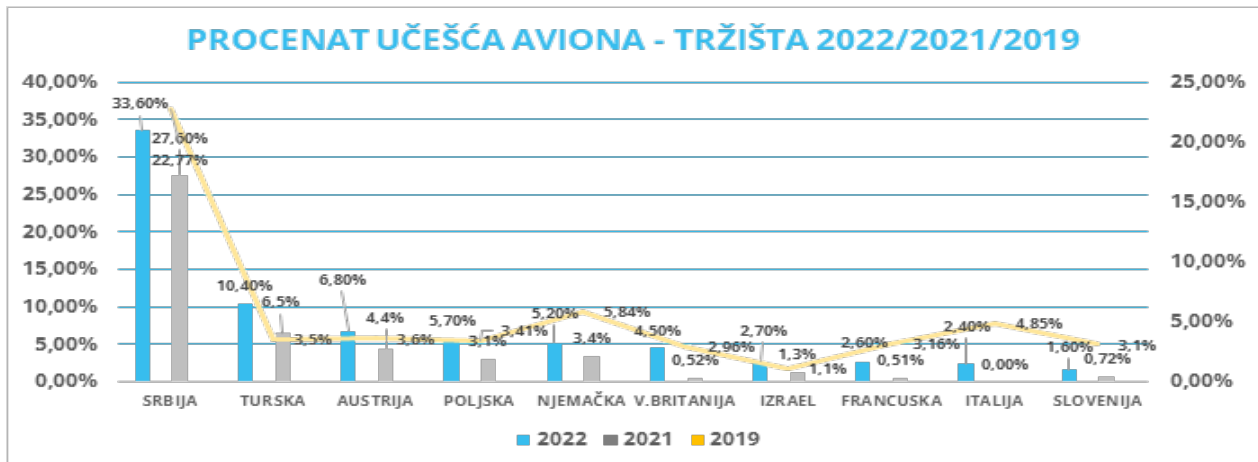
3.000 letova (u prosjeku 8.7 letova dnevno na oba aerodroma) i učestvuje sa 33,6% u ukupnom broju letova, što znači da je svaki treći let, let ka ili iz Srbije. U broju putnika ovo tržište opslužuje 28.7% istih i daleko je ispred ostalih.

Drugo po veličini tržište je tržište Turske, sa učešćem od 10.4% u broju aviona i 12.3% u broju putnika, gdje smo pored Turskih Airlinesa u 2022. godini imali i Tomontenegro sa letovima u sezoni ka/iz Istanbula.

Sva najveća tržišta bilježe porast u broju letova i putnika, a velikim dijelom je to rezultat implementacije nove podsticajne šeme, kako je to prikazano u Tački 5 ovog izvještaj.

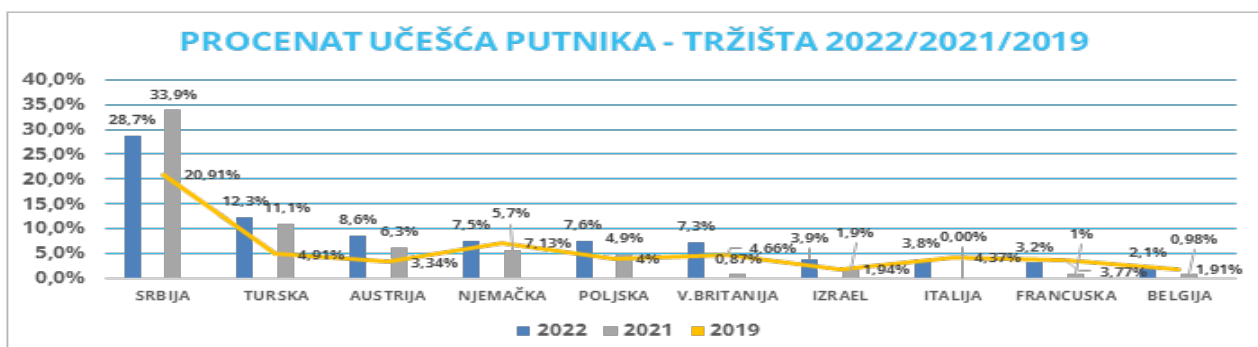
TOP DESET TRŽIŠTA U PROMETU AVIONA 2022/2021/2019

R. BR	2022			2021			2019		
	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2022	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2021	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2019
1	SRBIJA	3,192	33.6	SRBIJA	2,624	27.6	SRBIJA	3,309	22.77
2	TURSKA	983	10.4	UKRAJINA	952	10.0	RUSIJA	2,516.5	17.31
3	AUSTRIJA	649.5	6.8	TURSKA	620	6.5	NJEMAČKA	849.5	5.84
4	POLJSKA	544	5.7	AUSTRIJA	419	4.4	ITALIJA	704.5	4.85
5	NJEMAČKA	494	5.2	NJEMAČKA	318	3.4	AUSTRIJA	533	3.66
6	V.BRITANIJA	431	4.5	POLJSKA	293	3.1	TURSKA	508.5	3.50
7	IZRAEL	259	2.7	IZRAEL	119.5	1.3	POLJSKA	495	3.41
8	FRANCUSKA	251	2.6	KAZAHSTAN	107.5	1.1	FRANCUSKA	459	3.16
9	ITALIJA	232	2.4	ŠVAJCARSKA	83	0.9	SLOVENIJA	450.5	3.10
10	SLOVENIJA	156	1.6	ŠPANIJA	53	0.6	VELIKA BRITANIJA	430	2.96

TOP DESET TRŽIŠTA U PROMETU PUTNIKA 2022/2021/2019

R. BR.	2022			2021			2019		
	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2022	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2021	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2019
1	SRBIJA	551,870	28.7	SRBIJA	448,467	33.9	RUSKA FEDE.	729,869	27.39
2	TURSKA	236,884	12.3	UKRAJINA	285,761	21.6	SRBIJA	557,174	20.91
3	AUSTRIJA	164,444	8.6	TURSKA	147,005	11.1	NJEMAČKA	189,897	7.13
4	NJEMAČKA	143,566	7.5	AUSTRIJA	83,598	6.3	TURSKA	130,837	4.91
5	POLJSKA	145,381	7.6	NJEMAČKA	75,898	5.7	VELIKA BRITAN.	124,104	4.66
6	V.BRITANIJA	139,822	7.3	POLJSKA	65,017	4.9	ITALIJA	116,397	4.37
7	IZRAEL	75,058	3.9	IZRAEL	25,666	1.9	POLJSKA	106,825	4.01
8	ITALIJA	72,110	3.8	KAZAHSTAN	25,165	1.9	FRANCUSKA	100,532	3.77
9	FRANCUSKA	61,952	3.2	ŠVAJCARSKA	17,368	1.3	UKRAJINA	89,769	3.37
10	BELGIJA	40,528	2.1	FRANCUSKA	13,313	1.0	AUSTRIJA	89,113	3.34

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2022. GODINI – PROMET VAZDUHOPLOVA

Na nivou preduzeća, u 2022.godini, u ukupnom prometu vazduhoplova u redovnom saobraćaju je 65% vazduhoplova (u 2019. godini 59.5%), u čarter saobraćaju 12% ukupnog broja vazduhoplova (u 2019. godini 23.3%). Preostalih 23% letova se odnosi na letove generalne avijacije (u 2019. godini 16%).

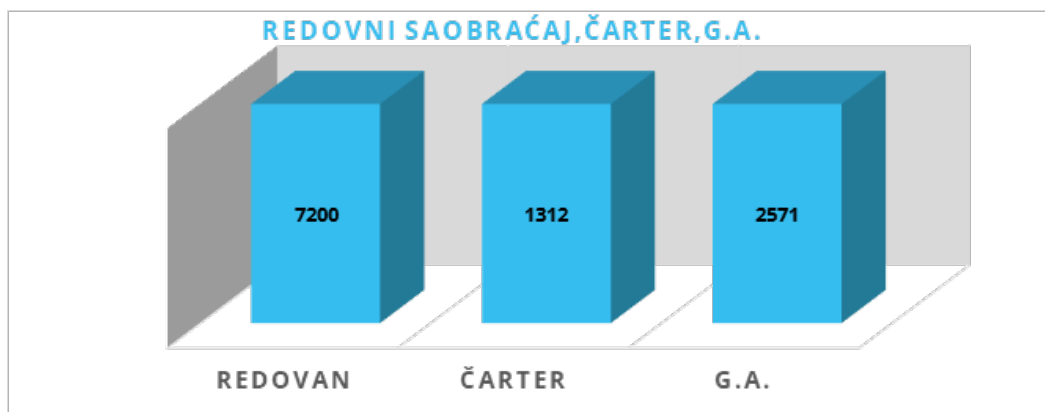
Kada je u pitanju promet vazduhoplova na aerodromu Podgorica u 2022., redovni prevozioci učestvuju sa čak 84.3% (u 2019. godini 75%), dok čarter letovi čine 1% (u 2019. godini 13%) ukupnog prometa vazduhoplova, a ge-

neralna avijacija 14.7% (u 2019. godini 12%). Dakle, može se uočiti da je povećan broj redovnih linija, što se značajno sa aspekta povezanosti Crne Gore.

Na aerodromu Tivat, kod kojeg je inače izražen sezonski karakter saobraćaja u ukupnom prometu vazduhoplova, redovan saobraćaj učestvuje sa 39,2% (u 2019. godini 45%), a čarter saobraćaj sa 26.3% (u 2019. godini 35%), generalna avijacija 34.5% (u 2019. godini 20%).

PROMET VAZDUHOPLOVA

	REDOVAN SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	ČARTER SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	GENERALNA AVIJAC.	% UČEŠĆA
PODGORICA	5,343.0	84.3%	65.5	1.0%	933	14.7%
TIVAT	1,857	39.2%	1,246	26.3%	1,638	34.5%
UKUPNO	7,200	65%	1,312	12%	2,571	23%

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2022. GODINI – PROMET PUTNIKA

U ukupnom prometu putnika na nivou preduzeća u 2022. godini, redovan saobraćaj učestvuje sa 83% (u 2019. godini 67,6%), čarter saobraćaj sa svega 16% (u 2019. godini 32,1%) dok je broj putnika generalne avijacije svega nepunih 10.000 putnika tj. 0.01% (u 2019. godini 0.3%).

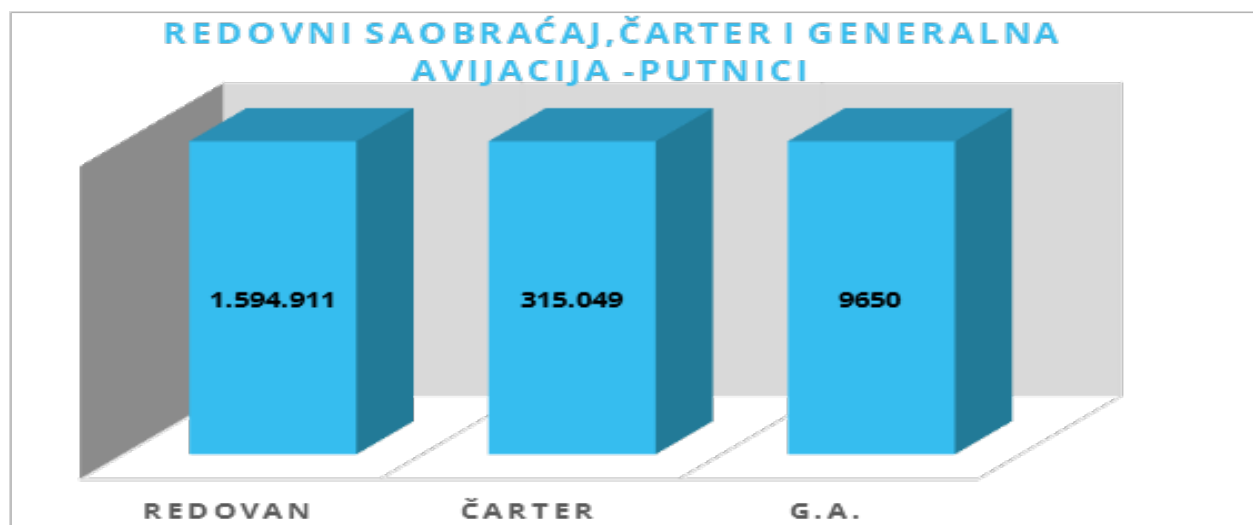
Na Aerodromu Podgorica, procenat putnika prevezenih u redovnom saobraćaju bio je

99.40% (2019. godina 85,9%), u čarter saobraćaju svega 0.3% (u 2019 godini 13,9%), a svega 0.2% (u 2019 godini 0.2%) čine putnici generalne avijacije.

Na Aerodromu Tivat procenat putnika u redovnom saobraćaju 51.3% (u 2019. godini 50,1%), u čarter saobraćaju 47.6% (49.4%) a putnici generalne avijacije 1% (u 2019. godini 0,4%).

PROMET PUTNIKA

	REDOVAN SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	ČARTER SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	GENERALNA AVIJAC.	% UČEŠĆA
PODGORICA	1,259,745	99.4%	4,167	0.3%	2,981	0.2%
TIVAT	335,166	51.3%	310,882	47.6%	6,663	1.0%
UKUPNO	1,594,911	83%	315,049	16%	9,644	0.01

**PREGLED PROMETA AVIONA I PUTNIKA NA AERODROMIMA CRNE GORE
ZA IATA LJETNJU SEZONU 2022.GODINU - PODGORICA**

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC PG	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX PG	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	4471	480,995	480,759	961,754	71	76	88.04	103.06
28.3-30.10.2021. god.	3212.5	246,744	240,603	487,347	70	75		
31.3-26.10.2019. god.	5078.5	458,822	474,361	933,183	68	72		

TIVAT

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC TIV	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX TIV	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	4058	293,696	291,772	585,468	86	90	65.33	46.96
28.3-30.10.2021. god.	4,478	321,749	318,186	639,935	91	95		
31.3-26.10.2019. god.	6,212	625,416	621,288	1,246,704	88	91		

PODGORICA +TIVAT

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	8529	774,691	772,531	1,547,222	76.99	80.60	75.54	70.98
28.3-30.10.2021. god.	7,691	568,493	558,789	1,127,282	81.02	85.14		
31.3-26.10.2019. god.	11,291	1,084,238	1,095,649	2,179,887	77.68	81.81		

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA NISKOTARIFNIH KOMPA NIJA RYANAIR, WIZZ AIR I EASYJET

Na crnogorskim aerodromima u 2022. godini saobraćale su tri niskotarifne kompanije sa kojima smo u prošlosti imali ugovore na koje je saglasnost dala Vlada Crne Gore: Ryanair, Wizz Air i EasyJet, čije je ukupno učešće u prometu vazduhoplova bilo 15%, dok je učešće u ukupnom prometu putnika bilo čitavih 29%.

U ove brojke su uračunate i matične firme i ćerke firme (Ryanair Uk, Wizz Air Uk).

Saradnja sa avio kompanijom Ryanair je započeta još 2013. godine, letovima na relaciji BriselPodgorica.

Saradnja sa avio kompanijom Wizz Air je započeta 2016. godine, letovima na relaciji MemingenPodgorica i Milano-Podgorica.

Saradnja sa avio kompanijom easyJet je započeta 2017. godine, letovima na relaciji Manchester Tivat i London Tivat.

Kompanija Ryanair saobraćala je ka Aerodromu Podgorica sa sledećih destinacija:

Strateške - Barselona, Berlin, Brisel, London.

Ostale - Krakov, Vroclav i Zagreb, Bolonja, Mančester.

Ukupno učešće vazduhoplova ove aviokompanije u ukupnom prometu na Aerodromu Podgorica je 12,4% dok je učešće u ukupnom prometu vazduhoplova na oba aerodroma 7,1%.

Učešće aviokompanije Ryanair-a na Aerodromu Podgorica u broju putnika je 19,73% dok je učešće u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 13%.

Kompanija Wizz Air saobraćala je sa Aerodroma Podgorica prema sledećim destinacijama:

Strateške - Memingen, Milano, Dortmund, Rim, London

Ostale - Budimpešta, Katovice, Varšava, Beč .

Učešće kompanije Wizz Air na Aerodromu Podgorica u prometu vazduhoplova je 10,90% dok je u ukupnom prometu vazduhoplova na Aerodromima Crne Gore 6,23%. Učešće putnika kompanije Wizz Air na Aerodromu Podgorica je 18,31% dok je učešće putnika u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 12%.

Kompanija easyJet saobraćala je iz Tivta prema sledećim destinacijama:

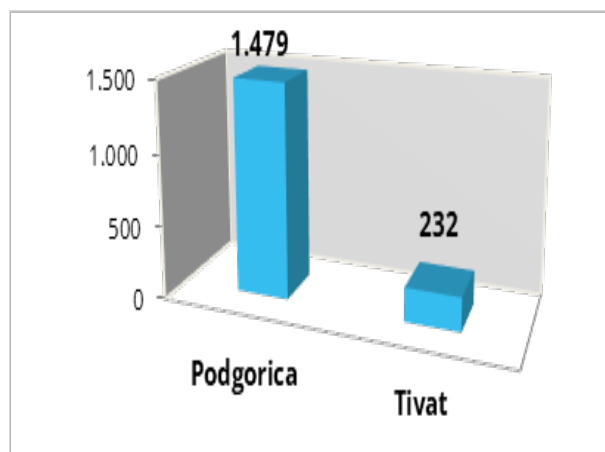
Strateške – London i Mančester.

Ostale – Berlin i Ženeva.

Na Aerodromu Tivat učešće u prometu vazduhoplova je 4,89% dok je učešće u ukupnom prometu vazduhoplova na Aerodromima Crne Gore 2,09%. Što se tice prometa putnika učešće kompanije easyJet na Aerodromu Tivat je 10,88% dok je učešće u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 3,7%.

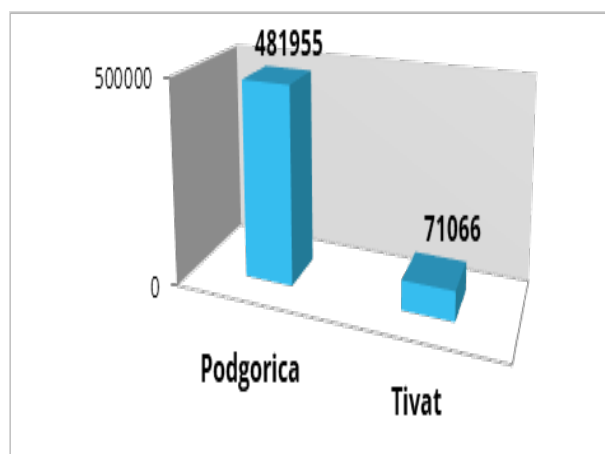
PROMET VAZDUHOPLOVA

	2022	% UČEŠĆA
PODGORICA	1,479	23.3%
TIVAT	232	4.9%
UKUPNO	1,711	15.4%

PROMET PUTNIKA

	2022	% UČEŠĆA
PODGORICA	481,955	38%
TIVAT	71,066	10.89%
UKUPNO	553,021	29%

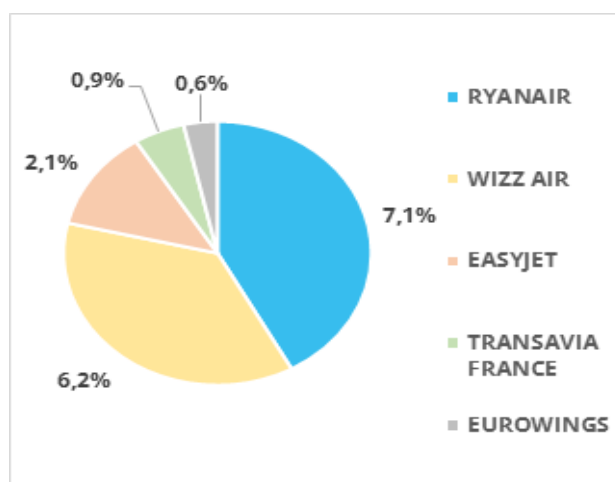

UČEŠĆE SVIH NISKOBUĐŽETNIH KOMPANIJA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU U 2022. GODINI

Pored tri gore pomenute niskotarifne aviokompanije, ka našim aerodromima u 2022. godini je letjelo još 6 avio-kompanije koje se svrstavaju u niskotarifne i kao što se može vidjeti iz tabela:

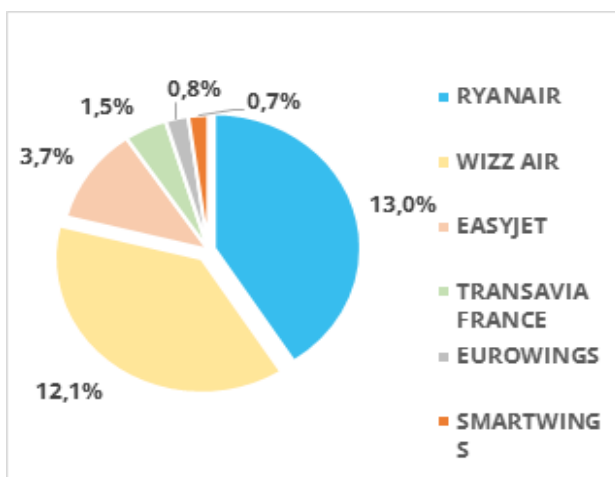
PROMET AVIONA

BR.	KOMPANIJA	2022	% UČEŠĆA
1	RYANAIR	788	7.1%
2	WIZZ AIR	691	6.2%
3	EASYJET	232	2.1%
4	TRANSAVIA FRANCE	104	0.9%
5	EUROWINGS	62	0.6%
6	SMARTWINGS	42	0.4%
7	FLYONE	16	0.1%
8	FLYDUBAI	42	0.4%
9	FLYNAS	11	0.1%
UKUPNO		1,988	17.9%

PROMET PUTNIKA

BR.	KOMPANIJA	2022	% UČEŠĆA
1	RYANAIR	249,959	13.0%
2	WIZZ AIR	231,996	12.1%
3	EASYJET	71,066	3.7%
4	EUROWINGS	15,861	0.8%
5	SMARTWINGS	13,628	0.7%
6	TRANSAVIA FRANCE	7,840	0.4%
7	FLYONE	5,185	0.3%
8	FLYDUBAI	7,447	0.4%
9	FLYNAS	1,372	0.1%
UKUPNO		604,354	31.5%

7.

FINANSIJSKA POLITIKA

PREGLED PRIHODA/RASHODA ZA PERIOD OD 01.01.2022 DO 31.12.2022 GODINE

	2022	2021	INDEX 2022/2021	VRIJEDNOST ISKAZANA U EURIMA
	1	2		(1-2)
A UKUPNI PRIHODI	26.190.239,00	26.453.415,00	99,01	-263.176,00
Prihodi-avijacijski	21.790.676,00	18.946.570,00	115,01	2.844.106,00
Ostali poslovni prihodi (zakupi, reklame, ugostiteljstvo, free shop)	4.163.578,00	2.298.275,00	181,16	1.865.303,00
Prihod po osnovu ukidanja rezevisanja za sudske sporove (formirano na bazi obračuna vještaka)	29.156,00	4.129.530,00	0,71	-4.100.374,00
Ostali prihodi	203.783,00	1.076.379,00	18,93	-872.596,00
Finansijski prihodi	3.046,00	2.661,00	114,47	385,00
B UKUPNI RASHODI	23.747.554,00	25.141.437,00	94,46	-1.393.883,00
Troškovi materijala,goriva. i el. energije	1.051.754,00	1.006.504,00	104,50	45.250,00
Zarade i ostala primanja	16.453.886,00	14.149.220,00	116,29	2.304.666,00
Ostali polovni rashodi	2.225.197,00	1.403.830,00	158,51	821.367,00
Amortizacija	1.931.003,00	1.904.418,00	101,40	26.585,00
Troškovi rezervisanja	1.197.286,00	437.283,00	273,80	760.003,00
Finansijski rashodi	447.087,00	263.200,00	169,87	183.887,00
Ostali rashodi	441.341,00	5.976.982,00	7,38	-5.535.641,00
A-B DOBIT/GUBITAK	2.442.685,00	1.311.978,00	186,18	3.754.663,00

Ukupni prihodi u ostvareni u 2022 godini iznose 26.190.240 Eur i pokazuju neznatan pad od 0,99%.

Najveći rast imaju ostali poslovni prihodi 81,16% i avijacijski prihodi 15,01%.U strukturi ukupnih prihoda najveći dio prihoda čine avijacijski prihodi koji se ostvaruju po osnovu aerodromskih usluga za slijetanje,korišćenje centralizovane infrastukture,putničke i bezbjedonosne taxe kao i opsluživanje aviona.

Kod ostalih poslovnih prihoda najveći rast imali su prihodi :

od free shop-a i ugostiteljstva koji su u 2022 veći u odnosu na 2021 povećani za 1.066.709 Eur,prihodi od zakupa poslovnog prostora za 254.326 Eur i prihodi od prakinga za 178.319 Eura

Društvo je U 2021 godini na bazi pravosnažnih presuda izvršilo ukidanje ranije formiranog rezrvisanja za sudske sporove sa zaposlenim i to :po osnovu stratnog dijela u iznosu 3.979.905,66 Eur , za doprinose za zdravstvo 107.603,05 Eur i 42.021,46 Eura rezervisanja za topli obrok i godišnji odmor.

U cilju privlačenja novih i povećanja broja rotacija postojećih avio kompanija Društvo nudi određene popuste u skladu sa podsticajnom šemom koja je stastavni dio cjenovnika usluga..

Popusti se obračunavaju po sledećima osnovama:

- podsticaj za otvaranje novih ruta
- podsticaj za povećavanje broja frekvencija na postojećim rutama

TOMONTENEGRO D.O.O	2.943.676,11
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	903.854,00
AIR SERBIA A.D.	875.695,78
RYANAIR LIMITED	762.151,65
RYANAIR UK LIMITED	421.857,70
EASYJET AIRLINE COMPANY	386.136,00
TURKISH AIRLINES INC.	301.006,80
AUSTRIAN AIRLINES	203.894,40
WIZZ AIR UK LIMITED	176.241,50
ISRAIR AIRLINES	69.183,00
TRANSAVIA FRANCE SAS	48.733,50
LOT POLISH AIRLINES	45.408,60
AIR ASTANA JSC	44.575,65

- podsticaj po osnovu broja ostvarenih rotacija
- podsticaj za avio kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama
- popust za avio kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromu Podgorica i aerodromu Tivat.

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 18, knjiženje popusta evidentira se kao umanjeње prihoda.

Popuste su ostvarile sledeće kompanije:

AEGEAN AIRLINES S.A.	40.558,75
EUROWINGS GMBH	29.199,25
EDELWEISS AIR AG	24.978,25
TUI AIRLINES BELGIUM NV (TUI G	24.699,75
NORWEGIAN AIR SWEDEN AOC AB	17.945,00
"MENZIES AVIATION" DOO PODGORIC	17.735,55
FLYDUBAI	12.072,00
DEUTSCHE LUFTHANSA AG	11.088,00
SMARTLYNX AIRLINES LTD	10.212,00
SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM D	10.164,00
UAB AVION EXPRESS	10.098,00
SMARTWINGS A.S.	8.472,60
ENTER AIR SP Z.O.O.	4.966,50

FINANSIJSKA POLITIKA (NASTAVAK)

Ukupni rashodi u 2022.godini bilježe pad od 5,54% u odnosu na 2021 godinu.

Najznačajnije smanjenje troškova imaju ostali rashodi i to u iznosu od 92,62%. Ostali rashodi u 2021.godini značajno su veći u odnosu na posmatrani period 2022. godine. Dio potraživanja u iznosu od 5.751.392 odnosi se na potraživanja od kompanije Montenegro Airlines, za koje je Država Crna Gora preuzela obavezu isplate a koje je Društvo ispravilo u skladu sa Računovodstvenim politikama i preporukama eksternog revizora.

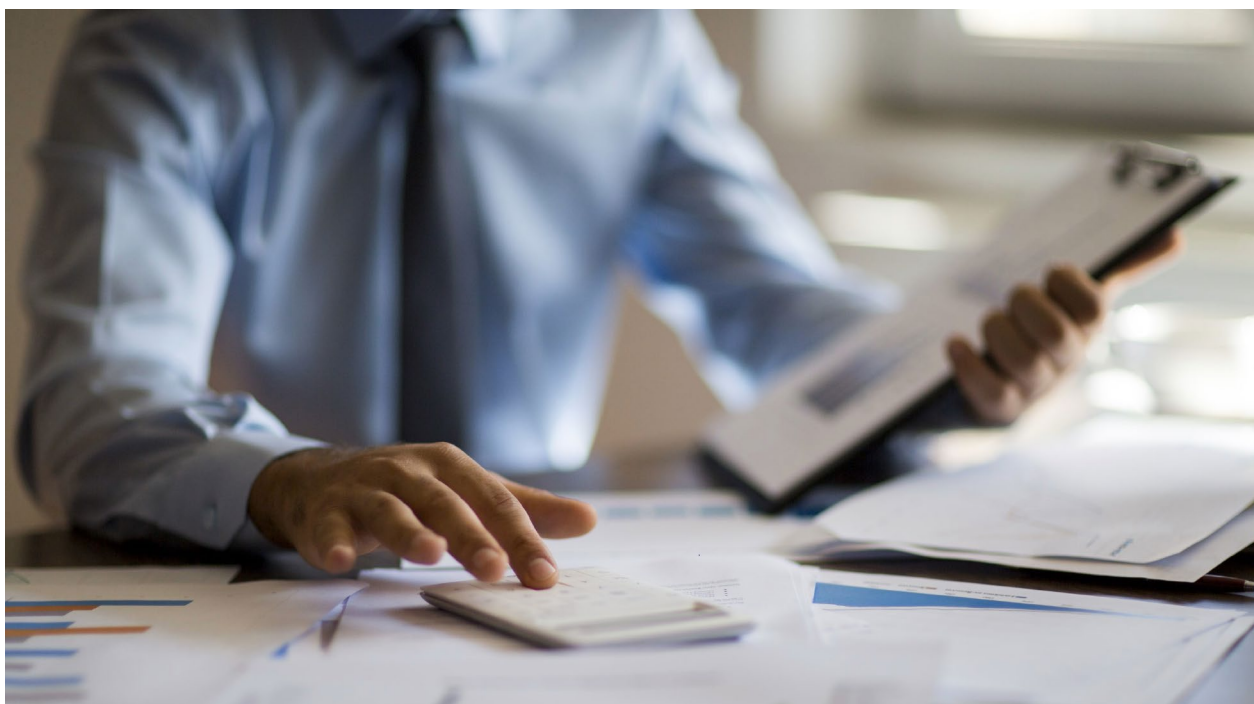
Značajan rast pokazuju i troškovi rezervisanja i odnose se na :

- troškove rezervisanja za jubilarne nagrade zaposlenih a rezervisanje se vrši u skladu sa MRS 19 na bazi aktorskog izvještaja i iznose 337.693 Eura

- troškove za sudske sporove koje društvo ima sa zaposlenima u iznosu od 841.367 Eura .Rezervisanja za sudske sporove vrše se u skladu sa MRS 37.

Finansijski rashodi imaju rast od 69,87% i najvećim dijelom se odnose na troškove kamata nastale po osnovu pravosnažnih sudskih presuda u sporovima koje Društvo ima sa zaposlenima.Iznos troškova kamata po ovom osnovu iznosi 294.346 Eura.Preostali iznos se odnosi na kamatu po osnovu kredita koji se redovno izmiruje prema Evropskoj investicionoj banci ,finasijske rashode kod operativnog lizinga i negativne kursne razlike.

Društvo je u 2022 godini završilo sa pozitivnim rezultatom a poslovna dobit iznosi 2.442.685 Eura i veća je u odnosu na 2021 godinu za 86,18 %.

FINANSIJSKI POKAZATELJI-RACIO ANALIZA

Pokazatelj likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti usmjereni su na mjerenje sigurnosti poslovanja, dok su pokazatelj aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti usmjereni na mjerenje uspješnosti poslovanja.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2022.	2021.
Opšti ratio likvidnosti	3,71	5,14
Ratio reducirane - ubrzane likvidnosti	3,67	5,01
Ratio trenutne likvidnosti	1,99	2,48
Neto obrtna sredstva	25.993.107	24.146.467

Pokazatelj likvidnosti se koristi za procjenu sposobnosti preduzeća da udovolji kratkoročnim obavezama. Iz navedenih pokazatelja **ratio tekuće likvidnosti** pokazuje da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 3,71 EUR kratkotrajne imovine, a ratio ubrzane likvidnosti da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 3,67 kratkoročnih likvidnih sredstava. Izračunati koeficijenti govore da je likvidnost preduzeća na zadovoljavajućem nivou.

POKAZATELJI POSLOVNE AKTIVNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent obrta kupaca	9,57	1,33
Prosječno vrijeme naplate potraživanja	38	274
Koeficijent obrta dobavljača	9,16	5,47
Prosječno vrijeme plaćanja obaveza	40	67
Koeficijent obrta obrtnih sredstava	0,30	0,84
Koeficijent obrta stalnih sredstava	0,04	0,22

Pokazatelj poslovne aktivnosti mjeri koliko efikasno preduzeće upotrebljava svoje resurse. Poželjno je da je koeficijent obrta što veći odnosno vrijeme vezivanja sredstva tj. imovine što kraće. Koeficijent poslovne aktivnosti ili koeficijent obrtaja ukazuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Koeficijenti pokazuju da su pokazatelji poslovne aktivnosti na zadovoljavajućem nivou.

FINANSIJSKA POLITIKA (NASTAVAK)

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI I FINANSIJSKE STABILNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent finansijske stabilnosti	1,12	1,14
Koeficijent zaduženosti	0,17	0,13
Koeficijent finansiranja	0,20	0,15
Koeficijent pokrića kamate	5,46	4,99

Pokazatelj zaduženosti pokazuje do koje mjere preduzeće koristi zaduživanje kao oblik finansiranja odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Koristi se za procjenu finansijskog rizika preduzeća odnosno pokazatelji mjere stepen zaduženosti preduzeća. Što je veći odnos duga i imovine veći je finansijski rizik i obrnuto. Pokazatelji zaduženosti govore da su koeficijent stabilnosti i zaduženosti na zadovoljavajućem nivou, kao i koeficijent pokrića kamate što govori da ne postoji rizik podmirenja obaveza po dospelim kamatama.

KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent solventnosti	6,03	7,92

Pokazatelj solventnosti govori da postoji dugoročna sposobnost preduzeća da u roku podmiri obaveze.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2022.	2021.
Neto profitna marža	5,45%	5%
Bruto profitna marža	9,33%	5%
Prinos na aktivu - ROA	0,90%	1%

EBIT	2022.	2021.
Poslovni rezultat	3.138.800	7.338.401
EBITDA	2022.	2021.
Poslovni rezultat + amortizacija	5.088.028.44	9.261.755,66

FINANSIJSKI RIZICI

U finansijskom poslovanju rizik predstavlja stanje u kojem postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda koji očekujemo ili kojem se nadamo.

Finansijski rizici uključuju :

1. tržišni rizik (devizni, kamatni rizik)
2. kreditni rizik i
3. rizik likvidnosti

Ne postoje formalne procedure upravljanja rizikom – finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju smanjenjem izloženosti društva ovim rizicima. Poseban je fokus na kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

Društvo ne koristi derivatne finansijske instrumente kako bi se aktivnije štitilo od finansijskih rizika.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena robe, tj. dobara koje preduzeće nabavlja, promjena kursa stranih valuta i promjena kamatnih stopa uticati na prihod i rezultat poslovanja Društva.

Valutni rizik / devizni /

U svom poslovanju Društvo nije izloženo valutnom riziku. Priliv novca koji se pojavljuje na deviznim računima tj. računima koji imaju uplate i isplate prema inostranstvu vrše se u zvaničnoj valuti, a u istoj valuti prikazana je cjelokupna imovina i obaveze Društva, tako da ne postoji rizik od promjene valutnog kursa.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja rizik od promjene kamatnih stopa za sredstva i obaveze kod kojih je kamatna stopa varijabilna.

Društvo gotovinu, gotovinske ekvivalente i stambene kredite date radnicima svrstava u

grupu kamatonosnih finansijskih sredstava, a s obzirom da je kamata kod ovih finansijskih sredstava fiksna ne postoji kamatni rizik.

Kratkoročne plasmane čine i potraživanja za stambene kredite od radnika koji dospjevaju za godinu dana i na 31.12.2022. godine iznose 17.187,63 eura. Gotovina i gotovinski ekvivalenti pripadaju kamatonosnim finansijskim sredstvima sa kamatnom stopom "a vista" koja je ugovorena sa bankom i koja zavisi od visine sredstava na tekućim računima.

Dugoročne finansijske plasmane čine stambeni krediti dati radnicima na period od 15-20 godina po fiksnoj kamatnoj stopi od 2%. Na dan 31.12.2022. godine potraživanja za stambene kredite iznose 84.703,79 eura.

Finansijske obaveze odnose se na dugoročni kredit odobren od strane Evropske investicione banke /EIB/.

Kamatna stopa na kredit odobren od EIB-a je fiksna kamatna stopa za prve tri tranše, dok je za četvrtu tranšu varijabilna kamatna .

KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da svoja dugovanja izmire u potpunosti ina vrijeme, što bi za rezultat imalo finansijski gubitak za Društvo, pa je ova vrsta rizika ujedno i najveća i najznačajnija.

Struktura potraživanja od Kupaca

Najveća potraživanja Društvo ima od domaće avio kompanije Montenegro Airlines koja čine 57,83 % ukupnih potraživanja na 31.12.2022. godine. Ukupan iznos duga ove kompanije je 6.592.541,37 Eur. Potraživanja su prijavljena u stečajnu masu.

Društvo redovno prati realizaciju naplate potraživanja, analizira vrijednost naplate ostva-

rene u ugovorenom roku, naplate sa prekoračenjem ugovorenog roka, stanje i starosnu strukturu nenaplaćenih potraživanja po kupcima.

Starosna struktura potraživanja na 31.12.2022. godine je sledeća:

- Ukupna potraživanja 11.399.393,85 Eur;
- Nedospjela potraživanja 1.673.358 Eur;
- Potraživanja sa kašnjenjem do 30 dana 693.119 Eur i
- Potraživanja sa kašnjenjem preko 30 dana 9.032.916,85 Eur.

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	STANJE NA 31.12.2022 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA	STANJE NA 31.12.2021 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA
MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČA	6.592.541,37	57,83	6.592.541,37	65,62
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83	2,29	271.253,66	2,70
"MENZIES AVIATION"DOO PODGORIC	223.430,50	1,96	222.434,40	2,21
VEKTRA AVIATION D.O.O.	182.311,44	1,60	182.311,44	1,81
MONTENEGRO DUTY FREE D.O.O.	129.482,01	1,14	50.232,69	0,50
COFFEE CAKE	42.202,63	0,37	130.199,65	1,30
CRNOGORSKI TELEKOM AD	21.030,53	0,18	7.483,28	0,07
ALMECO DOO	18.914,70	0,17	14.049,08	0,14
UNIVERSAL MEDIA PODGORICA D.O.	13.836,67	0,12	15.986,83	0,16
LIDER TAXI D.O.O.	12.926,64	0,11	14.776,27	0,15
OSTALI	151.436,93	1,33	137.714,05	1,37
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH KUPACA	7.649.345,25	67,10	7.638.982,72	76,04
AIR SERBIA A.D.	687.571,76	6,03	109.619,40	1,09
JSC TRANSAERO AIRLINES	605.451,98	5,31	605.451,98	6,03

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	STANJE NA 31.12.2022 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA	STANJE NA 31.12.2021 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA
RYANAIR LIMITED	512.367,27	4,49	416.775,80	4,15
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	495.641,79	4,35	186.035,19	1,85
MOSCOVIA AVIATION	475.962,03	4,18	475.962,03	4,74
TURKISH AIRLINES INC.	201.066,15	1,76	194.237,64	1,93
RYANAIR UK LIMITED	195.538,50	1,72	36.903,90	0,37
ADRIA AIRWAYS/SLOVENSKI LETALS	175.468,85	1,54	175.468,85	1,75
EASYJET AIRLINE COMPANY	114.735,96	1,01	9.514,98	0,09
ALITALIA SOCIETA AEREA ITALIAN	93.927,00	0,82	93.927,00	0,93
AUSTRIAN AIRLINES	83.349,69	0,73	1.366,72	0,01
SMALL PLANET SPZOO	27.624,88	0,24	27.624,88	0,27
LOT POLISH AIRLINES	20.969,00	0,18	0,00	0,00
EURO JET INTERCONTINENTAL LIM	14.652,63	0,13	11.050,94	0,11
OSTALI	45.721,11	0,40	62.878,21	0,63
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD INO KUPACA	3.750.048,60	32,90	2.406.817,52	23,96
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH I INO KUPCA	11.399.699,95	100,00	10.045.800,24	100,00
UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI POTRAŽIVANJA	8.444.391,62		8.445.693,94	
UKUPNA POTRAŽIVANJA UMANJENA ZA ISPRAVKU	2.955.308,33		1.600.106,30	

RIZIK LIKVIDNOSTI

Pristup Društva upravljanju likvidnošću je osiguranje da će u svakom trenutku biti u dovoljnoj mjeri likvidno, kako bi bilo u mogućnosti ispuniti svoje obaveze na vrijeme i pod normalnim i pod vanrednim okolnostima, bez uzrokovanja neprihvatljivih gubitaka ili rizikovanja nanošenja štete reputaciji Društva.

Kontinuiranim praćenjem stvarnog novčanog toka Društvo održava novčane rezerve, a takođe održava adekvatan odnos dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Osnovni kapital društva

Jedini osnivač i vlasnik Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazдушnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" je Vlada Crne Gore, koja je u Društvo unijela akcijski kapital u iznosu od 101.500.000,00 eura.

Akcijski kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva. Osnivačka emisija akcija je evidentirana u Centralnoj depozitarnoj agenciji (Simbol trgovine: AERO).

8.

SERTIFIKACIJA I REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMU CRNE GORE

AERODROM PODGORICA - SERTIFIKACIJA

RB	OBLAST PREGLEDA	IZRAĐEN PLAN I DOSTAVLJEN AGENCIJI	STATUS	BROJ NEUSKLA- ĐENOSTI	NEZAPOČETE / ZAPOČETE / ZAVRŠENE - PLANIRANE KOREKTIVNE MJERE
1.	Kontrola postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka i uspostavljanja površina za zaštitu vazduhoplova u letu na i oko aerodroma	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	5	0 / 1 / 4
2.	Program stručnog osposobljavanja	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2	0 / 0 / 2
3.	Pružanje usluga zemaljskog opsluživanja	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	10	0 / 1 / 9
4.	Zaštita od buke vazduhoplova i zaštita životne sredine	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	1	0 / 0 / 1
5.	Pružanje usluga prijeha i otpreme putnika sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2	0 / 1 / 1
6.	Plan za vanredne situacije	28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	7	0 / 0 / 7
7.	Navigaciona sredstva i postupci	28.06.2019.	Plan na odobrenje kod Agencije	2	0 / 0 / 2
8.	Vizuelna sredstva i sistemi napajanja električnom energijom	II dio 28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački	30	0 / 3 / 27
		I dio 05.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački		
9.	Održavanje aerodroma	27.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	9	0 / 1 / 8
10.	Pružanje usluga spasilačko-vatrogasne zaštite	13.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	27	0 / 1 / 26
11.	Bezbjednost civilnog vazduhoplovstva	11.06.2018.	Agencija konstatovala da je otklonjena utvrđena neusklađenost	1	0 / 0 / 1
12.	Fizičke karakteristike aerodroma	26.04.2018.	Plan prihvaćen od Agencije	15	0 / 0 / 15
13.	Metrološka oprema i pružanje usluga vazduhoplovne metrologije		Agencija nije utvrdila neusklađenosti i nije imala dodatnih preporuka	-	-
UKUPNO:				111	0 / 8 / 103

Napomene:

- Termin "završene" mjere (aktivnosti) ne znači da su iste i otklonjene sve dok isto ne konstatuje i Agencija nakon sprovedenog pregleda i odobravanja pripremljenih Planova;
- Zasjenčen kompletan red označava da su sprovedene u cjelosti sve predviđene korektivne mjere po određenoj oblasti ili da nije bilo neusklađenosti i/ili preporuka tj. da su te oblasti ZATVORENE;

U postupku certifikacije Aerodroma Podgorica je utvrđeno 110 neusaglašenosti i dato 15 preporuka. Dok je u 2021. godini kroz inspekcijски nadzor Agencije za civilno vazduhoplovstvo ustanovljena i dodata još 1 neusklađenost, tako da je ukupno 111 neusklađenosti i 15 preporuka.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo je od 111 neusklađenosti prihvatila da je otklonjeno 103, a za preostalih 8 u toku su planirane ko-

rektivne aktivnosti, od kojih se za:

- 1 – očekuje realizacija potrebnih radova u MAR23,
- 1 – radi na pribavljanju dodatnog dokaza, koji bi trebao da biti obezbijeđen u MAR23;
- 2 – čeka izjašnjenje ACV na realizovane korektivne aktivnosti,
- 1 – čeka se razmatranje ispunjenosti uslova za radno mjesto od potencijalnih kandidata,
- 1 – čeka na nastavak realizacije korektivnih aktivnosti zbog neslaganja Vazduhoplovstva Vojske Crne Gore da se izgradi ograda i kapija po liniji razgraničenja između civilnog i vojnog aerodroma, a u vezi
- sa čime je obaviještena ACV i uključena u rješavanje nastalog problema; i
- 2 – radi procedura po instrukcijama MKI, nakon čega treba da se organizuje revizija izvještaja o razdvajanju računa.

AERODROM TIVAT - SERTIFIKACIJA

Što se tiče certifikacije Aerodroma Tivat, na sastanku koji je održan u septembru, u prostorijama ACV-a konstatovano je da zatvaranje određenih neusaglašenosti nije moguće realizovati u kraćem roku zbog same specifičnosti aerodroma Tivat (lokacija, prepreke. I slično) jer njihovo otklanjanje iziskuje značajna finansijskih sredstava, izradu dosta projekata i aeronautičkih studija. Stoga je akcenat dat na izradi nedostajućih priručnika i Programa od kojih su u međuvremenu svi izrađeni i predati Agenciji na usvajanje, čekamo odobrenje još za aerodromski priručnik i operativni priručnik SVS-a.

Još jedna bitna stavka na koju su nam ukazali je i izmještanje praga 14, koja je usvojena u PJN za tekuću godinu i planirana je izrada projekta u narednom periodu.

REALIZOVANE I ZAPOČETE AKTIVNOSTI

- instalirane kanalne klimatizacione jedinice u Terminalu 1 kao dodatak postojećem sistemu radi poboljšanja uslova boravka u terminalu (uz izradu strujnog ormara), i postavljeni split sistemi u kancelarijama zaposlenih
- završeno mjerenje određenih tačaka na operativnim površinama aerodroma Tivat u cilju objavljivanja istih u Zborniku vazduhoplovnih informacija
- izvršena sanacija (zamjena habajućeg sloja) na dijelu platforme (parking pozicije 3 i 5) i servisne saobraćajnice
- obnovljena Dozvola za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, izdata od strane ACV za naredne tri godine
- revidovan Priručnik za upravljanje sigurnošću na aerodromu Tivat i predat ACV-u na odobrenje
- izrađena tehnička dokumentacija za iscrtavanje nedostajućih oznaka na manevarskim površinama
- postavljena vertikalna signalizacija i horizontalno označena proširena prilazna saobraćajnica glavnoj terminalnoj zgradi
- pokrenute aktivnosti na nabavci putničkih stepenica- očekivana realizacija postupka u drugoj polovini 2023.
- obilježeni stubovi na perimetarskoj ogradi
- instalirana rampa za prilaz T2 od strane vodnog terminala
- izrađen i implementiran Program održavanja opreme i mehanizacije na aerodromu Tivat
- izrađen Program održavanja operativnih površina
- izrađen i odobren od strane ACV-a Program bezbjednosti aerodroma Tivat
- izrađen i odobren ERP od strane ACV-a
- izrađen i predat na odobrenje ACV-u Operativni priručnik SVS-a
- izrada Aerodromskog priručnika (završen i predat ACV-u na odobrenje početkom 2023.)
- pokrenute aktivnosti na pripremi postupka sanacije krova T1-raspisivanje postupka u 2023.
- popravljen ambu-lift za potrebe P/O PRM putnika
- nabavljena oprema za PRM putnike (invalidska kolica i stolice za unos putnika u putničku kabinu vazduhoplova)
- realizovana nabavka stubića za usmjerenje putnika na platformi, i u terminalnoj zgradi
- izvršeno betoniranje površine uz servisnu saobraćajnicu radi parkiranja vozila i opreme
- nabavljena ručna motokosilica za potrebe održavanja zelenih površina
- nabavljen viljuškar za potrebe robne službe

SERTIFIKACIJA I REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMU CRNE GORE (NASTAVAK)

- proširen , tamponiran i osvjetljen službeni parking
- pokrenut zahtijev za mjerenje prepreka u zoni i van zone aerodroma Tivat
- nabavljeno novo vozilo za potrebe službe upravljanja divljim svijetom sa opremom za emitovanje bioakustičnih signala
- izrađen Elaborat staništa u zoni aerodroma Tivat, Plan upravljanja za zaštitu od neželjenog prisustva ptica i divljih životinja na aerodromu Tivat
- izvršen popis neupotrebljivih sredstava i opreme i za ista urađen Izvještaj procjenitelja
- realizovana popravka sredstava za rad u skladu sa nalazom Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu
- izvršeni radovi na ravnanju terena osnovne staze oko vizibilimetara radi pouzdanijeg očitavanja podataka
- izvršeno ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija
- implementiran novi način izvještavanja o stanju operativnih površina-GRF
- izvršeno spajanje robne službe na gradsku kanalizacionu mrežu
- nabavljene majice kratkih rukava za operativne službe
- realizovano sređivanje hangara radi smještanja dijela aerodromske opreme
- nabavljene kante za sortiranje otpada u terminalu
- izvršeno spajanje Terminala 2 na rezervno napajanje vodom
- izvršeno ispitivanje statike upravne zgrade

9.

POLITIKA ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Aerodromi Crne Gore A.D. konstantno planiraju, sprovode, provjeravaju i ocjenjuju efikasnost preduzetih aktivnosti usmjerenih prema zaštiti životne sredine kroz ispunjenje zahtjeva sadržanih u međunarodnim normama i propisima, kao i zakonskim propisima Države Crne Gore, u cilju poboljšanja kvaliteta životne sredine i kontrole štetnih uticaja na životnu sredinu.

Podsticajem razvoja i savremenim vođenjem poslovnih procesa i tehnologija u cilju smanjenja štetnih uticaja na životnu sredinu, povećanjem stepena iskorišćenosti energije, kao i adekvatnim upravljanjem otpadom, kod svih učesnika poslovnih procesa razvija se svijest o stalnoj potrebi zaštite životne sredine sa težištem na preventivnom djelovanju. U tom smislu posebna pažnja se poklanja praćenju iskustava djelatnosti evropskih i svjetskih Aerodroma, kao i stalnom usavršavanju i obražovanju.

Politika upravljanja životnom sredinom je okvir za donošenje ocjene o nivou ostvarenja opštih i posebnih menadžerskih ciljeva upravljanja životnom sredinom.

Planovi, aktivnosti i postupci zaštite životne sredine konstantno se usklađuju sa zahtjevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015. Njihovo ispunjenje predstavlja minimalni nivo kvaliteta sistema upravljanja životnom sredinom u Aerodromima Crne Gore A.D.

Politika upravljanja životnom sredinom je okvir za donošenje ocjene o nivou ostvarenja opštih i posebnih menadžerskih ciljeva

upravljanja životnom sredinom. Operacionalizacijom postavljenih ciljeva na svim nivoima upravljanja, kao i stalnim sprovođenjem postupaka u Aerodromima Crne Gore A.D. sistematski i u cjelosti se sprovodi Politika zaštite životne sredine, čija djelotvornost sistema se periodično i provjerava.

Politika upravljanja životnom sredinom obavezuje sve zaposlene i ugrađena je u sve dokumente integrisanog sistema kvaliteta Aerodroma Crne Gore A.D. Doprinosa sprovođenju Politike upravljanja životnom sredinom smatra se doprinosom poboljšanju integrisanog sistema kvaliteta na Aerodromima Podgorica i Tivat.

Ekološka politika u Aerodromima Crne Gore A.D. usmjerena je na održivi razvoj, kao i adekvatan odnos prema životnoj sredini i zajednici. Kao društveno odgovorna kompanija Aerodromi Crne Gore A.D. posluju u skladu sa svim principima zaštite životne sredine i održivog razvoja propisanih nacionalnim i međunarodnim propisima.

Sistem upravljanja životnom u Aerodromima Crne Gore zasnovan je na principima održivog razvoja i zahtjevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015.

Politika upravljanja životnom sredinom u Aerodromima Crne Gore A.D. javno je objavljena.

U Aerodromima Crne Gore A.D. sprovode se kompletne aktivnosti vezane za dekarbonizaciju, čime se nastoji postizanje pristupanja većeg Nivoa akreditacije prema ACA (Airpro

Carbon Accreditation) & ACI (Airport Council International).

Implementacijom svih načela za koja se ACA zalaže, kao i kroz strpljivi i predani proces rada Aerodromi Podgorica i Tivat će se pridružiti vodećim Aerodromima u smislu sprovođenja plana i programa smanjenja emisije CO₂.

Postoji više nivoa aktivnosti sa ciljem smanjenja potrošnje energije, kao što su: energetske preglede/oditi i primjena sistema za upravljanje energijom, zamjena tradicionalnog osvetljenja LED osvetljenjem, korišćenje efikasne opreme za grijanje/klimatizaciju sa najnovijom tehnologijom, optimizacija podešavanja temperature ili osvetljenja. Dekarbonizacija potrošnje energije je planirana uvođenjem strategije obnavljanja tehničkog voznog parka (tehničkih vozila) kako bi se stekli uslovi za prelazak na električni pogon, kao i izrada fotonaponskih panela na Aerodromima Podgorica i Tivat.

Primjenom navedenih konkretnih i aktivnih rješenja po pitanjima zaštite životne sredine Aerodromi Podgorica i Tivat imaju definisanu strategiju smanjenja emisije ugljenika uz postizanje strateškog interesa dostizanja neto nulte emisije ugljenika.

Aktivnosti za 2023. godinu iz oblasti zaštite životne sredine:

- Upravljanje opasnim otpadom u "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)
- Čišćenje separatora na Aerodromu Podgorica (CETI d.o.o. Podgorica)
- Ispitivanje vode za piće na Aerodromu Podgorica i Tivat (Agencija za zaštitu životne sredine)
- Ispitivanje vode na izlazu iz separatora na Aerodromu Podgorica (fizičko-hemijska analiza otpadnih voda koja se ispušta u površinske vode) (CETI d.o.o. Podgorica)
- Godišnji izvještaj o otpadu - (Agencija za zaštitu životne sredine)
- Ažuriranje inventara emisije gasova u vazduh - (Ministarstvo kapitalnih investicija)
- Smanjenje emisije CO₂ na Aerodromima Podgorica i Tivat (u toku je priprema dokumentacije za produženje sertifikata Nivoa 1 (Mapping) na "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)
- Ispitivanje buke u "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)

10.

POLITIKA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Zaštita i zdravlje na radu zaposlenih, sprovedene mjere i preduzete aktivnosti u 2022. godini u oblasti zaštite i zdravlja na radu, kao i planirane aktivnosti u 2023. godini sprovede se u skladu sa članom 51 stav 1 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“ br. 34/14 i 44/18), kojim je utvrđena obaveza poslodavca, odnosno „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“) da, najmanje jednom godišnje, sačini izvještaj o zaštiti i

zdravlju na radu zaposlenih, koji se razmatra na sjednicama Odbora direktora, zajedno sa izvještajima o poslovanju.

U nastavku slijedi pregled realizovanih aktivnosti i sprovedenih mjera u oblasti zaštite i zdravlja na radu zaposlenih u Društvu, koji se odnose na normativne poslove, edukaciju zaposlenih i ispitivanje sredstava rada u 2022. godini:

NORMATIVNI POSLOVI

Usvojen je Program o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad (akt br.04/2-1384 od 17.02.2022.g.) po kojem se vrši osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad u sljedećim slučajevima:

- Prijem u radni odnos;
- Raspored na druge poslove (unutar cjeline ili u drugu cjelinu);
- Nakon odsustva koje je trajalo duže od godinu dana;
- Vanredno osposobljavanje.

Ovaj Program je usvojen u skladu sa čl. 20 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu, čl. 3 Pravilnika o načinu i postupku osposobljavanja za bezbjedan rad („Sl. list RCG“, br. 57/06) i Pravilnika o zaštiti i zdravlja na radu (br. 001 – 8069 od 23.11.2021.)

U skladu sa čl. 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izrađeno je Uputstvo za bezbjedan rad na visini (br. 04/2 – 10180 od 27.12.2022.).

ISPITIVANJE SREDSTAVA RADA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

- Shodno čl. 11 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilniku o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične

zaštite na radu i uslova radne sredine („Sl. RCG“, br. 71/05), izvršen je pregled i ispitivanje sredstava za rad - prenosnog alata (br. 04/2 – 5330/1 od 28.06.2022. godine).

Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Važeći rok stručnog nalaza je do 31.05.2023 godine. Važeći rok stručnog nalaza je do 31.05.2025. godine.

- Izvršen je pregled i ispitivanje ostalih sredstava za rad - 43 sredstva rada na Aerodromu Podgorica (04/2 -5330 od 28.06.2022. godine), shodno čl. 11 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu, a na osnovu Pravilnika o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Važeći rok stručnog nalaza je do 01.06.2027. godine.
- Izvršen je pregled o ispitivanju bezbjednosnih ventila na Aerodromu Podgorica (04/2 -5330/3 i 04/2 - 5330/4 od 28.06.2022. godine), u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Pregled je izvršen u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnika o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Važeći rok stručnih nalaza je dvije godine.
- Na Aerodromima Podgorica i Tivat izvršeni su pregledi i ispitivanje zaštitne elektroizolacione opreme (prostirke, rukavice.. br. 04/2 - 7874, 04/2 - 7874/1, 04/2 - 7874/2, 04/2 -7874/3 od 03.10.2022. godine). Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na

radu „INSTITUT SIGURNOST“, u skladu sa čl. 27 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnikom o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Važeći rok stručnog nalaza za elektroizolacione rukavice je do 26.03.2023. godine, dok je važeći rok stručnog nalaza za elektroizolacionu prostirku do 21.09.2025. godine.

- U magacinu Službe za komercijalne poslove se vodi evidencija o izdatim sredstvima i opreme lične zaštite na radu koji zaposleni zadužuju u skladu sa normativom sredstava i opreme lične zaštite na radu. U toku 2022. godine, na osnovu izvještaja iz magacina, zadužena je sledeća HTZ oprema od strane zaposlenih u Društvu:

- 106 kišnih kabanica na Aerodromu Podgorica;
- 182 zaštitnih naočara na Aerodromu Podgorica;
- 60 radnih cipela na Aerodromu Podgorica;
- 91 antifon na Aerodromu Podgorica;
- 104 radne jakne na Aerodromu Podgorica;
- 51 radna uniforma na Aerodromu Podgorica;
- 47 radnih cipela na Aerodromu Tivat;
- 57 jakni (5u1) na Aerodromu Tivat;
- 30 radnih uniformi na Aerodromu Tivat;
- kolektivna oprema za rad na visini, na Aerodromu Podgorica.

EDUKACIJA ZAPOSLENIH

U dijelu aktivnosti koji se odnosi na edukaciju, shodno čl. 20 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izvršeno je osposobljavanje za bezbjedan iz oblasti zaštite i zdravlja na radu za **444** zaposlena na Aerodromima Podgorica i Tivat. Osposobljavanje je izvršeno u dva termina. Prvi termin je bio tokom jun/jul-a 2022. godine, u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu DOO „INZA“. Drugi termin je bio u toku novembra mjeseca 2022, godine u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu DOO „MMK CONTROL“. Uvjerjenja o osposobljenosti za bezbjedan rad čuvaju se u personalnim dosijeima zaposlenih u Službi za ljudske resurse i zajedničke poslove. U toku dva termina osposobljavanje je izvršeno u okviru sledećih organizacionih jedinica:

- Služba bezbjednosti Aerodroma Tivat – 43 zaposlenih;
- Služba zemaljskog opsluživanja Aerodroma Tivat – 115 zaposlenih;
- SVS Aerodroma Tivat – 25 zaposlenih;
- Služba Tehnike Aerodroma Tivat – 29 zaposlenih;
- Služba Tehnike Aerodroma Podgorica – 41 zaposlenih;
- SVS Aerodroma Podgorica – 38 zaposlenih;
- Služba zemaljskog opsluživanja Aerodroma Podgorica – 131 zaposlenih;
- Služba bezbjednosti Aerodroma Podgorica – 19 zaposlenih; i
- Služba unutrašnje kontrole – 3 zaposlenih.

PERIODIČNI ZDRAVSTVENI PREGLEDI

- U skladu sa čl. 19 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izvršen je periodični zdravstveni pregled za **78** zaposlenih iz Službe tehnike i SZO za rad na Aerodromima Podgorica i Tivat, 24 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi SVS Tivat, 38 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi SVS Podgorica, 53 zdravstvenih pregleda za rad u zoni jonizujućeg zračenja na Aerodromu Podgorica,

18 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi zaštite na Aerodromu Podgorica, 27 zdravstvenih pregleda za rad u zoni jonizujućeg zračenja na Aerodromu Tivat i 15 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi zaštite na Aerodromu Tivat. Zdravstveni pregledi su obavljani u „DZ MEDICINA RADA“ – Stari Aerodrom, Podgorica i „DZ DIMITRIJE – DIKA MARENIĆ“, Danilovgrad.

EVIDENCIJE I OSTALI POSLOVI IZ OBLASTI ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

- U okviru redovnih aktivnosti, vodi se evidencija o povredama na radu i bolestima u vezi sa radom, pa je tokom 2022. godine evidentirano 19 lakših i jedna teža povreda na radu na Aerodromima Podgorica i Tivat, o čemu je uredno obaviještena Uprava za inspekcijske poslove – Inspekcija zaštite i zdravlja na radu. Sve povrede na radu evidentira i vodi stručno lice za ZiZNR.
- Vodi se i stara se o evidencijama iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.
- U skladu sa čl. 9c Zakona o zaštiti i zdravlja na radu angažovan je koordinator za poslove nadzora iz oblasti zaštite i zdravlja na radu na projektu „Tehnički prolaz 4 – Nadstrešnica“ (br. 03/2 - 9235)
- Svi zaposleni u Društvu su osigurani od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom, u skladu sa čl.30 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu.
- Uspostavljena je procedura za angažovanje firmi od strane Društva, kojima se uredno dostavlja dokumentacija (potpisani Ugovori sa aspekta ZiZNR, dostavljanje Plana mjera, opšta dokumentacija, uvjerenja, sertifikati i ostalo u zavisnosti od opisa poslova).

PLAN RADA ZA 2023. GODINU

Akt o procjeni rizika	Izbor ponuđača za izradu akta; Korodinacija sa Službom za javne nabavke; Važeći akt o procjeni rizika je iz 2009.g. i nije usklađen sa Zakonom o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnikom o org. i sist. radnih mjesta u ACG;
Set akata za bezbjedan rad	Izrada akata stručnog lica ZiZNR u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu; Korodinacija sa Službom za javne nabavke oko izbora ponuđača;
Ispitivanje uslova radne sredine	Saradnja ovlašćenom organizacijom iz oblasti ZiZNR – “Institutom Sigurnost” (mjerenje buke, mikroklima, hemijske štetnosti osvjetljenosti prašine....)
Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad iz oblasti ZiZNR	Izbor ponuđača za osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad, za zaposlene koji nisu prošli obuku u toku 2022. godine; Koordinacija sa Službom za javne nabavke;
Periodična ljekarska uvjerenja	Izbor zdravstvene ustanove za periodični pregled zaposlenih. Koordinacija sa Službom za javne nabavke, šefovima službi čiji zaposleni treba da prođu zdravstveni pregled;
Vođenje tabela evidencija za poslove iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa čl. 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu	Evidencije se popunjavaju u skladu sa završenim poslovima iz oblasti ZiZNR.

11.

REALIZOVANE NABAVKE U 2022. GODINI

Ukupna finasijska vrijednost svih realizovanih postupaka nabavki u 2022. godini iznosila je **3.184.925,02 eura** bez PDV-a, od čega je otvorenih postupaka bilo 18, a ukupan iznos istih je **1.692.706,83 eura** bez PDV-a, jednostavnih nabavki od 5000 do 20000 eura

bez PDV-a je bilo 60, odnosno utrošeno je **896.794,97 eura** sa PDV-om, dok je jednostavnih nabavki ispod 5000 eura bez pdv-a bilo 598, preciznije, utrošeno je **595.423,22 eura** sa PDVom.

12.

CENTAR ZA OBUKU

Kako bi aerodromsko osoblje moglo obavljati određene poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu, mora imati odgovarajuću Potvrdu o stručnoj osposobljenosti, kao i ispuniti ostale uslove propisane Pravilnikom o stručnom osposobljavanju lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu, a što se dokazuje kroz:

- Rješenje broj 02/2-348/22-94/8 od 27.06.2022. godine, kojim se Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" Podgorica, Centru za obuku izdaje ovlaštenje za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu;

- Rješenje broj 02/2-348/22-94/13 od 17.02.2023. godine, kojim se odobrava Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" AD Podgorica, Centru za obuku, Operativni priručnik, Izdanje 02, revizija 06 od 12.12.2022. godine.
- Rješenje broj 04/2-348/21-41/2 od 19.10.2021. godine, kojim se daje saglasnost na Izdanje 2, Revizija 2, Programa obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva.

Stručno osposobljavanje je skup teorijskih predavanja i praktičnih vježbi koje sprovodi instruktor i osposobljavanja na radnom mjestu uz kontinuirani nadzor mentora, koja se obavljaju u cilju sticanja i održavanja stručnih znanja i vještina potrebnih za sigurno i kvali-

tetno obavljanje poslova od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja.

Stručno osposobljavanje sadrži: teorijsku nastavu, praktične vježbe i osposobljavanje na radnom mjestu. Osnovni cilj teorijske nastave, praktičnih vježbi i osposobljavanja na radnom mjestu je stručno osposobiti kandidata za sigurno i samostalno obavljanje poslova, kao i razviti pravilan odnos prema izvršavanju obaveza i dužnosti u procesu rada primjenom stečenih znanja i vještina, npr:

- razvijanje vještina za obavljanje određenih poslova;
- ukazivanje na odgovoran odnos prema poslu;
- razvijanje odgovornog odnosa prema sopstvenoj sigurnosti i sigurnosti drugih;
- sticanje samostalnosti i odgovornosti u obavljanju poslova; i
- razvijanje svijesti o važnosti i značaju pravilne primjene stečenih znanja i vještina.

Tok sprovođenja stručnog osposobljavanja kroz CO pojašnjen je u daljem tekstu i obuhvata:

- teorijsku nastavu;
- praktične vježbe;
- pisani ispit koji se sprovodi po završenoj teorijskoj nastavi i praktičnim vježbama;
- osposobljavanje na radnom mjestu;
- izvještaj mentora o sprovedenom osposobljavanju na radnom mjestu i
- izdavanje potvrde o stručnoj osposobljenosti.

Rukovodilac CO izrađuje Plan rada na godišnjem nivou, koji usklađuje sa zahtjevima i potrebama šefova službi oba aerodroma i/ili trećih lica. Plan rada Centra za obuku se prije krajnje distribucije usaglašava sa instruktorima uz dozvoljene eventualne sugestije i korekcije.

13.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI, UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I PRAVNI POSLOVI

U Službi za upravljanje ljudskim resursima i zajedničkim poslovima obavljaju se poslovi shodno Aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji se odnose na: zasnivanje radnog odnosa; raspoređivanje zaposlenih; vođenje i ažuriranje personalnih dosijea zaposlenih; rješavanju o pravima i obavezama iz radnog odnosa; davanje pravnih mišljenja o primjeni propisa; vođenju postupka o utvrđivanju odgovornosti zaposlenih;

pripremanje svih pojedinačnih akata iz radnih odnosa (izrada ugovora, rješenja i sl.); praćenje propisa iz oblasti radnih odnosa i arhivskog poslovanja; poslovi prijavljivanja i odjavljivanja zaposlenih kod nadležnih službi i uprava; vođenja evidencije iz oblasti rada (uspostavljanje i vođenje matične evidencije zaposlenih i dr. evidencije); izrada internih, opštih i drugih akata iz radnog odnosa kao i

DRUGI POSLOVI IZ DJELOKRUGA RADA SLUŽBE.

BROJ ZAPOSLENIH I KADROVSKA STRUKTURA

Broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2022. godine iznosio je 868 od toga 792 zaposlenih na neodređeno vrijeme i 76 zaposlenih na određeno vrijeme i 45 lica angažovanih po osnovu ugovora o obavljanju privremeno po-

vremenih poslova.

U sledećoj tabeli dat je pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na neodređeno:

ORGANIZACIONA JEDINICA	NK	PK	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	UKUPNO PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA	
Direkcija		1	3		26	3	94	Direkcija	127
AP PG	5	7	24	8	271	11	88	AP Podgorica	414
AP TIV	3	7	30	16	129	12	54	AP Tivat	251
UKUPNO	8	15	57	24	426	26	236	Ukupno	792

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI, UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I PRAVNI POSLOVI (NASTAVAK)

U narednoj tabeli data je polna struktura stalno zaposlenih na dan 31.12. 2022. godine:

ORGANIZACIONA JEDINICA	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
Direkcija	48	79	127
Aerodrom PG	278	136	414
Aerodrom TIV	165	86	251
UKUPNO:	491	301	792

U narednoj tabeli data je starosna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2022. godine:

ORGANIZACIONA JEDINICA	DO 25 GODINA	OD 26-30 GODINA	OD 31-40 GODINA	OD 41-50 GODINA	PREKO 50 GODINA	UKUPNO
Direkcija	0	12	43	37	35	127
Aerodrom PG	14	49	128	123	100	414
Aerodrom TIV	5	17	81	74	74	251
UKUPNO	19	78	252	234	209	792

14.

UNAPREĐENJE I RAZVOJ INTERGRISANOG SISTEMA KVALITETA

U cilju uspostavljanja, primjene, održavanja i unapređenju integrisanog menadžment sistema u skladu za zahtjevima ISO 9001 i ISO 14001 i politikom integrisanog menadžment sistema IMS služba na čelu sa menadžerom za integrisani menadžment sistem u protekloj godini je pripremila niz prisedura koje su usvojene, a neophodne za ISO projekat i buduću ISO sertifikaciju:

- Procedura za upravljanje dokumentovanim informacijama,
- Uputstvo za izradu dokumeneta,
- Procedura za kontekst organizacije,
- Procedura za liderstvo,
- Procedura za upravljanje rizicima,
- Procedura za komunikacije,
- Procedura za interne provjere,
- Procedura za upravljanje neusaglašenostima i korektivnim mjerama,
- Procedura za nabavke,
- Procedura za zapošljavanje i obuke,
- Procedura za preispitivanje od strane rukovodstva,
- Procedura za sprovođenje eksternih audita i inspekcija,
- Procedura za upravljanje opasnim otpadom,
- Procedura za analizu obima prometa,
- Procedura održavanje i kalibraciju opreme,

sistema i mehanizacije,

- Uputstvo za postupanje finansijsko računovodstvene službe nakon sprovedenog postupka javne nabavke,
- Uputstvu za korišćenje Galiot sistema „Compliance and Audit Management“.

Takodje, sprovedeno je niz aktivnosti:

- I Pripremljen plan audita za kompletnu 2022. godinu;
 - ✓ sprovedeni svi planirani auditi po definisanim oblastima za sve tri organizacione cjeline;
 - ✓ pripremljeni izvještaji sa audita, održani sastanci.
- II Sprovedene planirane inspekcije na oba aerodroma; pripremljeni izvještaji.
- III Pokrenut projekat sa firmom Galiot na uvođenju sistema upravljanja dokumentacijom (Document Management System) na nivou ACG, unešen set dokumentacije;
 - ✓ U toku priprema upustva za rad u okviru DMS sistema; projekat je i dalje u toku.
- IV U Galiot sistem sproveden unos audita trećih strana (aviokompanije) koje sprovode audite na aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat za 2022.godinu, kao i svi prateći izvještaji sa sprovedenih audita, tretiranje neusaglašenosti i slično.

15.

UPRAVLJANJE VAZDUHOPLOVNOM SIGURNOSTU U 2022. GODINI

Tokom 2022. godine, u Službi upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću (u daljem tekstu: SUVS) izvršene su kadrovske promjene uzrokovane dužim odsustvom menadžera sa sigurnost. Odlukom izvršnog direktora, zamjenu za menadžera sa sigurnost u određenom periodu obavljala je Milica Milošević (rukovodilac Centra za obuku), potom Goran Otašević (zamjenik direktora Aerodroma Podgorica). Nakon primjedbe od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo, da ta funkcija mora biti nezavisna, te da menadžer za sigurnost ne može biti zavistan od ostalih rukovodilaca u Društvu, kao zamjena za menadžera imenovana je Marija Pelević, stručna saradnica u SUVS, nakon stečene neophodne obuke iz oblasti sigurnosti, kod relevante međunarodne organizacije.

U navedenom periodu, SUVS obavljala je svoje redovne aktivnosti, shodno definisanom Planu implementacije SMS-a za 2022. godinu.

Značajno je pomenuti da je tokom 2022. godine, započet proces implementacije softverskog rješenja GALIOT, preciznije modula - Safety Management System for Airports, u cilju unaprjeđenja sistema sigurnosti, sistematičnijeg, preciznijeg i olakšanog upravljanja dokumentacijom kao i postizanja šire primjene sistema prijavljivanja (Reporting system)

koji predstavlja osnovu djelotvornog sistema sigurnosti.

Aktivnosti su bile usmjerene i na otklanjanju neusaglašenosti koje su evidentirane kroz izvještaj Agencije za civilno vazduhoplovstvo (ACV), nakon sprovedenog nadzora u martu i aprilu 2022. godine, a tiču se oblasti SMS-a za organizacione jedinice Aerodrom Podgorica i Aerodrom Tivat.

U navedenom periodu pristupilo se izradi revizije Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću za Aerodrom Podgorica, kao i Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Tivat. Navedena dokumenta su dostavljena ACV-u na odobrenje 01. oktobra 2022. godine.

Napomena: Rješenje o odobrenju Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Podgorica, ACV je donijela u decembru 2022, a Rješenje o odobrenju Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Tivat, u martu 2023. godine.

Takođe, na nivou Društva, u septembru 2022. godine izvršeni su sistemski sigurnosni pregledi na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat.

UPRAVLJANJE VAZDUHOPLOVNOM SIGURNOSTU U 2022. GODINI (NASTAVAK)

Održani su sastanci Lokalnog odbora za sigurnost Aerodroma Podgorica kao i Lokalnog odbora za sigurnost Aerodroma Tivat na kojima su razmatrani i analizirani događaji od značaja za sigurnost, o čemu postoje dokumentovane potvrde u vidu Zapisnika koji su vođeni na svim održanim sastancima i nalaze se u bazi dokumentacije SUVS. Takođe je održan i I vanredni sastanak Centralnog odbora za upravljanje vazdušnom sigurnošću u 2022. godini, u cilju upoznavanja novoimenovanog izvršnog direktora sa izjavom politike sigurnosti, relevantnom dokumentacijom SUVS, kao i sigurnosnim rizicima, indikatorima i ciljevima na oba aerodroma.

U skladu sa odgovornostima i ovlašćenjima menadžera za sigurnost u saradnji sa zaposlenim u SUVS, kontinuirano, tokom godine se ACV-u dostavljaju prijave o svim evidentiranim događajima od značaja za sigurnost, kako prijave događaja koji se obavezno prijavljuju tako i dobrovoljne prijave. Istovremeno se vodi i ažurira interna baza događaja u okviru obje oranzacije jedinice.

SUVS se bavi prijavama operatora vazduhoplova i drugih subjekata, takođe sprovodi redovne provjere rada na siguran način, na osnovu definisanih ček listi, a skladu sa godišnjim planom provjera utvrđenim Priručnikom upravljanja sigurnošću.

Shodno navedenom, Tim za sigurnost sprovodi analize i upravlja rizicima koji mogu ugroziti vazduhoplovnu sigurnost na aerodromu i propisuje i sprovodi korektivne mjere u cilju umanjenja stvarnog ili potencijalnog rizika po sigurnost.

Napomena: U cilju Vaše informisanosti, u prilogu ovog izvještaja je dostavljena lista svih prijava događaja koji se obavezno prijavljuju i dobrovoljnih prijava događaja na Aerodromu

Podgorica u 2022 godini koji su dostavljeni ACV-u. Na istovjetan način vrši se prijavljivanje događaja i od strane operatora Aerodroma Tivat.

Kao rezultat tih aktivnosti izrađene su sledeće sigurnosne analize i to:

- **TIV HLF 001-22** Nejasnoće u postupanju osoblja kod primjene ERP-a u slučajevima potpune i lokalne pripravnosti;
- **TIV HLF 002-22** Nepravilno prilaženje i pozicioniranje sredstava za opsluživanje vazduhoplova u odnosu na gabarite vazduhoplova
- **TGD HLF 001-22** Prilazak osoblja i opreme pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja u područje opasnih zona vazduhoplova za vrijeme dok su upaljena anti-collision svijetla
- **TGD HLF 002-22** Nepravilnosti prilikom postavljanja mreža u bagažnicima vazduhoplova
- **TGD HLF 004-22** Samopokretanje prtljažnih kolica i kolizija sa cistijskom Avio servisa Jugopetrol.
- **TGD HLF 007-22** Pomjeranje vučnih stepenica od trupa vazduhoplova dok su vrata putničke kabine još uvijek otvorena, bez prethodne koordinacije između kabinske posade i rukovaoca aerodromskom opremom.

Shodno Priručniku upravljanja sigurnošću, izrađeni su obrasci za upravljanje promjenama i to:

- **TIV CMF 01-22** vezano za radove na sanaciji kolovoznog zastora parking pozicija 3 i 5 i dijela servisne saobraćajnice na aerodromu Tivat
- **TGD CMF 01-22**, kojom se analiziralo uvođenje aplikacije PISTAMATIC, za elektron-

sko izvještavanje o stanju na operativnim površinama i stanja sistema svjetlosnog obilježavanja na Aerodromu Podgorica,

- **TGD CMF 02-22**, koja se ticala uspostavljanja mogućnosti za ukrcavanje ili iskrcavanje putnika, utovara ili istovara prtljaga, tereta i pošte s jednim motorom vazduhoplova u radu.

Potrebno je napomenuti da je značajan broj sigurnosnih analiza i obrazaca upravljanja promjenama započet krajem godine, a da je njihova finalizacija kao i konačna forma dokumenta o istom, realizovana početkom 2023. godine.

U cilju promocije i podizanja svijesti o važnosti poštovanja preventivnih mjera sigurnosti, izrađena su sigurnosna upozorenja na oba aerodroma a tiču se pravilnog rukovanja, pozicioniranja sredstava i opreme prilikom zemaljskog opsluživanja vazduhoplova.

Na Aerodromu Podgorica u maju 2022. godine, realizovana je tradicionalna akcija sakupljanja stranih predmeta sa operativnih površina- „FOD walk“ u cilju promocije značaja održavanja operativnih površina čistim od stranih predmeta koji mogu ugroziti vazduho-

plovnu sigurnost. U akciji čišćenja operativnih površina uz zaposlene operatera aerodroma, učestvovali su brojni eksterni subjekti sa svojim predstavnicima- Terminalna kontrola letenja, Uprava carina i prihoda, Uprava policije Crne Gore, Avio servis Jugopetrol AD i drugi.

Na Aerodromu Podgorica, SUVS je organizovala radionice iz domena sigurnosti, na kojima su subjekti koji obavljaju poslove u airside zoni aerodroma Podgorica (Carina, Policija) bili informisani o bitnim aspektima sigurnosti, kao i značaju poštovanja mjera sigurnosti na vazdušnoj strani aerodroma, pravila ponašanja u airside-u, uz praktični dio koji je podržumijevao obilazak operativnih površina, upoznavanje sa oznakama i horizontalnim i vertikalnim obilježavanjem platforme i manevarskih površina, takođe su im predložene i tzv. opasne zone oko vazduhoplova gdje je potrebna veća pažnja prilikom prilaska..

U toku redovnih aktivnosti SUVS je dostavila Agenciji za civilno vazduhoplovstvo pregled sigurnosnih indikatora koji se prate na Aerodromu Podgorica za 2021. godinu, kao i za period od januara do juna 2022. godine, što se tiče Aerodroma Tivat, pregled indikatora se dostavlja na period od tri mjeseca.

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom
saobraćaju "AERODROMI CRNE GORE" Podgorica
Registarski broj: 40009414
PIB: 02305623

[Racio-mont; društvo za reviziju]

“AERODROMI CRNE GORE” AD Podgorica

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA O IZVRŠENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA ZA PERIOD OD 01.01.2022 DO 31.12.2022 GODINE

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Za akcionare "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI - FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA PREDUZEĆA

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja preduzeća "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica (u daljem nastavku preduzeće), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2022 godine, iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o tokovima gotovine, iskaz o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na dan 31.12.2022 godine, napomene uz finansijske iskaze, izvještaj menadžmenta i dio izjave korporativnog upravljanja član 15. tačke 3 i 4 u skladu sa Zakonom o računovodstvu SI CG 145/21 i 152/22.

Po našem mišljenju, osim za efekte pletanja opisanih u odjeljku Osnova za mišljenje sa rezervom, finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima finansijske pozicije "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica na dan 31.12.2022 godine, njene finansijske uspješnosti, tokova gotovine, promjena na kapitalu i napomene uz finansijske iskaze za godinu koja se završava 31.12.2022 godine u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (IFRS) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (IAS).

Osnova za mišljenje sa rezervom

Nekretnine, postrojenja i oprema pod rednim brojem 006 Iskaza o finansijskoj poziciji – Nijemo bili u mogućnosti da potvrdimo poziciju Nekretnina, postrojenja i oprema zbog okolnosti koje proizilaze usled neadekvatnih evidencija u posjedovnim listovima nekretnina, koji su nam dostavljeni kao dokaz vlasništva nad imovinom. Značajan dio imovine (nepokretnosti i zemljišta) koja se u poslovnim knjigama preduzeća vodi kao imovina preduzeća, u posjedovnim listovima u koloni »Osnov prava« se vodi kao svojina 1/1 Crne Gore, raspolaganje 1/1 Vlada Crne Gore, a »Aerodromi Crne Gore« upravljanje 1/1. S obzirom da je ista imovina prilikom transformacije preduzeća procijenjena i po istom osnovu Država Crna Gora je postala vlasnik akcijskog kapitala u istom iznosu, potrebno je u saradnji sa Vladom Crne Gore, Upravom za katastar i Upravom za državnu imovinu riješiti pravni status imovine. Potrebno je izvršiti usaglašavanje katastarskih evidencija sa Upravom za imovinu u pogledu ispravnosti posjedovnih listova. Takođe u listu nepokretnosti 4 KO »Privredna Zona« Kotor zemljište površine 19.733 m² koje se vodi u poslovnim evidencijama preduzeća, kao imovina preduzeća, kao nosilac prava korišćenja se vodi preduzeće »JAT« Beograd. Veza Napomene uz finansijske izvještaje broj 17.

Ostala nepomenuta potraživanja pod rednim brojem 038 Iskaza o finansijskoj poziciji, veza Napomene uz finansijske izvještaje broj 20.2– Nijesmo bili u mogućnosti da potvrdimo potraživanje od Vlade Crne Gore- Ministarstvo Finansija Crne Gore u iznosu od 9.873.633 EUR-a iz razloga što do dana revizije nijesmo mogli dobiti potvrdu stanja na 31.12.2022 godine. Potraživanje je nastalo po osnovu zaključka Vlade Crne Gore broj 06-1136/3 u 2020 godini, u kojem je precizirano da se višak prihoda nad rashodima u iznosu od 70% prenese u budžet Crne Gore, bez donošenja odluke o raspodjeli

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA – NASTAVAK AERODROMI CRNE GORE AD PODGORICA

dobiti i usvojenih finansijskih izvještaja za 2019 godinu. Preduzeće je preduzelo korake u cilju usaglašavanja stanja potraživanja sa Vladom Crne Gore- Ministarstvo Finansija Crne Gore.

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda pod rednim brojem 140 Iskaza o finansijskoj poziciji, veza Napomene uz finansijske izvještaje broj 32.3 – Postoji neusaglašenost između prezentovanih obaveza po osnovu poreza i doprinosa prema Upravi prihoda i carina Crne Gore (Poreska Uprava Crne Gore). Neusaglašenost se odnosi na poreski tretman isplate viška prihoda nad rashodima u iznosu od 70% prema budžetu Crne Gore. Inspekcijским nadzorom je utvrđeno da ista plaćanja imaju tretman raspodjele dobiti i da način na koji je uplata u budžet Crne Gore izvršena nije ispravna pa je izvršen obračun poreza po odbitku u iznosu od 2.683.448,92 EUR-a od strane Uprave prihoda i carina Crne Gore. Po ovom osnovu se vodi upravni spor sa Ministarstvom finansija - Uprava prihoda i carina Crne Gore. Podnešena je tužba upravnom sudu protiv Ministarstva Finansija Crne Gore radi poništaja Rješenja tuženog UPII-07/3-03-042/22-903/1 od 15.11.2022 godine.

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (ISA), naše odgovornosti u skladu sa standardima (ISA) su detaljno opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja, Mi smo nezavisni u odnosu na preduzeće "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za mišljenje sa rezervom.

Skretanje pažnje

Na dan bilansa 31.12.2022 godine vodi se značajan broj sudskih sporova koji se većinom odnose na tužbe iz radnog odnosa, a konačan ishod ovih sporova je neizvjestan. Preduzeće je izvršilo rezervisanje za sudske sporove u iznosu od 2.021.611,00 EUR-a i isti iznos je prezentovan u iskazu o finansijskoj poziciji broj 121 i 128, Veza Napomene uz Finansijske izvještaje 25.2 i 30. Preduzeće se prilikom procjene rezervisanja za sudske sporove koristilo metodom najbolje moguće procjene i odmjeravanjem fer iznosa. Konačan iznos obaveze po rezervisanjima za sudske sporove se može razlikovati od procijenjenog iznosa. Naše mišljenje po ovom osnovu nije modificirano.

Na dan bilansa 31.12.2022 godine preduzeće je u okviru bilansne pozicije Ostala nepomenuta potraživanja pod rednim brojem 038 Iskaz o finansijskoj poziciji, veza Napomene uz finansijske izvještaje broj 20.2 prezentovalo potraživanja u vrijednosti od 3.121.627 EUR-a od Atlas banke u stečaju AD Podgorica. Kako se sredstva nalaze kod CBCG do okončanja postupka i izuzeta su iz stečajne mase stečajnog dužnika, momenat naplate a i iznos može se razlikovati od konačnog usled neizvjesnosti po osnovu sudskog spora. Preduzeće se prilikom procjene potraživanja u skladu sa MRS 39 koristilo metodom najbolje moguće procjene i odmjeravanjem fer iznosa. Naše mišljenje po ovom osnovu nije modificirano.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nijesmo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. Pored pitanja koja su opisana u odjeljku Osnova za mišljenje sa rezervom odredili smo da su pitanja opisana u nastavku ključna revizorska pitanja koja će biti saopštena u našem izvještaju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA – NASTAVAK AERODROMI CRNE GORE AD PODGORICA

Revizor je posebnu pažnju posvetio realnoj prezentaciji rashoda tekućeg perioda i njihove prezentacije i nijesu utvrđene materijalno značajne nepravilnosti. Revizor je izvršio testove detalja transakcija, procjenu internih kontrola i analitičke postupke.

Revizor je posebnu pažnju posvetio realnoj prezentaciji prihoda tekućeg perioda i njihove prezentacije, nijesu utvrđene materijalno značajne nepravilnosti. Revizor je izvršio testove detalja transakcija, procjenu internih kontrola i analitičke postupke.

Posebna pažnja je posvećena reviziji obaveza iz poslovanja i nijesu utvrđeni materijalno pogrešni prikazi na osnovu konfirmacija i nezavisnih potvrda stanja. Revizor je izvršio testove detalja transakcija, procjenu internih kontrola i analitičke postupke.

Posebna pažnja je bila posvećena poziciji troškova zarada i internim postupcima za obračun zarada. Revizor je izvršio testove detalja, provjeru načina obračuna zarada, opšteg kolektivnih ugovora kao i kolektivnog ugovora i utvrdio da nema materijalno značajnih nedostataka u internim kontrolama i postupcima.

Posebna pažnja je bila posvećena obračunu odloženog poreza u skladu sa MRS 12. Revizor je izvršio testove detalja i način obračuna i utvrdio da nema materijalnih nedostataka u načinu obračuna već pozicija fer i istinito prezetuje stvarno stanje u skladu sa relevantnim MRS/MSFI.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu finansijskih iskaza koji pružaju istinit i objektivan prikaz u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za druge finansijske izvještaje u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima Crne Gore, kao i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške. Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti preduzeća "AERODROMI CRNE GORE" AD Podgorica da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira preduzeće ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi. Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja preduzeća.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da li finansijski izvještaji uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne prikaze ako takvi iskazi postoje, iako je revizija pravilno planirana i sprovedena. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa ISA standardima, mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA – NASTAVAK AERODROMI CRNE GORE AD PODGORICA

obezbjede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaoblazanje interne kontrole.

- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole entiteta.
- Vršimo procjenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezana objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Ostali regulatorni zahtjevi

Preduzeće je sastavilo izvještaj menadžementa u skladu sa Zakonom o računovodstvu Sl.CG 145/21 i 152/22 i sadrži sve neophodne zakonom propisane elemente i sastavljen je uz dužnu profesionalnu pažnju. Revizori su izvršili reviziju istog i nijesu otkrili pogrešne materijalno značajne prikaze, osim za potencijalni uticaj iz odjeljka Osnova za mišljenje sa rezervom.

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA – NASTAVAK
AERODROMI CRNE GORE AD PODGORICA**

Izvještaj menadžmenta je usklađen sa finansijskim izvještajima za 2022 godinu i kao takav polazna osnova predviđanja i projekcija služi prethodni poslovni period. Revizor ne može ocjenjivati tačnost projekcije, ali konstatuje da je ista sastavljena uvažavajući poslovne aspekte realnog planiranja osim za potencijalni uticaj iz odjeljka Osnova za mišljenje sa rezervom.

Revizor je izvršio reviziju finansijskih iskaza i nije primijetio druge materijalno pogrešne prikaze osim prezentovanih u odjeljku Osnova za mišljenje sa rezervom.

Preduzeće nije sastavilo Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, tj do dana izdavanja izvještaja revizoru ga nije stavilo na uvid ili prezentaciju, koji je definisan kao obaveza u skladu sa članom 15 Zakonom o računovodstvu SI CG 145/21 i 152/22 za sve subjekte od javnog interesa.

Februar 2024 godine

Racio-Mont doo; društvo za reviziju

Mladen Rakočević – Ovlašćeni revizor

**Predrag Rakočević – Ovlašćeni revizor
(partner u angažovanju)**

AD "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA

AERODROM PODGORICA

Br: 02/1-700/1

Datum: 26.01. 2024 godine

Predmet: Izjava revizoru

Ugovorom o vršenju revizije finansijskih iskaza AD "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA za period od 01.01.2022 do 31.12.2022 godine utvrđena je obaveza naručioca revizije da revizoru u pismenoj formi potvrdi date izjave koje je revizor zahtijevao u postupku revizije.

Shodno prednjem potvrđujemo date izjave na zahtjev ovlašćenog revizora Rakočević Predraga i Rakočević Mladena („Racio Mont“ DOO Kolašin):

1. Svjesno prihvatamo odgovornost za finansijske iskaze sastavljene i objavljene za izvještajni period od 01.01.2022 do 31.12.2022 godine koji su bili predmet revizije,
2. Sve poslovne transakcije u izvještajnom periodu su dokumentovane, odnosno za svaku poslovnu transakciju formirana je odgovarajuća dokumentacija, odnosno ne postoje poslovne transakcije za koje nije formirana odgovarajuća dokumentacija,
3. Sva poslovna dokumentacija za izvještajni period je registrovana u računovodstvu naručioca revizije,
4. Rukovodstvo i lica koja imaju značajnu ulogu u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, ili lica koja mogu imati materijalno značajan uticaj na računovodstvene izvještaje, nijesu bila uključena u nezakonite radnje u pripremanju i objavljivanju finansijskih iskaza koji su bili predmet revizije ili druge prevarne radnje.
5. Revizoru smo u postupku revizije stavili na raspolaganje sve poslovne evidencije i potkrepljujuću dokumentaciju i sve zapisnike inspekcijskih organa i organa upravljanja,
6. U računovodstvenim izvještajima nema materijalno značajnih pogrešnih iskazivanja ili propusta;
7. Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima zakonodavnih i izvršnih organa koji bi, u slučaju njihovog nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na računovodstvene izvještaje;
8. Ne planiramo da napustimo sadašnju osnovnu djelatnost.
9. Smatramo da su značajne postavke korišćene za izradu računovodstvenih procjena osnovane i dosledne.

RUKOVODILAC RAČUNOVODSTVA:

IZVRŠNI DIREKTOR:

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2022. godine

Broj iskaza

101921/2022

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02305623 Šifra djelatnosti: 5223
Popunjava: Milica Ivanović

Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA
Sjedište: AERODROM PODGORICA , PODGORICA, CRNA GORA

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	A K T I V A					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		122256480	123757533	
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	16	192619	150608	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	16	180725	150608	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007	16	11894		
	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	17	121979157	123505034	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009	17	114525208	115714023	
023	2. Postrojenja i oprema	010	17	6819560	7087025	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	17	13700	13700	
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014	17	13700	13700	
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	17	620689	690286	
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016		84704	101891	

030, 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033 (dio ,039 (dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				
031 (dio ,032 (dio ,039 (dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033 (dio ,039 (dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031 (dio ,032 (dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032 (dio ,034,0 35,036, 039 (dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038,03 9(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	18	84704	101891	
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		35513548	29895431	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026	19	431857	453914	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027	19	417194	421477	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029	19	501	501	
15	4. Dati avansi	030	19	14162	31936	
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		15892146	14976606	
202,20 3,209 (dio)	1. Potraživanja od kupaca	032	20.1	2955308	1600106	
200,20 9(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201,20 9(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		12936838	13376500	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036	20.3	252908	252908	

27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	20.3	15321	248657	
21, 22 ,osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	20.2	12668609	12874935	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	21	14807	15157	
236 (dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040				
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041				
23 osim 236 (dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042		14807	15157	
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	22	19174738	14449754	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	23	97751	94209	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		157867779	153747173	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	24	131707392	134315323	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	24	101500000	101500000	
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	24	32803498	35223680	
321	1. Zakonske rezerve	106				
322 (dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322 (dio)	3. Druge rezerve	108				

330 i potr. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109		32803498	35223680	
dugov. saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		-2596106	-2408357	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112	24	28020516	26805841	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		1427250	1198815	
350	3. Gubitak ranijih godina	114		32043872	30413013	
351	4. Gubitak tekuće godine	115				
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		6879767	7346007	
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		3791000	3753473	
404 (dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	25.1	2086965	2575278	
400 (dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121	25.2	1704035	1178195	
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		3088767	3592534	
414, 415	1. Dugoročni krediti	123	26	1866667	2666667	
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124	27	1222100	925867	
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125	28	9662427	6242670	

495 (dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	29	313439	288527	
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		9278231	5097733	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	30	1066674	1162858	
	II KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129		8211557	3934875	
422 (dio), 423 (dio), 424 (dio), 425 (dio) ,426 i 429 (dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130	31.1	93704	6922	
422 (dio), 423 (dio), 424 (dio), 425 (dio) i 429 (dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	31.1	800000	800000	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132	31.2	134299	128289	
433, 434, 440- 449	4. Obaveze prema dobavljačima	133	31.3	527272	512566	
439 (dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137	32	6656282	2487098	
439 (dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138	32	4497817	1290837	
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139	32.2	153436	135099	
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140	32.3	374169	1061162	
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141	32.4	1630860		

427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495 (dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	33	26523	456913	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		157867779	153747173	

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Datum prijema 28.04.2023.

Datum obrade 28.04.2023.

Datum štampe 20.01.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Milica Ivanović

M.P.

Odgovorno lice

Vladan Drašković

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Broj iskaza

101921/2022

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02305623	Šifra djelatnosti: 5223
Popunjava: Milica Ivanović	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA	
Sjedište: AERODROM PODGORICA , PODGORICA, CRNA GORA	

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	4	21790676	18946570
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	5.4	4391879	7502526
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	5.1	4163578	2298275
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	5.2	228301	4926404
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207	5.3		277847
	5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		6405240	4752033
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	6	1051754	1006504
53, 54 (dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezerviranja i ostali poslovni rashodi)	210	7	3404257	1822175
540	c) Amortizacija	210 a	8	1949229	1923354
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	9.4	16453886	14149221
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	9.1	12084117	8775220
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		4369769	5374001
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214	9.2	1113320	1302802
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215	9.3	3002121	2531392
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216	9.4	254328	1539807
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217	10		95915

580, 581, 582, 589(dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	10		47460
584, 589(dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219	10		48455
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	11	184629	113526
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		3138800	7338401
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	12	3046	2661
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	12	3046	2661
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234		-252073	-5765883

683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235	12	4640	1659
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236	12	256713	5767542
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		447088	263200
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	12	447088	263200
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234–237)	241		-696115	-6026422
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		2442685	1311979
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		2442685	1311979
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		1015435	113163
721	1. Tekući porez na dobit	246			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247	14	1015435	113163
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	15	1427250	1198816
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			

332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa kapitalom/ (249-258)	259			
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		1427250	1198816
	X. Zarada po akciji	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Datum prijema 28.04.2023.

Datum obrade 28.04.2023.

Datum štampe 20.01.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Milica Ivanović

M.P.

Odgovorno lice

Vladan Drašković

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE - direktna metoda

u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Broj iskaza

101921/2022

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02305623	Šifra djelatnosti: 5223
Popunjava: Milica Ivanović	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA	
Sjedište: AERODROM PODGORICA , PODGORICA, CRNA GORA	

Pozicija	Red. br	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	28811678	31213943
1. Prodaja i primljeni avansi	302	23782271	28669324
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	72	
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5029335	2544619
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	22751787	19267132
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	3950968	2465443
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	17953129	16197082
3. Plaćene kamate	308	376303	226539
4. Porez na dobitak	309		67924
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	471387	310144
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	6059891	11946811
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	19494	29956
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	315	17537	27536
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316	1957	2420
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	554401	143197
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	319		143197
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	554401	
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I -II)	322	-534907	-113241
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		

II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	800000	800000
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	329	800000	800000
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	-800000	-800000
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	4724984	11033570
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	14449754	3416184
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	19174738	14449754

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Datum prijema 28.04.2023.

Datum obrade 28.04.2023.

Datum štampe 20.01.2024.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Milica Ivanović

Odgovorno lice

M.P.

Vladan Drašković

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

u periodu od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine

Broj iskaza

101921/2022

Popunjava pravno lice
Matični broj: 02305623 Šifra djelatnosti: 5223
Popunjava: Milica Ivanović

Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA USLUŽNE DJELATNOSTI U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU "AERODROMI CRNE GORE" PODGORICA
Sjedište: AERODROM PODGORICA , PODGORICA, CRNA GORA

Pozicija	Opis	Red broj	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red broj	Ostali kapital	Red broj	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red broj	Emisiona premija (rn 320)	Red broj	Rezerve (rn 321, 322)	Red broj	Revalorizacije rezerve (grupa 33)	Red broj	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red broj	Gubitak (grupa 35)	Red broj	Otkupljene sopstvene akcije udjeli (rn 237)	Red broj	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9-10)
1			2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01. _____ godine	401	101500000	410		419		428		437		446	33076597	455	26795867	464	30413013	473		482	130959451
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	402		411		420		429		438		447		456		465		474		483	
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. _____ godine (r.br. 1+2)	403	101500000	412		421		430		439		448	33076597	457	26795867	466	30413013	475		484	130959451
4.	Neto promjene u _____ godini	404		413		422		431		440		449	2147083	458	1208790	467		476		485	3355873
5.	Stanje na dan 31.12. _____ godine (r.br. 3+4)	405	101500000	414		423		432		441		450	35223680	459	28004657	468	30413013	477		486	134315324
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena računovodstvenih politika	406		415		424		433		442		451		460		469		478		487	
7.	Korigovano početno stanje na dan _____ godine (r.br. 5+6)	407	101500000	416		425		434		443		452	35223680	461	28004657	470	30413013	479		488	134315324

8.	Neto promjene u _____godini	408		417		426		435		444		453	-2420182	462	1443110	471	1630860	480		489	-2607932
9.	Stanje na dan 31.12. _____godine (r.br. 7+8)	409	101500000	418		427		436		445		454	32803498	463	29447767	472	32043873	481		490	131707392

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Datum prijema	28.04.2023.	Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza	Odgovorno lice
Datum obrade	28.04.2023.	Milica Ivanović	M.P Vladan Drašković
Datum štampe	20.01.2024.		

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE ZA 2022.GODINU

**“AERODROMI CRNE GORE” AD
PODGORICA**

1. Djelatnost i organizacija

Javno Preduzeće “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica osnovano je Odlukom Vlade RCG broj 02-2509 od 22.07.1999 godine. Shodno Zakonu o privrednim društvima Društvo je upisano 04.09.2003. godine u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod brojem 8-0006051/001.

Za potrebe transformacije Preduzeća, izvršena je procjena JP “Aerodromi Crne Gore”, Podgorica sa stanjem na dan 31.10.2012 godine. Vlada Crne Gore 25.07.2013. godine donijela Odluku br. 08-1834/3 kojom je kapital Preduzeća utvrđen u iznosu od 101.500 EUR-a. Odlukom o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju “Aerodromi Crne Gore” br. 08-1834/4 od 25.07.2013 godine, Društvo se transformiše u akcionarsko društvo i u tom obliku postoji i danas. Osnivač i vlasnik Društva je Vlada Crne Gore, koja ima ovlaštenje Skupštine akcionara u skladu sa zakonom.

Osnovna djelatnost Društva je prihvati i otprema vazduhoplova, putnika i robe na aerodromima: Podgorica i Tivat u domaćem i međunarodnom saobraćaju. “Aerodromi Crne Gore” ad, Podgorica se bave i prevozom putnika, prtljaga i robe od aerodroma do odredišta i obratno, održavanjem poletno-sletnih staza, uređaja i opreme na aerodromima, održavanjem vazduhoplova i drugim djelatnostima koje služe obavljanju djelatnosti radi kojih je osnovano Društvo.

Organi Društva su:

- Odbor direktora, kao kolektivno tijelo, koji broji 5 članova,
- Izvršni direktor koga imenuje Odbor direktora i
- Sekretar Društva koga imenuje Odbor direktora

U periodu od 01.01.2022.godine do 18.07.2022 godine

Predsjednik Odbora direktora	
Član Odbora Direktora	Đoković Nebojša
Član Odbora Direktora	Dobardžić Eldin
Član Odbora Direktora	Todorović Boro
Član Odbora Direktora	Vuković Branko
Član Odbora Direktora	Ognjen Jovović

U periodu od 18.07.2022. godine do 31.12.2022.godine

Predsjednik Odbora direktora	Dobardžić Eldin
Član Odbora Direktora	Đoković Nebojša
Član Odbora Direktora	Kemal Purišić
Član Odbora Direktora	Slavko Vukčević
Član Odbora Direktora	Momčilo Martinović

Izvršni direktor:

Goran Jandreoski	od 19.07.2021.godine do 05.09.2022.godine
Vladan Drašković	od 05.09.2022.godine

Sekretar Društva

Gilić Mihailo	od 19.05.2021 do 24.11.2022 godine
Ivan Mikić	od 01.10.2022.godine

Broj stalno zaposlenih radnika na kraju 2022. godine je 792 (u 2021. godini 738 radnika) dok je broj zaposlenih na određeno vrijeme na kraju 2022. godine bio 121 (u 2021. godini 60)

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, promjena finansijskih izvještaja

Društvo vodi računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“ br. 152/2022 od 30.12.2022. godine) koji propisuje primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI).

Finansijski iskazi za 2022. godinu urađeni su u skladu sa Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica („Službeni list Crne Gore“, br. 145/21).

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, sem ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je EUR.

2.1. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva korišćenje najboljih mogućih procjena i pretpostavki koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu se razlikovati od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.2. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji izmijenjeni finansijski iskazi Društva za 2021. godinu koji su bili predmet revizije.

2.3. Koncept nastavka poslovanja

Društvo finansijske iskaze sastavlja pod pretpostavkom da će poslovati neograničeni vremenski period, što znači da će nastaviti sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3. Osnovne računovodstvene politike

3.1. Prihodi

Na računima prihoda evidentiraju se prihodi od prodaje robe, materijala, proizvoda i usluga na domaćem i inostranom tržištu, u toku redovnog poslovanja, umanjene za popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihod se evidentira po načelu fakturisane realizacije i priznaje kada nema značajne neizvjesnosti u pogledu naplativosti obračunatih prihoda i mogućnosti povraćaja po osnovu reklamacije.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali i ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

3.2. Poslovni rashodi

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti poslovanja Društva i uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode koji su nastali nezavisno od vremena plaćanja.

Gubici predstavljaju stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, a i ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti poslovanja. Gubici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće prihode.

3.3. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju prihode od kamata po osnovu potraživanja i plasmana kao i rashode od kamata.

Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja u skladu sa MRS 23 - *Troškovi pozajmljivanja*, priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj su kapitalizovani. Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja direktno propisani sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za upotrebu), kapitalizuje se kao dio nabavne vrijednosti ili cijene koštanja tog sredstva.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja vrši se u skladu sa MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja. Samo troškovi pozajmljivanja koji su nastali u periodu od početka ulaganja u sredstvo, koje se kvalifikuje do završetka svih aktivnosti potrebnih za njegovu upotrebu ili prodaju, mogu da se uključe u nabavnu vrijednost tog sredstva. Troškovi pozajmljivanja nastali prije i poslije perioda kapitalizacije priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

3.4.Obaveze za poreze

Na ovoj bilansnoj poziciji evidentiraju se obaveze za porez na dobit, porez na dodatu vrijednost, poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada, porez na promet nepokretnosti, razne takse, carine i sve ostale obaveze koje imaju fiskalni karakter. Obračun poreza vrši se primjenom važećih zakona u Crnoj Gori, koji definišu stope i datume dospijeća, kao i načine evidentiranja kroz godišnje izvještaje.

3.5.Odloženi porez (sredstvo)

Ova bilansna pozicija obuhvata račune za odložene poreze kao razlike oporezivanja privremenih oporezivih razlika u računovodstvenom i poreskom obračunu. U aktivni ova pozicija ima karakter sredstva što znači više plaćenih poreza u odnosu na računovodstveni regulatorni okvir. Ova razlika više plaćenih poreza se može kompenzirati u narednim periodima kada će iznos plaćenih poreza biti manji. Konačan rezultat je neutralan, odnosno odloženi porezi sredstvo i odloženi porezi obaveza se podudaraju na kraju vijeka korišćenja sredstva.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objave sve relevantne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ova bilansna pozicija se procjenjuje i prezentira u bilansu stanja u nominalnom iznosu utvrđenom na naprijed opisani postupak.

3.6.Odloženi porez (obaveza)

Odloženi porezi nastaju kao rezultat oporezivanja privremenih i oporezivih razlika poreskog bilansa u odnosu na računovodstveni bilans Društva.

U pasivi prezentirana ova obaveza ima karakter obaveze. Ova obaveza se može kompenzirati u narednim periodima kada će iznos plaćenih poreza biti veći od tada utvrđenih na osnovu računovodstvenog regulatornog okvira. Konačan rezultat je neutralan, odnosno odloženi porezi sredstvo i odloženi porezi obaveza se podudaraju na kraju vijeka korišćenja sredstava Društva.

U napomenama uz finansijske izvještaje Društva treba objelodaniti sve bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji, na početku, u toku i na kraju obavještajnog perioda

3.7.Nematerijalna ulaganja

Ova bilansna pozicija obuhvata prezentaciju računa o evidenciji imovine koja se fizički ne može kvantificirati.

Pozicija nematerijalne imovine može biti priznata, u slučaju kada ispunjava uslove propisane MRS 38- *Nematerijalna imovina*.

Korisni vijek ove imovine duži je od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke veća je od 300€, s tim što će se korekcija iznosa vršiti u skladu sa promjenama u računovodstvenoj regulativi.

Ukoliko nematerijalna imovina ne ispunjava uslove iz stava 3 ovog člana priznaje se kao teret rashoda perioda u kome je nastalo.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, prema troškovnom modelu prema MRS 38 - *Nematerijalna ulaganja*, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvredjenja.

Amortizacija nematerijalne imovine vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu, i to proporcionalnom metodom za sredstva sa ograničenim vijekom trajanja. Za nematerijalnu imovinu sa neograničenim vijekom trajanja amortizacija se ne obračunava.

Alternativni postupak nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po modelu revalorizacije iz MRS 38- *Nematerijalna imovina*, odnosno po “fer” vrijednosti na dan ponovne procjene nematerijalnog ulaganja, umanjenoj za ukupnu naknadu amortizacije i ukupne naknadne gubitke zbog obezvredjenja.

Prilikom ponovne procjene, utvrđuje se “fer” vrijednost u skladu sa tržišnom vrijednošću.

Procjenu “fer” vrijednosti nematerijalne imovine vrši komisija za procjenu, koju imenuje Izvršni direktor. Ukoliko Društvo nema zaposleno stručno lice za procjenu, angažuje se ovlašćeni procjenjivač.

Revalorizacija se vrši onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazana vrijednost ne razlikuje značajno od vrijednosti koja bi se utvrdila procjenom na dan bilansa stanja.

Prilikom revalorizacije nematerijalne imovine, revalorizuju se sva nematerijalna imovina koja pripada istoj grupi.

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva.

Osnovica za obračun amortizacije nematerijalne imovine čini nabavna vrijednost, odnosno “fer” vrijednost umanjena za rezidualnu vrijednost. Procjena rezidualne vrijednosti vrši se na dan svake revalorizacije sredstava.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalnu imovinu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslove da se prizna sredstvo, tj ako je vijek trajanja duži od jedne godine i ako je vrijednost naknadnog izdatka veća od 10% od vrijednosti nematerijalne imovine. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u period u kome je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalne imovine koriguje se nabavna vrijednost.

Nematerijalna ulaganja koja su prema MSFI 5-Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju biti klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i “fer” vrijednost, umanjene za troškove prodaje.

3.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Ovu bilansnu poziciju čine računi na kojima se evidentiraju nekretnine, postrojenja i oprema, koji se priznaju i podliježu amortizaciji, i ispunjavaju uslove propisane MRS 16 - *Nekretnine postrojenja i oprema*. Korisni vijek trajanja duži je od jedne godine, a pojedinačna vrijednost iznosi više od 300,00€.

Ukoliko sredstvo ne ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, priznaje se na teret rashoda u kome je nastao.

Pojedinačna stvar, nekretnina, postrojenje i oprema priznaju se kao sredstvo kada je vjerovatno da će od njegovog korišćenja Društvo ostvariti ekonomsku korist i ako se nabavna vrijednost ili cijena koštanja može pouzdano izmjeriti.

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznanje kao osnovno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti.

Kod inicijalnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme obuhvataju se troškovi demontiranja, uklanjanja i restauracije.

U nabavnu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke sredstava ako su ispunjeni uslovi za primjenu MRS 23-*Troškovi pozajmljivanja*.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Svake godine će se preispitivati korisni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme i stopa amortizacije. Preispitivanje će vršiti posebna komisija koju imenuje Izvršni direktor.

Stopa amortizacije se može usklađivati ukoliko se procijeni da vijek korišćenja sredstva može biti kraći ili duži.

<u>Grupa osnovnih sredstava</u>	<u>Stopa amortizacije</u>	<u>Stopa koja se priznaje u poreske svrhe</u>
---------------------------------	---------------------------	---

	%	%
Građevinski objekti	1,00- 3,33	5

Aerodomska sredstva	5,00-10,00	15
Namještaj i kancelarijska oprema	4,00 -10,00	15-30
Vozila	6,25 - 7,14	15
Računarska oprema	10,00-16,67	30
Ostala oprema	4,00-10,00	20

Amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala osnovna sredstva primjenom degresivnog metoda za cijelu godinu bez obzira na datum aktiviranja.

Obračun računovodstvene amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme vrši se od početka narednog mjeseca, u odnosu na mjesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu.

Osnovica za obračun nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost, odnosno "fer" vrijednost umanjena za rezidualnu vrijednost. Rezidualna vrijednost se procjenjuje prema vrijednostima na dan nabavke.

Naknadni troškovi, troškovi zamjene dijelova postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih dijelova), troškovi značajnih adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje nabavne vrijednosti postrojenja i opreme, ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u period u kome je nastao.

Sredstva izgrađena u sopstvenoj režiji vrednuju se po cijeni koštanja koja ne može biti veća od tržišne cijene takvog sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su prema MSFI 5 - *Stalna sredstva namijenjena prodaji* i koja prestaju biti klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i "fer" vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Alternativni postupak nakon početnog priznavanja

Nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po modelu revalorizacije, odnosno "fer" vrijednosti na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupnu naknadu amortizacije i ukupne naknadne gubitke obezvređenja.

Revalorizacija sredstava vrši se onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazana vrijednost ne razlikuje znatno od vrijednosti koja bi se utvrdila procjenom na dan bilansa stanja.

Znatnim odstupanjem iskazane vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme od vrijednosti koja bi se utvrdila ponovnom procjenom smatra se odstupanje koje je veće od 5%.

Procjenu "fer" vrijednosti sredstava nekretnina vrši ovlašćeni procjenjivač, dok procjenu "fer" vrijednosti postrojenja i opreme vrši stručna komisija za procjenu

koju imenuje Izvršni direktor. Ukoliko društvo nema zaposlenih stručnih lica za procjenu, angažuje se ovlašćeni procjenjivač.

Prilikom revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme revalorizuju se sva sredstva koja pripadaju istoj grupi.

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva.

3.9. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina (zemljište ili zgrade-dio zgrade) koje se evidentiraju i vode radi ostvarivanja zarade od izdavanja ili radi uvećanja kapitala, ili radi jednog i drugog.

Početno mjerenje investicione nekretnine prilikom sticanja-nabavke vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja. Nabavna vrijednost kupljene investicione nekretnine čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove stavljanja sredstva u upotrebu.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao osnovno sredstvo.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava uslove iz stava 3. Ovog člana iskazuje se kao trošak poslovanja za period u kome je nastao.

Nakon početnog priznavanja investiciona nekretnina se iskazuje po "fer" vrijednosti, što predstavlja njenu tržišnu vrijednost. Procjenu "fer vrijednosti" vrši ovlašćeni procjenjivač.

Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promjene "fer" vrijednost investicione nekretnine, priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kome je nastao.

3.10. Dugoročni finansijski plasmani

U okviru ove bilansne pozicije evidentiraju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica, kao i dugoročni krediti, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani.

Navedeni plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja "fer" vrijednost nadoknade koja je data za njih. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

Dugoročni finansijski plasmani koji se kotiraju na aktivnom tržištu vrednovani su po tržišnoj vrijednosti, a plasmani koji se ne kotiraju vrednovani su po amortizacionom trošku, koristeći metod efektivne kamatne stope umanjen za umanjeње vrijednosti na osnovu procjene Odbora direktora o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

3.11. Zalihe

Zalihe su sredstva koja se troše u procesu proizvodnje ili prilikom pružanja usluga. Zalihe obuhvataju zalihe materijala, rezervnih djelova, auto guma, alata, inventara i robe. Zalihe se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, koja uključuje fakturnu vrijednost dobavljača, transportne i zavisne troškove nabavke koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stvari oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Popis zaliha materijala po nabavnoj vrijednosti vrši posebna komisija imenovana od strane Izvršnog direktora.

Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovoraju standardima, otpisuju se.

U napomenama uz finansijske iskaze treba da objavi struktura i ostale relevantne informacije o zalihama na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

3.12. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja dužnika za prodane proizvode i izvršene usluge, potraživanja za date avanse dobavljačima, potraživanja za prodatu robu i materijal, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija po specifičnim odnosima, potraživanja za kamate i dividende, dozvoljena i sumnjiva potraživanja kao i ostala potraživanja koja nijesu naprijed pobrojana.

Potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture.

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja kupaca na teret rashoda perioda preko računa Ispravke vrijednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je rok za naplatu prošlo najmanje 365 dana. Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja, na predlog Komisije za popis potraživanja i obaveza donosi Odbor direktora. Otpis se vrši na 31. decembar, odnosno na kraju izvještajnog perioda.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši se ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana, odnosno kada su potraživanja zastarjela ili da "Aerodromi Crne Gore" AD nisu uspjeli da sudskim putem izvrše njihovu naplatu, pod uslovom da je potraživanje prethodno bilo uključeno u prihode "Aerodroma Crne Gore" AD. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na predlog Komisije za popis potraživanja i obaveza donosi Odbor direktora. Otpis se vrši na 31. decembar, odnosno na kraju izvještajnog perioda.

Direktan otpis preko 36 mjeseci je obavezan, zbog zastarjelosti potraživanja. Ukoliko nema dokaza o postupku naplate potraživanja, rashodi se ne mogu priznati u poreske svrhe, prema Zakonu o porezu na dobiti pravnih lica CG.

Zakon o porezu na dobit pravnih lica CG propisuje određena ograničenja u priznavanju rashoda po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja i otpisa sumnjivih potraživanja.

Ako su do dana odobrenja finansijskih izvještaja naplaćena potraživanja koja su na datum bilansa ispravljena, takva potraživanja predstavljaju korektivne događaje i zahtijevaju da se isprave odnose koriguju u finansijskoj godini kada su naplaćena.

Evidencija ispravke vrijednosti potraživanja se vodi analitički, što se detaljno definiše u napomenama uz finansijske iskaze "Aerodroma Crne Gore" AD.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospelja, odnosno prodaje do godinu dana.

Kratkoročni finansijski plasmani i hartije od vrijednosti kojima se trguje iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru "Aerodroma Crne Gore" AD da ih drže do roka dospelja.

3.13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Ova bilansna pozicija prezentira račune Društva, sredstvima na računu kod banke i drugih finansijskih institucija, sredstvima u blagajni, stambeni fond.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objavi sadržaj i ostale bitne informacije o gotovini na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.14. Obaveze

Obavezama se smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospeljavaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospeljavaju za plaćanje dužim od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dio dugoročnih obaveza koji dospeljavaju za plaćanje u kraćem periodu od godinu dana sastavljanja finansijskih izvještaja, iskazuju se kao kratkoročne obaveze.

3.15. Aktivna i pasivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja

Ovu bilansnu poziciju čine unaprijed plaćeni, odnosno fakturisani troškovi narednog perioda, zarađeni prihodi za koje nisu izdate fakture i ostala vremenska razgraničenja.

Pasivna vremenska razgraničenja

Ovu bilansnu poziciju čine unaprijed naplaćeni prihodi i troškovi tekućeg perioda za koje nije primljena isprava ili kad obaveza plaćanja nastaje u budućem periodu.

U napomenama uz finansijske iskaze Društva treba da se objavi sadržaj i ostale bitne informacije o ovoj bilansnoj poziciji na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.16.Dugoročna rezervisanja

Dugoročno rezervisanje se priznaje kada:

- Društvo ima obavezu koja je nastala kao rezultat prošlog događaja
- Je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomsku korist biti potreban za izmirenje obaveza, i
- Iznos obaveza može pouzdano da se procijeni

Ukoliko nisu ispunjeni ovi uslovi rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za jubilarne nagrade, otpremnine, sudske sporove, zadržane depozite i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza, nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrži ekonomsku korist, radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano procijeniti.

Rezervisanja se vrše po osnovu zakonskih propisa, na osnovu iskustva, za očekivane rizike, odnosno za buduće troškove, plate i osiguranje radnika, očekivani gubitak nekog spora i slično.

Vrijednost rezervisanja se preispituje na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju trenutnu procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavlja ekonomsku korist biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

3.17.Kapital

Ova bilansna pozicija obuhvata račune na kojima se evidentiraju podaci o kapitalu Društva. Kapital čine osnovni kapital, revalorizacije rezerve, neraspoređena dobit. "Aerodromi Crne Gore" AD su 100% vlasništvo Vlade CG sa kapitalom od 10.150 akcija.

3.18.Revalorizacije rezerve / model priznavanja

Na ovoj bilansnoj poziciji prezentuju se računi Društva o efektima revalorizacije pojedinih oblika imovine.

Revalorizacije rezerve imaju karakter nedistributivnog kapitala, a formiraju se kao povećanje fer vrijednosti na dan bilansiranja u proceduri koju predviđaju MSFI i zakonske odredbe.

Ako se knjigovodstvena vrijednost sredstva poveća kao rezultat revalorizacije, to se povećanje priznaje u ukupnom ostalom rezultatu i akumulira u kapitalu, u okviru pozicije *revalorizacije rezerve*.

Povećanje se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha, u iznosu u kom poništava revalorizaciono umanjenje iste imovine, prethodno priznate kao rashod u bilansu uspjeha.

Ako se knjigovodstvena vrijednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije, to smanjenje se priznaje kao rashod u bilansu uspjeha, do iznosa postojećih revalorizacionih rezervi koje se odnose na tu imovinu. Ukoliko sredstvo nije imalo revalorizacione rezerve onda se smanjenje direktno priznaje u rashode.

Smanjenje priznato u ukupnom ostalom rezultatu smanjuje iznos akumuliran u kapitalu, u okviru pozicije *revalorizacione rezerve*.

Revalorizacione rezerve uključene u kapital se mogu prenositi direktno u neraspoređenu dobit, kada se te rezerve realizuju. Rezerva se može realizovati prilikom rashodovanja ili otuđenja imovine.

Neke rezerve se mogu realizovati dok entitet koristi imovinu. U tom slučaju ostvareni iznos rezerve je razlika između amortizacije, obračunate na osnovu revalorizovane knjigovodstvene vrijednosti imovine, i amortizacije koja bi se priznala na osnovu istorijskog troška imovine. Prenos iz revalorizovanih rezervi u neraspoređenu dobit ne vrši se kroz bilans uspjeha .

Potrebno je obezbijediti analitiku revalorizacionih rezervi po konkretnim sredstvima.

U napomenama uz finansijske izvještaje Društva treba objaviti sadržaj i ostale bitne informacije o revalorizacionim rezervama na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i krajnje stanje na dan sastavljanja bilansa.

3.19.Neraspoređeni dobitak (gubitak)

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvataju se računi na kojima se evidentiraju neraspoređeni dobitak ranijih godina i tekuće godine, umanjen za pokriće eventualnih gubitaka iz ranijih godina ili tekuće godine, obaveza za dividende i ostalih oblika nedistributivnog kapitala (rezervi) i obaveze za poreze iz dobitka. Akumulirani dobitak je segment kapitala kompanije i koristi -raspolože se shodno odlukama Odbora direktora i Osnivača, imajući u vidu ograničenja kod raspolaganja imovinom prema Statutu Društva

3.20.Događaji nakon bilansa stanja

Društvo treba da vrši prilagođavanje i objelodanjivanje godišnjeg finansijskog iskaza događajima koji nastaju u periodu od datuma Bilansa stanja do datuma odobravanja objelodanjenog finansijskog iskaza (najkasnije 31.03. prema Zakonu o računovodstvu), u skladu sa MRS 10-*Događaji posle datuma bilansa stanja*.

Događaji nakon bilansa stanja se odnose na:

- Korektivne događaje posle datuma bilansa stanja kao što su: pravosnažne sudske odluke kojima se potvrđuje obaveza ili potraživanje, obavještenje o promjeni vrijednosti imovine odnosno stečaja kupca, otkrivanje grešaka koje ukazuju na to da su finansijski izvještaju netačni,

- Nekorektivne događaje posle datuma bilansa stanja, koji se samo obrazlažu u napomenama uz finansijske izvještaje, a efekti se evidentiraju u poslovnim knjigama godine u kojoj su i nastali.

3.21.Državna davanja

Državna davanja su mjere preduzete od strane Države-Vlade CG, sa namjerom pružanja ekonomske koristi. U našim uslovima državna davanja predstavljaju: subvencije, premije, regres i dotacije.

Prema vrsti državnih davanja u skladu sa MRS 20- *Državna davanja*, državna davanja mogu biti:

- Povezana sa sredstvima kao što su davanja pomoći u određenoj opremi ili drugim sredstvima
- Povezana sa prihodima kao što su učešće u izmirenju nastalih obaveza u toku vršenja djelatnosti.

Davanja povezana sa sredstvima koja se amortizuju, priznaju se kao prihod u periodima i srazmjeri u kojoj se obračunava amortizacija tih sredstava ili u visini troška u periodima u kojima su nastali troškovi.

3.22.Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno nepokrivenog gubitka ranijih godina, prema MRS 8- *Računovodstvene politike, primjene računovodstvenih procjena i greške*.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosi sa ostalim greškama veća od 0,2% ukupnih prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

U slučaju ispravke finansijskih izvještaja Društva, na osnovu nalaza eksternog revizora, potrebno je uraditi reviziju usaglašenosti, sa korigovanim greškama u pozicijama bilansa. Revizija usaglašenosti predstavlja poseban izvještaj eksternog revizora.

3.23.Isplata dividende osnivaču

Način raspodjele neraspoređene dobiti Društva definiše Osnivač, kroz Zaključke Vlade i Zakonu o privrednim društvima CG.

4.Prihodi od prodaje – neto prihod

	2022.	2021.
	EUR	EUR
landing (sletanje i poletanje aviona)	3.823.724	3.845.972
lighting-osvjetljenje	267.654	146.970
praking aviona	178.248	214.959
CIP i CIR (centralizovana infrastruktura-putnički i operativni kao i tehnički prihvati)	1.414.060	1.285.865
čekanje leta na zahtjev	121.500	139.950
prihodi od putničkog servisa 15,00€ po odlazećem putniku	11.483.619	9.749.480
prihod od taksi – transferni putnici - 4,00€ po putniku	44	24
naknada za bezbjednost-1,75€ po odlazećem putniku (pregled putnika, ručnog i predatog prtljaga)	1.675.800	1.137.440
naknada za putnike sa posebnim potrebama (osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću) 0,25€ po putniku	236.633	162.504
THC-putnički i operativni prihvat	910.283	718.529
RHC-tehnički prihvat	1.679.111	1.544.317
supervizija	0	560
	21.790.676	18.946.570

Avijacijski prihodi bilježe rast od 15 % u odnosu na isti period prethodne godine, ali su još uvijek niži u odnosu na 2019. godinu kao referentnu godinu i to za 32% (imajući u vidu da je u 2020. godini došlo do pandemije što je imalo negativan uticaj na avio industriju). Na rast saobraćaja uticala su globalna dešavanja - rat u Ukrajini i međunarodne sankcije.

Prihodi od putničkog servisa, koji se obračunavaju u fiksnom iznosu po odlazećem putniku (15€, 1,75€ i 0,25€), odnose na naknade koje se naplaćuju putnicima i to na bazi avio karata koje prodaju avio kompanije. Avio kompanije na ovaj način kolektuju izvorne prihode Društva i u obavezi su da tako kolektovane naknade prenesu na račun Društva u ugovorenim rokovima.

Prihodi od naknada za opsluživanja i polijetanje i slijetanje aviona obračunavaju se avio prevoznicima po masi aviona, a u skladu sa postojećim cjenovnicima.

Popusti avio kompanijama za 2022. godinu iznose 7.404.604,34 Eur zbog čega su avijacijski prihodi umanjeni za taj iznos.

Popuste u 2022. godini su ostvarile kompanije: Tomontenegro (2.943.676 Eur), Wizz air (903.854 Eur), Air Serbia (875.696 Eur), Ryanair Limited (762.152 Eur), Ryanair UK Limited (421.858 Eur), Easyjet (386.136 Eur), Turkish Airlines (301.007 Eur), Austrian Airlines (203.984 Eur), Wizz air UK Limited (176.241 Eur), dok se preostali iznos od 430.090 Eur odnosi na popuste za još 17 avio kompanija.

Ova vrsta popusta odobrava se avio kompanijama u skladu sa Podsticajnom šemom br. 001-9011 od 23.12.2021. godine. Popusti se obračunavaju po sledećima osnovama:

- podsticaj za otvaranje novih ruta
- podsticaj za povećavanje broja frekvencija na postojećim rutama
- podsticaj po osnovu broja ostvarenih rotacija
- podsticaj za avio kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama
- popust za avio kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromu Podgorica i aerodromu Tivat.

Obračun popusta u skladu sa Podsticajnom šemom vrši se pojedinačno, po svakoj avio kompaniji, na način da se obračun popusta na pojedine usluge može vršiti samo po jednom osnovu. Avio kompanije koriste odobrene popuste za zatvaranje tekućih i budućih obaveza po izdatim računima.

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 18, popusti se knjiže kao umanjenje prihoda.

Popusti avio kompanijama za 2021. godinu iznose 2.050.424,04 Eur zbog čega su prihodi od landinga i handlinga su umanjeni za taj iznos.

Popuste u 2021. godini su ostvarile kompanije: Air Serbia (716.404 Eur), Tomontenegro (399.044 Eur), Turkish Airlines (258.314 Eur), Fly Montenegro (209.703 Eur), Austrian Airlines (116.244 Eur), Wizz air (111.788 Eur), Air Astana (86.098 Eur), Lot Polish (41.864 Eur), Easy jet (37.695 Eur), Israi airlines (28.773 Eur), Chair Airlines (11.935 Eur), UAB Avion expres (9.672 Eur), Deutsche Lufthansa (8.712 Eur), Fly Dubai (7.315 Eur) i Transavia France (6.864 Eur).

5. Ostali prihodi iz poslovanja

5.1.Ostali prihodi iz redovnog poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
prihodi od donacija IPA	42.405	14.958
prihod od izdavanja aer.opreme.	12.353	25.534
zakup poslovnog prostora	857.923	603.596
prihodi od reklamnih panoa	228.630	143.229
free shop i ugostiteljstvo - koncesija	1.910.371	843.662
provizija na prihod od kateringa	23.149	43.767
korišćenje VIP i predsedničkog salona 150€	28.793	23.565
taksa 8€ po biznis putniku	45.937	24.465
VIP prolaz i VIP tretman- ubrzana pasoška kontrola	31.350	21.180
prihod od parkinga	395.495	217.176
prihodi od usluga manipulacije robe i ležarine robe	94.485	81.400
taksa na gorivo-jugopetrol	126.700	87.923
prihod od refundacije el.energije,vode,odvoz smeća	214.760	95.207
obuka, sertifikati-školski centar	40.437	18.097

angažovanje radne snage na zahtjev	24.989	28.335
ostali poslovni prihodi	48.811	18.684
provizija Ryanair	36.990	7.497
	4.163.578	2.298.275

Ovi prihodi imaju visok rast od 81% u odnosu na 2021. godinu, ali u odnosu na referentnu 2019. godinu, kao godinu prije COVID pandemije, imaju pad od 11%.

Povećanje saobraćaja, rast broja putnika i broja opsluženih aviona dovodi i do rasta komercijalnih prihoda. Društvo je u septembru 2022. godine sproveo postupak davanja u zakup poslovnih prostora i reklamnih površina na aerodromima Podgorica i Tivat putem prikupljanja ponuda. U tom postupku postignuta je značajno veća cijena zakupa u odnosu na dotadašnje što je dovelo do porasta prihoda od zakupa. Rast komercijalnih prihoda u odnosu na prošlu godinu rezultat je i činjenice da su u 2022. godini prestali da važe podsticaji neavijacijskim djelatnostima koji su bili u primjeni tokom 2020. i 2021.godine (uvedeni radi prevazilaženja negativnih efekata ekonomske krize izazvane pandemijom COVID-19).

5.2.Ostali prihodi iz poslovanja

	2022. EUR	2021. EUR
prihod-ukidanje rezervacije	189.952	795.223
ukidanje obaveza iz vansudskog poravnanja	29.158	4.129.530
naplata od radnika-troškovi postupka	2.965	0
prihodi od naknade štete	6.226	1.651
	228.301	4.926.404

Najveći iznos u okviru ostalih prihoda iz poslovanja odnosi se na ukidanje rezervisanja po osnovu tužbe jednog zaposlenog u iznosu od 179.234 Eur - obzirom da je spor riješen u korist Društva.

U 2021. godini ukidanje rezervisanja odnosi se na

- rezervisanje od **709.200** Eur, za dugogodišnji sudski spor koji je protiv Društva (tuženi drugog reda) pokrenulo fizičko lice, vezano za zemljište na aerodromu u Tivtu.
- Rezervisanje od 4.215.553 Eur po osnovu tužbi zaposlenih–najveći dio odnosi se na startni dio zarade za period 2008. godine do 2018.godine koji je po odluci Višeg suda riješen u korist društva.

5.3.Prihodi po osnovu vrednosnog usklađivanja imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Prihodi usklađivanje vrijed.nemat.ulaganja	-	5.312
Prihodi usklađivanje vrijed.nepokretnosti,opreme	-	272.535
	-	277.847

Na 31.12.2021. godine izvršena je procjena vrijednosti nepokretnosti, opreme i postojenja od strane društva CROWE MNE doo. Prihodi po osnovu vrednosnog usklađivanja imovine predstavljaju efekat knjiženja pomenute procijene.

5.4.Pregled ostalih prihodi iz poslovanja (sumarni iznosi prethodne tri tabele)

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	4.163.578	2.298.275
Ostali prihodi iz poslovanja	228.301	4.926.404
Prihodi po osn.vredn.usklađ.imovine	-	277.847
	4.391.879	7.502.526

6. Troškovi materijala

Troškove materijala čine:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi robe	-	-
Troškovi materijala, rez.dj.,inventara	470.292	524.393
Troškovi el.energije	383.739	294.779
TR.UNIPROM-angažovanje mrežnih kapaciteta	-	79.485
Troškovi goriva	197.723	107.847
	1.051.754	1.006.504

7. Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)

Ostali troškovi poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
troškovi transportnih usluga	123.102	89.884
troškovi usluga održavanja	422.641	256.674
troškovi zakupa	8.721	
troškovi reklama	35.405	25.545
troškovi sponzorstva	2.367	
tr.rezervisanja-otpremnine		42.572
tr.rezervisanja-jubilarne	337.693	111.770
rezervisanja za troškove sudskog postupka	1.162.211	264.004
troškovi neproizvodnih usluga	979.790	571.297
troškovi reprezentacije	73.420	60.203
troškovi osiguranja	165.560	152.442
troškovi platnog prometa i provizije	58.535	47.048
troškovi članarina (ACI, priv.komora, sindikat)	72.810	61.328
troškovi poreza	192.272	104.188
ost.nematerijalni troškovi	90.574	35.220
	3.725.101	1.822.175

Ostali troškovi poslovanja bilježe značajan rast u odnosu na 2021.godinu prije svega zbog povećanih troškova rezervisanja po osnovu sporova koji su pokrenuti protiv Društva.

Troškovi transportnih usluga odnose se na troškove telefona, interneta, zakup linka, troškove SITE – telekomunikacione usluge između svih učesnika u vazdušnom saobraćaju.

Troškovi održavanja se odnose na održavanje putničkih automobila, autobusa i kombija u iznosu od 38.291,75 Eur; održavanje aerodromskih sredstava u iznosu od 44.976 Eur (elevatori, traktori, stepenice, vozilo za servis toaleta, vozilo za servis vode, utovarivači, vazdušni starteri, vatrogasna oprema, ambulantna vozila ...); na tekuće servisiranja rendgena i bezbjednosne opreme (35.812 Eur), održavanje karusel traka-BHS sistema (46.000 Eur), na sanaciju oštećenja na platformi (38.945 Eur), na popravka i nadogradnja ambulifta (10.750 Eur), održavanje microsoft licence (22.786 Eur), održavanje i unapređenja softvera (6.000 Eur) i ostalo.

Troškovi reklame i marketinga odnose se na čestitke povodom državnih praznika, promociju u inostranim časopisima, promociju preko portala, izradu promotivnog materijala i promociju na važnim turističkim događajima.

Rezervisanja za jubilarne nagrade utvrđene su aktuarskim odmjerkavanjem. Ukupan iznos rezervisanja je 337.693 Eur (više u napomeni 25.1).

Društvo je izvršilo rezervisanje po osnovu radnih i privrednih sporova i to u ukupnom iznosu od 1.162.211 Eur (više u napomeni 25.2).

Najveća stavka u okviru troškova neproizvodnih usluga odnosi se na usluge korišćenja DCS softvera koji iznose 242.840 Eur, troškovi vode i komunalnih usluga iznose 136.615 Eur, troškovi advokatskih usluga 229.946 Eur, troškovi zdravstvenog pregleda zaposlenih 6.360 Eur, troškovi korišćenja programa za praćenje izgubljenog prtljaga 25.733 Eur, troškovi registracije auta 10.106 Eur, stručno usavršavanje zaposlenih 73.936 Eur, troškovi intelektualnih usluga 112.523 Eur i ostalo.

Troškovi premija osiguranje iznose 165.560 Eur - troškovi osiguranja zaposlenih, kasko osiguranje vozila i aerodromskih sredstava, osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti.

Troškovi poreza odnosi se na porez na nepokretnost za opštinu Tivat u iznosi 144.148 Eur, a porez za opštinu Podgorica je 46.382 Eur.

Ostali nematerijalni troškovi u iznosu od 90.574 Eur odnose se na razne takse (14.941 Eur); troškove vip i biznis salona (12.239 Eur); izrada vertikalne signalizacije (5.225 Eur); radovi na protivpožarnom sistemu (3.450 Eur); održavanje i redizajn web sajta (6.043 Eur) i dr.

8. Amortizacija

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi amortizacije	1.931.003	1.904.418
Troškovi amortizacije-operativni lizing	18.225	18.937
	1.949.228	1.923.355

Ukupni troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme za 2022. godinu iznose 1.931.003 Eur.

U okviru ovog troška je prikazan i trošak amortizacije zemljišta koje je Društvo uzelo u zakup od opštine Tivat. Ovde je riječ o operativnom lizingu na koji se primjenjuje MSFI 16-Lizing.

Pregled troškova poslovanja (sumarni iznosi prethodne tri tabele)

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Troškovi materijala	1.051.754	1.006.504
Ostali troškovi poslovanja	3.725.101	1.822.175
Troškovi amortizacije	1.949.228	1.923.355
U K U P N O	6.726.083	4.752.034

9. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

9.1. Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi

	2022.	2021.
	EUR	EUR
troškovi neto zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	11.127.418	8.038.529
troškovi naknade-ugovor o djelu	260.005	128.924
troškovi naknade odbora direktora i revizorskog odbora	102.928	92.658
troškovi otpremnina	70.628	153.013
jubilarnе nagrade (iz rezerisanja zatvoreno)		
troškovi zimnice	296.100	174.240
ostali lični rashodi (tr.sl.putovanja,pomoć zaposlenom)	219.938	187.256
pomoć licima van firme	7.100	600
	12.084.117	8.775.220

U 2022. godini obračunate i isplaćene otpremnine (neto) iznose 113.033 Eur ali je na trošak knjiženo 70.628 jer je iznos od 42.404 Eur zatvoren iz rezervisanja za ove svrhe koja su knjižena na kraju 2021.godine.

U 2022. godini obračunate i isplaćene jubilarne nagrade za 39 zaposlenih iznose 143.601 Eur (neto), ali nisu knjižena na trošak već su zatvorena iz rezervisanja koja su ustanovljena na kraju 2021.godine prilikom knjiženja aktuarskog izvještaja.

9.2. Troškovi poreza

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Porez i prirez zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz)	982.572	1.232.556
troškovi.naknade-ugovor o djelu-porez i prirez	35.079	9.969
Tr.naknade odbora direktora i reviz.odbora-porez i prirez	15.327	13.951
troškovi otpremnina porez i prirez	13.794	17.833
jubilarnе nagrade (iz rezerisanja zatvoreno)	3.278	1.668
troškovi zimnice porez i prirez	61.991	26.757
pomoć licima van firme porez i prirez	1.279	68
	1.113.320	1.302.802

9.3. Troškovi doprinosa za penzije

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Dorpinos PIO zarada i naknada zarada (osn.zarada, startni dio, prevoz,zimnica)	2.978.698	2.505.276
PIO naknade odbora direktora i revizorski odbor	23.423	26.116
	3.002.121	2.531.392

9.4. Troškovi doprinosa

	2022.	2021.
	EUR	EUR
doprinosi zarada i naknada zarada (osn. zarada, startni dio, prevoz, zimmica)	254.328	1.534.737
troškovi naknade odbora direktora doprinosa		5.069
	254.328	1.539.807

UKUPNI TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	12.084.117	8.775.220
Troškovi poreza	1.113.320	1.302.802
Troškovi doprinosa za penzije	3.002.121	2.531.392
Troškovi doprinosa	254.328	1.539.807
U K U P N O	16.453.886	14.149.220

10. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine	-	47.460
Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine	-	48.455
	-	95.915

U 2021. godini evidentirani su rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine –to je efekat procijene nepokretnosti i opreme na dan 31.12.2021.god.

Na 31.12.2021.godine je angažovana procjeniteljska kuća MVC d.o.o. Podgorica kako bi odredili neto ostvarivu vrijednost zaliha (u skladu sa MRS 2). Prilikom procijene utvrđeno je smanjenje vrijednosti na određenim stavkama zaliha i to u iznosu 48.455 Eur.

11 Ostali rashodi iz poslovanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
gubitak od rashoda postrojenja i opreme	20.737	4.356
manjak osnovnih sredstava	1.655	5.977
otpis zaliha materijala	1.412	4.090
ostali rashodi	64.460	44.391
otpisi stambenog kredita sa porezom i prirezom	3.315	5.247
tr.opravke koje pokriva osiguranje	5.865	1.430
troškovi sudskih postupaka	86.945	31.933
troškovi iz ranijeg perioda	239	16.102
	184.628	113.526

U okviru ostalih rashoda, između ostalih, knjiženi su otpisi stambenog kredita zaposlenima koji su pošli u penziju u toku 2022. godine; nabavka novogodišnjih paketića za djecu zaposlenih, troškovi sudskih postupaka.

12. Finansijski prihodi i rashodi i vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja

Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	2022	2021.
	EUR	EUR
Prihodi od kamata	2.030	2.420
Pozitivne kursne razlike	1.016	241
	3.046	2.661

Prihodi od kamata odnose se na kamate za stambene kredite koji radnici vraćaju putem obustava od zarada.

Prihodi po osn.vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Prihod po osn.usklađ.vrijed.potraživanja	4.640	1.659
	4.640	1.659

Radi se o potraživanjima koja su u proteklim periodima bila ispravljena, a naplaćena su u toku 2022.godine. Ovaj iznos se odnosi na naplatu potraživanja od Blue Air aviation.

Rashodi po osn.vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtno imovine

	2022.	2021.
	EUR	EUR
rashodi ispr.vrijed.potraž.-sumnjiva potraživanja		(5.760.668)
otpis ostalih potraživanja	(256.713)	(6.874)
	(256.713)	(5.767.542)

Otpis ostalih potraživanja uglavnom se odnosi na ispravku potraživanja za pretplaćeni porez na dobit i to u iznosu od 252.908 Eur (više u napomeni 20.3).

(U prethodnoj godini gro troškova ispravke vrijednosti potraživanja se odnose na otpis potraživanja od Montenegro Airlinesa u iznosu od 5.759.400 Eur. Ispravka izvršena zbog odlaska u stečaj ove kompanije početkom 2021. godine).

Ostali rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rashodi kamata EIB kredit	(115.028)	(145.000)
Rashod po osnovu zateznih kamata	(294.346)	(82.008)
Negativne kursne razlike	(1.894)	(1.077)
Fin.rashod-operativni lizing	(35.819)	(35.115)
	(447.087)	(263.200)

EIB kredit iznosio 12.000.000,00 Eur. Otplata osnovnog duga počela je 29.07.2010. godine, a poslednja rata dospijeva za otplatu u 2028. godini. Dosada je otplaćeno 9.333.333 Eur, ostatak osnovnog duga je 2.666.667 Eur. Kamatu smo počeli otplaćivati od 02.08.2005.god., a iznos plaćene kamate je 5.582.518 Eur. Za prve tri tranše EIB kredita (11.000.000 Eur) preostala kamata iznosi 169.076 Eur, a za četvrtu tranšu (1.000.000 Eur) nemamo podatak o ukupnom iznosu kamata. U toku 2023.godine za kamatu za prve tri tranše EIB kredita treba platiti iznos od 85.114 Eur, dok za četvrtu tranšu nemamo taj podatak (radi se o manjem iznosu, u 2022.godini kamata iznosila 0,00 Eur).

Rashodi po osnovu zateznih kamata odnose se na isplaćene kamate po osnovu izgubljenih sporova (261.378 Eur) kao i na kamatu obračunatu od strane Uprave prihoda i carina (32.968 Eur).

Finansijski rashod na bazi operativnog lizinga javlja se kao trošak od januara 2021. godine kada počinje primjena MSFI 16-Lizing.

FINANSIJSKI REZULTAT

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	EUR	EUR
Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika	3.046	2.661
Prihod od vrijed.usklađivanja kratk.fin.sredstava i fin.ulaganja koji su dio obrtne imovine	4.640	1.659
Vredonosno usklađivanje kratkoročnih finan.sredstava i fin.ulaganja koja su dio obrtne imovine	(256.713)	(5.767.542)
Ostali rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika	(447.087)	(263.200)
U K U P N O	(696.114)	(6.026.422)

13. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	EUR	EUR
Rezultat prije oporezivanja	2.121.841	1.311.979

14. Poreski rashod perioda:

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	EUR	EUR
Tekući porez na dobit	-	-
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	2.340.342	113.163
	2.340.342	113.163

Odloženi poreski rashod u 2022.godini iznosi 2.340.342 Eur (u 2021. godini odloženi poreski rashod bio 113.163 Eur). Povećanje poreskog rashoda je rezultat primjene novih stopa poreza na dobit (9%, 12% i 15%).Prema Zakonu o porezu na dobit koji je bio na snazi prije izmjene gdje poreza na dobit iznosila 9% odložene poreske obaveze bi bile 267.164 Eur.

15. DOBITAK ILI GUBITAK NAKON OPOREZIVANJA

	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
	EUR	EUR
Rezultat nakon oporezivanja	(218.501)	1.198.816

Gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 218.501 Eur rezultat je značajno uvećanih odloženih poreskih rashoda koji za 2022 godinu iznose 2.340.342 Eur.Ovako visoki odloženi poreski rashodi nastali su zbog primjene novih stopa poreza na dobit.Da nije došlo do promjene poreskih stopa nakon oporezivanja bio bi evidentiran dobitak u iznosu od 1.854.677 Eur.

16. Nematerijalna ulaganja

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022	18.240	132.368	0	150.608
Povećanje nabavke	0	54.064	17.550	71.614
Prenos sa pripreme		5.655	-5.655	0
Rashod/manjak		-1.811		
Stanje na 31.12.2022	18.240	190.276	11.895	222.222

Ispravka vrijednosti	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022		0		0
Amortizacija-2022		28.567		28.567
Rashod/manjak		-776		
Stanje na 31.12.2022		27.791	0	28.567

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Pravo službenosti	Nematerijalna imovina	Nematerijalna ulag.u pripremi	UKUPNO
01.01.2021.godine	18.240	132.368	0	150.608
31.12.2022.godine	18.240	162.485	11.895	192.620

Pravo službenosti odnosi se na pravo za zasnivanje stvarne službenosti na neodređeno vrijeme vezano za postavljanja kablova na relaciji od trafostanice TS 110/10 kV Podgorica 5 do trafostanice TS 10/0,4 kV Aerodrom i to u iznosu od 18.240 Eur (trajno obezbjeđenje nesmetanog pristupa i izvođenja radova na predmetnim nepokretnostima radi polaganja, održavanja, ispitivanja, sanacije i svih drugih neophodnih radova na kablovskim vodovima).

Nematerijalna imovina u iznosu od 162.485 Eur odnosi se na softver za video nadzor, softver za kontrolu pristupa, softver za FIDS, softver za izvještaje o operativnim površinama, softver za evidenciju radnog vremena, office paketi i dr.

17. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nabavna ili revalorizovana vrijednost	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022	62.599.388	920.519	52.194.115	7.087.025	13.700	690.286	0	123.505.033
Povećanje nabavke			24.460	344.040		34.601	68.493	403.101
Prenos sa pripreme								0
Prenos sa inv.u toku				127.999		-127.999		0
Uskađivanje-sa planom otplate		-14.359						-14.359
Zatvaranje iz avansa							-44.693	
Smanjenje-rashod,manjak				-22.488				-22.488
Stanje na 31.12.2022	62.599.388	906.160	52.218.575	7.536.576	13.700	596.888	23.800	123.871.287

Ispravka vrijednosti	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
Stanje na 01.01.2022			0	0				0
Amortizacija-2022		18.225	1.180.690	721.746				1.920.661
Smanjenje-rashod,manjak				-4.730				-4.730
Stanje na 31.12.2022	0	18.225	1.180.690	717.016	0	0		1.915.931

Neotpisana (sadašnja) vrijednost	Zemljište	Zemljište-operativni lizing	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala oprema	Investicije u toku	Dati avansi za osnovna sredstva	UKUPNO
01.01.2022.godine	62.599.388	920.519	52.194.115	7.087.025	13.700	690.286	0	123.505.033
31.12.2022.godine	62.599.388	887.935	51.037.885	6.819.560	13.700	596.888	23.800	121.979.156

Osnovna sredstva čine: zemljište, građevinski objekti (upravne zgrade, putnički terminali, sortirnice, vatrogasnice, trafostanice, poletno sletne staze, platforme, pristupni putevi, parkinzi...), aerodromska sredstva (stepenice, elevatori, vozilo za vuču aviona, ambulift, ambulantna vozila, vatrogasna vozila, utovarivači, vozila za servis toaleta, vozila za snabdijevanje aviona vodom, viljuškari, traktori, agregati, starteri, kolica za prtljag, ručna kolica, rendgeni...), kancelarijska oprema, računari i ostala materijalna imovina koja se koristi za trajno obavljanje djelatnosti.

Građevinski objekti i zemljište se u listovima nepokretnosti vode kao svojina Države Crne Gore, upravljanje je dato Aerodromima Crne Gore, dok imovinom raspolaže Vlada Crne Gore.

Samo objekat „POD LJUBOVIĆ“ je u svojini Aerodroma Crne Gore A.D (osnov sticanja -kupovina).

U Statutu Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“ koji je donijet prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, objavljanom u Službenom listu CG br 39 od 07.08.2013.godine, ističe se da se radi o jednočlanom akcionarskom društvu i da

Vlada Crne Gore kao jedini osnivač i vlasnik odgovara do visine uloga unijetog u Društvo.

U članu 12 ovog Statuta piše da osnivač u Društvo unosi akcijski kapital u iznosu od 101.500.000 Eur i da taj kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva.

Ovaj Statut je donijet u svrhu transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, a jedna od pretpostavki za transformaciju je bila utvrđivanje (procjena) vrijednosti kapitala Javnog preduzeća „Aerodromi Crne Gore“.

Građevinski objekti i zemljište su se nalazili u poslovnim knjigama Društva i kada je rađena procijena kapitala za potrebe transformacije iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo (procijena rađena na 31.10.2012.godine od strane KPMG). Iz osnovnog kapitala je bila pokrivena cjelokupna dugoročna imovina i dio kratkoročne imovine tako da su građevinski objekti i zemljište bili dio uloga Vlade Crne Gore u AD.

Ugovorom o regulisanju međusobnih prava i obaveza zaključenim između „JAT“ i JP Aerodromi Crne Gore broj 0169/1 od 14.03.2003. godine, JP Aerodromi Crne Gore preuzeli su nepokretnosti, sa pravom korišćenja, koje obuhvataju Aerodrome Podgoricu i Tivat sa svim poslovnim objektima i prostorijama. Vrijednost imovine utvrđene ugovorom iznosila je 10 miliona dolara od kojih je 5 miliona dolara isplatilo JP Aerodromi Crne Gore putem kompenzacije sa JP „JAT“.

Društvo je iz kredita, koje uredno otplaćuje, izgradilo terminalnu zgradu sa sortirnicom, vatrogasnicu, parking i pristupni put, zatim izgradilo i rekonstruisalo manevarske površine, trafostanicu, vodvod i kanalizaciju u Podgorici, dok je u Tivtu uradilo rekonstrukciju stare terminalne zgrade.

U 2019. godini na Aerodromu Tivat izgrađen je i novi terminal iz sopstvenih sredstva.

U poslovnim knjigama Društva nalazi se zemljište koje pripada privrednoj zoni Opštine Kotor površine 19.773 m² koje se u listovima nepokretnosti i dalje vode na JAT-u (pravni naslednik JAT-a je Air Serbia). Na predmetnoj imovini nalazi se instaliran sistem svijetala za vizuelan pristup aerodromu Tivat koji nesporno predstavlja pripadajuću površinu samog aerodroma. Ugovorom o regulisanju međusobnih prava i obaveza zaključenim između „JAT“ i JP Aerodromi Crne Gore broj 0169/1 od 14.03.2003. godine, kojim je imovina do tada bila u vlasništvu „JAT“-a prešla u vlasništvo JP Aerodromi Crne Gore, omaškom je ispuštena predmetna imovina, tj. ostala je da se vodi u listu nepokretnosti na nosioca prava, „JAT“ Beograd kao korišćenje 1/1. Društvo je preduzelo potrebne aktivnosti prema Ministarstvu saobraćaja koje treba da napravi kontakte i organizuje sastanak sa predstavnicima Air Serbia, kao pravnog naslednika JAT-a, kako bi ovo pitanje bilo riješeno u korist Aerodroma Crne Gore.

U 2022. godini iznos novonabavljenih osnovnih sredstava je 554 hiljada €.

Veće nabavke su: kancelarijska oprema – 23 hiljade €, računarska oprema – 124 hiljade €, oprema (nabavka kontejnera, mašine za pakovanje prtljaga, klima uređaji, pumpe..) 82 hiljada €.

Aktiviranje i prenos OS u pripremi se odnosi na stavljanje u upotrebu računarske opreme i opreme za DCS, rendgen uređaja kao i četiri televizora sve u ukupnom iznosu od 126 hiljada €.

Od 1. januara 2021. godine Društvo primjenjuje MSFI 16 - Lizing pa je u poslovnim knjigama Društvo kao primaoc lizinga evidentiralo pravo korišćenja u aktivu u iznosu od 887.935 Eur (kao i obaveze po osnovu lizinga u pasivi).

Amortizacija osnovnih sredstava se vrši primjenom proporcionalne metode otpisa.

Građevinski objekti	stopa AM od 1,00 – 3,33
Aerodromska sredstva	5,00 – 10,00
Kancelarijska oprema	4,00 – 10,00
Računari, oprema za telekomunikaciju	10,00 – 16,67
Vozila	6,25 – 7,14
Ostala oprema	4,00 – 10,00

18. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročne finansijske plasmane čine:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Stambeni krediti dati radnicima 2006.god	57.607	70.125
Stambeni krediti dati radnicima 2008.god	27.097	31.766
	84.704	101.891

Dugoročne finansijske plasmane u iznosu od 84.704 Eur čine potraživanja od radnika za stambene krediti date 2006. god. i 2008.god. na period od 15 do 20 godina uz kamatnu stopu od 2% godišnje. Stambeni krediti se vraćaju mjesečno obustavama od zarada radnika i uplaćuju u fond za stambene potrebe (poseban račun otvoren kod CKB).

19.Zalihe

Zalihe sačinjavaju:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Zalihe materijala	176.599	169.808
Rezervni djelovi	240.259	248.637
Ispravka vrijed.rez.djelova	(41.745)	(43.745)
Alat i inventar	46.483	51.488
Ispravka vrijed.alata i inv.	(4.403)	(4.710)
Roba u magacinu	501	501
Dati avansi	14.162	31.936
	431.856	453.915

Struktura zaliha sa prometom u toku godine (bez ispravke vrijednosti):

	Materijal	Rezervni djelovi	Alat i inventar	Roba u magacinu	Dati avansi
Zalihe na dan 31.12.2021.god.	169.808	248.637	51.488	501	31.936
Nabavke u toku godine	287.686	40.779	130.808	-	128.762
Potrošnja u toku godine	280.895	49.157	135.813	-	146.537
Zalihe na dan 31.12.2022 godine	176.599	240.260	46.483	501	14.162

20.Potraživanja

20.1.Potraživanja od kupaca čine:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Kupci u zemlji	7.649.345	7.638.983
Kupci u inostranstvu	3.750.355	2.406.818
Ispravka vrijednosti potraživanja	(8.444.392)	(8.445.694)
	2.955.308	1.600.107

Promjene na ispravci potraživanja:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Stanje na 01.01.	8.445.694	2.679.811
Ispravka vrijednosti u toku godine	3.805	5.767.542
Ukidanje ispravke u toku godine	(5.107)	(1.659)
Stanje na 31.12.	8.444.392	8.445.694

Potraživanja po osnovu prodaje se odnose na:

MONTENEGRO AIRLINES AD	6.592.541,37
AIR SERBIA A.D.	687.571,76
JSC TRANSAERO AIRLINES	605.451,98
RYANAIR LIMITED	512.367,27
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	495.641,79
MOSCOVIA AVIATION	475.962,03
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83
"MENZIES AVIATION"DOO	223.430,50
TURKISH AIRLINES INC.	201.066,15
RYANAIR UK LIMITED	195.538,50
VEKTRA AVIATION D.O.O.	182.311,44
ADRIA AIRWAYS/SLOVENSKI LETALS	175.468,85
MONTENEGRO DUTY FREE D.O.O.	129.482,01
EASYJET AIRLINE COMPANY	114.735,96
ALITALIA SOCIETA AEREA ITALIAN	93.927,00
AUSTRIAN AIRLINES	83.349,69
COFFEE CAKE	42.202,63
OSTALI	327.113

Ispravka vrijednosti potraživanja se odnosi na: "JSC Transaero Airlines", Moskva u iznosu od 605.452 Eur -a, "Moscoviu aviation", Moskva - 475.962 Eur -a, "Adriu Airways", Ljubljana – 175.468 Eur -a, "Vektru aviation", Podgorica – 182.311 Eur -a, "Alitalia Societa Airea Italian", Rim – 93.927 Eur -a, Fly Montenegro Ground handling -222.434 Eur -a, Montenegro Airlines u iznosu od 6.592.541 Eur.

20.2. Ostala potraživanja:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Potraživanje od "Atlas banke" u stečaju	3.121.327	3.121.327
Ostala potraživanja od pravnih lica	171	-
Ispravka vrijednosti potraživanja od Atlas banke	(121.327)	(121.327)

Ispravka potraživanja za više plaćeni porez na dobit	(252.908)	-
Potraživanje od Ministarstva finansija	9.873.633	9.873.633
Potraživanje od zaposlenih	1.337	1.202
Potraživanje od uprave carina	263	100
Potraživanja od opštine PG	46.113	-
	12.668.609	12.874.935

U okviru ostalih potraživanja nalazi se potraživanje od Atlas banke u iznosu od 3.121.326,94 Eur. U momentu objave stečaja Atlas banke, u aprilu 2019. godine, ACG je imalo na računu kod ove banke finansijska sredstva po viđenju u iznosu od 3.171.327 Eur.

Još u toku 2018. godine, ovlašćena lica u "Atlas banci" odbila su da prenesu oročene depozite (3.000.000 Eur) na račun Društva nakon isteka njihovog oročenja, već su to učinili nakon uvođenja privremene uprave u Banci 07.12.2018. godine zbog čega je pokrenuta krivična prijava protiv Atlas banke od strane ACG (zbog nerealizovanja naloga i nemogućnosti raspolaganja sredstvima zbog toga). Viši sud u Podgorici donio je Rešenje Kris 27/19 od 25.06.2019.godine na osnovu koga su novčana sredstva ACG u iznosu od 3.000.000 Eur izdvojena i predata Centralnoj banci Crne Gore radi obezbjeđenja njihovog čuvanja

Stav rukovodstva je da će ishod krivične prijave biti pozitivan za Društvo i da će CBCG izdvojena sredstva vratiti ACG. Polazeći od te pretpostvake, ova novčana sredstva, čiji je iznos usaglašen prenešena su sa konta tekućih računa na ostala potraživanja.

Dio dobiti za 2019.godinu od 70% tj. u iznosu od 9.873.633 Eur Društvo je prenijelo u budžet bez Odluke Odbora direktora i zbog toga je ova transakcija knjižena na potraživanje od Ministarstva finansija.

Potraživanje od opštine Podgorica odnosi se na više plaćeni prirez. Prirez na porez na zarade u toku 2020. godine je uplaćivan u cjelosti opštini Podgorica, a trebalo je jedan dio uplatiti opštini Tivat. Pretplata prireza je konstatovana prilikom inspeksijske kontrole od strane Uprave lokalnih javnih prihoda iz opštine Podgorica.

20.3. Potraživanja za više plaćen porez na dobit i pdv-a

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	252.908	252.908
Potraživanja po osnovu pdv-a	15.321	248.657
	268.229	501.565

Prilikom promjene finansijskih iskaza za 2019. godinu, u skladu sa primjedbama eksternog revizora, dodatno je proknjiženo potraživanje za pretplaćeni porez na dobit u iznosu od **252.908** Eur za godine 2015., 2016., 2017. i 2018. i to po Zaključku Odbora direktora br. 001-6873 od 15.10.2021.godine. Pretplaćeni porez nije bilo moguće evidentirati kod Uprave prihoda i carina Crne Gore jer je odluka o knjiženju ovog potraživanja donešena nakon pokretanja postupka poreske

kontrole. U mišljenju broj 06/2-12338/2-23 od 22.03.2023. godine Uprava prihoda i carina osporila je potraživanje za preplaćeni porez.

Potraživanja za više plaćeni porez na dodatu vrijednost u iznosu od **15.321** Eur obuhvata potraživanje za porez u obračunskom periodu decembar 2022. godine u kojem je iznos poreza po računima dobavljača veći u odnosu na obaveze za pdv po računima izdatim za izvršene usluge. Navedeni iznos pdv kredita iskorišćen je u 2023. godini

21. Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročne finansijske plasmane čine oročeni depoziti kod:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Tekuće dospijeće stamb.kredita dati radnicima	14.807	15.157
Pozajmica Montenegro Airlines (1.000.000 Eur)	25.000	25.000
Pozajmica Montenegro Airlines (497.436 Eur)	497.436	497.436
Ispravka pozajmice MGX – 1.000.000 Eur	(25.000)	(25.000)
Ispravka pozajmice MGX – 497.436 Eur	(497.436)	(497.436)
	14.807	15.157

U toku 2020. godine data su dva zajma preduzeću Monenegro Airlines u iznosu od 1.000.000 Eur (na tri mjeseca, godišnja kamatna stopa 2%) i u iznosu od 497.436 Eur (na šest mjeseci, godišnja kamatna stopa 2%). Prvi kredit je vraćen u iznosu od 975.000€, dok drugi kredit nije vraćen.

Obračunata kamata za prvi zajam je 5.000 Eur , a za drugi kamata iznosi 4.987. Eur Kamate su knjižene u okviru potraživanja.

Pokrenut je postupak prinudne naplate za iznose nevraćenog zajma, a kako nije realizovana naplata donijeta su nova rešenja kojima se određuje izvršenje na nepokretnosti (poslovni prostor Montenegro Airlines u Budvi). Potraživanja za zajmove prijavljena su u stečajnu masu 10.06.2021.godine.

22. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Žiro račun	4.117.057	5.024.102
Stambeni fond	1.775.882	1.116.252
Blagajna	2.358	552
Ostala novčana sredstva	3.250	1.745
Devizni račun	13.269.478	8.307.103
Biznis kartice	6.714	-
	19.174.738	14.449.754

Raspoloživa novčana sredstva (žiro račun) na 31.12.2022. godine nalazila su se kod više poslovnih banaka i to Crnogorske komercijalne banke, Hipotekarne banke, Prve banke, NLB banke, Erste banke i Lovćen banke.

Račun za stambeni fond otvoren je kod CKB i na ovaj račun se uplaćuju obustave od zaposlenih po osnovu stambenih kredita i uplate poslodavca u iznosu od 3 % bruto zarada. U ostalim novčanim sredstvima nalaze se sredstva koje duže zaposleni koji vrše naplatu u gotovini .

23. Aktivna vremenska razgraničenja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Unaprijed plaćeni troškovi	96.457	77.954
Razgraničeni pdv	1.294	16.255
	97.751	94.209

Unaprijed plaćeni troškovi u iznosu od **96.457** Eur čine unaprijed plaćene troškove dobavljačima koji su ispostavili fakture u 2022. godini za 12 mjeseci, od kojih se jedan dio odnosi na 2022. godinu, a drugi dio na 2023. godinu.

Dio unaprijed plaćenih troškova u iznosu od **66.127** Eura odnosi se na :

- Generali osiguranje 45.385 Eur - faktura za osiguranje od odgovornosti i osiguranje imovine;
- Digit Montenegro iznos od 1.387 Eur za licence dobijene od firme;
- Sava montenegro osiguranje u iznosu od 18.634 Eur za osiguranje vozila;
- Interactive u iznosu od 599 Eur za godišnju pretplatu za softver auto cad;
- Nespa enterprise 122 Eur za pretplatu za korišćenje kataloga propisa;

Iznos od **30.000,00** Eur odnosi se na proviziju plaćenu EBRD-u 2015. godini za procjenu Projekta – Izgradnja nove putničke zgrade i rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme na aerodromu Tivat za koji je ova banka bila zainteresovana da odobri kredit. S obzirom da je postupak dobijanja kredita u zastoju, provizija se vodi na kontu aktivnog vremenskog razgraničenja.

Ostala AVR iznose **1.294** Eur - odnosi se na PDV iz ulaznih faktura koje datiraju iz 2022.godine, a koje su pristigle nakon 15.01.2023. godine (kada je završen obračun PDV za mjesec decembar).

24. Kapital

Kapital na 31.12.2022. godine iznosi 130.061.641 Eur. Sastoji se od osnovnog kapitala u iznosu od 101.500.000 Eura, revalorizacionih rezervi 32.803.498 Eur, neraspoređene dobiti iz ranijih godina 28.020.516 Eur, gubitak tekuće godine u iznosu od 218.501 Eur kao i gubitka ranijih godina od 32.043.873 Eur .

Dana 11.02.2014. godine izvršena je promjena pravne forme Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo tj. izvršena je registracija akcionarskog društva "Aerodromi Crne Gore" u Centralni registar privrednih subjekata čime je upisan osnovni kapital u iznosu od 101,50 miliona eura.

Vrijednost kapitala utvrđena je na bazi procjene ukupnog kapitala na dan 31.10.2012 godine koju je uradio "KPMG" d.o.o. Društvo je 100% u vlasništvu Vlade Crne Gore.

Broj akcija :10.150.000

Nominalna vrijednost:10

Ukupan kapital: 101.500.000

25.Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja čine:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rezervisanja za otpremnine	805.136	889.265
Rezervisanja za jubilarne nagrade	1.281.829	1.686.014
Rezervisanja za sudske sporove sa privrednim društvima	320.844	-
Rezervisanja-ostalo	1.704.035	1.178.195
	4.111.844	3.753.474

25.1.Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih

Ukupan iznos na 31.12.2022 godine iznosi **2.086.965** Eur.

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade su:

	2022.	2021.
Diskontna stopa	2,5%	2,5%
Rast zarada	3%	3%
Fluktuacija zaposlenih	4,00%	2,18%

Smrtnost zaposlenih: Tablice mortaliteta stanovništva CG u periodu 2010-2012

Na osnovu rezultata obračuna od strane angažovanog aktuara, prema zahtjevima MRS 19, sadašnja vrijednost budućih obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade na 31.12.2022.godine:

	Sadašnja vrijed. na 31.12.2022	Kratkoročni dio	Dugoročni dio
Rezerv.otpremnine	951.403	146.267	805.136
Rezerv.jubilarne nagrade	1.884.660	602.831	1.281.829
	2.863.063	749.098	2.086.965

25.2.Ostala dugoročna rezervisanja

Ukupan iznos na 31.12.2022. godine iznosi **1.704.036** Eur.

Rezervisanje u iznosu od 1.704.036 Eur odnosi se na:

- ostatak rezervisanja koje je rađeno na bazi obračuna vještaka angažovanog od strane Društva još 2019. godine u iznosu od **1.124.793** Eur po osnovu razlike zarada za period 2008. – 2018. godine. Radi se o nekoliko osnova: neiskorišćeni godišnji odmor 570.742 Eur; topli obrok 68.972 Eur; zimnica 88.377 Eur; bolovanje 13.859 Eur; regres 501 Eur; minuli rad 87.610 Eur; pekovremeni 204.446 Eur; jubilarne nagrade 90.286 Eur.
- rezervisanja za sudske sporove u iznosu od **579.242** Eur. Rezervacija rađena za osnove koji nisu bili obuhvaćeni u obračunu angažovanog vještaka (za prekovremni rad, prevoz, noćni rad, rad na praznik ...).

26.Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su prikazani sledećom tabelom:

	Rok otplate	Kamatna stopa % godišnje	2022. EUR 000	2021. EUR 000
EIB-prva tranša- 3.000.000	01.02.2025.	4,110 fiksno	500.000	700.000
EIB-druga tranša-3.000.000	01.08.2025.	3,889 fiksno	600.000	800.000
EIB-treća tranša -5.000.000	01.02.2026.	4,175 fiksno	1.166.667	1.499.999
EIB-četvrta tranša-1.000.000	01.02.2028.	5,083 varijabilno	400.000	466.666
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita			(800.000)	(800.000)
			1.866.667	2.666.666

Evropska investiciona banka je za svrhe modernizacije aerodroma i podizanju standarda bezbjednosti i usluga odobrila kredit “Aerodromima Crne Gore” u iznosu od 12.000.000 Eur-a. Kredit je odobren u četiri tranše i otplaćuje se u polugodišnjim ratama sa rokovima otplate do 01.02.2026. godine i za četvrtu tranšu do 01.08.2028.

godine. Kamatne stope se obračunavaju po fiksnim kamatnim stopama osim za poslednju tranšu.

27.Ostale dugoročne obaveze

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Dugoročne obaveze reprogram EPCG	328.110	-
NPO-sa pravom korišćenja/operativni lizing	893.990	925.867
	1.222.100	925.867

Iznos od 328.100 odnosi se na dugoročni dio obaveza Društva prema Elektroprivredi Crne Gore. S obzirom da Društvo nije dobijalo fakture za utrošak električne energije od decembra 2019. godine, EPCG je naknadno zaključila ugovor (br.01-9025 od 24.12.2021.godine) sa Aerodromima Crne Gore AD, Podgorica, kojim je u članu 24 precizirala da će se prethodno utrošena električna energija (od 01.12.2019. do zaključenja ugovora) obračunati u kumulativnom iznosu sa prvim obračunskim periodom nakon zaključenja ugovora. Ukupan iznos utrošene električne energije za prethodno navedeni period iznosio je 503.102,80 EUR (sa pdv-om).

Društvo je zbog navedenog duga zaključilo Sporazum o izvršavanju obaveza po osnovu duga za električnu energiju (03/2-1151 od 09.02.2022. godine) kojim se obavezalo da će cjelokupan dug otplatiti u 69 jednakih rata.

Iznos od 893.990 Eur odnosi se na obaveze po osnovu operativnog lizinga. Društvo ima dva aktivna ugovora o zakupu zemljišta u Tivtu koja podpadaju pod MSFI 16 i kao primalac lizinga evidentiralo je pravo korišćenja u aktivi i obaveze po osnovu lizinga u pasivi.

28.Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze na 31.12.2022. godine iznose **10.987.334** Eur (na 31.12.2021 godine iznose 6.242.670 Eur).

Odložene poreske obaveze predstavljaju poreske efekte koji se odnose na privremene razlike koje postoje između knjigovostvene (sadašnje) vrijednosti sredstva i neotpisane(sadašnje) vrijednosti tog sredstva za poreske svrhe. Ova razlika je posledica različitog obračuna amortizacije za računovodstvene i poreske svrhe (osim odloženog poreza za zemljište). Po ovom osnovu, za 2022. godinu je doknjižen iznos od 4.746.118 Eur i umanjen za iznos 1.454,31 Eur. Umanjenje se odnosi na sredstva koja su rashodovana u toku godine. Dio koji je uticao na bilans uspjeha iznosi 2.340.341 Eur. Ovaj efekat prevashodno je prouzrokovan usled povećanja poreske stope na dobit definisane Zakonom o porezu na dobit pravnih lica koji je u primjeni od 31.12.2021.godine.Da nije došlo do promjene poreskih stopa iznos odloženih poreskih obaveza umjesto 2.340.341 Eur iznosio bi 267.164

Eur. Dio koji se odnosi na preraspodjelu efekata procjene u korist odloženog poreza a na teret revalorizacionih rezervi ukupno iznosi 2.405.777 Eur.

29.Dugoročni odloženi priodi i primljene donacije

Odloženi prihod u iznosu **281.000 Eur** (2021.godina: 281.000 Eur) predstavlja grant od strane Vlade Italije koji se realizovao preko EBRD banke kao tijela za upravljanje grantskim sredstvima. Sredstva su iskorišćena za izradu idejnih rešenja za Projekat modernizacije i rekonstrukcije Aerodroma Tivat (izgradnja novog putničkog terminala, rekonstrukcija, rehabilitacija i proširenje manevarskih površina i platforme). Sama realizacija Projekta trebala se finansirati iz kredita EBRD u iznosu od 20 miliona Eur (bez državnih garancija), a pregovori sa ovom bankom su u zastoju od 2015. godine jer, pored brojnih dopisa resornom ministarstvu i Ministarstvu Finansija, nismo dobili stav nadležnih da li nastaviti pregovore sa EBRD (na samom početku, Vlada Crne Gore je dala saglasnost na Mandatno pismo).

Društvo se obavezalo da će u slučaju da se ugovor o kreditiranju ne zaključi, izvršiti povraćaj novca koji je Vlada Republike Italije donirala uvećanog za naknade koje mogu proisteći iz navedenog ugovora zbog otkazivanja saradnje.

Sa ovog konta je trebalo vršiti ravnomjerno prenos određenog iznosa tokom perioda korišćenja projekta koji je izgrađen, a taj iznos odgovara iznosu obračunate amortizacije.

Iznos od **7.427 Eur** (u 2021 godini 7.427 Eur) odnosi se na donaciju organizacije KAF iz Turske –oprema za dezinfekciju. Oprema do danas nije stavljena u upotrebu.

Iznos od **25.012 Eur** odnosi se na sredstva obezbijeđena kroz IPA projekte od čega se iznos od 24.754 Eur odnosi na video zid za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

30.Kratkoročna rezervisanja

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Rezervisanja za otpremnine	146.267	121.374
Rezervisanja za jubilarne nagrade	602.831	29.070
Rezervisanja za sudske sporove	317.576	1.012.414
	1.066.674	1.162.858

Rezervisanja za sudske sporove u 2021 godini iznosila su 1.012.414 Eur i odnose se na naknadu štete za manje isplaćene zarade za šest bivših članova menadžmenta u iznosu od 695.098 Eur kao i na naknadu štete za 61. zaposlenog u iznosu od 317.316 Eur. Iznosi uključuju i poreze i doprinose.

U toku 2022. godine dodatno je rezervisano 111.959 Eur za 23 zaposlena po različitim osnovima (prekovremeni rad, noćni rad, prevoz, stimulans...),i

stovremeno je izvršeno ukidanje rezervisanja u iznosu 806.797 Eura. Ukidanje je izvršeno na osnovu pravosnažnih presuda i sporazuma sa dva zaposlena.

Tabelarni prikaz promjena na rezervisanju za sudske sporove:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Stanje na 01.01.	1.012.414	933.586
Rezervisanja u toku godine	111.959	264.004
Odlivi po osnovu isplata	(627.563)	(143.210)
Ukidanje rezervisanja	(179.234)	(41.966)
Stanje na 31.12.	317.576	1.012.414

31. Krtakoročne obaveze

31.1.Obaveze po osnovu kredita i zajmova od kreditnih institucija i lica koja to nisu

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Kartkoročni dio za kredit EIB	800.000	800.000
Krtakoročni dio obaveze reprogram EPCG	87.496	-
NPO-sa pravom korišćenja/operativni lizing	6.207	6.922
	893.703	806.922

Krtakoročne obaveze odnose se na dio obavza koji dospijeva do jedne godine.(više u napomenama 25,26,27)

31.2.Primljeni avansi i depoziti

Primljeni avansi i depoziti na 31.12.2022.godine iznose **134.300 Eur** -a odnose se dijelom na uplate od avio kompanija koje služe kao garancija da će se nakon obavljenog leta izmiriti obaveze a dijelom na uplate koje su predviđene ugovorima o zakupu reklamnih površina,a dijelom na uplate koje se vrše tokom javnog poziva u kojem su ponuđači obavezni da izvrše uplatu depozita koji se vraća nakon dostavljanja bankarske garancije za uredno izvršenje ugovorenih obaveza .Iznos primljenih avansa i depozita na 31.12.2021.godine je 128.289 Eur.

31.3.Obaveze prema dobavljačima

2022.	2021.
--------------	--------------

	EUR	EUR
Dobavljači u zemlji	498.828	477.088
Dobavljači u inostranstvu	28.444	35.476
Obaveze iz specifičnih poslova	-	3
	527.272	512.567

Obaveze prema dobavljačima u zemlji odnose se na:

NAC.TURISTIČKA ORGANIZ.CRNE GO	101.250,00
CRNOGORSKI TELEKOM AD	53.277,75
ASFALT-BETON GRADNJA	47.123,45
GENERALI OSIGURANJE MONTENEGRO	39.191,69
ELEKTROPRIVREDA CG- SNABDIJEVAN	32.114,62
SAVA MONTENEGRO AD ZA OSIGURAN	21.482,18
TENEGRO GROUP DOO	14.680,20
JUGOPETROL-SREDSTVA NA PLATFOR	10.266,42
ADVOKAT MILORAD JANJEVIĆ	10.244,41
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	9.709,00
OSTALI	101.699

Obaveze prema ino dobavljačima u iznosu od 28.444 Eur -a odnose se na 11 dobavljača iz inostranstva.

32. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Ostale obaveze iz poslovanja	4.497.817	1.290.836
Ostale kratkoročne obavaze	153.436	135.099
Obaveze po osnovu pdv a i ostalih javnih prihoda	374.169	1.061.162
Obaveza po osnovu poreza na dobit	1.630.860	-
	6.656.283	2.487.097

32.1.Ostale obaveze iz poslovanja na 31.12.2022 godine iznose **4.497.817 Eur** i odnose se na odobrene popuste avio kompanijama koje avio kompanije najčešće koriste za zatvaranje budućih obaveza prema Društvu a za manji dio popusta se na zahtjev kompanije vrši povraćaj novčanih sredstva. (Više u napomeni br. 4)

Iznos obaveza iz poslovanja na 31.12.2021. godine iznosio je 1.290.836 Eur.

32.2.Ostale kratkoročne obaveze

Ukupan iznos na ovoj poziciji je **153.436** Eur:

- Iznos od **18.680,00** Eur odnosi se na obaveze za isplatu otpremnine po osnovu odlaska u penziju za jednog zaposlenog i na obavezu za isplate po osnovu ugovora o djelu.
- Iznos od **127.179** Eur koji predstavlja obavezu za učešće u dobitku; u 2019.god. ovaj iznos bio 6.343.640 Eur. (Vlada CG je donijela zaključke da se dio dobiti iz 2017. god. i ranijih godina, u iznosu od 6.270.650 Eur -a, iskoristi kao kolateral za kredit privrednog društva Montenegro Airlines. S obzirom da Montenegro Airlines nije vratio kredit banka je povukla kolateral, ali nije u cjelosti, naime iznos od **68.767** Eur vraćen je na tekući račun Društva i taj iznos je, između ostalog, preostao na obavezama za učešće u dobitku jer je odliv sredstava povučenog kolaterala knjižen u poslovnim knjigama kao umanjeње obaveze prema budžetu. Pored ovog iznosa, u okviru ove obaveze, preostao je iznos od **58.412** Eur koji predstavlja manji iznos dobiti iz 2017.god. koji je trebao biti prenijet u budžet, naime Odlukom Odbora direktora 01-7377 od 07.12.2018.godine da se dio dobiti iz 2017. u iznosu od 2.749.501 Eur iskoristi kao kolateral, a ostatak dobiti od 58.412 Eur zadrži na poslovnom računu Društva do konačne instrukcije Osnivača.
- Po Odluci Vlade CG br.07-1933 od 16.maja 2019.godine, pored prenosa u budžet iznosa od 6.707.085 Eur, određeno je da se 5% dobiti u iznosu od 479.078 Eur utroši na podršku sportskim, obrazovnim, kulturnim, humanitarnim i sl. potrebama – od ovog iznosa je preostalo **7.578** Eur.

32.3.Obaveze po osnovu pdv a i ostalih javnih prihoda

Saldo na ovoj poziciji na 31.12.2022. godine iznosi **374.169** Eura od čega se 306.625 Eura odnosi na dug po osnovu poreza i doprinosa obuhvaćen reprogramom a iznos od 67.544 Eur na obaveze po osnovu prireza.Gro obaveza po osnovu prireza odnose se na obaveze Društva za prirez opštini Tivat.Ove obaveze konstatovane su tokom inspekcijske kontrole iz Lokalne uprave opštine Podgorica.Gro ovog prireza odnosi se na obrčun prireza na porez iz 2020.godine kada je cjelokupan iznos prireza uplaćivan opštini Podgovrica a trebalo je jedan dio uplaćivati opštini Tivat pa je inspektorka konstatovala pretplatu prireza na porez za opštinu Podgorica.

Iznos obaveza na 31.12.2021. godine je iznosio 1.061.162 Eur -a se odnosi na neizmirene poreze i doprinose za zaključena vanskudska poravnanja (po osnovu razlike u zaradi za period od 2008. godine do 2018 godine ;obračun razlika izvršio angažovani vještak krajem 2019.godine) i 900 Eura obaveza za poreze,carine i druge dadžbine.Društvo je u 2022 godini u skladu sa Zakonom o reprogramu

poreskog potraživanja podnijelo zahtjev za reprogram poreskog duga. Rešenjem broj 06/01-26/2-2022 od 09.11.2022. godine izvršen je reprogram duga po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa na lična primanja.

32.4. Obaveze o osnovu poreza na dobit

Iznos obaveze na 31.12.2022 godine iznosi **1.630.860** Eura. Društvo je izvršilo knjiženje Rešenja o reprogramu poreskog duga (06/1-26/1-2022) u dijelu koji se tiče poreza na dobit u iznosu od 1.630.860,00 eura i to na teret rezultata predhodnog perioda. Iznos obaveza poreza na dobit utvrđen je tokom poreske kontrole. Društvo je predalo prijavu poreza na dobit za 2019. godinu u kojoj je iskazalo obavezu u iznosu 1.090.359,18 Eur dok je poreska inspektorka utvrdila obavezu za 2019. godinu u iznosu 2.721.219,12 Eur. Razlika između iznosa koji je utvrdilo Društvo i iznosa koji je utvrdila poreska inspektorka iznosi 1.630.860,00 Eur i nastala je zbog načina tretmana dijela prihoda koji se odnose na ukidanje ranije formirane ispravke potraživanja. Nesporna je obaveza po ovom osnovu samo je sporan period kada ovu obavezu treba izmiriti jer je Društvo pošlo od toga da u skladu sa Zakonom o porezu na dobit prvanih lica član 17 stav 2 ove prihode treba prikazati u poreskom bilansu u momentu njihove naplate. (Jedan dio ovih prihoda naplaćen je u 2020. i 2021. godini).

33. Pasivna vremenska ograničenja

Odnose se na:

	2022.	2021.
	EUR	EUR
Obračunati, nefakturisani troškovi	20.351	443.290
Obračunate provizije banaka	2.323	1.032
Razgraničene obaveze za PDV	3.849	12.591
	26.523	456.913

Najveći iznos u obračunatim nefakturisanim troškovima u iznosu od 12.584,26 Eur odnosi se na ukalkulisane troškove za usluge automatizacije u opsluživanju putnika, prtljaga i aviona (čekiranje putnika i prtljaga). U 2021 godini najveći iznos u obračunatim nefakturisanim troškovima iznosi 414.158 Eura i odnosi se na utrošenu električnu energiju za period od decembra 2019. godine do 31.12.2021. godine. U 2019. godini je raskinut ugovor, a novi ugovor sa Elektroprivredom sklopljen je tek 24. 12. 2021. godine i u članu 24. je precizirano da će se prethodno utrošena električna energija od 01.12.2019. do zaključenja ovog ugovora obračunati u kumulativnom iznosu sa prvim obračunskim periodom nakon zaključenja ugovora. Vremensko razgraničenje iz 2021. godine zatvoreno je po prijemu fakture početkom 2022. godine.

34. Transakcije sa povezanim licima

Društvo je 100% u vlasništvu osnivača Vlade Crne Gore što čini Društvo zavisnim od Vlade Crne Gore (države Crne Gore). Zbog toga se država Crna Gora i kompanije koje su u vlasništvu države Crne Gore klasifikuju kao povezana lica Društva.

Sve transakcije sa povezanim pravnim licima proističu iz tekućeg poslovanja i njihova vrijednost se ne razlikuje od vrijednosti koje su ostvarene u standardnim transakcijama.

34.1) Prihodi-prodaja u toku 2022god (povezana lica)

OPŠ.TV-POREZ -NEPOKRETNOST	144.148,75
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	124.459,56
JP VODOVOD I KANALIZACIJA TV	56.288,43
OPŠ.TV ZAKUP ZEMLJIŠTA	50.556,22
OPŠTINA PG.NEPOKRETNOST	46.383,38
KOMUNALNO-TIVAT	42.496,83
VODOVOD I KANALIZACIJA-PG	35.268,97
OPŠ.TV-SLETANJE AVIONA-OBALA	34.700,00
DOM ZDRAVLJA PODGORICA	18.700,00
D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠ	17.532,90
ČISTOĆA	16.964,01
DEPONIJA	14.435,09
TOMONTENEGRO D.O.O	12.854,15
JZU DOM ZDRAVLJA DIMITRIJE MARENIĆ	11.165,00
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLO	4.930,04
CDA-CENTR.KLIRINŠKO DEPOZITARN	3.950,65
POŠTA CRNE GORE	3.663,45
AGENCIJA ZA ELEKTRONS.KOMUNIK.	2.921,24
INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE CG	1.968,20
RADIO TELEVIZIJA CG	1.754,50
JU INST.ZA RAZVOJ I ISTRAŽ.ZAŠ	1.671,62
OPŠ.TV.NAKNADA ZA PRISTUP SA O	1.000,00
	647.812,99

34.2) Rashodi-nabavka roba I usluga u toku 2022god.(povezana lica)

OPŠ.TV-POREZ -NEPOKRETNOST	144.148,75
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	124.459,56
JP VODOVOD I KANALIZACIJA TV	56.288,43
OPŠ.TV ZAKUP ZEMLJIŠTA	50.556,22
OPŠTINA PG.NEPOKRETNOST	46.383,38
KOMUNALNO-TIVAT	42.496,83
VODOVOD I KANALIZACIJA-PG	35.268,97
OPŠ.TV-SLETANJE AVIONA-OBALA	34.700,00
DOM ZDRAVLJA PODGORICA	18.700,00
D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠ	17.532,90
ČISTOĆA	16.964,01
DEPONIJA	14.435,09
TOMONTENEGRO D.O.O	12.854,15
JZU DOM ZDRAVLJA DIMITRIJE MARENIĆ	11.165,00
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLO	4.930,04
CDA-CENTR.KLIRINŠKO DEPOZITARN	3.950,65
POŠTA CRNE GORE	3.663,45
AGENCIJA ZA ELEKTRONS.KOMUNIK.	2.921,24
INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE CG	1.968,20
RADIO TELEVIZIJA CG	1.754,50
JU INST.ZA RAZVOJ I ISTRAŽ.ZAŠ	1.671,62
OPŠ.TV.NAKNADA ZA PRISTUP SA O	1.000,00
	647.812,99

34.3) Potraživanja od kupaca na 31.12.2022god (povezana lica)

MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČAJU	6.592.556,37
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83
KONTROLA LET.SRBIJE I CG SMATS	6.651,07
UPRAVA CARINA CRNE GORE	4.102,60
MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJ	3.547,64
MINISTARSTVO ODBRANE RCG	3.114,21
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	2.920,00
VLADA REPUBLIKE CRNE GORE	1.837,90
POŠTA CRNE GORE	1.359,80
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE C	464,50
UPRAVA POLICIJE	386,60
CENTRALNA BANKA CRNE GORE	367,80
MINISTRATSTVO JAVNE UPRAVE	306,50
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠU	285,00
KABINET PREDSEDNIKA CRNE GORE	250,00
GEN.SEKRETERIJAT VLADE-PROTOKO	211,70
MINISTARSTVO KAPITALNIH INVESTIJA	135,00

KONTROLA LETA-STARI TERMINAL	60,00
MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJ	30,00
	<u>6.879.818,52</u>

34.4) Ispravka potraživanja na 31.12.2022god

MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČAJU	6,592,541.37
UPRAVA CARINA CRNE GORE	3,483.40
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA	2,920.00
MINISTARSTVO ODBRANE RCG	2,867.01
UPRAVA POLICIJE	386.60
GEN.SEKRETERIJAT VLADE-PROTOKOL	196.70
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE CRNE GORE	189.50
	<u>6,602,584.58</u>

34.5) Potraživanje od Ministarstva finansija u iznosu od 9.873.633 Eur (napomena 20. 2)

34.6) Obaveze prema dobavljačima na 31.12.2022.godine (povezana lica)

NAC.TURISTIČKA ORGANIZ.CRNE GO	101.250,00
ELEKTROPRIVREDA CG- SNABDIJEVAN	32.114,62
ELEKTRODISTRIBUCIJA TIVAT	9.709,00
JP VODOVOD I KANALIZACIJA TV	4.250,19
VODOVOD I KANALIZACIJA-PG	2.469,26
KOMUNALNO-TIVAT	1.924,64
JZU DOM ZDRAVLJA DIMITRIJE MA	1.439,80
D.O.O. CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠ	1.415,70
DEPONIJA	1.110,38
OPŠ.TV-SLETANJE AVIONA-OBALA	1.090,00
ČISTOĆA	1.074,78
OPŠ.TV.NAKNADA ZA PRISTUP SA O	1.000,00
CDA-CENTR.KLIRINŠKO DEPOZITARN	302,50
AGENCIJA ZA CIVILNO VAZDUHOPLO	149,94
	<u>159.300,81</u>

34.7) Obaveze prema Vladi Crne Gore na 31.12.2021.god. za učešće u dobitku u iznosu od 134.756,62 Eur (više u napomeni 32.2)

34.8) Obaveza prema Elektroprivredi Crne Gore A.D. po ugovoru o snadbijevanju električnom energijom br.ug.01-9025 od 24.12.2021 godine na 31.12.2022 godine iznosi 415.606 Eur.

34.9) Primanja ključnog rukovodećeg/upravljačkog osoblja

Ukupna primanja (uključujući poreze, doprinose i prirez) Odbora direktora za 2022.godinu iznose 129.388 Eur dok za 2021 godinu iznose 129.210 Eur.

Ukupna primanja (uključujući poreze, doprinose i prirez) za izvršnog direktora, zamjenika izvršnog direktora, pomoćnike direktora, direktore aerodroma, pomoćnike direktora aerodroma za 2022 godinu iznose 375.033 Eur. Ukupan broj rukovodilaca je 13 od kojih nisu svi bili angažovani po 12 mjeseci.

Ukupna primanja rukovodećeg osoblja za 2021 godinu iznosila su 397.612 Eur.

35. Sudski sporovi

Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 je propisano da je Društvo dužno da izvrši rezervisanja za potencijalne obaveze ako su ispunjeni sledeći uslovi: kad pravno lice ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske korisiti biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveze može pouzdano procijeniti.

Prema izvještajima advokata koji zastupaju firmu preduzeće je izvršilo odgovarajuća rezervisanja.

Aerodromi Crne Gore
Airports of Montenegro

montenegroairports.com

**Aerodromi
Crne Gore**

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA O POSLOVANJU

ZA 2022.
GODINU

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom
saobraćaju "AERODROMI CRNE GORE" Podgorica
Registarski broj: 40009414
PIB: 02305623

Podgorica, April 2022.

SADRŽAJ

5
UVOD

6
OSNOVNI PODACI
DRUŠTVA

7
MISIJA I VIZIJA
DRUŠTVA

7
POLITIKA
PREDUZEĆA
AERODROMA
CRNE GORE AD

8
REALIZACIJA
POSLOVNE
POLITIKE
DRUŠTVA

11
KOMERCIJALNA
POLITIKA

28
FINANSIJSKA
POLITIKA

36
SERTIFIKACIJA I
REALIZOVANE AK-
TIVNOSTI NA AERO-
DROMU CRNE GORE

40
POLITIKA ZAŠTITA
ŽIVOTNE SREDINE

42
POLITIKA ZAŠTITE
I ZDRAVLJA NA
RADU

46
REALIZOVANE
NABAVKE U
2022. GODINI

46
CENTAR ZA
OBUKU

48
ADMINISTRATIVNI KA-
PACITETI, UPRAVLJANJE
LJUDSKIM RESURSIMA I
PRAVNI POSLOVI

50
UNAPREĐENJE I
RAZVOJ INTER-
GRISANOG SIS-
TEMA KVALITETA

51
UPRAVLJANJE
VAZDUHOPLO-
VNOM SIGURNOSTU
U 2022. GODINI

1.

UVOD

JP Aerodromi Crne Gore osnovano je 1999. godine. Od 2003. godine, rukovodi međunarodnim aerodromima u Podgorici i Tivtu, koji su do tada bili u vlasništvu JAT-a.

Od samog osnivanja, društvo je konstantno napredovalo i raslo, što se ogleda u stalnom infrastrukturnom razvoju, porastu saobraćaja u smislu povećanja broja putnika, operacija vazduhoplova i destinacija sa kojima su crnogorski aerodromi povezani, te u stabilnom finansijskom poslovanju oličenom u pozitivnom poslovnim rezultatu na kraju svake finansijske godine.

U cilju dugoročnog definisanja razvoja i infrastrukturnih aktivnosti, 2006. godine usvojen je Master plan razvoja aerodromskog preduzeća za period do 2023. godine.

Iste godine otvorena je nova terminalna zgrada na Aerodromu Podgorica i rekonstruisana terminalna zgrada na Aerodromu Tivat.

2007. godine Aerodrom Podgorica, je, od strane ACI (Airports Council International) – svjetske organizacije koja predstavlja aerodrome, proglašen za najbolji aerodrom do 1 milion putnika.

Imajući u vidu promjenu trendova na globalnom nivou, koja se odnosi na avio saobraćaj, te potrebe vazduhoplovne industrije i putnika kao krajnjih korisnika vazduhoplovnih usluga, 2011. godine, od strane Vlade Crne Gore usvojen je novi Master plan razvoja Aerodroma Crne Gore do 2030. godine, kao revizija već postojećeg. Pored navedenog strateškog dokumenta, 2013. godine usvojena je i Držav-

na studija lokacije za Aerodrom Tivat, kojom su stvorene pretpostavke za dalji infrastrukturni razvoj ove vazdušne luke, kao i Lokalna studija lokacije za Aerodrom Podgoricu koja je usvojena 2018.godine.

2013. godine, odlukom Vlade Crne Gore, osnovano je jednočlano akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore", koje u tom obliku posluje i danas.

Prilikom transformacije Društva iz javnog preduzeća u akcionarsko društvo, od strane renomirane konsultantske kuće KPMG urađena je i procjena vrijednosti imovine, i ista je na dan 31.10.2012. godine iznosila 101,5 miliona eura. Nova procjena vrijednosti imovine rađena je na dan 31.12.2019. godine od strane renomirane konsultantske kuće Crowe RS Advisory i iznosila je 123 miliona eura.

Procjena vrijednosti imovine
na dan 31.12.2021. godine
iznosila je **122 miliona**
eura.

2.

OSNOVNI PODACI DRUŠTVA

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" osnovano je kao jednočlano akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme u cilju obavljanja privredne djelatnosti. Vlada Crne Gore je jedini osnivač i vlasnik Društva. Društvo posluje pod nazivom: Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju „Aerodromi Crne Gore“.

Skraćeni nazivi Društva glasi: „Aerodromi Crne Gore“AD.

Sjedište Društva je u Podgorici, Aerodrom Podgorica.

Pretežna djelatnost Društva je uslužna djelatnost u vazdušnom saobraćaju koja obuhvata:

- aktivnosti u vezi sa prevozom putnika, životinja ili robe vazdušnim putem
- kontrolu aerodroma i vazdušnog saobraćaja; rad zemaljske službe na aerodromu i drugo
- protivpožarnu zaštitu i odbranu na aerodromu.
- Društvo obavlja djelatnost na cijeloj teritoriji Crne Gore u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta bliže su utvrđeni nazivi organizacionih djelova, radna mjesta i potreban broj izvršilaca, vrsta i stepen stručne sprema, radno iskustvo, posebni uslovi koje izvršioci moraju ispunjavati u skladu sa zakonom, poslovi sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju i uspješnije obavljanje poslova iz djelatnosti Društva.

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta donosi Odbor direktora.

Vlada Crne Gore kao osnivač ima ovlašćenje skupštine akcionara u skladu sa zakonom. Ostali organi Društva su:

- Odbor direktora;
- Izvršni direktor

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Društva čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar. Sredstva za rad Društva obezbjeđuju se iz sredstava ostvarenih pružanjem usluga iz okvira djelatnosti Društva i drugih izvora u skladu sa zakonom. Društvo vodi računovodstvo i priprema godišnje i periodične finansijske izvještaje i iskaze u skladu sa zakonom. Društvo obrazuje fondove i rezerve u skladu sa zakonom i potrebama poslovanja i razvoja Društva. Osnivač odlučuje o obrazovanju fondova i rezervi koje nijesu obavezne po zakonu.

3.

MISIJA I VIZIJA DRUŠTVA

Misija Društva ogleda se u obezbjeđivanju sigurnih, bezbjednih, visoko kvalitetnih i troškovno-efikasnih usluga i infrastrukture u avio saobraćaju, koji doprinose osnaživanju društvenog i ekonomskog prosperiteta države Crne Gore.

Obezbijediti održive, sigurne, bezbjedne i ekološki prihvatljive operacije aerodromskog

poslovanja na crnogorskim aerodromima. Obezbijediti modernu i efikasnu aerodromsku infrastrukturu i visoko-kvalitetnu uslugu. Obezbijediti ekspanziju i unapređivanje uz integrisani razvoj sa drugim vidovima saobraćaja. Obezbijediti angažman talentovanog i motivisanog tima zaposlenih.

4.

POLITIKA PREDUZEĆA AERODROMA CRNE GORE AD

VODEĆI PRINCIPI

BEZBIJEDNOST I SIGURNOST

Bezbjednost i sigurnost naših klijenata i osoblja je okosnica našeg biznisa.

ŽIVOTNA SREDINA

Planiranje i sprovođenje mjera očuvanja životne sredine u skladu sa standardima ekološke države i najboljem iskustvu branše.

POSLODAVAC ZA PRIMJER

Odnos prema zaposlenima na jednak način, čuvanjem njihovog dostojanstva uz stalan rast životnog standarda.

PARTNERSKI ODNOSI I LOJALNOST

Otvorena, konstruktivna i nediskriminatorna saradnja sa svim partnerima i državnim subjektima.

ODGOVORNO UPRAVLJANJE CJelokUPNOM IMOVINOM

Svijest o visokoj ličnoj odgovornosti za osmišljen, produktivan razvoj i uspješan finansijski menadžment.

EKONOMSKI RAZVOJ

Podsticaj ekonomskom razvoju šire regije oko oba aerodroma i države Crne Gore.

5.

REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA

Aerodromi Crne Gore su tokom 2020. godine, kao i cijela avio industrija, bili teško pogođeni pandemijom koronavirusa. Obustava letova na duži vremenski period, na Aerodrome Crne Gore čije poslovanje direktno zavisi od obavljenih letova, njihove frekvencije i popunjenosti aviona, ostavio je značajne posledice u vidu smanjenja broja putnika (80%) i broja rotacija vazduhoplova (63%), broja destinacija, odnosno prihoda u odnosu na rekordnu 2019. godinu.

U 2021. godini dolazi do oporavka saobraćaja ali i dalje pracenog određenim Covid restrikcijama.

U 2021. godini ukupno je opsluženo 1.324.016 putnika (što predstavlja 50% broja putnika u odnosu na 2019. godinu) i 9.492 vazduhoplova (što predstavlja 64% broja letova u odnosu na 2019. godinu).

Za 2021. godini je značajno pomenuti i početak rada nove nacionalne avio-kompanije Tomontenegro, pod brendom Air Montenegro.

U 2021. godini sa oba aerodroma se saobraćalo na cca 40 destinacija (u 2019 godini 70 destinacija) dok je saobraćalo 24 avio-kompanije za razliku od 50 avio-kompanija koje su saobraćale u 2019. godini.

Međutim, oporavak bi bio značajniji da je, u skladu sa najavama, obnovljen saobraćaj sa Ruskom federacijom i Bjelorusijom, a do čega nije došlo iz opšte poznatih razloga.

Usled prethodno navedenih problema uzrokovanih pandemijom, kao i političkom situacijom u Rusiji i Ukrajini, Aerodromi Crne Gore su za 2022 godinu pristupili izradi nove Podsticajne šeme u cilju stvaranja pretpostavki za dalji i brži oporavak saobraćaja na oba naša aerodroma, kako sa aspekta broja putnika tako i sa aspekta broja destinacija.

U tom smislu, pored ostalih podsticaja, uvedeni su podsticaji za aviokompanije koje će obavljati letove na Strateškim rutama kao i za aviokompanije koje će imati bazirane avione na oba naša aerodroma. Takodje je usvojena i lista stateških ruta sa 14 destinacija, 11 koje povezuju aerodrom Podgorica i 3 koje povezuju aerodrom Tivat.

Imajući u vidu ostvarene rezultate za 2022. godinu, možemo zaključiti da su navedene novine imale pozitivan efekat.

Saobraćaj je obavljan na 11 strateških ruta, pri čemu je ostvaren značajno veći obim saobraćaja nego 2021. godine:

PODGORICA – LONDON

262 rotacije, 88.717 putnika;
2021 - 31 rotacija, 7.307, putnika

PODGORICA – BERLIN

80 rotacija, 26.403, putnika;
2021 - 26 rotacija, 7.381, putnika

PODGORICA – MINHEN

80 rotacija, 25.748 putnika;
2021 - 66 rotacija, 15.607 putnika

TIVAT – LONDON

80 rotacija, 26.403, putnika;
2021 - 26 rotacija, 7.381, putnika

UKUPNO TIVAT

212 rotacija, 65.120, putnika;
2021 - 52 rotacije, 14.007 putnika

PODGORICA – RIM

94 rotacija, 30.660, putnika;
2021 - nije bilo letova na ovoj ruti

PODGORICA – MILANO

60 rotacija, 21.648 putnika;
2021 - nije bilo letova na ovoj ruti

PODGORICA – DORTMUND

99 rotacija, 33.268 putnika;
2021 - 100 rotacija, 28.062 putnika

TIVAT – MANČESTER

61 rotacija, 19.082, putnika;
2021 - 4 rotacije, 801 putnika

PODGORICA – BRISEL

100 rotacija, 32.576, putnika;
2021 - 49 rotacija, 12.914, putnika

PODGORICA – BARSELONA

103 rotacije, 33.250 putnika;
2021 - 45 rotacija, 12.626, putnika

UKUPNO PODGORICA

878 rotacije, 292.270 putnika;
2021 - 317 rotacija, 83.897 putnika

TIVAT – BERLIN

61 rotacija, 17.996, putnika;
2021 - 36 rotacija, 9.821 putnika

UKUPNO 2022

1.090 rotacija, 357.390 putnika;
2021 - 369 rotacija, 97.904 putnika
**Gotovo 3x više rotacija i
3,6 x više putnika**

Osim toga, činjenica da je navedeno doprinijelo poboljšanju avio-dostupnosti Crne Gore (Aerodrom Podgorica cjelogodišnje bio povezan sa 17 destinacija, a od novembra i sa 18 destinacija (nakon početka letova iz Mančester, koji su najavljeni kao cjelogodišnji), od čega je 8 ruta Liste strateških ruta, dok je Aerodrom Tivat na 3 strateške rute imao letove tokom IATA ljetnje sezone 2022.), što je posebno značajno za crnogorski turizam, u potpunosti potvrđuje ispravnost usvajanja nove podsticajne šeme.

U 2022. godini sa oba aerodroma se saobraćalo na 53 destinacija (u 2019. godini 70 destinacija, dok u 2021.40) dok je saobraćalo 34

avio-kompanije za razliku od 50 avio-kompanija koje su saobraćale u 2019. godini i 24 u 2021. godini.

Takođe, saobraćaj koji je ostvarila avio-kompanija Tomontenegro u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, uz ispunjavanje uslova definisanih za avio-kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromima u Podgorici i Tivtu, potvrda je opravdanosti dopune podsticajne šeme u tom dijelu (uz napomenu da je kompanija pocela sa operacijama u junu 2021 godine).

2022. god.: 2091,5 letova i 359.383 putnika, a 2021. god.: 887,5 letova i 112.742 putnika.

REALIZACIJA POSLOVNE POLITIKE DRUŠTVA (NASTAVAK)

Imajući u vidu rezultate ostvarene u 2022. godini, posebno kada je riječ o Aerodromu Podgorica, u cilju stvaranja pretpostavki za dalji rast saobraćaja i poboljšanje avio-dostupnosti Crne Gore instrumentima komercijalne politike, pripremljen je i usvojen predlog nove Podsticajne šeme, koji sadrži određene izmjene u dijelu podsticaja koji se odnose na avio-kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama, i avio-kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat kao i proširenje aktuelne Liste strateških ruta, dodavanjem tri nove rute i to:

- Podgorica – Marsej, Podgorica
- Dablin i Podgorica – Vece. Takođe, pripremljen je i novi cjenovnik aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja.

Najznačajnija izmjena u cjenovniku je povećanje cijene naknade za bezbjednost, sa 1,75 EUR na 3,25 EUR. Naime, cijena od 1,75 eur., pri broju odlazećih putnika opsluženih u 2022. godini, samo je djelimično pokrivala troškove koji se odnose na segment bezbjednosti aerodroma. Osim toga, cijene za tu vrstu usluge na aerodromima u okruženju kreću se u rasponu od 4 do 6,50 eur, tako da navedena izmjena ima puno ekonomsko opravdanje, i doprinijeće povećanju ukupnih prihoda u narednom periodu.

Ostale izmjene se odnose na povećanje cijene usluga zemaljskog opsluživanja za segment opšte i poslovne avijacije, čime će se stvoriti pretpostavke za rast prihoda od ovog segmenta avijacije. Povećane su cijene i vip usluga (VIP prolaz, VIP i predsjednički saloni, ubrzana pasoška kontrola).

Pored aktivnosti koje utiči na avijacijske prihode, u 2022. godini su sprovedeni Javni pozivi za djelatnost ugostiteljstva kao i davanja u zakup poslovnih prostora na AP i AT za djelatnosti rent a car i prodavnice djelatnosti maloprodaje robe široke potrošnje, cigareta i štampe. Kao rezultat sprovedenih poziva imamo povećanje fiksnih prihoda za ugostiteljstvo za preko 20%. Posebno uspješnim se može okarakterisati javni poziv za zakup poslovnih prostora na oba aerodroma gdje je prosječna cijena zakupa sa cca 200 eur/m2 (neto) povećana na cca 790 eur/m2 (neto).

Pored ostalih aktivnosti Služba za Marketing je bila zadužena za pripremu promotivnog materijala i učestvovala na značajnim sajmovima – WTM u Londonu, Luxembourg festival, sajam turizma u Beogradu, World aviation festival u Amsterdamu, Aviation event Kluž, IFATSEA konferencija Budva.

Pripremljen je novi cjenovnik aerodromskih usluga i usluga zemaljskog opsluživanja.

6.

KOMERCIJALNA POLITIKA

STRUKTURA REALIZOVANOG SAOBRAĆAJA

U 2022. godini na crnogorskim aerodromima je opsluženo **1.919.604 putnika** (što predstavlja 72,04% broja putnika u odnosu na rekordnu 2019. godinu) i **vazduhoplova 11.077,50** (što predstavlja 76,22% vazduhoplova u odnosu na rekordnu 2019. godinu).

Posmatrano po aerodromima, na Aerodromu Podgorica opsluženo je **1.266.893 putnika** (97,70% putnika u odnosu na rekordnu 2019. godine), i **6.336,5 vazduhoplova** (84,70% ostvarenog broja letova u odnosu na rekor-

dnu 2019. godinu).

Na Aerodromu Tivat je opsluženo **652.711 putnika** (47,70% putnika u odnosu na rekordnu 2019. godinu) i **4.741 vazduhoplova** (67% vazduhoplova u odnosu na rekordnu 2019. godinu)

U broju aviona nijesu uključeni školski letovi na AP Podgorica kojih je u 2021. godini bilo 10 a u 2019. godini 401,5.

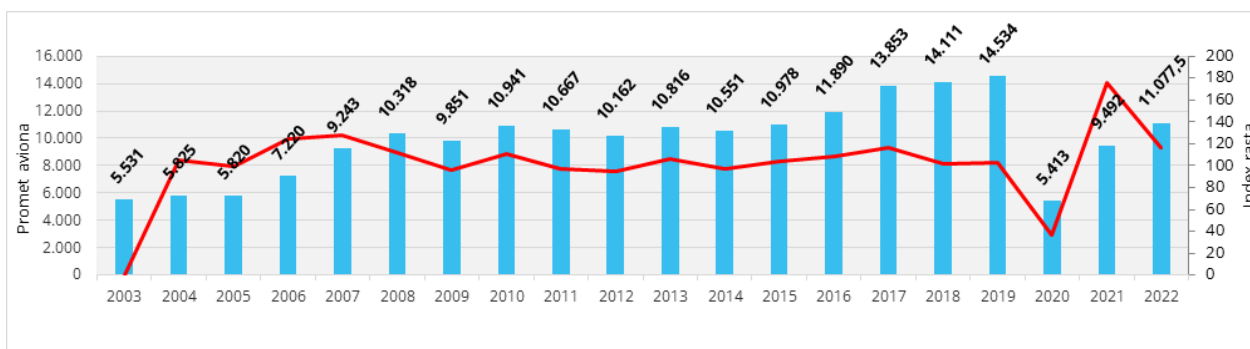
PROMET AVIONA

AERODROM	2022	2021	2019	INDEX 2022/ 2019	% učešća 2022	% učešća 2021	% učešća 2019
PODGORICA	6,336.5	4,588	7,484	84.7	57	48	51
TIVAT	4,741	4,904	7,050	67	43	52	49
UKUPNO	11,077.5	9,492	14,534	76.22	100	100	100

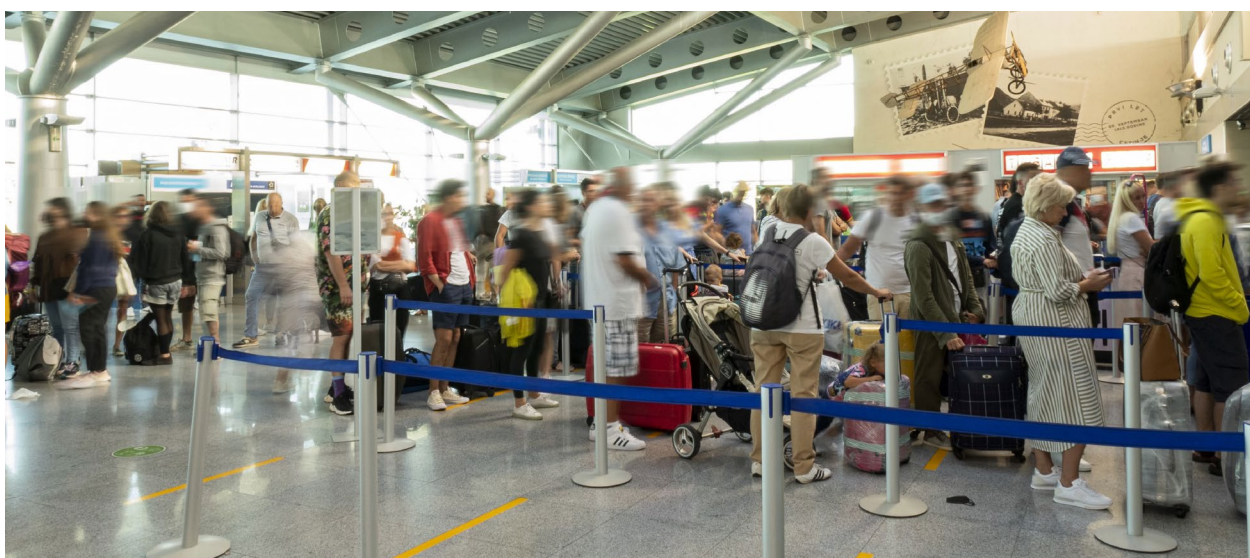
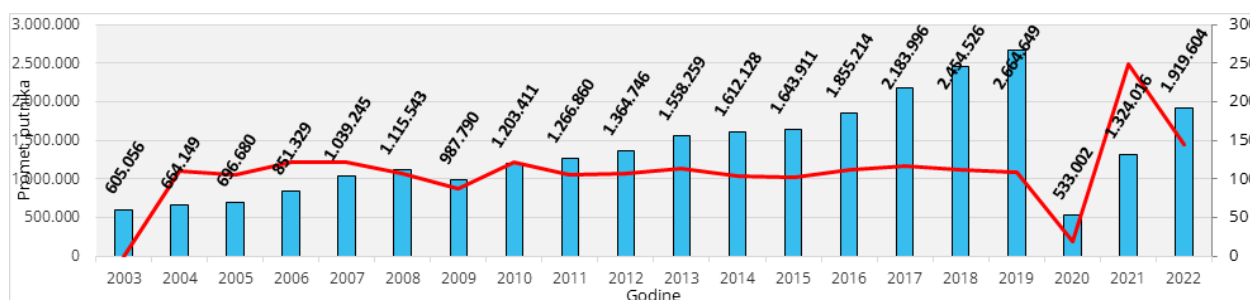
PROMET PUTNIKA

AERODROM	2022	2021	2019	INDEX 2022/ 2019	% učešća 2022	% učešća 2021	% učešća 2019
PODGORICA	1,266,893	652,683	1,297,367	97.7	66	49	49
TIVAT	652,711	671,333	1,367,282	47.7	34	51	51
UKUPNO	1,919,604	1,324,016	2,664,649	72.04	100	100	100

PROMET VAZDUHOPLOVA 2003-2022. GODINA

PROMET PUTNIKA 2003-2022. GODINA

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA PO AVIOKOMPANIJAMA

PROMET VAZDUHOPLOVA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	Load faktor2022	%Učešća u ukupnom prometu aviona 2022	INDEX 2022/2019
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV			
AIR SERBIA	2,137.5	1,977	1,773	76	19.3	121
AUSTRIAN AIRLINES	570	373	322	75.1	5.1	177
AIR ASTANA	89	106		79.8	0.8	
AZUR			36			
ASL AIRLINES			24			
AZERBAIJAN	12		13	66.1	0.1	92
AIR ARMENIA			6			
AIR MOLDOVA			7			
ALLITALIA			209			
AEGEAN AIRLINES	70		38	74.0	0.6	184
AEROFLOT			487			
ADRIA AIRWAYS			257			
BELAVIA		5	147			
BEES		45				
BRUSSELS			23			
BUKOVYNA AIR			33			
BULGARIA AIR	4			44.3		
BRAATHENS			20			
CHAIR AIRLINES		55				
EASY JET EUROPE	61	72	141	81.9	0.6	43
EASY JET AIRLINE	171			84.1	1.5	
EL AL		24				
EDELWEISS	31	8		58.3	0.3	
EUROWINGS	62	17	39	81.4	0.6	159
ENTER AIR	27	6	102	74.7	0.2	26
EUROPEAN AIR ČARTER	8	5		66.6	0.1	
FLYONE	16	27		89.4	0.1	
FLYNAS	11			35.8	0.1	
FLYDUBAI	42	27	21	51.8	0.4	200
FLYMONTENEGRO			92			
HISKY	12			92.4	0.1	
GLOBUS			344			
GET JET			22			
ISRAIR	177	95	131	82.8	1.6	135
IONIKA			114			
JET TIME			67			
LOT POLISH AIRLINES	194	161	292	79.2	1.8	66

KOMERCIJALNA POLITIKA (NASTAVAK)

PROMET VAZDUHOPLOVA

KOMPANIJE	2022 PG+TIV	2021 PG+TIV	2019 PG+TIV	Load faktor2022	%Učešća u ukupnom prometu aviona 2022	INDEX 2022/2019
LAUDAMOTION			79			
LUXAIR	75	75	6	67.9	0.7	1250
LUFTHANZA	42	33	57	76.2	0.4	74
MGX			4,044			
MC EC ALLIANCE			70			
NORD STAR			23			
NORWEGIAN SWED.	22		28	87.0	0.2	79
NORWEGIAN AOC	16		16	77.2	0.1	100
POBEDA			401			
RYANAIR LIMITED	594	249	573	84.5	5.4	104
RYANAIR UK LIMITED	194			80.0	1.8	
ROSSYA AIRLINE			177			
RED WINGS			133			
SIBERIA			37			
SKY UP		574	57			
SMARTLYNX EST	37	16		82.9	0.3	
SMARTLYNX LT	18	8	34	84.1	0.2	53
SMARTWINGS	42	13	58	83.6	0.4	72
SAS	39	14	10	60.5	0.4	390
URAL			237			
TO MONTENEGRO	2,091.5	887.5		66.5	18.9	
TURKISH AIRLINES	673	565	509	80.1	6.1	132
TRANSAVIA FRANCE	104	26	56	75.4	0.9	186
TRAVEL SERVICE PRAGUE			30			
TUI BELGIUM	41		114	66.6	0.4	36
TUI NEDERLAND			40			
TUI UK & IRELAND			103			
TRADE AIR	5					
UAB AVION EXPRESS	40	37		85.1	0.4	
UKRAINE INT		159	29			
WIZZ AIR	606	319	440	79.4	5.5	138
WIZZ UK AIR	85			80.4	0.8	
WIND ROSE	16	173	33	72.4	0.1	48
WIDEROSE			8			
Kargo	10	7	4		0.1	250
OSTALI	61.5	102	88		0.6	70
GA	2,571	3,231.5	2,280		23.2	113
UKUPNO	11,077.5	9,492	14,534		100	76.22
Ukupno šk.letovi	2	10	401.5			

Na aerodromima Crne Gore u 2022. godini su saobraćale 34 aviokompanije koje su imale više od 10 rotacija vazduhoplova

Na Aerodromu Podgorica 16 kompanija je učestvovalo u saobraćaju i činile 99% saobraćaja, od čega:

Na Aerodromu Tivat su saobraćale 24 aviokompanije ali su samo 2 imale cjelogodišnje letove

Nakon obustavljanja letova nacionalne aviokompanije Montenegro Airlines u decembru 2019. godine, Air Serbia postaje aviokompanija sa ubjedljivo najvećim učešćem u saobraćaju u 2020. i 2021. Međutim, pokretanjem nacionalne avio kompanije dolazi do gotovo izjednačavanja broja rotacija ove dvije avio kompanije.

Dakle, u 2022. godini promet vazduhoplova avio-kompanije Air Serbia bio je 2.137 (povećanje od 21% u odnosu na 2019. godinu.), sa učešćem od cca 19,3% u ukupnom broju vazduhoplova, dok je Tomontenegro imao 2.091 rotacija i učešće od 18,9%.

Poređenja radi, nacionalna aviokompanija MGX u 2019. godini imala je učešće od 27.82%.

Treće i četvrto mjesto zauzimaju avio kompanije Ryanair (788 rotacija) i Wizz Air (691 rotacija) sa učešćem od 7,1% odnosno 6,2% u ukupnom saobraćaju, a lete samo na aerodrome Podgorica

Za ove dvije aviokompanije (sa ćerkama kompanijama) je neophodno istaći značajno povećanje broja rotacija i broj putnika u odnosu na 2021. godinu a čak i u odnosu na 2019. godinu, a što se može vidjeti iz tabela.

Dugogodišnji partneri, Austrian airlines i Turkish Airlines su takodje ostvarili rast u broju rotacija i broju prevezenih putnika.

Turkish Airlines je u toku ljetnje IATA sezone 2022. obavljao letove i na relaciji Istanbul-Tivat i pritom realizovao 55 leta, a prevezao

15.225 putnika. Ostvarila je učešće od 6.1% u prometu aviona i 9.15% u prometu putnika, što predstavlja rast od 30% u prometu aviona iz 2019. godine i rast od 34% u prometu putnika u odnosu na 2019. godinu.

Austrian Airlines ima učešće od 5.1% u prometu aviona 2022. godinu i 7% u prometu putnika na ACG 2022. godinu, porast putnika u odnosu na 2019. godinu je 130%.

Nove aviokompanije u 2022. godini su: Flynas na Aerodromu Podgorica i Turkish airlines na Aerodromu Tivat.

Zbog situacije sa Covid 19 kompanija koja nije saobraćala u 2020. godini a koja je obnovila saobraćaj u 2022. godini je Aegean Airlines.

KOMERCIJALNA POLITIKA (NASTAVAK)

PROMET PUTNIKA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	INDEX 2022/2019	% UČEŠĆA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU	
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV		2022	2019
AIR SERBIA	388,329	363,557	266,950	145.47	20.23	10.02
AUSTRIAN AIRLINES	135,274	71,534	58,431	231.51	7.05	2.19
AIR ASTANA	24,807	26,165			1.29	
AIR ARMENIA			1,146			0.04
ALLITALIA			24,665			0.93
AEROFLOT			115,319			4.33
ADRIA AIRWAYS			30,733			1.15
AEGEAN AIRLINES	7,832		4,898		0.41	0.18
AIR MOLDOVA			1,659			0.06
ASL AIRLINES			5,190			0.19
AZERBAIJAN	2,401		3,267		0.13	0.12
AZUR			13,663			0.51
BELAVIA		1,239	40,796			1.53
BEES		14,960				
BRAATHES			3,480			0.13
BRUSSELS			6,113			0.23
BUKOVYNA AIR			10,081			0.38
BULGARIA AIR	476				0.02	
CHAIR AIRLINES		10,219				
EDELWEISS	5,894	1,639			0.31	
EUROWINGS	15,861	3,869	11,252		0.83	0.42
EASY JET EUROPE	17,996	19,517	47,141	38.17	0.94	1.77
EASY JET AIRLINE	53,070				2.76	
EUROPEAN AIR ČARTER	1,921	800			0.10	
EL AL		5,462				0.00
ENTER AIR	7,501	1,345	30,276		0.39	1.14
FLYONE	5,185	7,808			0.27	0.00
FLYDUBAI	7,447	5,938	3,929	189.54	0.39	0.15
FLY MONTENEGRO			29,558			1.11
FLYNAS	1,372				0.07	
HISKY	4,017				0.21	
GLOBUS			111,530			4.19
GET JET			7,318			0.27
ISRAIR	52,521	20,010	36,371	144.40	2.74	1.36
JONIKA			35,052			1.32
JET TIME			17,888			0.67
LOT POLISH AIRLINES	34,842	33,543	42,708	81.58	1.82	1.60
LUXAIR	7,887	6,727	1,117		0.41	0.04

PROMET PUTNIKA

KOMPANIJE	2022	2021	2019	INDEX 2022/2019	% UČEŠĆA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU	
	PG+TIV	PG+TIV	PG+TIV		2022	2019
LAUDAMOTION			25,658			0.96
LUFTHANZA	9,385	6,621	10,408	90.17	0.49	0.39
MGX			634,672			23.82
MC EC URAL			24,587			0.92
NORD STAR			7,701			0.29
NORWEGIAN AOC	4,673		9,770		0.24	0.37
NORWEGIAN SWEDEN	7,225		4,841		0.38	0.18
POBEDA			144,937			5.44
RYANAIR LIMITED	189,876	63,377	191,073	99.37	9.89	7.17
RYANAIR UK LIMITED	60,083				3.13	
ROSSYA AIRLINE			50,530			1.90
RED WINGS			51,723			1.94
SIBERIA			8,718			0.33
SMARTWINGS	13,628	3,726	15,745	86.55	0.71	0.59
SMARTLYNX EST	11,833	5,070			0.62	
SMARTLYNX LT	5,855	2,356	10,310		0.31	0.39
SKY UP		193,443	19,376			0.73
SAS	8,479	3,146	2,425		0.44	0.09
TURKISH AIRLINES	175,662	137,861	130,837	134.26	9.15	4.91
TRAVEL SERV. PRAGUE			7,889			0.30
TO MONTENEGRO	359,383	112,742			18.72	0.00
TRANSAVIA FRANCE	28,965	8,055	17,763	163.06	1.51	0.67
TUI BELGIUM	7,435		31,171		0.39	1.17
TUI NEDERLAND			3,851			0.14
TUI IRELAND			31,940			1.20
TRADE AIR	734				0.04	
URAL			88,118			3.31
UKRAINE INT		53,239	10,811	0.00		0.41
WIZZ AIR	199,381	81,783	138,534	143.92	10.39	5.20
WIZZ UK AIR	32,615				1.70	
WIDEROES			1,557			0.06
WIND ROSE	1,561	24,012	13,235	11.79	0.08	0.50
UAB AVION EXPRESS	12,789	11,320			0.67	
OSTALI	5,765	9,001	7,535	76.51	0.30	0.28
GA	9,644	13,932	8,403	114.77	0.50	0.32
UKUPNO	1,919,604	1,324,016	2,664,649	72.04	100	100

PROMET PUTNIKA I VAZDUHOPLOVA PO DESTINACIJAMA 2022. GODINI

Ukupan broj destinacija sa kojima su Aerodromi Crne Gore bili povezani je cca 53 za razliku od 2019. godine kada je broj destinacija bio cca 70.

Destinacije prema kojima nije bilo saobraćaja u 2022. godini, a prema kojima je u 2019. godini ostvaren značajan promet aviona i putnika su države bivšeg Sovjetskog saveza, i gradovi kao što su Moskva, Sankt Petersburg, Minsk, a saobraćaj sa Kijevom je prekinut krajem februara 2022. zbog poznate situacije. U

2019. godini ukupan broj aviona i putnika bio je cca 3000 a/c i cca 860.000 putnika što je u 2019. godini predstavljalo učešće od 20% u prometu a/c i 32% u prometu putnika.

Destinacije na kojima je ostvaren najveći promet vazduhoplova u 2022. godini su Beograd 28.40% učešća u ukupnom saobraćaju, Istanbul-8.8%,

Beč-4,4%, London 3.2%, i ovo su ujedno i destinacije sa najvećim brojem putnika istim redosledom.

TOP DESET DESTINACIJA U PROMETU AVIONA PG +TIV

R. BR	2022			2021			2019		
	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2022	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2021	DESTINACIJE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODISNjem SAOBRAĆAJU AC 2019
1	BEOGRAD	3,148	28.4	BEOGRAD	2,597.5	27.4	BEOGRAD	3,273	22.5
2	ISTANBUL	976	8.8	ISTANBUL	616	6.5	MOSKVA	2,209	15.2
3	BEČ	647	5.8	KIEV	568.5	6.0	BEČ	521.5	3.6
4	LONDON	352	3.2	BEC	419	4.4	ISTANBUL	507.5	3.5
5	VARŠAVA	279	2.5	WARSAVA	158.5	1.7	LJUBLJANA	450	3.1
6	TEL AVIV	257	2.3	TEL AVIV	119.5	1.3	RIM	375	2.6
7	PARIZ	195	1.8	KHARKIV	110	1.2	WARSAVA	340.5	2.3
8	LJUBLJANA	157	1.4	DORTMUND	100.5	1.1	PARIZ	319.5	2.2
9	BRISSEL	141	1.3	ODESA	91	1.0	S.PETERBURG	289	2.0
10	BERLIN	141	1.3	LVOV	81	0.9	CIRIH	207	1.4

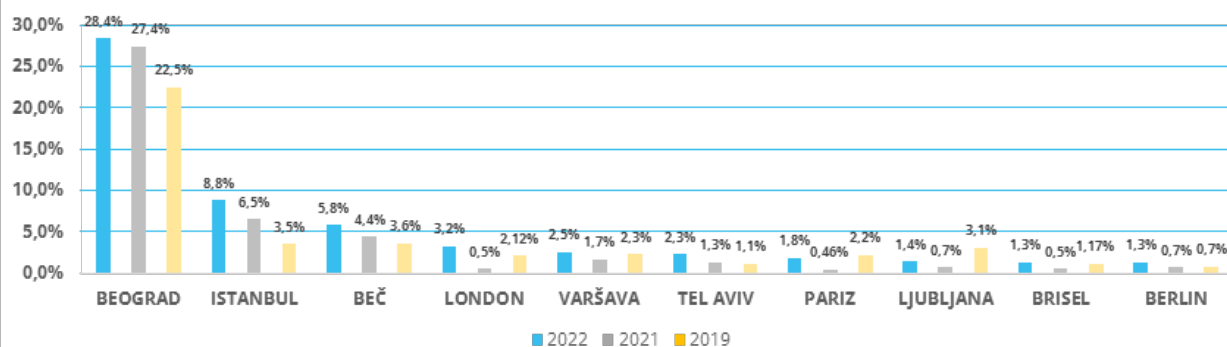
Nove destinacije u 2022. godini iz/ka kojima se saobraća sa Aerodroma Podgorica su: Rijad, Kairo i Jerevan.

Nove destinacije na Aerodromu Tivat: Prag, Kraljevo.

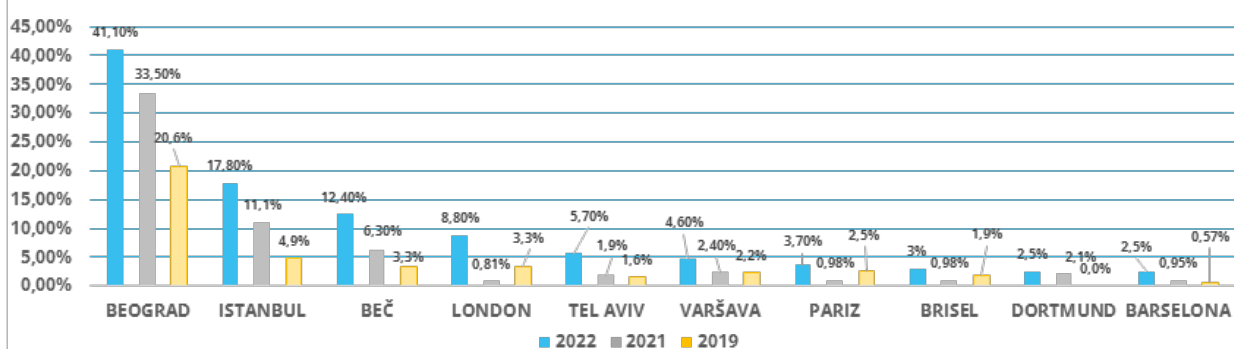
TOP 10 DESTINACIJA U PROMETU PUTNIKA PG+TIV

R. BR	2022			2021			2019		
	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2022	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2021	DESTINACIJE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM BROJU PAX 2019
1	BEOGRAD	543,526	41.1	BEOGRAD	443,195	33.5	MOSKVA	651,105	24.4
2	ISTANBUL	235,948	17.8	KIEV	167,392	12.6	BEOGRAD	549,607	20.6
3	BEČ	163,976	12.4	ISTANBUL	146,770	11.1	ISTANBUL	130,837	4.9
4	LONDON	116,759	8.8	BEČ	83,598	6.3	LONDON	88,638	3.3
5	TEL AVIV	75,058	5.7	KHARKIV	35,555	2.7	BEČ	87,784	3.3
6	VARŠAVA	60,631	4.6	VARŠAVA	31,944	2.4	S.PETERSBURG	74,453	2.8
7	PARIZ	48,978	3.7	ODESA	28,390	2.1	PARIZ	66,770	2.5
8	BRISSEL	40,143	3.0	DORTMUND	28,062	2.1	KIEV	59,260	2.2
9	DORTMUND	33,268	2.5	LVOV	26,897	2.0	VARŠAVA	57,713	2.2
10	BARCELONA	33,250	2.5	TEL AVIV	25,666	1.9	LJUBLJANA	55,758	2.1

PROMET AVIONA - DESTINACIJE %UČEŠĆA 2022/2021/2019

PROMET PUTNIKA - DESTINACIJE %UČEŠĆA 2022/2021/2019

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA PO TRŽIŠTIMA U 2022. GODINI

Tržište koje je najdominantnije je svakako tržište Srbije, sa kojim smo povezani sa preko

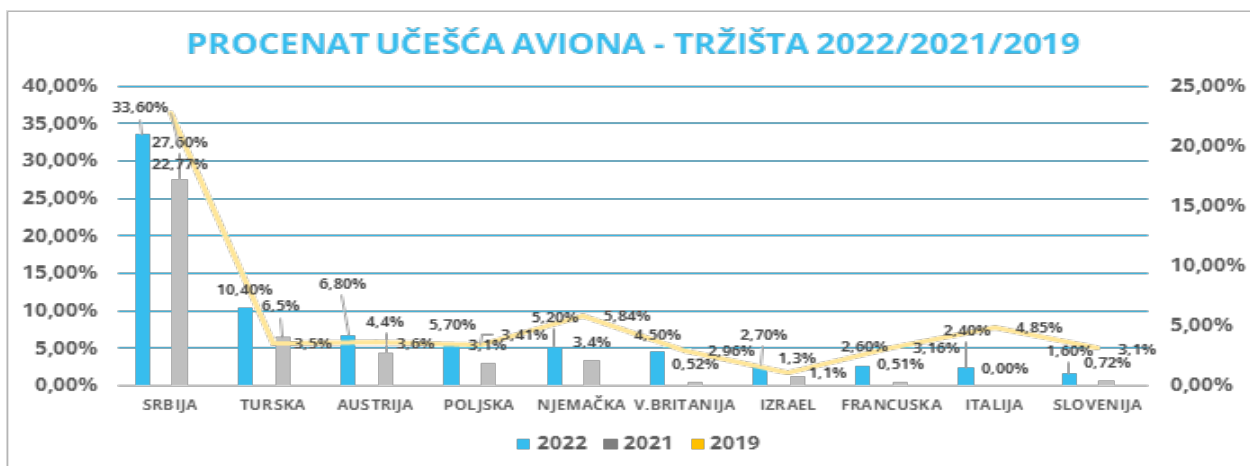
3.000 letova (u prosjeku 8.7 letova dnevno na oba aerodroma) i učestvuje sa 33,6% u ukupnom broju letova, što znači da je svaki treći let, let ka ili iz Srbije. U broju putnika ovo tržište opslužuje 28.7% istih i daleko je ispred ostalih.

Drugo po veličini tržište je tržište Turske, sa učešćem od 10.4% u broju aviona i 12.3% u broju putnika, gdje smo pored Turskih Airlinesa u 2022. godini imali i Tomontenegro sa letovima u sezoni ka/iz Istanbula.

Sva najveća tržišta bilježe porast u broju letova i putnika, a velikim dijelom je to rezultat implementacije nove podsticajne šeme, kako je to prikazano u Tački 5 ovog izvještaj.

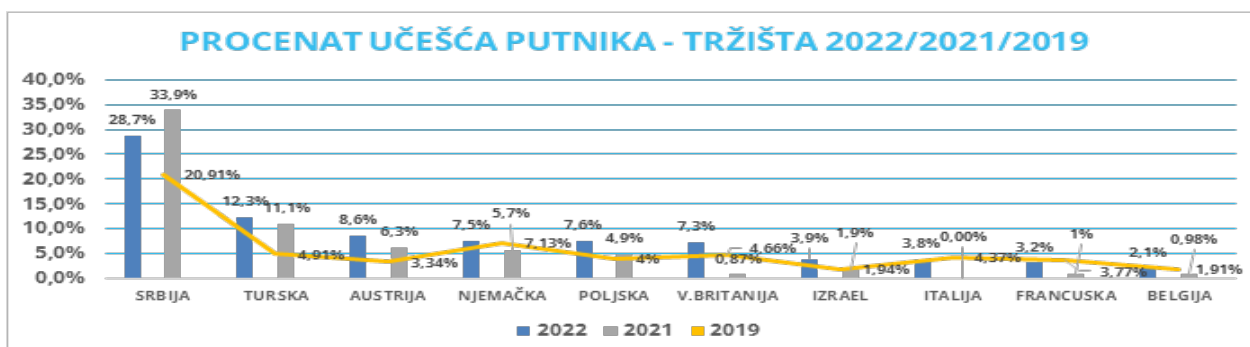
TOP DESET TRŽIŠTA U PROMETU AVIONA 2022/2021/2019

R. BR	2022			2021			2019		
	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2022	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2021	DRŽAVE	BR. ROT	%UČEŠĆA U UK. SAOB. U PROMETU AC 2019
1	SRBIJA	3,192	33.6	SRBIJA	2,624	27.6	SRBIJA	3,309	22.77
2	TURSKA	983	10.4	UKRAJINA	952	10.0	RUSIJA	2,516.5	17.31
3	AUSTRIJA	649.5	6.8	TURSKA	620	6.5	NJEMAČKA	849.5	5.84
4	POLJSKA	544	5.7	AUSTRIJA	419	4.4	ITALIJA	704.5	4.85
5	NJEMAČKA	494	5.2	NJEMAČKA	318	3.4	AUSTRIJA	533	3.66
6	V.BRITANIJA	431	4.5	POLJSKA	293	3.1	TURSKA	508.5	3.50
7	IZRAEL	259	2.7	IZRAEL	119.5	1.3	POLJSKA	495	3.41
8	FRANCUSKA	251	2.6	KAZAHSTAN	107.5	1.1	FRANCUSKA	459	3.16
9	ITALIJA	232	2.4	ŠVAJCARSKA	83	0.9	SLOVENIJA	450.5	3.10
10	SLOVENIJA	156	1.6	ŠPANIJA	53	0.6	VELIKA BRITANIJA	430	2.96

TOP DESET TRŽIŠTA U PROMETU PUTNIKA 2022/2021/2019

R. BR.	2022			2021			2019		
	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2022	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2021	DRŽAVE	UKUPAN BR. PUTNIKA	% UČEŠĆA U UKUPNOM PROMETU PAX 2019
1	SRBIJA	551,870	28.7	SRBIJA	448,467	33.9	RUSKA FEDE.	729,869	27.39
2	TURSKA	236,884	12.3	UKRAJINA	285,761	21.6	SRBIJA	557,174	20.91
3	AUSTRIJA	164,444	8.6	TURSKA	147,005	11.1	NJEMAČKA	189,897	7.13
4	NJEMAČKA	143,566	7.5	AUSTRIJA	83,598	6.3	TURSKA	130,837	4.91
5	POLJSKA	145,381	7.6	NJEMAČKA	75,898	5.7	VELIKA BRITAN.	124,104	4.66
6	V.BRITANIJA	139,822	7.3	POLJSKA	65,017	4.9	ITALIJA	116,397	4.37
7	IZRAEL	75,058	3.9	IZRAEL	25,666	1.9	POLJSKA	106,825	4.01
8	ITALIJA	72,110	3.8	KAZAHSTAN	25,165	1.9	FRANCUSKA	100,532	3.77
9	FRANCUSKA	61,952	3.2	ŠVAJCARSKA	17,368	1.3	UKRAJINA	89,769	3.37
10	BELGIJA	40,528	2.1	FRANCUSKA	13,313	1.0	AUSTRIJA	89,113	3.34

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2022. GODINI – PROMET VAZDUHOPLOVA

Na nivou preduzeća, u 2022.godini, u ukupnom prometu vazduhoplova u redovnom saobraćaju je 65% vazduhoplova (u 2019. godini 59.5%), u čarter saobraćaju 12% ukupnog broja vazduhoplova (u 2019. godini 23.3%). Preostalih 23% letova se odnosi na letove generalne avijacije (u 2019. godini 16%).

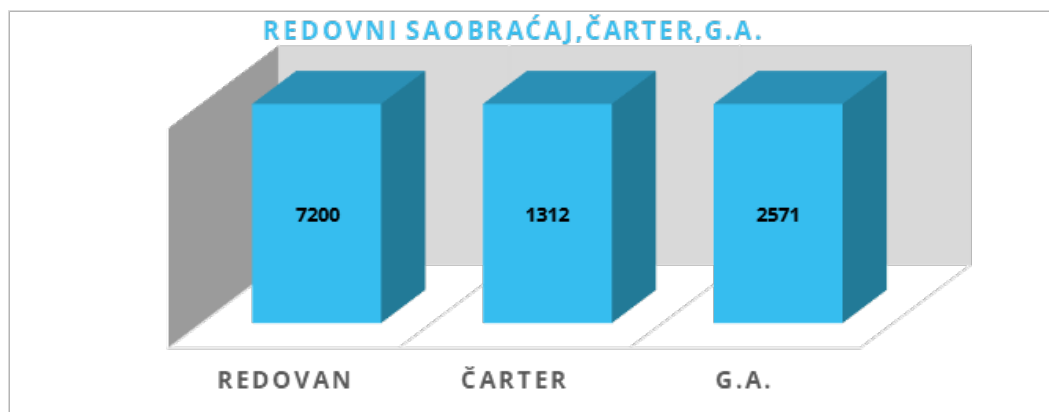
Kada je u pitanju promet vazduhoplova na aerodromu Podgorica u 2022., redovni prevozioci učestvuju sa čak 84.3% (u 2019. godini 75%), dok čarter letovi čine 1% (u 2019. godini 13%) ukupnog prometa vazduhoplova, a ge-

neralna avijacija 14.7% (u 2019. godini 12%). Dakle, može se uočiti da je povećan broj redovnih linija, što se značajno sa aspekta povezanosti Crne Gore.

Na aerodromu Tivat, kod kojeg je inače izražen sezonski karakter saobraćaja u ukupnom prometu vazduhoplova, redovan saobraćaj učestvuje sa 39,2% (u 2019. godini 45%), a čarter saobraćaj sa 26.3% (u 2019. godini 35%), generalna avijacija 34.5% (u 2019. godini 20%).

PROMET VAZDUHOPLOVA

	REDOVAN SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	ČARTER SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	GENERALNA AVIJAC.	% UČEŠĆA
PODGORICA	5,343.0	84.3%	65.5	1.0%	933	14.7%
TIVAT	1,857	39.2%	1,246	26.3%	1,638	34.5%
UKUPNO	7,200	65%	1,312	12%	2,571	23%

REDOVAN I ČARTER SAOBRAĆAJ U 2022. GODINI – PROMET PUTNIKA

U ukupnom prometu putnika na nivou preduzeća u 2022. godini, redovan saobraćaj učestvuje sa 83% (u 2019. godini 67,6%), čarter saobraćaj sa svega 16% (u 2019. godini 32,1%) dok je broj putnika generalne avijacije svega nepunih 10.000 putnika tj. 0.01% (u 2019. godini 0.3%).

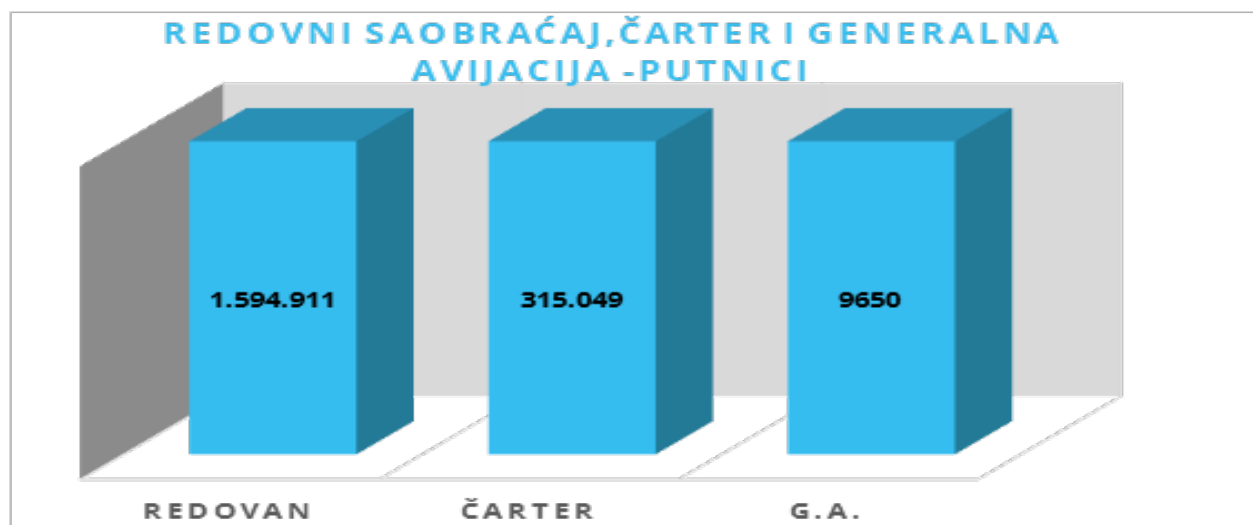
Na Aerodromu Podgorica, procenat putnika prevezenih u redovnom saobraćaju bio je

99.40% (2019. godina 85,9%), u čarter saobraćaju svega 0.3% (u 2019 godini 13,9%), a svega 0.2% (u 2019 godini 0.2%) čine putnici generalne avijacije.

Na Aerodromu Tivat procenat putnika u redovnom saobraćaju 51.3% (u 2019. godini 50,1%), u čarter saobraćaju 47.6% (49.4%) a putnici generalne avijacije 1% (u 2019. godini 0,4%).

PROMET PUTNIKA

	REDOVAN SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	ČARTER SAOBRAĆAJ	% UČEŠĆA	GENERALNA AVIJAC.	% UČEŠĆA
PODGORICA	1,259,745	99.4%	4,167	0.3%	2,981	0.2%
TIVAT	335,166	51.3%	310,882	47.6%	6,663	1.0%
UKUPNO	1,594,911	83%	315,049	16%	9,644	0.01

**PREGLED PROMETA AVIONA I PUTNIKA NA AERODROMIMA CRNE GORE
ZA IATA LJETNJU SEZONU 2022.GODINU - PODGORICA**

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC PG	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX PG	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	4471	480,995	480,759	961,754	71	76	88.04	103.06
28.3-30.10.2021. god.	3212.5	246,744	240,603	487,347	70	75		
31.3-26.10.2019. god.	5078.5	458,822	474,361	933,183	68	72		

TIVAT

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC TIV	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX TIV	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	4058	293,696	291,772	585,468	86	90	65.33	46.96
28.3-30.10.2021. god.	4,478	321,749	318,186	639,935	91	95		
31.3-26.10.2019. god.	6,212	625,416	621,288	1,246,704	88	91		

PODGORICA +TIVAT

IATA LJETNJA SEZONA	BR. ROT.	DOL. PAX	ODL. PAX	UKUPNO PAX	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU AC	%UČEŠĆA U UKUPNOM GODIŠNJEM SAOBRAĆAJU PAX	INDEX 2022/2019 AC	INDEX 2022/2019 PAX
27.3-29.10.2022. god.	8529	774,691	772,531	1,547,222	76.99	80.60	75.54	70.98
28.3-30.10.2021. god.	7,691	568,493	558,789	1,127,282	81.02	85.14		
31.3-26.10.2019. god.	11,291	1,084,238	1,095,649	2,179,887	77.68	81.81		

PROMET VAZDUHOPLOVA I PUTNIKA NISKOTARIFNIH KOMPA NIJA RYANAIR, WIZZ AIR I EASYJET

Na crnogorskim aerodromima u 2022. godini saobraćale su tri niskotarifne kompanije sa kojima smo u prošlosti imali ugovore na koje je saglasnost dala Vlada Crne Gore: Ryanair, Wizz Air i EasyJet, čije je ukupno učešće u prometu vazduhoplova bilo 15%, dok je učešće u ukupnom prometu putnika bilo čitavih 29%.

U ove brojke su uračunate i matične firme i ćerke firme (Ryanair Uk, Wizz Air Uk).

Saradnja sa avio kompanijom Ryanair je započeta još 2013. godine, letovima na relaciji BriselPodgorica.

Saradnja sa avio kompanijom Wizz Air je započeta 2016. godine, letovima na relaciji MemingenPodgorica i Milano-Podgorica.

Saradnja sa avio kompanijom easyJet je započeta 2017. godine, letovima na relaciji Manchester Tivat i London Tivat.

Kompanija Ryanair saobraćala je ka Aerodromu Podgorica sa sledećih destinacija:

Strateške - Barselona, Berlin, Brisel, London.

Ostale - Krakov, Vroclav i Zagreb, Bolonja, Mančester.

Ukupno učešće vazduhoplova ove aviokompanije u ukupnom prometu na Aerodromu Podgorica je 12,4% dok je učešće u ukupnom prometu vazduhoplova na oba aerodroma 7,1%.

Učešće aviokompanije Ryanair-a na Aerodromu Podgorica u broju putnika je 19,73% dok je učešće u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 13%.

Kompanija Wizz Air saobraćala je sa Aerodroma Podgorica prema sledećim destinacijama:

Strateške - Memingen, Milano, Dortmund, Rim, London

Ostale - Budimpešta, Katowice, Varšava, Beč .

Učešće kompanije Wizz Air na Aerodromu Podgorica u prometu vazduhoplova je 10,90% dok je u ukupnom prometu vazduhoplova na Aerodromima Crne Gore 6,23%. Učešće putnika kompanije Wizz Air na Aerodromu Podgorica je 18,31% dok je učešće putnika u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 12%.

Kompanija easyJet saobraćala je iz Tivta prema sledećim destinacijama:

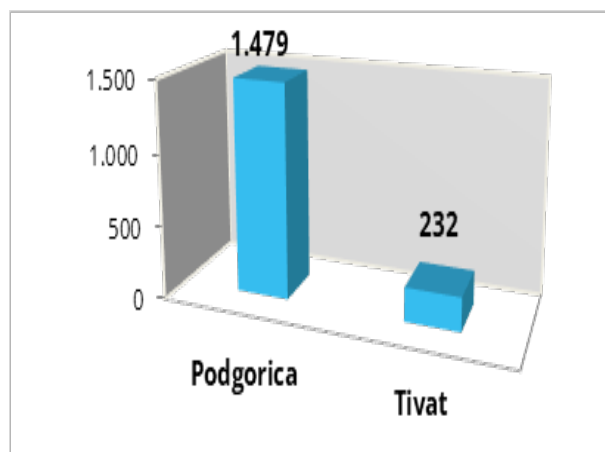
Strateške – London i Mančester.

Ostale – Berlin i Ženeva.

Na Aerodromu Tivat učešće u prometu vazduhoplova je 4,89% dok je učešće u ukupnom prometu vazduhoplova na Aerodromima Crne Gore 2,09%. Što se tice prometa putnika učešće kompanije easyJet na Aerodromu Tivat je 10,88% dok je učešće u ukupnom prometu putnika na Aerodromima Crne Gore 3,7%.

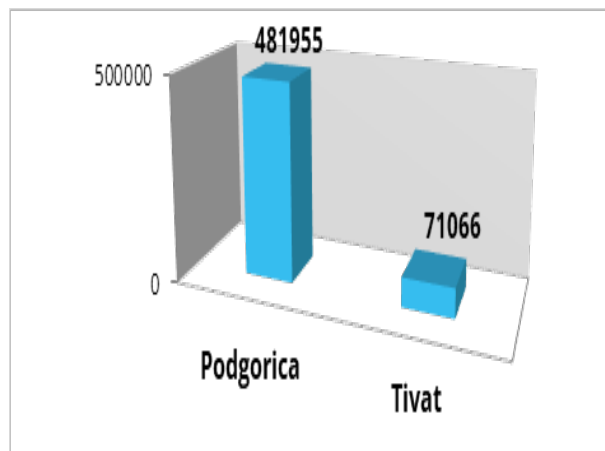
PROMET VAZDUHOPLOVA

	2022	% UČEŠĆA
PODGORICA	1,479	23.3%
TIVAT	232	4.9%
UKUPNO	1,711	15.4%

PROMET PUTNIKA

	2022	% UČEŠĆA
PODGORICA	481,955	38%
TIVAT	71,066	10.89%
UKUPNO	553,021	29%

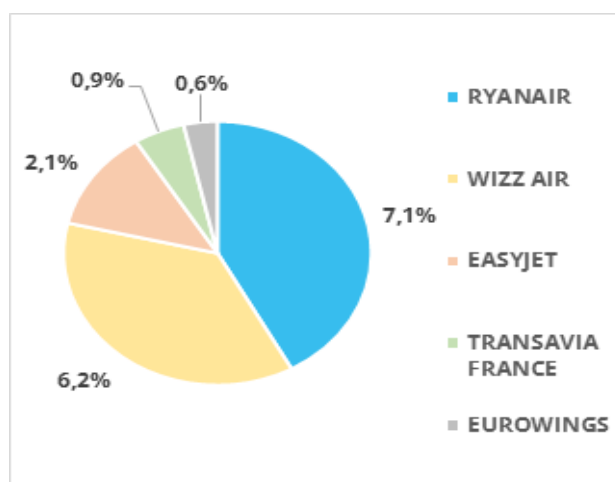

UČEŠĆE SVIH NISKOBUĐŽETNIH KOMPANIJA U UKUPNOM SAOBRAĆAJU U 2022. GODINI

Pored tri gore pomenute niskotarifne aviokompanije, ka našim aerodromima u 2022. godini je letjelo još 6 avio-kompanije koje se svrstavaju u niskotarifne i kao što se može vidjeti iz tabela:

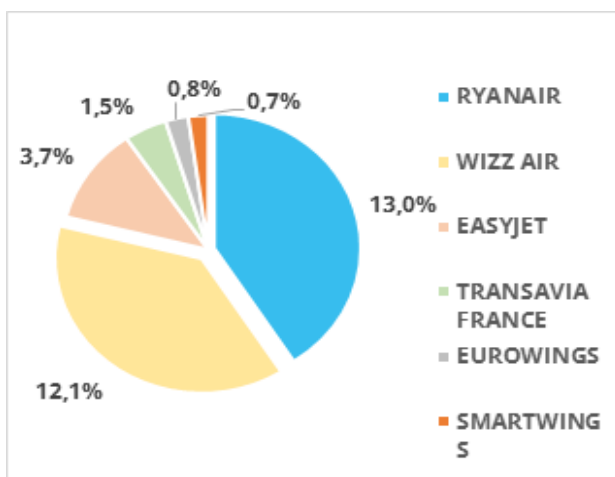
PROMET AVIONA

BR.	KOMPANIJA	2022	% UČEŠĆA
1	RYANAIR	788	7.1%
2	WIZZ AIR	691	6.2%
3	EASYJET	232	2.1%
4	TRANSAVIA FRANCE	104	0.9%
5	EUROWINGS	62	0.6%
6	SMARTWINGS	42	0.4%
7	FLYONE	16	0.1%
8	FLYDUBAI	42	0.4%
9	FLYNAS	11	0.1%
UKUPNO		1,988	17.9%

PROMET PUTNIKA

BR.	KOMPANIJA	2022	% UČEŠĆA
1	RYANAIR	249,959	13.0%
2	WIZZ AIR	231,996	12.1%
3	EASYJET	71,066	3.7%
4	EUROWINGS	15,861	0.8%
5	SMARTWINGS	13,628	0.7%
6	TRANSAVIA FRANCE	7,840	0.4%
7	FLYONE	5,185	0.3%
8	FLYDUBAI	7,447	0.4%
9	FLYNAS	1,372	0.1%
UKUPNO		604,354	31.5%

7.

FINANSIJSKA POLITIKA

PREGLED PRIHODA/RASHODA ZA PERIOD OD 01.01.2022 DO 31.12.2022 GODINE

	2022	2021	INDEX 2022/2021	VRIJEDNOST ISKAZANA U EURIMA
	1	2		(1-2)
A UKUPNI PRIHODI	26.190.239,00	26.453.415,00	99,01	-263.176,00
Prihodi-avijacijski	21.790.676,00	18.946.570,00	115,01	2.844.106,00
Ostali poslovni prihodi (zakupi, reklame, ugostiteljstvo, free shop)	4.163.578,00	2.298.275,00	181,16	1.865.303,00
Prihod po osnovu ukidanja rezevisanja za sudske sporove (formirano na bazi obračuna vještaka)	29.156,00	4.129.530,00	0,71	-4.100.374,00
Ostali prihodi	203.783,00	1.076.379,00	18,93	-872.596,00
Finansijski prihodi	3.046,00	2.661,00	114,47	385,00
B UKUPNI RASHODI	23.747.554,00	25.141.437,00	94,46	-1.393.883,00
Troškovi materijala,goriva. i el. energije	1.051.754,00	1.006.504,00	104,50	45.250,00
Zarade i ostala primanja	16.453.886,00	14.149.220,00	116,29	2.304.666,00
Ostali polovni rashodi	2.225.197,00	1.403.830,00	158,51	821.367,00
Amortizacija	1.931.003,00	1.904.418,00	101,40	26.585,00
Troškovi rezervisanja	1.197.286,00	437.283,00	273,80	760.003,00
Finansijski rashodi	447.087,00	263.200,00	169,87	183.887,00
Ostali rashodi	441.341,00	5.976.982,00	7,38	-5.535.641,00
A-B DOBIT/GUBITAK	2.442.685,00	1.311.978,00	186,18	3.754.663,00

Ukupni prihodi u ostvareni u 2022 godini iznose 26.190.240 Eur i pokazuju neznatan pad od 0,99%.

Najveći rast imaju ostali poslovni prihodi 81,16% i avijacijski prihodi 15,01%.U strukturi ukupnih prihoda najveći dio prihoda čine avijacijski prihodi koji se ostvaruju po osnovu aerodromskih usluga za slijetanje,korišćenje centralizovane infrastukture,putničke i bezbjedonosen taxe kao i opsluživanje aviona.

Kod ostalih poslovnih prihoda najveći rast imali su prihodi :

od free shop-a i ugostiteljstva koji su u 2022 veći u odnosu na 2021 povećani za 1.066.709 Eur,prihodi od zakupa poslovnog prostora za 254.326 Eur i prihodi od prakinga za 178.319 Eura

Društvo je U 2021 godini na bazi pravosnažnih presuda izvršilo ukidanje ranije formiranog rezrvisanja za sudske sporove sa zaposlenim i to :po osnovu stratnog dijela u iznosu 3.979.905,66 Eur , za doprinose za zdravstvo 107.603,05 Eur i 42.021,46 Eura rezervisanja za topli obrok i godišnji odmor.

U cilju privlačenja novih i povećanja broja rotacija postojećih avio kompanija Društvo nudi određene popuste u skladu sa podsticajnom šemom koja je stastavni dio cjenovnika usluga..

Popusti se obračunavaju po sledećima osnovama:

- podsticaj za otvaranje novih ruta
- podsticaj za povećavanje broja frekvencija na postojećim rutama

TOMONTENEGRO D.O.O	2.943.676,11
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	903.854,00
AIR SERBIA A.D.	875.695,78
RYANAIR LIMITED	762.151,65
RYANAIR UK LIMITED	421.857,70
EASYJET AIRLINE COMPANY	386.136,00
TURKISH AIRLINES INC.	301.006,80
AUSTRIAN AIRLINES	203.894,40
WIZZ AIR UK LIMITED	176.241,50
ISRAIR AIRLINES	69.183,00
TRANSAVIA FRANCE SAS	48.733,50
LOT POLISH AIRLINES	45.408,60
AIR ASTANA JSC	44.575,65

- podsticaj po osnovu broja ostvarenih rotacija
- podsticaj za avio kompanije koje obavljaju saobraćaj na strateškim rutama
- popust za avio kompanije koje imaju bazirane vazduhoplove na aerodromu Podgorica i aerodromu Tivat.

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 18, knjiženje popusta evidentira se kao umanjeње prihoda.

Popuste su ostvarile sledeće kompanije:

AEGEAN AIRLINES S.A.	40.558,75
EUROWINGS GMBH	29.199,25
EDELWEISS AIR AG	24.978,25
TUI AIRLINES BELGIUM NV (TUI G	24.699,75
NORWEGIAN AIR SWEDEN AOC AB	17.945,00
"MENZIES AVIATION" DOO PODGORIC	17.735,55
FLYDUBAI	12.072,00
DEUTSCHE LUFTHANSA AG	11.088,00
SMARTLYNX AIRLINES LTD	10.212,00
SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM D	10.164,00
UAB AVION EXPRESS	10.098,00
SMARTWINGS A.S.	8.472,60
ENTER AIR SP Z.O.O.	4.966,50

FINANSIJSKA POLITIKA (NASTAVAK)

Ukupni rashodi u 2022.godini bilježe pad od 5,54% u odnosu na 2021 godinu.

Najznačajnije smanjenje troškova imaju ostali rashodi i to u iznosu od 92,62%. Ostali rashodi u 2021.godini značajno su veći u odnosu na posmatrani period 2022. godine. Dio potraživanja u iznosu od 5.751.392 odnosi se na potraživanja od kompanije Montenegro Airlines, za koje je Država Crna Gora preuzela obavezu isplate a koje je Društvo ispravilo u skladu sa Računovodstvenim politikama i preporukama eksternog revizora.

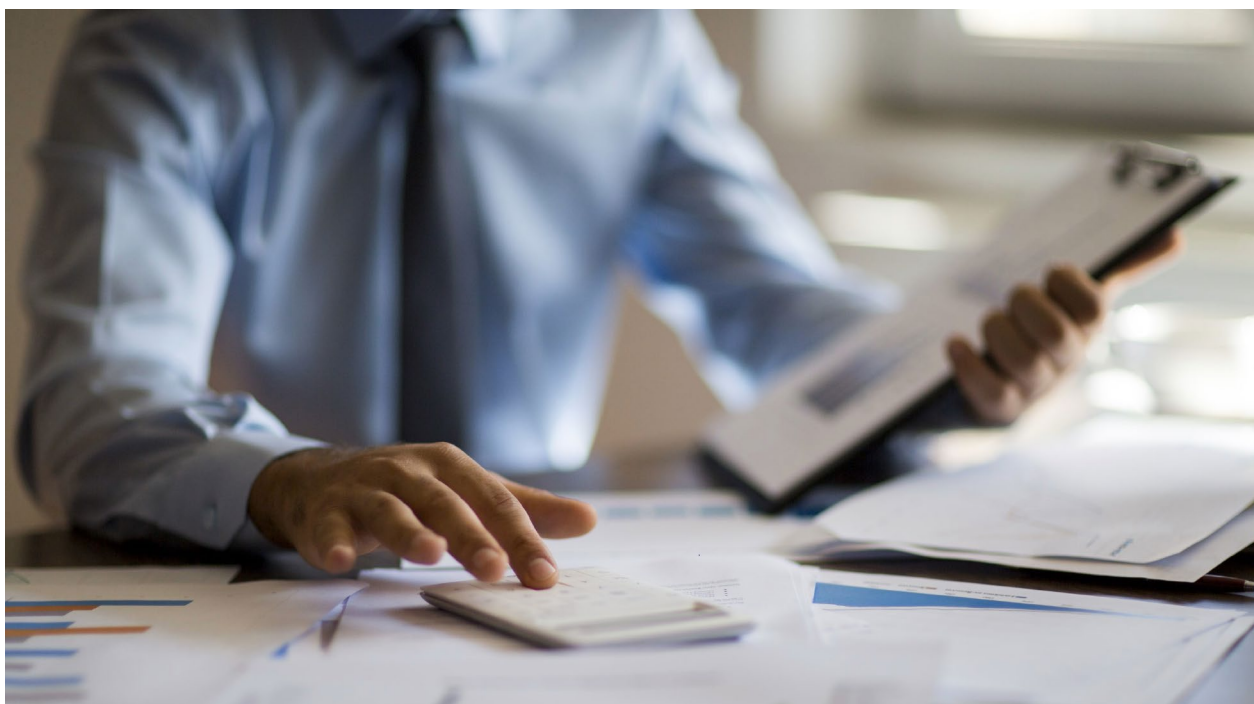
Značajan rast pokazuju i troškovi rezervisanja i odnose se na :

- troškove rezervisanja za jubilarne nagrade zaposlenih a rezervisanje se vrši u skladu sa MRS 19 na bazi aktorskog izvještaja i iznose 337.693 Eura

- troškove za sudske sporove koje društvo ima sa zaposlenima u iznosu od 841.367 Eura .Rezervisanja za sudske sporove vrše se u skladu sa MRS 37.

Finansijski rashodi imaju rast od 69,87% i najvećim dijelom se odnose na troškove kamata nastale po osnovu pravosnažnih sudskih presuda u sporovima koje Društvo ima sa zaposlenima.Iznos troškova kamata po ovom osnovu iznosi 294.346 Eura.Preostali iznos se odnosi na kamatu po osnovu kredita koji se redovno izmiruje prema Evropskoj investicionoj banci ,finasijske rashode kod operativnog lizinga i negativne kursne razlike.

Društvo je u 2022 godini završilo sa pozitivnim rezultatom a poslovna dobit iznosi 2.442.685 Eura i veća je u odnosu na 2021 godinu za 86,18 %.

FINANSIJSKI POKAZATELJI-RACIO ANALIZA

Pokazatelj likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti usmjereni su na mjerenje sigurnosti poslovanja, dok su pokazatelj aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti usmjereni na mjerenje uspješnosti poslovanja.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2022.	2021.
Opšti ratio likvidnosti	3,71	5,14
Ratio reducirane - ubrzane likvidnosti	3,67	5,01
Ratio trenutne likvidnosti	1,99	2,48
Neto obrtna sredstva	25.993.107	24.146.467

Pokazatelj likvidnosti se koristi za procjenu sposobnosti preduzeća da udovolji kratkoročnim obavezama. Iz navedenih pokazatelja **ratio tekuće likvidnosti** pokazuje da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 3,71 EUR kratkotrajne imovine, a ratio ubrzane likvidnosti da je EUR kratkoročnih obaveza pokriven sa 3,67 kratkoročnih likvidnih sredstava. Izračunati koeficijenti govore da je likvidnost preduzeća na zadovoljavajućem nivou.

POKAZATELJI POSLOVNE AKTIVNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent obrta kupaca	9,57	1,33
Prosječno vrijeme naplate potraživanja	38	274
Koeficijent obrta dobavljača	9,16	5,47
Prosječno vrijeme plaćanja obaveza	40	67
Koeficijent obrta obrtnih sredstava	0,30	0,84
Koeficijent obrta stalnih sredstava	0,04	0,22

Pokazatelj poslovne aktivnosti mjeri koliko efikasno preduzeće upotrebljava svoje resurse. Poželjno je da je koeficijent obrta što veći odnosno vrijeme vezivanja sredstva tj. imovine što kraće. Koeficijent poslovne aktivnosti ili koeficijent obrtaja ukazuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Koeficijenti pokazuju da su pokazatelji poslovne aktivnosti na zadovoljavajućem nivou.

FINANSIJSKA POLITIKA (NASTAVAK)

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI I FINANSIJSKE STABILNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent finansijske stabilnosti	1,12	1,14
Koeficijent zaduženosti	0,17	0,13
Koeficijent finansiranja	0,20	0,15
Koeficijent pokrića kamate	5,46	4,99

Pokazatelj zaduženosti pokazuje do koje mjere preduzeće koristi zaduživanje kao oblik finansiranja odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Koristi se za procjenu finansijskog rizika preduzeća odnosno pokazatelji mjere stepen zaduženosti preduzeća. Što je veći odnos duga i imovine veći je finansijski rizik i obrnuto. Pokazatelji zaduženosti govore da su koeficijent stabilnosti i zaduženosti na zadovoljavajućem nivou, kao i koeficijent pokrića kamate što govori da ne postoji rizik podmirenja obaveza po dospelim kamatama.

KOEFICIJENT SOLVENTNOSTI	2022.	2021.
Koeficijent solventnosti	6,03	7,92

Pokazatelj solventnosti govori da postoji dugoročna sposobnost preduzeća da u roku podmiri obaveze.

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2022.	2021.
Neto profitna marža	5,45%	5%
Bruto profitna marža	9,33%	5%
Prinos na aktivu - ROA	0,90%	1%

EBIT	2022.	2021.
Poslovni rezultat	3.138.800	7.338.401
EBITDA	2022.	2021.
Poslovni rezultat + amortizacija	5.088.028.44	9.261.755,66

FINANSIJSKI RIZICI

U finansijskom poslovanju rizik predstavlja stanje u kojem postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda koji očekujemo ili kojem se nadamo.

Finansijski rizici uključuju :

1. tržišni rizik (devizni, kamatni rizik)
2. kreditni rizik i
3. rizik likvidnosti

Ne postoje formalne procedure upravljanja rizikom – finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju smanjenjem izloženosti društva ovim rizicima. Poseban je fokus na kreditnom riziku i riziku likvidnosti.

Društvo ne koristi derivatne finansijske instrumente kako bi se aktivnije štitilo od finansijskih rizika.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će promjena tržišnih cijena robe, tj. dobara koje preduzeće nabavlja, promjena kursa stranih valuta i promjena kamatnih stopa uticati na prihod i rezultat poslovanja Društva.

Valutni rizik / devizni /

U svom poslovanju Društvo nije izloženo valutnom riziku. Priliv novca koji se pojavljuje na deviznim računima tj. računima koji imaju uplate i isplate prema inostranstvu vrše se u zvaničnoj valuti, a u istoj valuti prikazana je cjelokupna imovina i obaveze Društva, tako da ne postoji rizik od promjene valutnog kursa.

Rizik od promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja rizik od promjene kamatnih stopa za sredstva i obaveze kod kojih je kamatna stopa varijabilna.

Društvo gotovinu, gotovinske ekvivalente i stambene kredite date radnicima svrstava u

grupu kamatonosnih finansijskih sredstava, a s obzirom da je kamata kod ovih finansijskih sredstava fiksna ne postoji kamatni rizik.

Kratkoročne plasmane čine i potraživanja za stambene kredite od radnika koji dospjevaju za godinu dana i na 31.12.2022. godine iznose 17.187,63 eura. Gotovina i gotovinski ekvivalenti pripadaju kamatonosnim finansijskim sredstvima sa kamatnom stopom "a vista" koja je ugovorena sa bankom i koja zavisi od visine sredstava na tekućim računima.

Dugoročne finansijske plasmane čine stambeni krediti dati radnicima na period od 15-20 godina po fiksnoj kamatnoj stopi od 2%. Na dan 31.12.2022. godine potraživanja za stambene kredite iznose 84.703,79 eura.

Finansijske obaveze odnose se na dugoročni kredit odobren od strane Evropske investicione banke /EIB/.

Kamatna stopa na kredit odobren od EIB-a je fiksna kamatna stopa za prve tri tranše, dok je za četvrtu tranšu varijabilna kamatna .

KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da svoja dugovanja izmire u potpunosti ina vrijeme, što bi za rezultat imalo finansijski gubitak za Društvo, pa je ova vrsta rizika ujedno i najveća i najznačajnija.

Struktura potraživanja od Kupaca

Najveća potraživanja Društvo ima od domaće avio kompanije Montenegro Airlines koja čine 57,83 % ukupnih potraživanja na 31.12.2022. godine. Ukupan iznos duga ove kompanije je 6.592.541,37 Eur. Potraživanja su prijavljena u stečajnu masu.

Društvo redovno prati realizaciju naplate potraživanja, analizira vrijednost naplate ostva-

rene u ugovorenom roku, naplate sa prekoračenjem ugovorenog roka, stanje i starosnu strukturu nenaplaćenih potraživanja po kupcima.

Starosna struktura potraživanja na 31.12.2022. godine je sledeća:

- Ukupna potraživanja 11.399.393,85 Eur;
- Nedospjela potraživanja 1.673.358 Eur;
- Potraživanja sa kašnjenjem do 30 dana 693.119 Eur i
- Potraživanja sa kašnjenjem preko 30 dana 9.032.916,85 Eur.

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	STANJE NA 31.12.2022 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA	STANJE NA 31.12.2021 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA
MONTENEGRO AIRLINES AD U STEČA	6.592.541,37	57,83	6.592.541,37	65,62
TOMONTENEGRO D.O.O	261.231,83	2,29	271.253,66	2,70
"MENZIES AVIATION"DOO PODGORIC	223.430,50	1,96	222.434,40	2,21
VEKTRA AVIATION D.O.O.	182.311,44	1,60	182.311,44	1,81
MONTENEGRO DUTY FREE D.O.O.	129.482,01	1,14	50.232,69	0,50
COFFEE CAKE	42.202,63	0,37	130.199,65	1,30
CRNOGORSKI TELEKOM AD	21.030,53	0,18	7.483,28	0,07
ALMECO DOO	18.914,70	0,17	14.049,08	0,14
UNIVERSAL MEDIA PODGORICA D.O.	13.836,67	0,12	15.986,83	0,16
LIDER TAXI D.O.O.	12.926,64	0,11	14.776,27	0,15
OSTALI	151.436,93	1,33	137.714,05	1,37
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH KUPACA	7.649.345,25	67,10	7.638.982,72	76,04
AIR SERBIA A.D.	687.571,76	6,03	109.619,40	1,09
JSC TRANSAERO AIRLINES	605.451,98	5,31	605.451,98	6,03

STRUKTURA POTRAŽIVANJA OD KUPACA	STANJE NA 31.12.2022 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA	STANJE NA 31.12.2021 GODINE	PROCENAT UČEŠĆA U UKUPNIM POTRAŽIVANJIMA
RYANAIR LIMITED	512.367,27	4,49	416.775,80	4,15
WIZZ AIR LTD HUNGARY KFT	495.641,79	4,35	186.035,19	1,85
MOSCOVIA AVIATION	475.962,03	4,18	475.962,03	4,74
TURKISH AIRLINES INC.	201.066,15	1,76	194.237,64	1,93
RYANAIR UK LIMITED	195.538,50	1,72	36.903,90	0,37
ADRIA AIRWAYS/SLOVENSKI LETALS	175.468,85	1,54	175.468,85	1,75
EASYJET AIRLINE COMPANY	114.735,96	1,01	9.514,98	0,09
ALITALIA SOCIETA AEREA ITALIAN	93.927,00	0,82	93.927,00	0,93
AUSTRIAN AIRLINES	83.349,69	0,73	1.366,72	0,01
SMALL PLANET SPZOO	27.624,88	0,24	27.624,88	0,27
LOT POLISH AIRLINES	20.969,00	0,18	0,00	0,00
EURO JET INTERCONTINENTAL LIM	14.652,63	0,13	11.050,94	0,11
OSTALI	45.721,11	0,40	62.878,21	0,63
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD INO KUPACA	3.750.048,60	32,90	2.406.817,52	23,96
UKUPNA POTRAŽIVANJA OD DOMAĆIH I INO KUPCA	11.399.699,95	100,00	10.045.800,24	100,00
UKUPNA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI POTRAŽIVANJA	8.444.391,62		8.445.693,94	
UKUPNA POTRAŽIVANJA UMANJENA ZA ISPRAVKU	2.955.308,33		1.600.106,30	

RIZIK LIKVIDNOSTI

Pristup Društva upravljanju likvidnošću je osiguranje da će u svakom trenutku biti u dovoljnoj mjeri likvidno, kako bi bilo u mogućnosti ispuniti svoje obaveze na vrijeme i pod normalnim i pod vanrednim okolnostima, bez uzrokovanja neprihvatljivih gubitaka ili rizikovanja nanošenja štete reputaciji Društva.

Kontinuiranim praćenjem stvarnog novčanog toka Društvo održava novčane rezerve, a takođe održava adekvatan odnos dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Osnovni kapital društva

Jedini osnivač i vlasnik Akcionarskog društva za uslužne djelatnosti u vazдушnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" je Vlada Crne Gore, koja je u Društvo unijela akcijski kapital u iznosu od 101.500.000,00 eura.

Akcijski kapital čini 10.150.000 običnih akcija nominalne vrijednosti 10 eura, što čini 100% vrijednosti kapitala Društva. Osnivačka emisija akcija je evidentirana u Centralnoj depozitarnoj agenciji (Simbol trgovine: AERO).

8.

SERTIFIKACIJA I REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMU CRNE GORE

AERODROM PODGORICA - SERTIFIKACIJA

RB	OBLAST PREGLEDA	IZRAĐEN PLAN I DOSTAVLJEN AGENCIJI	STATUS	BROJ NEUSKLA- ĐENOSTI	NEZAPOČETE / ZAPOČETE / ZAVRŠENE - PLANIRANE KOREKTIVNE MJERE
1.	Kontrola postavljanja/izgradnje vazduhoplovnih prepreka i uspostavljanja površina za zaštitu vazduhoplova u letu na i oko aerodroma	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	5	0 / 1 / 4
2.	Program stručnog osposobljavanja	04.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2	0 / 0 / 2
3.	Pružanje usluga zemaljskog opsluživanja	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	10	0 / 1 / 9
4.	Zaštita od buke vazduhoplova i zaštita životne sredine	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	1	0 / 0 / 1
5.	Pružanje usluga prihvata i otpreme putnika sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću	03.07.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	2	0 / 1 / 1
6.	Plan za vanredne situacije	28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	7	0 / 0 / 7
7.	Navigaciona sredstva i postupci	28.06.2019.	Plan na odobrenje kod Agencije	2	0 / 0 / 2
8.	Vizuelna sredstva i sistemi napajanja električnom energijom	II dio 28.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački	30	0 / 3 / 27
		I dio 05.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije, uz zahtijevanu dopunu mjera po jednoj tački		
9.	Održavanje aerodroma	27.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	9	0 / 1 / 8
10.	Pružanje usluga spasilačko-vatrogasne zaštite	13.06.2019.	Plan prihvaćen od Agencije	27	0 / 1 / 26
11.	Bezbjednost civilnog vazduhoplovstva	11.06.2018.	Agencija konstatovala da je otklonjena utvrđena neusklađenost	1	0 / 0 / 1
12.	Fizičke karakteristike aerodroma	26.04.2018.	Plan prihvaćen od Agencije	15	0 / 0 / 15
13.	Metrološka oprema i pružanje usluga vazduhoplovne metrologije		Agencija nije utvrdila neusklađenosti i nije imala dodatnih preporuka	-	-
UKUPNO:				111	0 / 8 / 103

Napomene:

- Termin "završene" mjere (aktivnosti) ne znači da su iste i otklonjene sve dok isto ne konstatuje i Agencija nakon sprovedenog pregleda i odobravanja pripremljenih Planova;
- Zasjenčen kompletan red označava da su sprovedene u cjelosti sve predviđene korektivne mjere po određenoj oblasti ili da nije bilo neusklađenosti i/ili preporuka tj. da su te oblasti ZATVORENE;

U postupku certifikacije Aerodroma Podgorica je utvrđeno 110 neusaglašenosti i dato 15 preporuka. Dok je u 2021. godini kroz inspekcijски nadzor Agencije za civilno vazduhoplovstvo ustanovljena i dodata još 1 neusklađenost, tako da je ukupno 111 neusklađenosti i 15 preporuka.

Agencija za civilno vazduhoplovstvo je od 111 neusklađenosti prihvatila da je otklonjeno 103, a za preostalih 8 u toku su planirane ko-

rektivne aktivnosti, od kojih se za:

- 1 – očekuje realizacija potrebnih radova u MAR23,
- 1 – radi na pribavljanju dodatnog dokaza, koji bi trebao da biti obezbijeđen u MAR23;
- 2 – čeka izjašnjenje ACV na realizovane korektivne aktivnosti,
- 1 – čeka se razmatranje ispunjenosti uslova za radno mjesto od potencijalnih kandidata,
- 1 – čeka na nastavak realizacije korektivnih aktivnosti zbog neslaganja Vazduhoplovstva Vojske Crne Gore da se izgradi ograda i kapija po liniji razgraničenja između civilnog i vojnog aerodroma, a u vezi
- sa čime je obaviještena ACV i uključena u rješavanje nastalog problema; i
- 2 – radi procedura po instrukcijama MKI, nakon čega treba da se organizuje revizija izvještaja o razdvajanju računa.

AERODROM TIVAT - SERTIFIKACIJA

Što se tiče certifikacije Aerodroma Tivat, na sastanku koji je održan u septembru, u prostorijama ACV-a konstatovano je da zatvaranje određenih neusaglašenosti nije moguće realizovati u kraćem roku zbog same specifičnosti aerodroma Tivat (lokacija, prepreke. I slično) jer njihovo otklanjanje iziskuje značajna finansijskih sredstava, izradu dosta projekata i aeronautičkih studija. Stoga je akcenat dat na izradi nedostajućih priručnika i Programa od kojih su u međuvremenu svi izrađeni i predati Agenciji na usvajanje, čekamo odobrenje još za aerodromski priručnik i operativni priručnik SVS-a.

Još jedna bitna stavka na koju su nam ukazali je i izmještanje praga 14, koja je usvojena u PJN za tekuću godinu i planirana je izrada projekta u narednom periodu.

REALIZOVANE I ZAPOČETE AKTIVNOSTI

- instalirane kanalne klimatizacione jedinice u Terminalu 1 kao dodatak postojećem sistemu radi poboljšanja uslova boravka u terminalu (uz izradu strujnog ormara), i postavljeni split sistemi u kancelarijama zaposlenih
- završeno mjerenje određenih tačaka na operativnim površinama aerodroma Tivat u cilju objavljivanja istih u Zborniku vazduhoplovnih informacija
- izvršena sanacija (zamjena habajućeg sloja) na dijelu platforme (parking pozicije 3 i 5) i servisne saobraćajnice
- obnovljena Dozvola za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, izdata od strane ACV za naredne tri godine
- revidovan Priručnik za upravljanje sigurnošću na aerodromu Tivat i predat ACV-u na odobrenje
- izrađena tehnička dokumentacija za iscrtavanje nedostajućih oznaka na manevarskim površinama
- postavljena vertikalna signalizacija i horizontalno označena proširena prilazna saobraćajnica glavnoj terminalnoj zgradi
- pokrenute aktivnosti na nabavci putničkih stepenica- očekivana realizacija postupka u drugoj polovini 2023.
- obilježeni stubovi na perimetarskoj ogradi
- instalirana rampa za prilaz T2 od strane vodnog terminala
- izrađen i implementiran Program održavanja opreme i mehanizacije na aerodromu Tivat
- izrađen Program održavanja operativnih površina
- izrađen i odobren od strane ACV-a Program bezbjednosti aerodroma Tivat
- izrađen i odobren ERP od strane ACV-a
- izrađen i predat na odobrenje ACV-u Operativni priručnik SVS-a
- izrada Aerodromskog priručnika (završen i predat ACV-u na odobrenje početkom 2023.)
- pokrenute aktivnosti na pripremi postupka sanacije krova T1-raspisivanje postupka u 2023.
- popravljen ambu-lift za potrebe P/O PRM putnika
- nabavljena oprema za PRM putnike (invalidska kolica i stolice za unos putnika u putničku kabinu vazduhoplova)
- realizovana nabavka stubića za usmjerenje putnika na platformi, i u terminalnoj zgradi
- izvršeno betoniranje površine uz servisnu saobraćajnicu radi parkiranja vozila i opreme
- nabavljena ručna motokosilica za potrebe održavanja zelenih površina
- nabavljen viljuškar za potrebe robne službe

SERTIFIKACIJA I REALIZOVANE AKTIVNOSTI NA AERODROMU CRNE GORE (NASTAVAK)

- proširen , tamponiran i osvjetljen službeni parking
- pokrenut zahtijev za mjerenje prepreka u zoni i van zone aerodroma Tivat
- nabavljeno novo vozilo za potrebe službe upravljanja divljim svijetom sa opremom za emitovanje bioakustičnih signala
- izrađen Elaborat staništa u zoni aerodroma Tivat, Plan upravljanja za zaštitu od neželjenog prisustva ptica i divljih životinja na aerodromu Tivat
- izvršen popis neupotrebljivih sredstava i opreme i za ista urađen Izvještaj procjenitelja
- realizovana popravka sredstava za rad u skladu sa nalazom Instituta za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu
- izvršeni radovi na ravnanju terena osnovne staze oko vizibilimetara radi pouzdanijeg očitavanja podataka
- izvršeno ispitivanje električnih i gromobranskih instalacija
- implementiran novi način izvještavanja o stanju operativnih površina-GRF
- izvršeno spajanje robne službe na gradsku kanalizacionu mrežu
- nabavljene majice kratkih rukava za operativne službe
- realizovano sređivanje hangara radi smještanja dijela aerodromske opreme
- nabavljene kante za sortiranje otpada u terminalu
- izvršeno spajanje Terminala 2 na rezervno napajanje vodom
- izvršeno ispitivanje statike upravne zgrade

9.

POLITIKA ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Aerodromi Crne Gore A.D. konstantno planiraju, sprovode, provjeravaju i ocjenjuju efikasnost preduzetih aktivnosti usmjerenih prema zaštiti životne sredine kroz ispunjenje zahtjeva sadržanih u međunarodnim normama i propisima, kao i zakonskim propisima Države Crne Gore, u cilju poboljšanja kvaliteta životne sredine i kontrole štetnih uticaja na životnu sredinu.

Podsticajem razvoja i savremenim vođenjem poslovnih procesa i tehnologija u cilju smanjenja štetnih uticaja na životnu sredinu, povećanjem stepena iskorišćenosti energije, kao i adekvatnim upravljanjem otpadom, kod svih učesnika poslovnih procesa razvija se svijest o stalnoj potrebi zaštite životne sredine sa težištem na preventivnom djelovanju. U tom smislu posebna pažnja se poklanja praćenju iskustava djelatnosti evropskih i svjetskih Aerodroma, kao i stalnom usavršavanju i obražovanju.

Politika upravljanja životnom sredinom je okvir za donošenje ocjene o nivou ostvarenja opštih i posebnih menadžerskih ciljeva upravljanja životnom sredinom.

Planovi, aktivnosti i postupci zaštite životne sredine konstantno se usklađuju sa zahtjevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015. Njihovo ispunjenje predstavlja minimalni nivo kvaliteta sistema upravljanja životnom sredinom u Aerodromima Crne Gore A.D.

Politika upravljanja životnom sredinom je okvir za donošenje ocjene o nivou ostvarenja opštih i posebnih menadžerskih ciljeva

upravljanja životnom sredinom. Operacionalizacijom postavljenih ciljeva na svim nivoima upravljanja, kao i stalnim sprovođenjem postupaka u Aerodromima Crne Gore A.D. sistematski i u cjelosti se sprovodi Politika zaštite životne sredine, čija djelotvornost sistema se periodično i provjerava.

Politika upravljanja životnom sredinom obavezuje sve zaposlene i ugrađena je u sve dokumente integrisanog sistema kvaliteta Aerodroma Crne Gore A.D. Doprinis sprovođenju Politike upravljanja životnom sredinom smatra se doprinosom poboljšanju integrisanog sistema kvaliteta na Aerodromima Podgorica i Tivat.

Ekološka politika u Aerodromima Crne Gore A.D. usmjerena je na održivi razvoj, kao i adekvatan odnos prema životnoj sredini i zajednici. Kao društveno odgovorna kompanija Aerodromi Crne Gore A.D. posluju u skladu sa svim principima zaštite životne sredine i održivog razvoja propisanih nacionalnim i međunarodnim propisima.

Sistem upravljanja životnom u Aerodromima Crne Gore zasnovan je na principima održivog razvoja i zahtjevima međunarodnog standarda ISO 14001:2015.

Politika upravljanja životnom sredinom u Aerodromima Crne Gore A.D. javno je objavljena.

U Aerodromima Crne Gore A.D. sprovode se kompletne aktivnosti vezane za dekarbonizaciju, čime se nastoji postizanje pristupanja većeg Nivoa akreditacije prema ACA (Airprot

Carbon Accreditation) & ACI (Airport Council International).

Implementacijom svih načela za koja se ACA zalaže, kao i kroz strpljivi i predani proces rada Aerodromi Podgorica i Tivat će se pridružiti vodećim Aerodromima u smislu sprovođenja plana i programa smanjenja emisije CO₂.

Postoji više nivoa aktivnosti sa ciljem smanjenja potrošnje energije, kao što su: energetske preglede/oditi i primjena sistema za upravljanje energijom, zamjena tradicionalnog osvetljenja LED osvetljenjem, korišćenje efikasne opreme za grijanje/klimatizaciju sa najnovijom tehnologijom, optimizacija podešavanja temperature ili osvetljenja. Dekarbonizacija potrošnje energije je planirana uvođenjem strategije obnavljanja tehničkog voznog parka (tehničkih vozila) kako bi se stekli uslovi za prelazak na električni pogon, kao i izrada fotonaponskih panela na Aerodromima Podgorica i Tivat.

Primjenom navedenih konkretnih i aktivnih rješenja po pitanjima zaštite životne sredine Aerodromi Podgorica i Tivat imaju definisanu strategiju smanjenja emisije ugljenika uz postizanje strateškog interesa dostizanja neto nulte emisije ugljenika.

Aktivnosti za 2023. godinu iz oblasti zaštite životne sredine:

- Upravljanje opasnim otpadom u "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)
- Čišćenje separatora na Aerodromu Podgorica (CETI d.o.o. Podgorica)
- Ispitivanje vode za piće na Aerodromu Podgorica i Tivat (Agencija za zaštitu životne sredine)
- Ispitivanje vode na izlazu iz separatora na Aerodromu Podgorica (fizičko-hemijska analiza otpadnih voda koja se ispušta u površinske vode) (CETI d.o.o. Podgorica)
- Godišnji izvještaj o otpadu - (Agencija za zaštitu životne sredine)
- Ažuriranje inventara emisije gasova u vazduh - (Ministarstvo kapitalnih investicija)
- Smanjenje emisije CO₂ na Aerodromima Podgorica i Tivat (u toku je priprema dokumentacije za produženje sertifikata Nivoa 1 (Mapping) na "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)
- Ispitivanje buke u "Aerodromima Crne Gore" A.D. (Podgorica i Tivat)

10.

POLITIKA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Zaštita i zdravlje na radu zaposlenih, sprovedene mjere i preduzete aktivnosti u 2022. godini u oblasti zaštite i zdravlja na radu, kao i planirane aktivnosti u 2023. godini sprovede se u skladu sa članom 51 stav 1 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG“ br. 34/14 i 44/18), kojim je utvrđena obaveza poslodavca, odnosno „Aerodromi Crne Gore“ AD, Podgorica (u daljem tekstu „Društvo“) da, najmanje jednom godišnje, sačini izvještaj o zaštiti i

zdravlju na radu zaposlenih, koji se razmatra na sjednicama Odbora direktora, zajedno sa izvještajima o poslovanju.

U nastavku slijedi pregled realizovanih aktivnosti i sprovedenih mjera u oblasti zaštite i zdravlja na radu zaposlenih u Društvu, koji se odnose na normativne poslove, edukaciju zaposlenih i ispitivanje sredstava rada u 2022. godini:

NORMATIVNI POSLOVI

Usvojen je Program o osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad (akt br.04/2-1384 od 17.02.2022.g.) po kojem se vrši osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad u sljedećim slučajevima:

- Prijem u radni odnos;
- Raspored na druge poslove (unutar cjeline ili u drugu cjelinu);
- Nakon odsustva koje je trajalo duže od godinu dana;
- Vanredno osposobljavanje.

Ovaj Program je usvojen u skladu sa čl. 20 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu, čl. 3 Pravilnika o načinu i postupku osposobljavanja za bezbjedan rad („Sl. list RCG“, br. 57/06) i Pravilnika o zaštiti i zdravlja na radu (br. 001 – 8069 od 23.11.2021.)

U skladu sa čl. 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izrađeno je Uputstvo za bezbjedan rad na visini (br. 04/2 – 10180 od 27.12.2022.).

ISPITIVANJE SREDSTAVA RADA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

- Shodno čl. 11 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilniku o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične

zaštite na radu i uslova radne sredine („Sl. RCG“, br. 71/05), izvršen je pregled i ispitivanje sredstava za rad - prenosnog alata (br. 04/2 – 5330/1 od 28.06.2022. godine).

Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Važeći rok stručnog nalaza je do 31.05.2023 godine. Važeći rok stručnog nalaza je do 31.05.2025. godine.

- Izvršen je pregled i ispitivanje ostalih sredstava za rad - 43 sredstva rada na Aerodromu Podgorica (04/2 -5330 od 28.06.2022. godine), shodno čl. 11 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu, a na osnovu Pravilnika o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Važeći rok stručnog nalaza je do 01.06.2027. godine.
- Izvršen je pregled o ispitivanju bezbjednosnih ventila na Aerodromu Podgorica (04/2 -5330/3 i 04/2 - 5330/4 od 28.06.2022. godine), u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu „INSTITUT SIGURNOST“. Pregled je izvršen u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnika o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Važeći rok stručnih nalaza je dvije godine.
- Na Aerodromima Podgorica i Tivat izvršeni su pregledi i ispitivanje zaštitne elektroizolacione opreme (prostirke, rukavice.. br. 04/2 - 7874, 04/2 - 7874/1, 04/2 - 7874/2, 04/2 -7874/3 od 03.10.2022. godine). Ispitivanje je izvršeno u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na

radu „INSTITUT SIGURNOST“, u skladu sa čl. 27 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnikom o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine. Važeći rok stručnog nalaza za elektroizolacione rukavice je do 26.03.2023. godine, dok je važeći rok stručnog nalaza za elektroizolacionu prostirku do 21.09.2025. godine.

- U magacinu Službe za komercijalne poslove se vodi evidencija o izdatim sredstvima i opreme lične zaštite na radu koji zaposleni zadužuju u skladu sa normativom sredstava i opreme lične zaštite na radu. U toku 2022. godine, na osnovu izvještaja iz magacina, zadužena je sledeća HTZ oprema od strane zaposlenih u Društvu:

- 106 kišnih kabanica na Aerodromu Podgorica;
- 182 zaštitnih naočara na Aerodromu Podgorica;
- 60 radnih cipela na Aerodromu Podgorica;
- 91 antifon na Aerodromu Podgorica;
- 104 radne jakne na Aerodromu Podgorica;
- 51 radna uniforma na Aerodromu Podgorica;
- 47 radnih cipela na Aerodromu Tivat;
- 57 jakni (5u1) na Aerodromu Tivat;
- 30 radnih uniformi na Aerodromu Tivat;
- kolektivna oprema za rad na visini, na Aerodromu Podgorica.

EDUKACIJA ZAPOSLENIH

U dijelu aktivnosti koji se odnosi na edukaciju, shodno čl. 20 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izvršeno je osposobljavanje za bezbjedan iz oblasti zaštite i zdravlja na radu za **444** zaposlena na Aerodromima Podgorica i Tivat. Osposobljavanje je izvršeno u dva termina. Prvi termin je bio tokom jun/jul-a 2022. godine, u saradnji sa ovlašćenom organizacijom za obavljanje poslova iz oblasti zaštite i zdravlja na radu DOO „INZA“. Drugi termin je bio u toku novembra mjeseca 2022, godine u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu DOO „MMK CONTROL“. Uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad čuvaju se u personalnim dosijeima zaposlenih u Službi za ljudske resurse i zajedničke poslove. U toku dva termina osposobljavanje je izvršeno u okviru sledećih organizacionih jedinica:

- Služba bezbjednosti Aerodroma Tivat – 43 zaposlenih;
- Služba zemaljskog opsluživanja Aerodroma Tivat – 115 zaposlenih;
- SVS Aerodroma Tivat – 25 zaposlenih;
- Služba Tehnike Aerodroma Tivat – 29 zaposlenih;
- Služba Tehnike Aerodroma Podgorica – 41 zaposlenih;
- SVS Aerodroma Podgorica – 38 zaposlenih;
- Služba zemaljskog opsluživanja Aerodroma Podgorica – 131 zaposlenih;
- Služba bezbjednosti Aerodroma Podgorica – 19 zaposlenih; i
- Služba unutrašnje kontrole – 3 zaposlenih.

PERIODIČNI ZDRAVSTVENI PREGLEDI

- U skladu sa čl. 19 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu izvršen je periodični zdravstveni pregled za **78** zaposlenih iz Službe tehnike i SZO za rad na Aerodromima Podgorica i Tivat, 24 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi SVS Tivat, 38 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi SVS Podgorica, 53 zdravstvenih pregleda za rad u zoni jonizujućeg zračenja na Aerodromu Podgorica,

18 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi zaštite na Aerodromu Podgorica, 27 zdravstvenih pregleda za rad u zoni jonizujućeg zračenja na Aerodromu Tivat i 15 zdravstvenih pregleda zaposlenih u Službi zaštite na Aerodromu Tivat. Zdravstveni pregledi su obavljani u „DZ MEDICINA RADA“ – Stari Aerodrom, Podgorica i „DZ DIMITRIJE – DIKA MARENIĆ“, Danilovgrad.

EVIDENCIJE I OSTALI POSLOVI IZ OBLASTI ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

- U okviru redovnih aktivnosti, vodi se evidencija o povredama na radu i bolestima u vezi sa radom, pa je tokom 2022. godine evidentirano 19 lakših i jedna teža povreda na radu na Aerodromima Podgorica i Tivat, o čemu je uredno obaviještena Uprava za inspekcijske poslove – Inspekcija zaštite i zdravlja na radu. Sve povrede na radu evidentira i vodi stručno lice za ZiZNR.
- Vodi se i stara se o evidencijama iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.
- U skladu sa čl. 9c Zakona o zaštiti i zdravlja na radu angažovan je koordinator za poslove nadzora iz oblasti zaštite i zdravlja na radu na projektu „Tehnički prolaz 4 – Nadstrešnica“ (br. 03/2 - 9235)
- Svi zaposleni u Društvu su osigurani od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom, u skladu sa čl.30 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu.
- Uspostavljena je procedura za angažovanje firmi od strane Društva, kojima se uredno dostavlja dokumentacija (potpisani Ugovori sa aspekta ZiZNR, dostavljanje Plana mjera, opšta dokumentacija, uvjerenja, sertifikati i ostalo u zavisnosti od opisa poslova).

PLAN RADA ZA 2023. GODINU

Akt o procjeni rizika	Izbor ponuđača za izradu akta; Korodinacija sa Službom za javne nabavke; Važeći akt o procjeni rizika je iz 2009.g. i nije usklađen sa Zakonom o zaštiti i zdravlja na radu i Pravilnikom o org. i sist. radnih mjesta u ACG;
Set akata za bezbjedan rad	Izrada akata stručnog lica ZiZNR u saradnji sa ovlašćenom organizacijom iz oblasti zaštite i zdravlja na radu; Korodinacija sa Službom za javne nabavke oko izbora ponuđača;
Ispitivanje uslova radne sredine	Saradnja ovlašćenom organizacijom iz oblasti ZiZNR – “Institutom Sigurnost” (mjerenje buke, mikroklima, hemijske štetnosti osvjetljenosti prašine....)
Osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad iz oblasti ZiZNR	Izbor ponuđača za osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad, za zaposlene koji nisu prošli obuku u toku 2022. godine; Koordinacija sa Službom za javne nabavke;
Periodična ljekarska uvjerenja	Izbor zdravstvene ustanove za periodični pregled zaposlenih. Koordinacija sa Službom za javne nabavke, šefovima službi čiji zaposleni treba da prođu zdravstveni pregled;
Vođenje tabela evidencija za poslove iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa čl. 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu	Evidencije se popunjavaju u skladu sa završenim poslovima iz oblasti ZiZNR.

11.

REALIZOVANE NABAVKE U 2022. GODINI

Ukupna finasijska vrijednost svih realizovanih postupaka nabavki u 2022. godini iznosila je **3.184.925,02 eura** bez PDV-a, od čega je otvorenih postupaka bilo 18, a ukupan iznos istih je **1.692.706,83 eura** bez PDV-a, jednostavnih nabavki od 5000 do 20000 eura

bez PDV-a je bilo 60, odnosno utrošeno je **896.794,97 eura** sa PDV-om, dok je jednostavnih nabavki ispod 5000 eura bez pdv-a bilo 598, preciznije, utrošeno je **595.423,22 eura** sa PDVom.

12.

CENTAR ZA OBUKU

Kako bi aerodromsko osoblje moglo obavljati određene poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu, mora imati odgovarajuću Potvrdu o stručnoj osposobljenosti, kao i ispuniti ostale uslove propisane Pravilnikom o stručnom osposobljavanju lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu, a što se dokazuje kroz:

- Rješenje broj 02/2-348/22-94/8 od 27.06.2022. godine, kojim se Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" Podgorica, Centru za obuku izdaje ovlaštenje za obavljanje poslova stručnog osposobljavanja lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu;

- Rješenje broj 02/2-348/22-94/13 od 17.02.2023. godine, kojim se odobrava Akcionarskom društvu za uslužne djelatnosti u vazdušnom saobraćaju "Aerodromi Crne Gore" AD Podgorica, Centru za obuku, Operativni priručnik, Izdanje 02, revizija 06 od 12.12.2022. godine.
- Rješenje broj 04/2-348/21-41/2 od 19.10.2021. godine, kojim se daje saglasnost na Izdanje 2, Revizija 2, Programa obuke iz domena bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva.

Stručno osposobljavanje je skup teorijskih predavanja i praktičnih vježbi koje sprovodi instruktor i osposobljavanja na radnom mjestu uz kontinuirani nadzor mentora, koja se obavljaju u cilju sticanja i održavanja stručnih znanja i vještina potrebnih za sigurno i kvali-

tetno obavljanje poslova od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja.

Stručno osposobljavanje sadrži: teorijsku nastavu, praktične vježbe i osposobljavanje na radnom mjestu. Osnovni cilj teorijske nastave, praktičnih vježbi i osposobljavanja na radnom mjestu je stručno osposobiti kandidata za sigurno i samostalno obavljanje poslova, kao i razviti pravilan odnos prema izvršavanju obaveza i dužnosti u procesu rada primjenom stečenih znanja i vještina, npr:

- razvijanje vještina za obavljanje određenih poslova;
- ukazivanje na odgovoran odnos prema poslu;
- razvijanje odgovornog odnosa prema sopstvenoj sigurnosti i sigurnosti drugih;
- sticanje samostalnosti i odgovornosti u obavljanju poslova; i
- razvijanje svijesti o važnosti i značaju pravilne primjene stečenih znanja i vještina.

Tok sprovođenja stručnog osposobljavanja kroz CO pojašnjen je u daljem tekstu i obuhvata:

- teorijsku nastavu;
- praktične vježbe;
- pisani ispit koji se sprovodi po završenoj teorijskoj nastavi i praktičnim vježbama;
- osposobljavanje na radnom mjestu;
- izvještaj mentora o sprovedenom osposobljavanju na radnom mjestu i
- izdavanje potvrde o stručnoj osposobljenosti.

Rukovodilac CO izrađuje Plan rada na godišnjem nivou, koji usklađuje sa zahtjevima i potrebama šefova službi oba aerodroma i/ili trećih lica. Plan rada Centra za obuku se prije krajnje distribucije usaglašava sa instruktorima uz dozvoljene eventualne sugestije i korekcije.

13.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI, UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I PRAVNI POSLOVI

U Službi za upravljanje ljudskim resursima i zajedničkim poslovima obavljaju se poslovi shodno Aktu o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji se odnose na: zasnivanje radnog odnosa; raspoređivanje zaposlenih; vođenje i ažuriranje personalnih dosijea zaposlenih; rješavanju o pravima i obavezama iz radnog odnosa; davanje pravnih mišljenja o primjeni propisa; vođenju postupka o utvrđivanju odgovornosti zaposlenih;

pripremanje svih pojedinačnih akata iz radnih odnosa (izrada ugovora, rješenja i sl.); praćenje propisa iz oblasti radnih odnosa i arhivskog poslovanja; poslovi prijavljivanja i odjavljivanja zaposlenih kod nadležnih službi i uprava; vođenja evidencije iz oblasti rada (uspostavljanje i vođenje matične evidencije zaposlenih i dr. evidencije); izrada internih, opštih i drugih akata iz radnog odnosa kao i

DRUGI POSLOVI IZ DJELOKRUGA RADA SLUŽBE.

BROJ ZAPOSLENIH I KADROVSKA STRUKTURA

Broj zaposlenih u Društvu na dan 31.12.2022. godine iznosio je 868 od toga 792 zaposlenih na neodređeno vrijeme i 76 zaposlenih na određeno vrijeme i 45 lica angažovanih po osnovu ugovora o obavljanju privremeno po-

vremenih poslova.

U sledećoj tabeli dat je pregled kvalifikacione strukture zaposlenih na neodređeno:

ORGANIZACIONA JEDINICA	NK	PK	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	UKUPNO PO ORGANIZACIONIM JEDINICAMA	
Direkcija		1	3		26	3	94	Direkcija	127
AP PG	5	7	24	8	271	11	88	AP Podgorica	414
AP TIV	3	7	30	16	129	12	54	AP Tivat	251
UKUPNO	8	15	57	24	426	26	236	Ukupno	792

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI, UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I PRAVNI POSLOVI (NASTAVAK)

U narednoj tabeli data je polna struktura stalno zaposlenih na dan 31.12. 2022. godine:

ORGANIZACIONA JEDINICA	MUŠKARCI	ŽENE	UKUPNO
Direkcija	48	79	127
Aerodrom PG	278	136	414
Aerodrom TIV	165	86	251
UKUPNO:	491	301	792

U narednoj tabeli data je starosna struktura stalno zaposlenih na dan 31. 12. 2022. godine:

ORGANIZACIONA JEDINICA	DO 25 GODINA	OD 26-30 GODINA	OD 31-40 GODINA	OD 41-50 GODINA	PREKO 50 GODINA	UKUPNO
Direkcija	0	12	43	37	35	127
Aerodrom PG	14	49	128	123	100	414
Aerodrom TIV	5	17	81	74	74	251
UKUPNO	19	78	252	234	209	792

14.

UNAPREĐENJE I RAZVOJ INTERGRISANOG SISTEMA KVALITETA

U cilju uspostavljanja, primjene, održavanja i unapređenju integrisanog menadžment sistema u skladu za zahtjevima ISO 9001 i ISO 14001 i politikom integrisanog menadžment sistema IMS služba na čelu sa menadžerom za integrisani menadžment sistem u protekloj godini je pripremila niz prisedura koje su usvojene, a neophodne za ISO projekat i buduću ISO sertifikaciju:

- Procedura za upravljanje dokumentovanim informacijama,
- Uputstvo za izradu dokumeneta,
- Procedura za kontekst organizacije,
- Procedura za liderstvo,
- Procedura za upravljanje rizicima,
- Procedura za komunikacije,
- Procedura za interne provjere,
- Procedura za upravljanje neusaglašenostima i korektivnim mjerama,
- Procedura za nabavke,
- Procedura za zapošljavanje i obuke,
- Procedura za preispitivanje od strane rukovodstva,
- Procedura za sprovođenje eksternih audita i inspekcija,
- Procedura za upravljanje opasnim otpadom,
- Procedura za analizu obima prometa,
- Procedura održavanje i kalibraciju opreme,

sistema i mehanizacije,

- Uputstvo za postupanje finansijsko računovodstvene službe nakon sprovedenog postupka javne nabavke,
- Uputstvu za korišćenje Galiot sistema „Compliance and Audit Management“.

Takodje, sprovedeno je niz aktivnosti:

- I Pripremljen plan audita za kompletnu 2022. godinu;
 - ✓ sprovedeni svi planirani auditi po definisanim oblastima za sve tri organizacione cjeline;
 - ✓ pripremljeni izvještaji sa audita, održani sastanci.
- II Sprovedene planirane inspekcije na oba aerodroma; pripremljeni izvještaji.
- III Pokrenut projekat sa firmom Galiot na uvođenju sistema upravljanja dokumentacijom (Document Management System) na nivou ACG, unešen set dokumentacije;
 - ✓ U toku priprema upustva za rad u okviru DMS sistema; projekat je i dalje u toku.
- IV U Galiot sistem sproveden unos audita trećih strana (aviokompanije) koje sprovode audite na aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat za 2022.godinu, kao i svi prateći izvještaji sa sprovedenih audita, tretiranje neusaglašenosti i slično.

15.

UPRAVLJANJE VAZDUHOPLOVNOM SIGURNOSTU U 2022. GODINI

Tokom 2022. godine, u Službi upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću (u daljem tekstu: SUVS) izvršene su kadrovske promjene uzrokovane dužim odsustvom menadžera sa sigurnost. Odlukom izvršnog direktora, zamjenu za menadžera sa sigurnost u određenom periodu obavljala je Milica Milošević (rukovodilac Centra za obuku), potom Goran Otašević (zamjenik direktora Aerodroma Podgorica). Nakon primjedbe od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo, da ta funkcija mora biti nezavisna, te da menadžer za sigurnost ne može biti zavistan od ostalih rukovodilaca u Društvu, kao zamjena za menadžera imenovana je Marija Pelević, stručna saradnica u SUVS, nakon stečene neophodne obuke iz oblasti sigurnosti, kod relevante međunarodne organizacije.

U navedenom periodu, SUVS obavljala je svoje redovne aktivnosti, shodno definisanom Planu implementacije SMS-a za 2022. godinu.

Značajno je pomenuti da je tokom 2022. godine, započet proces implementacije softverskog rješenja GALIOT, preciznije modula - Safety Management System for Airports, u cilju unaprjeđenja sistema sigurnosti, sistematičnijeg, preciznijeg i olakšanog upravljanja dokumentacijom kao i postizanja šire primjene sistema prijavljivanja (Reporting system)

koji predstavlja osnovu djelotvornog sistema sigurnosti.

Aktivnosti su bile usmjerene i na otklanjanju neusaglašenosti koje su evidentirane kroz izvještaj Agencije za civilno vazduhoplovstvo (ACV), nakon sprovedenog nadzora u martu i aprilu 2022. godine, a tiču se oblasti SMS-a za organizacione jedinice Aerodrom Podgorica i Aerodrom Tivat.

U navedenom periodu pristupilo se izradi revizije Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću za Aerodrom Podgorica, kao i Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Tivat. Navedena dokumenta su dostavljena ACV-u na odobrenje 01. oktobra 2022. godine.

Napomena: Rješenje o odobrenju Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Podgorica, ACV je donijela u decembru 2022, a Rješenje o odobrenju Priručnika upravljanja vazduhoplovnom sigurnošću Aerodroma Tivat, u martu 2023. godine.

Takođe, na nivou Društva, u septembru 2022. godine izvršeni su sistemski sigurnosni pregledi na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat.

UPRAVLJANJE VAZDUHOPLOVNOM SIGURNOŠĆU U 2022. GODINI (NASTAVAK)

Održani su sastanci Lokalnog odbora za sigurnost Aerodroma Podgorica kao i Lokalnog odbora za sigurnost Aerodroma Tivat na kojima su razmatrani i analizirani događaji od značaja za sigurnost, o čemu postoje dokumentovane potvrde u vidu Zapisnika koji su vođeni na svim održanim sastancima i nalaze se u bazi dokumentacije SUVS. Takođe je održan i I vanredni sastanak Centralnog odbora za upravljanje vazdušnom sigurnošću u 2022. godini, u cilju upoznavanja novoimenovanog izvršnog direktora sa izjavom politike sigurnosti, relevantnom dokumentacijom SUVS, kao i sigurnosnim rizicima, indikatorima i ciljevima na oba aerodroma.

U skladu sa odgovornostima i ovlašćenjima menadžera za sigurnost u saradnji sa zaposlenim u SUVS, kontinuirano, tokom godine se ACV-u dostavljaju prijave o svim evidentiranim događajima od značaja za sigurnost, kako prijave događaja koji se obavezno prijavljuju tako i dobrovoljne prijave. Istovremeno se vodi i ažurira interna baza događaja u okviru obje oranzacije jedinice.

SUVS se bavi prijavama operatora vazduhoplova i drugih subjekata, takođe sprovodi redovne provjere rada na siguran način, na osnovu definisanih ček listi, a skladu sa godišnjim planom provjera utvrđenim Priručnikom upravljanja sigurnošću.

Shodno navedenom, Tim za sigurnost sprovodi analize i upravlja rizicima koji mogu ugroziti vazduhoplovnu sigurnost na aerodromu i propisuje i sprovodi korektivne mjere u cilju umanjenja stvarnog ili potencijalnog rizika po sigurnost.

Napomena: U cilju Vaše informisanosti, u prilogu ovog izvještaja je dostavljena lista svih prijava događaja koji se obavezno prijavljuju i dobrovoljnih prijava događaja na Aerodromu

Podgorica u 2022 godini koji su dostavljeni ACV-u. Na istovjetan način vrši se prijavljivanje događaja i od strane operatora Aerodroma Tivat.

Kao rezultat tih aktivnosti izrađene su sledeće sigurnosne analize i to:

- **TIV HLF 001-22** Nejasnoće u postupanju osoblja kod primjene ERP-a u slučajevima potpune i lokalne pripravnosti;
- **TIV HLF 002-22** Nepravilno prilaženje i pozicioniranje sredstava za opsluživanje vazduhoplova u odnosu na gabarite vazduhoplova
- **TGD HLF 001-22** Prilazak osoblja i opreme pružaoca usluga zemaljskog opsluživanja u područje opasnih zona vazduhoplova za vrijeme dok su upaljena anti-collision svijetla
- **TGD HLF 002-22** Nepravilnosti prilikom postavljanja mreža u bagažnicima vazduhoplova
- **TGD HLF 004-22** Samopokretanje prtljažnih kolica i kolizija sa cistijskom Avio servisa Jugopetrol.
- **TGD HLF 007-22** Pomjeranje vučnih stepenica od trupa vazduhoplova dok su vrata putničke kabine još uvijek otvorena, bez prethodne koordinacije između kabinske posade i rukovaoca aerodromskom opremom.

Shodno Priručniku upravljanja sigurnošću, izrađeni su obrasci za upravljanje promjenama i to:

- **TIV CMF 01-22** vezano za radove na sanaciji kolovoznog zastora parking pozicija 3 i 5 i dijela servisne saobraćajnice na aerodromu Tivat
- **TGD CMF 01-22**, kojom se analiziralo uvođenje aplikacije PISTAMATIC, za elektron-

sko izvještavanje o stanju na operativnim površinama i stanja sistema svjetlosnog obilježavanja na Aerodromu Podgorica,

- **TGD CMF 02-22**, koja se ticala uspostavljanja mogućnosti za ukrcavanje ili iskrcavanje putnika, utovara ili istovara prtljaga, tereta i pošte s jednim motorom vazduhoplova u radu.

Potrebno je napomenuti da je značajan broj sigurnosnih analiza i obrazaca upravljanja promjenama započet krajem godine, a da je njihova finalizacija kao i konačna forma dokumenta o istom, realizovana početkom 2023. godine.

U cilju promocije i podizanja svijesti o važnosti poštovanja preventivnih mjera sigurnosti, izrađena su sigurnosna upozorenja na oba aerodroma a tiču se pravilnog rukovanja, pozicioniranja sredstava i opreme prilikom zemaljskog opsluživanja vazduhoplova.

Na Aerodromu Podgorica u maju 2022. godine, realizovana je tradicionalna akcija sakupljanja stranih predmeta sa operativnih površina- „FOD walk“ u cilju promocije značaja održavanja operativnih površina čistim od stranih predmeta koji mogu ugroziti vazduho-

plovnu sigurnost. U akciji čišćenja operativnih površina uz zaposlene operatera aerodroma, učestvovali su brojni eksterni subjekti sa svojim predstavnicima- Terminalna kontrola letenja, Uprava carina i prihoda, Uprava policije Crne Gore, Avio servis Jugopetrol AD i drugi.

Na Aerodromu Podgorica, SUVS je organizovala radionice iz domena sigurnosti, na kojima su subjekti koji obavljaju poslove u airside zoni aerodroma Podgorica (Carina, Policija) bili informisani o bitnim aspektima sigurnosti, kao i značaju poštovanja mjera sigurnosti na vazdušnoj strani aerodroma, pravila ponašanja u airside-u, uz praktični dio koji je podržumijevao obilazak operativnih površina, upoznavanje sa oznakama i horizontalnim i vertikalnim obilježavanjem platforme i manevarskih površina, takođe su im predložene i tzv. opasne zone oko vazduhoplova gdje je potrebna veća pažnja prilikom prilaska..

U toku redovnih aktivnosti SUVS je dostavila Agenciji za civilno vazduhoplovstvo pregled sigurnosnih indikatora koji se prate na Aerodromu Podgorica za 2021. godinu, kao i za period od januara do juna 2022. godine, što se tiče Aerodroma Tivat, pregled indikatora se dostavlja na period od tri mjeseca.

Akcionarsko društvo za uslužne djelatnosti u vazdušnom
saobraćaju "AERODROMI CRNE GORE" Podgorica
Registarski broj: 40009414
PIB: 02305623